

Handelingen

13-14-15-16
17-18-19-20-21

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1981-1982

Vergaderingen van juni 1982

DRINGENDE VRAAG EN MONDELINGE VRAGEN
TAALGEBRUIK BESTUURSZAKEN
BESCHERMING ROEREND CULTUREEL PATRIMONIUM
MEDISCHE BEGELEIDING WIELERWEDSTRIJDEN
ENERGIEDEBAT – STANDPUNT VLAAMSE EXECUTIEVE
WERKINGSBEGROTINGEN VLAAMSE RAAD
BRT-STATUUT
SOCIAAL GRONDBELEID
INTERPELLATIES
MIDDELENBEGROTING 1982
UITGAVENBEGROTING 1982
CULTUREEL CENTRUM NEDERLAND
CULTURELE AKKOORDEN
PHILHARMONIE
STEENKOOLONTGINNING
BELANGENCONFLICTTAALGEBRUIK SOCIALE BETREKKINGEN
KERNWAPENVRIJ MAKEN VLAAMS GRONDGEBIED

Inhoud

Nr. 13

14 juni 1982

Afwezig met kennisgeving, blz. 365

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 365

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 365

Begrotingsstuk

Indiening en verwijzing, blz. 365

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 366

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 366

Nota

Indiening en verwijzing, blz. 366

Verslagen

Indiening, blz. 366

Jaarverslag

Indiening, blz. 366

Interpellatie (R.v.O. art. 67)

Indiening, blz. 366

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 367

Rouwhulde, blz. 367

Dringende vraag (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van mevrouw M. Smet tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over de voorstellen en de beslissing van de Vlaamse Executieve in verband met het bedrijf Nobels-Peelman te Sint-Niklaas, blz. 367

Regeling van de werkzaamheden, blz. 368

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de beveiliging, de restauratie en de bestemming van het domein Ravelsberg te Deurne, blz. 368

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de behandeling en openbaarmaking van bouwaanvragen, blz. 368

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de financiële moeilijkheden bij buurt- en opbouwwerkinstellingen wegens het uitblijven van subsidies, blz. 369

Vraag van de heer A. De Beul tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over zijn optreden bij de voorstelling van het boek „Het einde van het BRT-

monopolie” aan de pers en de betekenis die daaraan moet worden gehecht, blz. 370

Vraag van de heer L. De Grève tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid, over de vermindering van het aantal ziekenhuisbedden en het uitwerken van alternatieve verzorgingsformules, blz. 371

Vraag van de heer A. Deneir tot de heer J. Buchmann, Gemeenschapsminister van huisvesting, over de trage afwerking van dossiers betreffende aanvragen tot het bekomen van een verwervingspremie, blz. 372

Vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de NCC-campagne ter bevordering van het Nederlandstalig onderwijs te Brussel, blz. 372

Vraag van de heer J. Valkeniers tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over bouwwerken zonder vergunning in de ruilverkaveling Ternat-Bodegem en de verantwoordelijkheid van de Nationale Landmaatschappij ter zake, blz. 373

Vraag van de heer J. Valkeniers tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, over de financiële toestand en de subsidiëring van de medisch-pedagogische instellingen, blz. 374

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Gemeenschap, Gemeenschapsminister van cultuur, over de bescherming als dorpsgezicht van de Voordries te Gentbrugge, blz. 374

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de zand- en grindontginning in het Bos van Aa te Zemst, blz. 375

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over een eventuele intrekking of wijziging van de jachtwet, blz. 376

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de omvorming van het agrarisch gebied Puihoek te Ekeren tot reservewoongebied met landelijk karakter, blz. 377

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de uitvoering van de ruilverkaveling te Meer, blz. 378

Vraag van de heer F. Geyselings tot de

heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de bescherming van de kleiputten van Tielrode, blz. 378

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs over het storten van afval in de Rupelstreek, blz. 379

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de reukhinder ten gevolge van de verwerking van methyl-mercaptan door de NV Sluys te Boechout, blz. 380

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de bevuiling van het natuurgebied De Roos te Veerle, blz. 380

Vraag van de heer J. Caudron tot de heer K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over lichamelijke opvoeding voor en sportbeoefening door jongeren, blz. 381

Vraag van de heer D. Vervaeet tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de financiële toestand en de subsidiëring van het Hendrik Consciencehuis te Brussel, blz. 382

Vraag van de heer D. Vervaeet tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over onverantwoorde lozingen en stortingen te Teralfene, blz. 383

Vraag van de heer D. Vervaeet tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over de wijze van aankoop en onteigening van landbouwgrond in een agrarisch gebied te Zemst, blz. 383

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de vervuiling van de Kalverbeek door het slachthuis te Putte, blz. 383

Vraag van de heer D. Vervaeet tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de in uitzicht gestelde bescherming van de dorpskom van Ifterbeek, blz. 384

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over het illegaal storten van giftige afval in de Kempen, blz. 385

Vraag van de heer T. Kelchtermans tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur over het in uitzicht gesteld ontwerp-crisisbesluit inzake het

openbaar bibliotheekwerk, blz. 386

Vraag van de heer D. Vervaeke tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over de mogelijke benadeling van Vlaamse afgestudeerden, blz. 386

Regeling van de werkzaamheden, blz. 387

Nr. 14

15 juni 1982
Morgenvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 389

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 389

Voorstel van decreet van de heer R. Maes c.s. houdende wijziging van artikel 49 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken
- 22 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 389

Sprekers : de heren A. Deneir, verslaggever, H. Vanderpoorten, M. Galle, Gemeenschapsminister van ondergeschikte besturen en gesubsidieerde werken, A. De Beul, J. Van Elewycyk

Artikelsgewijze bespreking, blz. 391

Voorstel van decreet van de heer A. De Beul houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium in privé- en overheidsbezit
- 23 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 391

Sprekers : de heren A. Bourgeois, verslaggever, E. Desutter, mevrouw R. De Backer-Van Ocken, de heren J. Van Elewycyk, A. De Beul, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Artikelsgewijze bespreking, blz. 397

Spreker : de heer G. Verhaegen

Motie van orde

Voorstel tot het verlenen van voorrang, blz. 403

Spreker : de heer J. Van Elewycyk

Voorstel van decreet van de heer A. Diegenant c.s. houdende wijziging van het koninklijk besluit van 21 augustus 1967 tot reglementering van de wielervedstrijden en van de veldritten, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 6 februari 1970 en 14 februari 1974
- 52 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2 + Erratum

Algemene bespreking, blz. 403

Sprekers : de heren O. Van den Broeck, verslaggever, A. Diegenant, R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid

Artikelsgewijze bespreking, blz. 406

Regeling van de werkzaamheden, blz. 406

Nr. 15

15 juni 1982
Middagvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 407

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 407

Mondelinge vraag (R.v.O. art. 66)
Indiening, blz. 407

Interpellatie (R.v.O. art. 67)
Indiening, blz. 407

Mededeling van de Voorzitter
Commissiebijeenroepingen, blz. 407

Nota - Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 108 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Interpellatie (R.v.O. art. 67) van de heer N. De Batselier tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het overleg met de Gewesten inzake het energiedebat

Bespreking, blz. 408

Sprekers : de heren J. Dupré, verslaggever, W. Desaeeyere, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, N. De Batselier, A. Denys, E. Desutter

Voorstel van resolutie betreffende het standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 113 (1981-1982)-Nr. 1

indiening en voorstel tot spoedbehandeling, blz. 427

Nota - Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 108 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Bespreking (Voortzetting), blz. 427

Sprekers : de heren W. Claes, M. Capoen, mevrouw R. De Backer-Van Ocken, de heren C. Moors, R. Windels, mevrouw J. De Loore-Raeymaekers, de heren L. Dierickx, L. Dhoore

Regeling van de werkzaamheden, blz. 435

Nr. 16

16 juni 1982

Afwezig met kennisgeving, blz. 437

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 437

Nota - Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 108 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Bespreking (Voortzetting), blz. 437

Sprekers : de heren G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, W. Desaeeyere, N. De Batselier

Voorstel van resolutie betreffende het standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 113 (1981-1982)-Nr. 1

Bespreking, blz. 445

Sprekers : de heren G. Verhaegen, W. Desaeeyere, N. De Batselier, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en tewerkstelling, L. De Grève, C. Moors

Werkingsbegroting van de Raad

Rekening van de Raad voor het begrotingsjaar 1980
Begroting van de Raad voor het begrotingsjaar 1981

Bespreking en aanneming, blz. 449

Sprekers : mevrouw C. Smitt, verslaggever, de heren W. Kuijpers, H. Vanderpoorten, F. Grootjans, J. De Serranno, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, mevrouw M. Smet

Regeling van de werkzaamheden, blz. 452

Interpellatie (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer W. Kuijpers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de schooluitzendingen bij de BRT, blz. 452

Sprekers : de heren W. Kuijpers, H. Vanderpoorten, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Indiening van moties, blz. 457

Voorstel van decreet van de heer T. Delahaye houdende wijziging van artikel 25, paragraaf 5 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen

Voorstel van decreet van de heer O. Van Ooteghem houdende wijziging van artikel 25, paragraaf 5 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen

Voorstel tot verdaging, blz. 457
Sprekers : de heren J. Van Elewyc, 1. Van Belle, T. Delahaye, L. Dierickx, 0. Van Ooteghem, W. Seeuws, G. Verhaegen, L. De Grève, K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Voorstel van decreet van de heer J. De Serrano houdende maatregelen voor een sociaal grondbeleid
- 29 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 4

Aangehouden stemming, blz. 459
Hoofdelijke stemming, blz. 460

Voorstel van decreet van de heer A. Diegenant C.S. houdende wijziging van het koninklijk besluit van 21 augustus 1967 tot reglementering van de wielervedstrijden en van de veldritten gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 8 februari 1970 en 14 februari 1974
- 52 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2 + Erratum

Hoofdelijke stemming, blz. 462

Voorstel van decreet van de heer R. Maes C.S. houdende wijziging van artikel 49 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken
- 22 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 463

Sprekers : de heren R. Maes, J. Van Elewyc, F. Baert, H. Vanderpoorten, J. Valkeniers, F. Vermeiren, H. Weckx

Voorstel van decreet van de heer A. De Beul houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium
- 23 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Verwijzing naar commissie, blz. 466

Sprekers : de heren J. Van Elewyc, 1. Van Belle, G. Verhaegen, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Nota - Standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 108 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Aangehouden stemmen, blz. 467

Sprekers : de heren W. Desaeys, J. Van Elewyc, N. De Batselier, P. Van Grembergen, L. Dierickx, G. Temmerman

Voorstel van resolutie van de heren G. Verhaegen en L. De Grève betreffende het standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met het energiedebat
- 113 (1981-1982)-Nr. 1

Aangehouden stemming, blz. 477

Spreker : de heer C. Moors

Hoofdelijke stemming, blz. 478

Spreker : de heer N. De Batselier

Moties tot besluit van de interpellatie van

de heer W. Kuijpers tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de toestand van de afvalverwerking in het algemeen en de Vlaamse Afvalmaatschappij in het bijzonder, meer bepaald ten opzichte van sommige bedrijven en projecten

Hoofdelijke stemming, blz. 479

Spreker : de heer W. Kuijpers

Interpellaties (R.v.O. art. 67)

Interpellatie van de heer F. Geyselings tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, over het saneren van beken en rivieren en meer bepaald de verbredingswerken aan de Molenbeek te Geraardsbergen en de gevolgen hiervan op de biotoop, blz. 480

Sprekers : de heren F. Geyselings, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud

Interpellatie van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over het onverantwoord storten van afval in een zandgroeve te **Riemst**, blz. 483

Sprekers : de heren F. Geyselings, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs

Interpellatie van de heer F. Geyselings tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over bodembesmetting met Telone te Waregem en de hinderlijke gevolgen daarvan voor de omwonenden, blz. 486

Sprekers : de heren F. Geyselings, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs

Interpellatie van de heer D. Vervae tot de heer P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, en de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over het vanuit ecologisch standpunt onverantwoord inplanten van een breekwerf te Pepingen, blz. 489

Sprekers : de heren D. Vervae, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud

Regeling van de werkzaamheden, blz. 492

Nr. 17

28 juni 1982

Afwezig met kennisgeving, blz. 493

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 493

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 493

Begrotingsstuk

Indiening en verwijzing, blz. 494

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 494

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 494

Verslagen

Indiening, blz. 494

Motie

Indiening, blz. 494

Jaarverslag

Indiening, blz. 495

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 495

Onderzoek naar de taalgroep, blz. 495

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer E. Desutter tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de herwaardering van het zeevisserijondenvijs, blz. 495

Vraag van de heer F. Geyselings tot de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid, over de maatregelen inzake TBC-opsporing en borstkankeronderzoek, blz. 495

Vraag van de heer W. Kuijpers tot de heer K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de werkingstoelagen voor de speciale openbare bibliotheken, blz. 496

Voorstel van decreet van de heer T. Delahaye houdende wijziging van artikel 25, paragraaf 5 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen
- 89 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Voorstel van decreet van de heer 0. Van Ooteghem houdende wijziging van artikel 25, paragraaf 5 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen
- 97 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 496

Sprekers : de heren A. Bourgeois, verslaggever, T. Delahaye, 0. Van Ooteghem, W. Seeuws, E. Beysen, G. Verhaegen, L. Dierickx, A. De Beul, K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Artikelsgewijze bespreking, blz. 505

Sprekers : de heren A. Diegenant, A. De Beul, T. Delahaye, L. Dierickx, G. Verhaegen, K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

schapsminister van cultuur

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 509
Sprekers : de heren K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, H. Suykerbuyk, J. Van Elewuyck

Vragen (R.v.O. art. 66) (Voortzetting)

Vraag van de heer W. Kuijpers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de werkingstoelagen voor de speciale openbare bibliotheken, blz. 5 10

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982

- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982

- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellaties (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Gabriels tot de heer K. Poma, Vice-voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de drastische inkringing van kredieten voor de jeugdmuziekscholen

Interpellatie van de heer V. Vanderheyden tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het faillissement van de NV VTR te Machelen

Algemene bespreking, blz. 511

Sprekers : de heren H. Schiltz, Gemeenschapsminister van financiën en begroting, F. Vermeiren, verslaggever, G. Verhaegen, J. Van Elewuyck, L. De Grève, R. Maes, I. Van Belle, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Economie en werkgelegenheid, blz. 533

Sprekers : de heren V. Vanderheyden, G. Cardoen, D. Vervae, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, V. Anciaux

Regeling van de werkzaamheden, blz. 539

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 541

Voorstel tot wijziging van het reglement Indiening en verwijzing, blz. 541

Vraag (R.v.O. art. 66) van de heer E. Desutter tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, over de herwaardering van het zeevisserijonderwijs, blz. 541

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982

- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982

- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellaties (R.v.O. art. 67, 9)

Interpellatie van de heer J. Gabriels tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de drastische inkringing van kredieten voor de jeugdmuziekscholen

Interpellatie van de heer V. Vanderheyden tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, over het faillissement van de NV VTR te Machelen

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie en werkgelegenheid (Voortzetting), blz. 542

Sprekers : de heren F. Willockx, E. Desutter

Ondergeschikte besturen en gesubsidieerde werken, blz. 547

Sprekers : de heren G. Cardoen, E. Vankeirsbilck, E. Desutter

Ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, blz. 552

Sprekers : de heer G. Anthuenis, mevrouw M. Smet, de heren J. De Serrano, F. Verberckmoes, mevrouw J. De Loore-Raeymaekers

Regeling van de werkzaamheden, blz. 559

Nr. 19

29 juni 1982
Middagvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 561

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 561

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982

- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982

- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4

- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellatie (R.v.O. art. 67,9) van de heer J. Gabriels tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de drastische inkringing van kredieten voor de jeugdmuziekscholen

Algemene bespreking (Voortzetting)
Ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud (Voortzetting), blz. 561

Sprekers : de heren B. Cools, P. Akermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, H. Vanderpoorten, J. Buchmann, Gemeenschapsminister van huisvesting, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, de heren D. Vervae, P. Mathys, mevrouw M. Smet

Huisvesting, blz. 568

Sprekers : de heren A. Denys, verslaggever, A. Coppieters, J. Buchmann, Gemeenschapsminister van huisvesting, E. Flamant, H. De Loor, J. Van Boxelaer, mevrouw R. De Backer-Van Ocken, de heren M. Olivier, C. Marchand, T. Kelchtermans

Leefmilieu en waterbeleid, blz. 587

Sprekers : de heren C. Marchand, verslaggever, L. Vanvelthoven

Onderwijs, blz. 590

Sprekers : de heren M. Heughebaert, W. Kuijpers, C. Marchand, J. Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, P. Van Grembergen, V. Anciaux

Motie van orde

Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 605

Sprekers : de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982

- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982

- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4

- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Interpellatie (R.v.O. art. 67,9) van de heer J. Gabriels tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de drastische inkringing van kredieten voor de jeugdmuziekscholen

Algemene bespreking (Voortzetting)

Nr. 18

29 juni 1982
Morgenvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 541

Buitenlands beleid, blz. 606
Sprekers : de heren C. De Cooman, verslaggever, P. Van Grembergen

Culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming, blz. 610
Sprekers : de heren J. Gabriels, D. Vervaeet, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, C. Moors, E. Beysen, W. Seeuws, A. De Beul, E. Desutter, R. Declercq, mevrouw R. De Backer-Van Ocken, de heren V. Anciaux, H. Weckx, A. Diegenant, J. Caudron

Bijstand aan personen, blz. 636
Sprekers : de heren G. Anthuenis, J. Somers, V. Anciaux, J. Valkeniers, mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg

Gezondheidsbeleid, blz. 642
Sprekers : mevrouw C. Boeraev-Derycke, de heren G. Anthuenis, R. Vannieuwenhuyze, W. Peeters, H. De Loor, V. Anciaux, E. De Groot, R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid, J. Valkeniers, A. Diegenant

Regeling van de werkzaamheden, blz. 654

Nr. 20 **30 juni 1982**
Morgenvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 655

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 655

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982
- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982
- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 655

Sprekers : de heren G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, M. Galle, Gemeenschapsminister van ondergeschikte besturen en gesubsidieerde werken, P. Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, J. Buchmann, Gemeenschapsminister van huisvesting, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Exe-

cutieve, Gemeenschapsminister van cultuur, mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg, de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid

Regeling van de werkzaamheden, blz. 676

Bijlage

Antwoorden van de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, op specifieke tijdens het begrotingsdebat gestelde vragen, blz. 677

Nr. 21 **30 juni 1982**
Middagvergadering

Afwezig met kennisgeving, blz. 691

Afwezig zonder kennisgeving, blz. 691

Verslagen

Indiening, blz. 691

Motie van orde

Voorstel tot wijziging in de orde van de werkzaamheden, blz. 691

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, H. Vanderpoorten, L. De Grève, A. De Beul, H. Schiltz, Gemeenschapsminister van financiën en begroting, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982
- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 693

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982
- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Artikelsgewijze bespreking, blz. 694

Sprekers : de heren G. Temmerman, M. Galle, Gemeenschapsminister van ondergeschikte besturen en gesubsidieerde werken, P. Matthys, J. De Serrano, H. Schiltz, Gemeenschapsminister van financiën en begroting, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Ontwerp van decreet houdende oprichting van een Cultureel Centrum van de Vlaam-

se Gemeenschap in Nederland
- 118 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Voorstel van decreet van de heer A. De Beul houdende oprichting van een Cultureel Centrum van de Vlaamse Gemeenschap in Nederland
- 88 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 706

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, verslaggever, W. Seeuws, O. Van Ooteghem, K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur

Artikelsgewijze bespreking, blz. 709

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Samenwerkingsakkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Volksrepubliek China, ondertekend te Brussel op 9 december 1980
- 119 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Republiek Korea, ondertekend te Brussel op 21 maart 1980
- 120 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake culturele samenwerking tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Syrische Arabische Republiek, ondertekend te Brussel op 15 juli 1980
- 121 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Duitse Democratische Republiek, ondertekend te Berlijn op 14 september 1979
- 122 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van Ierland, ondertekend te Dublin op 8 juli 1980
- 123 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen het Koninkrijk België en de Republiek Finland, ondertekend te Brussel op 19 juni 1979
- 124 (1981-1982)-Nr. 1

Algemene bespreking, blz. 711
Spreker : de heer H. Suykerbuyk

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Samenwerkingsakkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Volksrepubliek China, ondertekend te Brussel op 9 december 1980
- 119 (1981-1982)-Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking, blz. 711

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de

Regering van de Republiek Korea, ondertekend te Brussel op 21 maart 1980
- 120 (1981-1982)-Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking, blz. 7 11

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake culturele samenwerking tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Syrische Arabische Republiek, ondertekend te Brussel op 15 juli 1980
- 121 (1981-1982)-Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking, blz. 712

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Duitse Democratische Republiek, ondertekend te Berlijn op 14 september 1979
- 122 (1981-1982)-Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking, blz. 7 12

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van Ierland, ondertekend te Dublin op 8 juli 1980
- 123 (1981-1982)-Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking, blz. 712

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen het Koninkrijk België en de Republiek Finland, ondertekend te Brussel op 19 juni 1979
- 124 (1981-1982)-Nr. 1

Artikelsgewijze bespreking, blz. 7 12

Ontwerp van decreet houdende subsidiëring voor 1982 van „De Philharmonie”
- 117 (1981-1982)-Nr. 1

Algemene bespreking, blz. 7 13

Sprekers : de heren E. Beysen, verslaggever, O. Van Ooteghem, mevrouw L. Detiège, de heren K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, H. Vanderpoorten

Artikelsgewijze bespreking, blz. 715

Voorstel van decreet van de heer L. Dhoore c.s. houdende wijziging van de bij koninklijk besluit van 15 september 1919 gecoördineerde wetten op de mijnen, groeven en graverijen, zoals onder meer gewijzigd bij de wet van 24 januari 1958 betreffende de concessiemogelijkheid der Kempense kolenreserves
- 101 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 7 16

Sprekers : de heren J. Ansoms, verslaggever, J. Gabriëls, O. Van Ooteghem, L. Dhoore, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Artikelsgewijze bespreking, blz. 718

Regeling van de werkzaamheden, blz. 720

Motie voorgesteld door de Vlaamse Executieve betreffende een belangenconflict
- 126 (1981-1982)-Nr. 1

Bespreking, blz. 720

Spreker : de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid

Hoofdelijke stemming, blz. 720

Voorstel van resolutie van de heer J. Van Elewycq c.s. betreffende het kernwapenvrij maken van het Vlaamse grondgebied
- 110 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 72 1

Sprekers : de heren G. Temmerman, verslaggever, H. Van Wambeke, J. Van Elewycq, H. Vanderpoorten, L. De Grève, P. Van Grembergen, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heren T. Delahaye, F. Vermeiren, O. Van Ooteghem, G. Verhaegen, A. Denys, F. Baert, J. Valkeniers, J. Gabriëls

Werkingsbegroting van de Raad

Rekening van de Raad voor het begrotingsjaar 1981
Begroting van de Raad voor het begrotingsjaar 1982

Bespreking en aanneming, blz. 729

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982
- 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Aangehouden stemmings, blz. 729

Hoofdelijke stemming, blz. 729

Sprekers : de heren J. Van Elewycq, T. Delahaye, R. Maes

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982
- 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4
- 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

Aangehouden stemmings, blz. 73 1

Sprekers : de heren J. Gabriëls, G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van economie en werkgelegenheid, H. De Loor

Hoofdelijke stemming, blz. 733

Ontwerp van decreet houdende oprichting van een Cultureel Centrum van de Vlaamse Gemeenschap in Nederland
- 118 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 734

Spreker : de heer W. Seeuws

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Samenwerkingsakkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Volksrepubliek China, ondertekend te Brussel op 9 december 1980
- 119 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Republiek Korea, ondertekend te Brussel op 21 maart 1980
- 120 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake culturele samenwerking tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Syrische Arabische Republiek, ondertekend te Brussel op 15 juli 1980
- 121 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Duitse Democratische Republiek, ondertekend te Berlijn op 14 september 1979
- 122 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van Ierland, ondertekend te Dublin op 8 juli 1980
- 123 (1981-1982)-Nr. 1

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Cultureel Akkoord tussen het Koninkrijk België en de Republiek Finland, ondertekend te Brussel op 19 juni 1979
- 124 (1981-1982)-Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 735

Ontwerp van decreet houdende subsidiëring voor 1982 van „De Philharmonie”
- 117 (1981-1982)-Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 736

Voorstel van decreet van de heer T. Delahaye houdende wijziging van artikel 25, paragraaf 5 van het decreet van 28 december 1979 houdende het statuut van de Belgische Radio en Televisie, Nederlandse Uitzendingen
- 89 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 737

Sprekers : de heren W. Seeuws, E. Beysen

Moties tot besluit van de interpellatie van de heer W. Kuijpers tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de schooluitzendingen bij de BRT

Hoofdelijke stemming, blz. 738

Voorstel van decreet van de heer L. Dhoore c.s. houdende wijziging van de bij koninklijk besluit van 15 september 1919 gecoörd-

dineerde wetten op de mijnen, groeven en graverijen, zoals onder meer gewijzigd bij de wet van 24 januari 1958 betreffende de concessiemogelijkheid der Kempense kolenreserves

- 101 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3

Aangehouden stemmingen, blz. 739

Hoofdelijke stemming, blz. 739

Voorstel van resolutie van de heer J. Van Elewyck C.S. betreffende het kernwapenvrij maken van het Vlaamse grondgebied - 110 (1981-1982)-Nrs. 1 en 2

Aangehouden stemming, blz. 741

Spreekers : de heren J. Van Elewyck, F. Swaelen

Eindstemming, blz. 743

Vakantiewensen, blz. 743

Spreekers : de heren G. Verhaegen, p. Van Grembergen, L. De Grève

Regeling van de werkzaamheden, blz. 743

Bijlagen

Begrotingstabellen, blz. 745

19e vergadering

Dinsdag 29 juni 1982
Middagvergadering

VOORZITTER : de heer J. Pede

– *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

AFWEZIG MET KENNISGEVING

G. Bossuyt, A. d'Alcantara, F. Geyselings, R. Peeters, G. Sprockeels ; gezondheidsredenen.

J. Mangelschots, P. Peeters, A. Steverlyncx ; buitenslands.

E. Cooreman, A. Deneir, K. Dillen, A. Iaridon, M. Rutten, L. Van Den Bossche ; ambtsverplichtingen.

AFWEZIG ZONDER KENNISGEVING

Presentielijst (R.v.O. art. 31, 1 en 3)

G. Beerden, K. Blanckaert, A. Bourgeois, J. Chabert, A. Lavens, G. Verhaegen, G. Willems, R. Windels.

J. Bascour, R. Bonnel, L. Bril, A. Claes, F. Colla, E. Cuvelier, Jan Daems, A. De Winter, F. Grootjans, H. Lahaye, L. Pans, W. Taelman, L.

Van De Velde, W. Van Renterghem, F. Verberckmoes, F. Vermeiren.

M. Bourry, O. Carpels, W. Claes, L. Detiège, J. Ferir, F. Houben, I. Williams, J. Ramaekers, J. Sleenckx, G. Temmerman, L. Tobback, F. Van Acker, J. Wyninckx.

F. Baert, J. Belmans, H. de Bruyne, F. Debussere, L. Van Biervliet, R. Vandekerckhove.

T. Delahaye.

J. Peetermans.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982
– 6 (1981-1982) – Nrs. 1 tot 3
– 7 (1981-1982) – Nr. 1 (Algemene toelichting)

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982
– 8 (1981-1982) – Nrs. 1 + Bijlagen tot 4
– 7 (1981-1982) – Nr. 1 (Algemene toelichting)

INTERPELLATIE (R.v.O. art. 67,9) van de heer J. Gabriels tot de heer K. Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de drastische inkrimping van kredieten voor de jeugdmuziekscholen

Algemene bespreking (Voortzetting)

De Voorzitter : Aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982, het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982 met de daaraan toegevoegde interpellatie van de heer Gabriels tot de heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de drastische inkrimping van kredieten voor de jeugdmuziekscholen.

RUIMTELIJKE ORDENING, LANDINRICHTING EN NATUURBEHOUD (Voortzetting)

De Voorzitter : Wij behandelen eerst verder de materie waarvoor Minister Akkermans bevoegd is, met name de ruimtelijke ordening, de landinrichting en het natuurbehoud.

De heer Cools heeft het woord.

De heer B. Cools (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, dames en heren, ik wil graag een voorafgaande beschouwing formuleren. gedurende lange jaren in de Kamer en in de Senaat, vervolgens in de Cultuurraad en in de Vlaamse Raad is door zeer vele sprekers gewezen op het feit dat een aantal materies intrinsiek met elkaar verbonden zijn en samen moeten worden behandeld.

Toen wij eindelijk enig resultaat hadden bekomen, werd alles terug ingedeeld in hokjes. gedurende jaren hebben wij in verenigingen ervoor geij-

Cools

verd dat de ruimtelijke ordening, de huisvesting en de monumentenzorg één geheel zouden uitmaken en niet zouden worden versnipperd.

Een korte tijd is het zover geweest. Nu is er opnieuw een verdeling in pakketten. Elke Minister is verantwoordelijk voor een klein deel. Als parlementair zijn wij bijna onophoudelijk verplicht een soort vademecum te raadplegen om te weten tot wie wij ons moeten wenden voor een bepaalde materie.

En nu komt de klap op de vuurpijl. De enige plaats waar we als lid van het Vlaamse parlement voor die eenheid konden ijveren en trachten een gemeenschappelijke visie te bekomen was deze tribune. Nu worden we verplicht de bespreking in delen te doen. We kunnen niet meer op eenheid wijzen. We zijn verplicht ons eerst te wenden tot Minister Akkermans en, na een aantal uren te wachten, ons voor bijna gelijkaardige problemen te richten tot Minister Buchmann. Ik vind het jammer dat we verplicht zijn onderwerpen die zo evident samenhangen te splitsen.

Minister P. Akkermans : We zullen samen antwoorden.

De heer B. Cools : Ik dank u voor de tegemoetkoming. Maar ik blijf betreuren dat de bevoegdheden zo worden versnipperd.

Minister P. Akkermans : Die versnippering is te wijten aan de wet die u zelf hebt goedgekeurd.

De heer B. Cools : Niets kon evenwel beletten die materies anders in te delen dan op de manier waarop het is gebeurd.

Minister P. Akkermans : Het is aldus ingeschreven in de wetgeving.

De heer B. Cools : Er zijn pakketten waarmee u kon werken. U hebt die pakketten uiteen getrokken.

Minister P. Akkermans : U hebt die pakketten mee goedgekeurd !

De heer H. Vanderpoorten : Neen, die pakketten waren er maar voor het geval er geen akkoord was.

De heer B. Cools : Dat betekent toch een achteruitgang, mijnheer Vanderpoorten, want gedurende jaren hebben wij een aantal materies de facto bijeen gebracht. Nu heeft men ze in naam van een wet uiteen getrokken. Dat is toch wat er gebeurd is.

Minister P. Akkermans : Ik wil er op wijzen dat er nog een verschil is in uw interpretatie. Want, wat wij samen doen in de Vlaamse Executieve geeft toch de gelegenheid om alle verschillende aspecten van de materies samen te beoordelen.

De heer B. Cools : Daar gaan wij straks enkele voorbeelden van geven. Ik ben blij dat de heer Buchmann ermee akkoord was dat ik ook even tot hem mocht spreken over enkele concrete gevallen. Ik weet niet hoe de burgers, die finaal een beroep gaan doen op u, al die verschillende pakketten gaan begrijpen.

De heer H. Vanderpoorten : Ik vind trouwens dat de beide ministers wat dichter bij elkaar zouden moeten gaan zitten. **(Gelach)**

De heer B. Cools : Ik wil hier geen coalities smeden, mijnheer Vanderpoorten.

Minister P. Akkermans : Ik heb er in ieder geval geen bezwaar tegen.

De heer B. Cools : Heren Ministers, u bent wellicht beiden zaterdag in Antwerpen mede in de betoging opgestapt.

Minister J. Buchmann : Zien wij er zó uit, mijnheer Cools ?

De heer B. Cools : Ik zeg dit omdat u aanbevolen wordt een beetje dichter te gaan zitten bij de heer Akkermans, mijnheer Buchmann. Ik heb het niet gevraagd.

Ik wil een tweede bedenking maken. Misschien krijg ik ook daar onmiddellijk gelijk. Dat maakt het allemaal zo gemakkelijk voor ons. Wij staan hier dan zo gezellig samen.

Mijn tweede bedenking betreft de samenwerking tussen de nationale regering en de gewestelijke regering. Dat punt wou ik even toepitsen op iets dat u beiden interesseert, namelijk de

bouwactiviteit. Het kan niet anders of vandaag moet er door de parlementsleden, zeker indien zij tot de oppositie behoren, iets worden gezegd over de bouwactiviteit. Ik zou u bloemlezingen kunnen voorleggen uit de dagbladers en uit de gespecialiseerde weekpers waarin mensen allemaal jammeren, in paniek zijn, aantonen hoe slecht het gaat en hoe de bouw verschaalt en teloor gaat.

Dan rijst de vraag wie men daarover moet interpellieren. Ik heb een interpellatie ingediend bij de nationale regering. Toch moet u toegeven, heren Ministers, dat u ook, als gewestregering, een greep heeft op die bouwactiviteit. Ook hier kom ik weer tot de vaststelling dat er een groot gebrek is aan coördinatie tussen de burger, de gebruiker van al de faciliteiten en zowel de nationale regering als de gewestregering. De burger maakt helemaal geen onderscheid. Hij stelt alleen vast : vorig jaar had ik dit en dit jaar heb ik nog dát. Ik herhaal, de burger stelt alleen vast dat hij minder heeft of dat de maatregelen geen stimulans zijn in de mate zoals de Regering dacht dat de BTW-teruggave een stimulans zou zijn.

De vorige regering had het bij het rechte eind met de Rondetafel bijeen te roepen over de bouwnijverheid. Mijnister Akkermans. Daar wisten wij immers onmiddellijk „wie”, „wat”, „hoe” enzovoort. Al de betrokkenen zaten daar, zowel de nationale regering, de gewestregering, de vakbonden en de patroons. Wij hadden een globaal overzicht en men kon zo tot maatregelen komen die konden worden ingezet. Vandaag lopen de stimuli uiteen. De rentesubsidie die in zich een zeer goede maatregel is, is in hoofde van de verbruiker heel wat minder dan vorig jaar doordat de Regering er een deel van ingetrokken heeft. Dat is trouwens een maatregel die wij u graag wensen aan te moedigen, omdat die beantwoordt aan een behoefte. Deze BTW-vermindering alleen heeft geen voldoende effect.

Daarnaast heeft de heer Buchmann zijn best gedaan om de plafonds te verhogen. Niettemin blijkt uit uw uitgegeven brochure dat het pakket van al deze premies nog zeer verwarrend

Cools

is en het nog een ingewikkelde zaak blijft.

In de achtereenvolgende regeringsverklaringen werd telkens vermeld dat men tot een eenheidspremie moest komen, zodat de betrokkenen weten waar zij aan toe zijn. Daartoe zal ik straks komen maar ik wens eerst een vergelijking te maken tussen uw mogelijkheden en die van de heer Akkermans in verband met de stadsvernieuwing. Daar bestaat geen coherentie.

In verband met de verwervingspremie voor een woning, heb ik mij totaal ingezet, omdat het de eerste maal is dat specifieke maatregelen werden getroffen voor de steden en de dorpen - voornamelijk voor de steden omdat wij daar te maken hebben met reeds bewoonde woningen. Jarenlang werd er aangedrongen tot mevrouw De Backer de maatregel van de verwervingspremie heeft getroffen. In mijn stad, Antwerpen, heeft dat een onmiddellijk succes gekend. Er werden 120 bouwpremies aangevraagd in het eerste half jaar.

U heeft echter deze verwervingspremie gecamoufleerd door ze te koppelen aan de saneringspremie. Bijgevolg verplicht u de betrokkenen ook tot het onmiddellijk uitvoeren van bedoelde werken. In veel hoofden is de sanering een tweede trap : men verwerft een huis en na X jaren kan men eerst overgaan tot verbouwen.

Minister J. Buchmann : Zij moeten inderdaad hun best doen.

De heer B. Cools : Die maatregelen dienen losgekoppeld, zoals gesteld in de voorwaarden bepaald door mevrouw De Backer. Nu wordt gesteld dat de betrokkene de premie ontvangt met de verplichting de sanering uit te voeren, zoniet verliest hij de premie. Het is jammer dat de maatregel getroffen door mevrouw De Backer niet wordt behouden ; het was een interessante maatregel.

Mijnheer Buchmann, mag ik u verzoeken ter zake uw stelling te herzien.

Minister J. Buchmann : Mijnheer Cools, het was onze bedoeling de

bouw te activeren. Dat was trouwens ook uw bekommernis. Door de verplichting tot saneren op te leggen activeren wij de bouwactiviteiten.

De heer B. Cools : Mijnheer Buchmann, u moet de belanghebbenden aanzetten tot de eerste stap, met name de verwerving van een woning. Nu zullen ze echter aarzelen want ze ontvangen slechts de premie, als ze beloven te verbouwen.

Minister J. Buchmann : Men heeft vijf jaar om die stap te zetten.

De heer B. Cools : Toch vraag ik u om daarover na te denken. Naar mijn mening is het een ongunstige maatregel.

Om te concluderen vraag ik mij af of vanuit de Vlaamse gewestregering geen initiatief kan worden genomen om een tweede Rondetafel van de bouwsector bijeen te roepen. Dat is inderdaad de plaats om concreet alle aspecten van deze sector te bespreken.

Zolang de regering en de gewestregering geen volledig gecoördineerde maatregelen treffen, zullen wij niet kunnen overgaan tot concrete maatregelen en vaak vastzitten in een immobilisme.

Vervolgens kom ik tot de materie van de huisvesting, specifiek naast deze premie.

Mijnheer Buchmann, ik heb u reeds kunnen zeggen, misschien dan wel op een gezelliger ogenblik, dat u blijft analyses maken die wellicht juist zijn. Uw nota bevat een dergelijke analyse waaruit blijkt dat de rentelast voor de volkshuisvesting zo zwaar is, dat heel de begroting daaraan wordt besteed.

Dus concludeert u : ik moet beginnen verkopen. Een andere maatregel geeft u niet.

Ik heb het u al eens gezegd : verkopen kan wellicht op het platteland waar het woningtype zich leent tot de verkoop, waarbij men nagenoeg zou aansluiten bij een stelsel dat al bestaat, namelijk de BA 2-woning.

In de steden zijn er meervoudige woningen. Daar is het volgens mij ondenkbaar over te gaan tot de verkoop, alleen al om technische redenen. Er

zijn andere redenen die ervoor pleiten. Ik denk aan de grote complexen waar iemand een woning heeft gekocht en een ander een woning huurt.

Waar men aan sociale huisvesting heeft gedaan in het kader van de stadsvernieuwingsoperaties en de gemeente de hele operatie grondprijs voor haar rekening heeft genomen, is het ondenkbaar dat u via de markt de woningen zou verkopen zonder dat op dat ogenblik de grondprijs opnieuw gevaloriseerd wordt, wat echter de woningprijs zou omhoogtrekken zodat hij dus onvoordelig wordt voor de koper. Dat spreekt vanzelf.

Vandaar, mijnheer de Minister, zal dit misschien op bepaalde plaatsen succesrijk zijn. Op andere plaatsen meen ik dat dit niet het geval zal zijn. Op nog andere plaatsen ben ik er bijna van overtuigd dat dit technisch of financieel onmogelijk zal zijn. Ik meen dan ook dat de verkoop van het sociaal patrimonium geen groot succes zal zijn.

Ik ben geneigd het volgende te zeggen : als u inderdaad in de sociale huisvestingssector voor een muur staat en u meent dat dit alles op deze manier niet voort kan gaan, zou u dan niet als volgt te werk kunnen gaan : stop ermee in uitbreiding nog aan sociale huisvesting te doen. Tracht het ruimtelijk aspect - wat eigenlijk valt onder de bevoegdheid van Gemeenschapsminister Akkermans maar toch ook mede onder de uwe valt - te respecteren. Tracht ernaar te streven eerst subsidies te geven waar reeds gebouwd is. Stop met het geven van kredieten aan maatschappijen voor de huisvesting die louter werken in woonuitbreidingsgebieden, in uitbreidingsgebieden, nieuwe verkavelingen, en zo meer.

U zou dan flink wat geld besparen. Verplicht de maatschappijen ernstig te zijn wanneer zij spreken over vernieuwbouw. Neem de proef op de som. Zeg hun dat zij vanaf volgend jaar een derde tot vijftig procent moeten spenderen aan vernieuwbouw.

Wij weten dat vernieuwbouw tot 50 procent goedkoper is dan nieuwbouw. Ik denk aan het project in Antwerpen waar wij nu experimenteren.

Cools

Op die wijze, mijnheer de Minister, bespaart u geld en doet u meteen aan een ruimtelijk beleid dat beantwoordt aan de algemene behoeften die zeer latent aanwezig zijn bij de jongeren.

Zo kom ik opnieuw bij de materie van de ruimtelijke ordening, mijnheer de Minister. Ongetwijfeld ontvingen wij van u tijdens de vorige weken veel woorden, papier, en teksten.

Ik zal nu trachten te spreken over de daden. Qua papier en tekst heeft u werkelijk uw best gedaan. Wij hebben hele nachten nodig gehad om uw documenten door te nemen. Het laatste document dat ik gisteren doornam, ligt mij nog op de maag. Het was zware kost. Loodzwaar.

Mijnheer de Minister, u komt opnieuw terug met het fameuze structuurplan voor Vlaanderen. Ik heb u al gezegd : op termijn hebben we er geen bezwaar tegen dat u als het ware de ruimtelijke vertaling zou willen brengen van een sociaal-economische planning. Dit is ongetwijfeld een document dat waardevol is. Dit document moet grondig worden voorbereid, in volledig parallelisme met het Planbureau. Wat wij echter al zoveel jaren vragen aan u en aan uw voorgangers is niet een groot allesomvattend plan maar gewoon een structuurschets. Breng even de gewestplannen naast elkaar en gebruik die als leidraad bij gebeurlijke verdere verkavelingen. Stop alvast met de maatschappijen voor goedkope woningen nog verder geld toe te stoppen zij werken enkel nog met uitbreidingen van vroegere projecten. Wij zitten in een formidabele bouwcrisis maar... de mensen van de immobiëlesector hoeven niet te klagen want ondanks de crisis werden nog altijd 25.000 bouwpercelen per jaar bijgemaakt. Er wordt op die gronden haast niet gebouwd maar toch gaat men verder met verkavelen. Verkavelen is echter iets anders dan bouwen ; de mensen van de immobiëlesector zijn niet per definitie de bondgenoten van de bouwnijverheid. Daar zitten wij in de sfeer van de beleggingen maar de bouwactiviteiten horen thuis in de sector van de economische activiteit. Bouwen voldoet aan een behoefte.

U hebt er alle belang bij met verkavelen te stoppen. Vandaar dat wij altijd aandringen op een structuurschets voor Vlaanderen die een gebald beeld van de gewestplannen zou brengen.

Laten we die gewestplannen trouwens even met rust ! Eenentwintig jaar proberen wij al een bestemming te geven aan de bodem in dit land. Nauwelijks is zo een gewestplan klaar, of wij willen het opnieuw in herziening brengen.

Nu hoor ik – en ik hoop dat u dit bericht zult logenstraffen – dat u zich voorneemt de voorschriften te herzien die aan de basis hebben gelegen van de gewestplannen. Dit gaat toch niet ! Als u dit zou doen, moet dit bij koninklijk besluit gebeuren en dan zouden alle gewestplannen opnieuw in herziening komen zodat alles op losse schroeven zou komen te staan.

Minister P. Akkermans : Dit zijn fabeltjes.

De heer B. Cools : Des te beter. Laten wij proberen in Vlaanderen een bestemming te geven aan de bodem en laten wij dit dan gewoon ondergaan.

Ten derde, bij herhaling werd gezegd, en het staat ook in uw beleidsnota, dat u per se de wet op de stedenbouw wil gaan herzien. U zou er een decreet van willen maken. Deze wet is een typisch Belgische en dus centralistische wet. Wanneer haar herziening enkel tot doel heeft het woord „Staat” of „Regering” te vervangen door „Vlaams Gewest” is het de moeite niet waard. Centralisme enkel maar vervangen door een ander centralisme brengt geen oplossing.

Vandaar dat ik enkele concrete pijlen op u wil afschieten met de vraag.

Als u toch absoluut deze wet op de stedenbouw wenst te herzien, zou u ze dan niet fundamenteel willen herzien in de geest van onze gewestvorming, dat wil zeggen decentraliserend en niet centraliserend. Is het Nederlandse model dan geen goed voorbeeld, mijnheer de Minister ? Daar heeft men de ruimtelijke ordening – vooral vandaag is dat logisch – naar een andere bevoegdheidsfeer overgeheveld, met name naar de provincie. Aangezien wij nu ongeveer hebben

uitgemaakt de provincies te willen behouden, laten wij dan concreet zijn en ze meer bevoegdheden geven, want uiteindelijk zijn ze een democratisch orgaan, vermits verkozen zijnde.

Mijnheer de Minister, zou het niet wenselijk zijn ineens aan de provincies heel de bevoegdheid inzake gewestplanning en stedenbouw over te dragen en op Vlaams gewestelijk niveau alleen van een algemene inspectie over te houden ? U zou aldus een opschortende bevoegdheid behouden die in bepaalde gevallen zou kunnen spelen.

Mijnheer de Minister, het komt mij voor dat, indien de provincies bevoegd waren geweest voor het aanvaarden van de gewestplannen, we niet zouden geconfronteerd geweest zijn met al die problemen, die u goed bekend zijn in verband met de gewestplannen en waarover in de kranten vandaag zoveel sprake is. Laten wij ernstig zijn. Het kleinste bijzonder plan van aanleg wordt tweemaal goedgekeurd, een eerste maal voorlopig en een tweede maal door de gemeenteraad, dat wil zeggen door een verkozen orgaan. Een gewestplan wordt goedgekeurd door één persoon, met name door de Minister. Op een ogenblik dat de bevolking meer en meer belangstelling voor de omgeving koestert, de omgeving wil beleven en mede inspraak erover wil hebben, zou het logisch zijn ons naar het Nederlandse model te richten en dus de gewestplannen door een verkozen orgaan, met name de provincieraad, te laten goedkeuren. Dit zou heel wat misbruik voorkomen en veel meer duidelijkheid scheppen.

Mijnheer de Minister, als u de wet OP de stedenbouw wil veranderen, doe het dan op een fundamentele wijze, tracht ze in een heel andere geest in te denken, in een gedecentraliseerde geest, met name als eerste stap naar de provincie en als tweede stap naar de gemeente.

Want, vele gemeentebesturen nemen hun verantwoordelijkheid niet op. Zij verschuilen zich achter de zogenaamde provinciale directeur van Stedenbouw en verklaren dan dat zij wel bereid zijn zus en zo te doen, maar de provinciale directeur niet. Dat is een

Cools

ongezonde politiek. Ik meen dat er een tweede doortrekking moet zijn, door de gemeenten voor-hun verantwoordelijkheid te plaatsen en ze zelf, onder uw toezicht of onder toezicht van de provincie, bouwtoelating te laten verlenen.

Mijnheer de Minister, laat de gemeenten hun eigen verantwoordelijkheid opnemen. Dan zullen wij meteen het bouwen en het verbouwen soepele hebben gemaakt en die ellenlange procedures van de bouwdoSSIers – die thans maanden in de kabinetten achterwege blijven en waarin de bevolking geen inzage heeft – misschien een beetje indij ken. Dit zou eveneens de bouwactiviteit kunnen stimuleren, want vergeet niet dat zeer velen ontmoedigdzijn omdat hun dossier lange maanden in een kabinet of op de administratie vertoeft. Als de gemeente rechtstreeks voor haar verantwoordelijkheid wordt gesteld, zou het veel gemakkelijker zijn.

Ik kom thans tot een laatste punt waarbij ik u beiden, heren Ministers, even wil mee confronteren. .

In 1978 heeft de heer Eyskens de verdienste gehad een koninklijk besluit te laten verschijnen betreffende de stads- en dorpsvernieuwing. Een gedeelte kon onmiddellijk door de openbare besturen worden gebruikt, maar een ander gedeelte kwam nooit te voorschijn. Gedurende de periode 1978-1982 werd heel wat over stadsvernieuwing geschreven, doch concrete daden ter zake zijn ons nog steeds niet bekend.

Mijnheer de Minister, u was zo vriendelijk ons een koninklijk besluit op te sturen, samen met een omzendbrief tot toepassing van dit koninklijk besluit. Welnu, de lectuur van beide stukken is moeilijk te verteren. Als gemeentebestuurder en als parlementslid vraag ik mij echt af of dit koninklijk besluit, aldus „begeleid”, zin heeft.

Laten wij dit eens concreet onderzoeken. U zal de gemeentebesturen subsidies toekennen voor operaties inzake stadsvernieuwing. Ik vraag mij evenwel af wat het verschil is tussen stadsvernieuwingsoperaties en een

herwaarderingsgebied, want de twee woorden worden door elkaar gebruikt. Er wordt gesproken van 60 procent voor onder andere wegeniswerken, rioleringswerken, verfraaien van openbare domeinen en het eventueel kopen en verbouwen van huizen door de gemeente.

Een goed gemeentebestuur weet echter dat het volstaat een bijzonder plan van aanleg door de Koning te laten goedkeuren om die 60 procent te krijgen en dat hij uw bijbel gewoon naast zich mag laten liggen.

Waarom zou een gemeentebestuur huizen kopen en verbouwen wanneer ter plaatse maatschappijen voor de huisvesting aanwezig zijn die terzake veel beter gewapend zijn ? Ons is een gemeentebestuur bekend, met name in Namen, waar de eerste pilootoperatie twaalf jaar geleden werd gestart. Welnu, daar wonen nu al veertien gezinnen ! Ik zeg dat dergelijke operatie niet door de gemeentebesturen, maar wel door de maatschappijen dient te worden verwezenlijkt.

Anderzijds is het ook zo dat zolang minister Buchmann geen wijziging invoert, betreffende infrastructuurwerken, beroep kan worden gedaan op het Fonds Brunfaut, dat aan 100 procent subsidieert ! Bovendien genieten ze nog altijd de mogelijkheid om goedkoop te lenen, zelfs wanneer de intresten zouden verduubbelen, wat ik niet vraag, maar dan zou dit nog altijd voordeliger zijn dan u 60 procent en 40 procent zelf te moeten betalen. Het is dus absoluut niet zo dat Minister Akkermans tegemoetkomingen verstrekt !

Mijn tweede bedenking betreft de mogelijkheid die u, mijnheer de Minister, zou verlenen aan particulieren om, door het toekennen van een premie, tot stadsvernieuwing bij te dragen. Welnu, dit veronderstelt dat, door het uitdelen van geschenken, zoals gedurende jaren het geval was met de bouwpremies, de mensen tot stadsvernieuwing zullen worden aangespoord. In uw bijbel is evenwel niet vermeld hoe wij dit tot stand moeten brengen. Dient een herwaarderingsgebied, met inspraak van de betrokkenen, te worden aangeduid ? Als wij aan alle geïnteresseerden vooraf zeg-

gen dat ze een premie zullen ontvangen, zal iedereen wel akkoord gaan om in een herwaarderingsgebied opgenomen te worden. Van welke grondslag zal men vertrekken om aan te duiden wie voor een vernieuwingspremie in aanmerking komt ?

Mijnheer de Minister, het lezen van uw omzendbrief scheidt bij mij enorme problemen. Maar het is misschien nog niet te laat en kan u hen nog wijzigen in het licht van wat ik u heb gezegd. Inderdaad, na al die jaren wensen wij een instrument dat concreet werkt, waaraan wij een houvast hebben en waarop de bevolking zich kan steunen om bijvoorbeeld verkrotte woningen op te knappen.

Ziedaar, mijnheer de Voorzitter, wat ik meende te moeten zeggen aan de Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud.

De Voorzitter : Mevrouw Tyberghien-Vandenbussche heeft het woord.

Mevrouw M. Tyberghien-vandenbussche (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, na dit uitvoerig betoog en de duidelijke antwoorden die wij tijdens de bespreking in de commissie hebben gekregen en die trouwens in het verslag werden opgenomen, alsook wegens zoveel thema's die hier reeds aan bod kwamen, zal ik mij beperken tot een zeer dingend en prangend probleem.

De landbouwers die een sleufsilos plannen of opgericht hebben, onder vinden momenteel stedenbouwkundige moeilijkheden gezien zich hier een leemte openbaart in de wetgeving. Bovendien verschilt de interpretatie en de behandeling van streek tot streek.

In de huidige stand van zaken is inderdaad een bouwvergunning vereist.

Naar onze mening dient daarbij echter geen beroep te worden gedaan op een architect en is ook het advies van de gemachtigde ambtenaar niet vereist, enerzijds omdat er geen constructieve vraagstukken komen bij kijken, anderzijds omdat het een werk van zeer geringe omvang betreft.

Tyberghien-Vandenbussche

Thans worden de betrokken landbouwers door de administratie van stedenbouw aangemaand hun bouwvergunning niet met hun eigen tekening, maar wel met die van een architect en met het advies van de gemachtigde ambtenaar aan te vragen.

Dergelijke ijver wekt enigszins onze verwondering en bewondering op. Wij zijn van oordeel dat het sop de kool niet waard is.

Een dergelijk onschuldig bouwwerk vergt in een agrarisch gebied geen bouwvergunning. Wij zouden dan ook willen vernemen, mijnheer de Minister, of u dit standpunt kan bijtreden om het dan eventueel in de wet te laten inschrijven. Zou een wijziging of toevoeging aan het koninklijk besluit van 16 december 1981 hier geen oplossing kunnen bieden ?

Voor de oprichting van een sleufsilos in het vlakke veld kan een vergunningsplicht nog worden aanvaard, maar dan toch zonder de verplichting daarvoor een architect te moeten aanspreken en zonder advies van de gemachtigde ambtenaar, die toch zijn schorsingsbevoegdheid behoudt.

Wil of kan de Minister hier op korte termijn een algemene richtlijn verstrekken en sommige van onze gemeentebesturen hiedoor beletten op onze landbouwers een heksenjacht te ontketenen, want in feite beogen de landbouwers hiermee alleen maar het uitoefenen van de normale activiteiten van hun beroep. **(Applaus bij de CVP en de PVV)**

De Voorzitter : De heer Vervaeke heeft het woord.

De heer D. Vervaeke (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, ik wil even het probleem van de landinrichting behandelen.

Het landelijk gebied in Vlaanderen (1.400.000 hectare) is ons zorgenkind geworden. De specifieke situatie inzake ons nederzettingenpatroon, zoals de lintbebouwing, de verspreide bebouwing, de quasi onbestaande gestructureerde stedelijke uitbouw, is daarvan ongetwijfeld de belangrijkste oorzaak.

Neem daarbij de snelle verstedelijking, vooral in de jaren zestig, de technische en economische ontwikkeling in de landbouwsector, de recreatieve opties en – gelukkig maar – de rechtmatige aanspraken vanuit het natuurbehoud en het probleem van de open ruimten wordt meteen bijzonder scherp gesteld.

Een specifiek Vlaams beleid is dan ook noodzakelijk. Inderdaad, ons grondgebied is een spanningsveld geworden tussen een goede landbouwstructuur samen met een bevredigend leefmilieu van de agrarische sector, de verstedelijkte samenleving, de dorpsgemeenschap en de socio-ecologische functies zoals landschapsverzorging, natuurbescherming en recreatiemogelijkheden.

Ik wil hier onmiddellijk aanstippen dat landinrichting niet alleen een agrarische doelstelling heeft, maar in de eerste plaats een ruimer, algemeen doel nastreeft. Landinrichting moet een uitvoeringsinstrument zijn tot het geschikt maken voor alle bovengenoemde functies.

Landinrichting dient duidelijk onderscheiden te worden van ruilverkaveling die enkel een betere exploitatie van de landeigendommen mag beogen en derhalve een uitvoeringsinstrument is in de agrarische beleidssector.

Wanneer moeten wij aan landinrichting doen ?

Indien blijft – ofwel uit de feitelijke vaststellingen, ofwel als gevolg van een systematische aanpak vanuit de verschillende beleidssectoren – met ruimtelijk – impact – dat voor een bepaald deel van het landelijk gebied meer dan één sector prioritaire eisen stelt, dan komt dat gebied in aanmerking voor een landinrichtingsoperatie. Ook verzoeken tot landinrichting vanuit de basis, vanuit het volk, moeten getoetst worden aan de mogelijke beleidsprioriteiten in het betrokken gebied, vooraleer te overwegen aan landinrichting te gaan doen.

Een milieu-effect-rapport is dus hier noodzakelijk en zou dringend wettelijk moeten worden verplicht.

Wanneer slechts vanuit één sector prioriteit wordt gesteld voor een bepaald deel van het landelijk gebied, dienen sectoriële uitvoeringsinstrumenten te worden aangewend – en geen landinrichting – bijvoorbeeld ruilverkaveling, landschapsbouw, instelling van natuurreservaten, recreatieve inrichting enzovoort. Met andere woorden landinrichting wordt in functie van een verhoogde welvaart en een verbeterde kwaliteit van het leven als een noodzaak aangezien in die landelijke gebieden die gekenmerkt worden door een duidelijke multifunctionaliteit.

Uit dit alles blijkt dat men dringend moet kunnen beschikken over de ruimtelijke opties en prioriteiten vanuit de verschillende beleidssectoren die een ruimtelijk aandeel hebben in het landelijk gebied.

In verband met planning van de landinrichting zou het een onvergeeflijke fout zijn aan landinrichting (uitvoering) te doen uitsluitend op basis van de thans beschikbare ruimtelijke planningsinstrumenten (gewestplan, APA, BPA). Landinrichting kan inderdaad slechts een uitvloeisel zijn van een dynamische, operationele planning en niet van een „statisch plan” zoals het gewestplan, het APA en het BPA, dus een geëigende planning. Ik sluit met u één vraag te stellen, mijnheer de Minister, „hoe omvat u het begrip landinrichting ? „ **(Applaus bij de W)**

De Voorzitter : De heer Matthys heeft het woord.

De heer P. Matthys (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, dames en heren, ik zal mij beperken tot het probleem van de gedwongen ruilverkaveling in het Waasland. Dit als voorbeeld van de beleidsvorm aangenomen door Minister Akkermans. Met verbijstering heeft de Waase bevolking kennis genomen van de verklaring afgelegd door Minister Akkermans tijdens de vergadering van de Vlaamse Raad van dinsdag 4 mei jongstleden. Uit het antwoord van Minister Akkermans blijkt dat ondanks het massaal verzet en ondanks de grondige besprekingen van één jaar geleden waarbij in akkoord met de betrokken partijen een vorm van over-

Matthys

eenkomst werd bereikt, hij nu strak vasthoudt aan het doordrukken van de gedwongen ruilverkaveling in het Waasland. De heer Akkermans verklaarde tijdens deze vergadering : „Aangaande het ongenoegen van de Wase bevolking dient gepreciseerd te worden dat het aantal betrokkenen bij de ruilverkaveling, slechts een gering percentage is van de gehele bevolking.”

Mag ik aan de Gemeenschapsminister de heer Akkermans beleeft doen opmerken dat de gehele bevolking van het Waasland hier vertegenwoordigd is door verkozenen van de verschillende politieke partijen. Wij nemen aan dat het moeilijk te verwerken is, maar de waarheid heeft haar rechten, mijnheer de Minister. De CVP betekent, sedert de jongste parlementsverkiezingen nog amper 1/3 van de Waaslanders.

Moet ik u er op wijzen, mijnheer de Minister, dat de overige partijen, die dan toch 2/3 van onze bevolking hier vertegenwoordigen de fel aangevochte gedwongen ruilverkaveling niet steunen, wel integendeel.

De heer J. De Seranno : Ik dacht dat u voor de landhervorming was.

De heer P. Matthys : Bij verschillende gelegenheden hebben zowel de SP als de PW en de Volksunie zich formeel uitgesproken tegen de voorgenomen ruilverkaveling.

Wij hebben geen enkele aanwijzing dat aan deze ingesteldheid bij de genoemde partijen enige wijziging is gekomen. Het ware dan nu **wel** het geschikte moment ons hiervan in kennis te stellen. Niettemin blijft de CVP en de heer Akkermans in het bijzonder, handelen alsof zij, en zij alleen, baas zijn in het Waasland. **(Protest bij de CVP)**

Na wat gezegd is zoudt u er goed aan doen u wat bescheidener te gaan opstellen...

De heer M. Olivier : Zo zijn we altijd.

De heer P. Matthys : . . . en uw bewering over een zeer democratische aanpak beter achterwege laten. De opstelling

van de CVP rond dit voor onze streek zo belangrijk probleem is precies een aanfluiting van de principes van de democratie.

De SP samen met de Volksunie en de PW steunen het verzet van de landbouwers **en** natuurbeschermers. Samen eisen zij de opschorting voor onbepaalde duur van de geplande ruilverkaveling en stellen zij de bevoegde gemeenschapsminister eens te meer voor zijn verantwoordelijkheden.

Mevrouw M. Smet : U vergeet er bij te zeggen dat een meerderheid van de landbouwers met de voorgenomen ruilverkaveling akkoord gaat. U vertegenwoordigt hier een minderheid van de landbouwers, mijnheer Matthys. **(Ook andere leden van de CVP protesteren)**

De heer P. Matthys : Mevrouw, ik neem aan dat deze bespreking u pijnlijk valt.

Mevrouw M. Smet : Ik heb daar geen enkel probleem mee, mijnheer Matthys. Als vertegenwoordigers van de CVP schamen wij ons niet voor de steun die wij aan dit ruilverkavelingsproject geven.

De Voorzitter : Mevrouw Smet, gelieve de heer Matthys niet te onderbreken.

De heer P. Matthys : Mevrouw Smet, de beleefdheid vraagt dat u aan de Voorzitter het woord vraagt en niet aan mij.

De heer H. Boel : Zeer goed.

De heer P. Matthys : Deze opschorting is gesteund op volgende argumenten.

1. In het gebied waar de gedwongen ruilverkaveling zou uitgevoerd worden, met name op het grondgebied Meerdonk, bestaan reeds de grootste kavels van het land en is de afwatering goed. De wegen kunnen door de besturen goed onderhouden worden en voldoen aan de eisen van een moderne uitbating.

De heer J. De Seranno : Deze tekst werd vandaag reeds voorgelezen !

De heer P. Matthys : 2. Het doordrukken van deze ruilverkaveling gebeurt

duidelijk tegen de wil van de betrokkenen. De gemeente Beveren en de betrokken Polder hebben reeds tegen deze maatregel geprotesteerd, zowel als de overgrote meerderheid van de betrokken boeren en eigenaars. De ruilverkaveling is dus duidelijk ondemocratisch.

3. Het plan druist in tegen de maatregelen van bezuiniging en zal zowel aan de gemeenschap als aan de betrokkenen hoge financiële eisen stellen. Iedereen zal ten slotte voor deze nutteloze ruilverkaveling moeten inleveren.

4. De grote schade toegebracht aan het landschap en het milieu in het algemeen is totaal onverantwoord.

5. De verschillende procedurefouten die gemaakt werden en die hebben geleid tot een eis tot nietigverklaring bij de Raad van State. De auditeur van de Raad van State heeft reeds de grond voor nietigverklaring erkend.

6. Het opschorten van dit zinloze prestige-project zou de rust en de orde onder de boeren kunnen herstellen, wat van het allergrootste belang is voor de levensomstandigheden van de uitbaters en dus voor de goede uitbating zelf.

Tenslotte willen wij sterk beklemtonen dat de SP-fractie zich niet afzet tegen het principe van ruilverkaveling zelf, maar wel tegen de ganse manier waarop de overheid dit project in het Waasland tracht door te drukken.

Wij spreken hier tevens de wens uit dat de heer Akkermans, Gemeenschapsminister van ruimtelijke ordening, landinrichting en natuurbehoud, zich niet enkel tot de „boerenbond-lobby binnen zijn partij” zal richten voor de afstemming van zijn algemeen beleid. **(Applaus bij de W en de SP)**

De heer H. Vanderpoorten : Mijnheer de Voorzitter, tijdens de toespraak van de heer Matthys zijn er verschillende onderbrekingen geweest, die ik niet goed heb kunnen vatten. Zouden deze kunnen herhaald worden ? **(Gelach bij alle leden)**

Mevrouw G. Devos : Dat is niet gebruikelijk.

De heer J. De Seranno : Ik heb begrepen dat de socialisten tegen de ruilverkaveling zijn.

De heer W. Seeuws : U hebt niet goed geluisterd.

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? **(Nee)**

HUISVESTING

De Voorzitter : Wij behandelen nu de materie waarvoor Minister Buchmann bevoegd is, met name huisvesting.

De heer Denys, verslaggever, heeft het woord.

De heer A. Denys, verslaggever **(op de tribune) :** Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, het verslag van het begrotingsgedeelte dat gereserveerd was voor de Commissie voor huisvesting is in feite gecombineerd met de verslagen over de beleidsnota van de Gemeenschapsminister voor huisvesting.

Deze verslag werden opgemaakt door de collega's Taelman en Coppieters en werden als bijlage bij het verslag gevoegd.

De eigenlijke bespreking van de begroting heeft zich toegespitst op de financieringsproblemen van de openbare woonsector, met name de Nationale Maatschappij voor Huisvesting, de Nationale Landmaatschappij en het Woonfonds, die praktisch de hele begroting van Huisvesting voor zijn rekening neemt.

De cijfers die uitgebreid in het verslag vermeld staan tonen duidelijk aan dat er hier inzake financiering grote problemen zijn.

Aan de hand van deze cijfers is de gemeenschapsminister tot het besluit gekomen dat er een nieuw beleid moet worden gevoerd, gekenmerkt door de volgende punten : ten eerste, de Nationale Maatschappij voor Huisvesting moet de erkende vennootschappen aanzetten om een deel van hun huurwoningen te verkopen. Ten tweede, moet er gestreefd worden naar een oplossing voor de grote discrepantie tussen de kleine rentelast

voor rekening van de NMH en de uiteindelijk rentelast ten koste van de begroting van het Vlaamse Gewest.

Er moet echter worden opgemerkt dat het optrekken van de rentelast grote repercussies kan hebben op de huurprijzen, hetgeen op het sociale vlak zware problemen kan scheppen.

Ook de invoering van snellere terugbetalingstermijnen zou een weerslag kunnen hebben op de huurprijzen.

Volgens de Gemeenschapsminister moet de oorzaak van de financieringsproblemen worden gezocht in het feit dat men in het verleden te vaak de bouw op een verkeerde manier gestimuleerd heeft. Men had bij hoogconjunctuur moeten afremmen zodat men bij laagconjunctuur over voldoende financiële middelen beschikte om te stimuleren.

Wat de NLM betreft zijn de problemen minder acuut. Deze maatschappij bezit geen huurwoningen maar bouwt slechts woningen om te verkopen. De problemen situeren zich vooral rond de geprefabriceerde woningen die drie à vier jaar geleden gekocht werden en die nu 20 procent duurder uitvallen dan de traditioneel gebouwde woningen. Dit leidt tot een toestand van onverkoopbaarheid. Er werd ook een ernstige gedachtenwisseling gevoerd over de regionalisering van de huisvestingssector. 47 procent van het woningpatrimonium van de NMH komt toe aan het Vlaamse gewest. Nochtans draagt het Vlaamse Gewest 53,29 procent van de lasten. Voor de NLM is de situatie omgekeerd. Het Waalse Gewest draagt hier grotere lasten in verhouding met het woningpatrimonium.

Het is de bedoeling van de Gemeenschapsminister dit jaar de regionaliseringsoperatie door te voeren, ondanks de povere medewerking van de maatschappijen zelf.

Tijdens de bespreking werd ook door een lid gewezen op de complexiteit die ontstaat door het feit dat de diverse bouwstimulerende maatregelen behoren tot de bevoegdheidsfeer van drie verschillende Gemeenschapsministers.

In antwoord hierop deelde de Minis-

ter mee dat begin juni een grote informatiecampagne zal worden gehouden met slechts één centraal informatieadres, namelijk dat van de Gemeenschapsminister voor huisvesting.

Er werden ook vraagtekens geplaatst in verband met het personeelsbestand om de grote toevloed van aanvragen te behandelen en de opgelopen achterstand in de dossiers te verwerken.

Dienaangaande deelde de Gemeenschapsminister mede dat ofwel zal worden gestreefd naar een verlenging van het huidige BTK-project, ofwel naar een overheveling van ambtenaren uit het departement van Openbare Werken.

Inzake de toekomstige regionalisering deelde de heer Minister mede dat men een Vlaamse huisvestingsmaatschappij wenst op te richten waarbij de top van de NMH en NLM zou worden gefusioneerd. Zonder overbodige nieuwe maatschappijen te creëren zou men een niet te grootschalig patroon willen vooropstellen zodat bepaalde grote maatschappijen ontdubbeld worden, kleine gefusioneerd en andere zelfs afgeschaft worden.

Persoonlijk wens ik aan dit verslag nog de volgende bedenking toe te voegen.

De ervaring heeft ons geleerd dat het verkoopbeleid van de erkende bouwmaatschappijen soms nog al eens wordt beïnvloed door de remuneratie van de zaakvoerders. Indien deze afhankelijk is van de gerealiseerde verkoopcijfers, dan stellen we een actiever verkoopbeleid vast. In dat ander geval, wanneer deze afhankelijk is van de gerealiseerde huurcontracten, zien wij het verkoopbeleid minder actief.

De heer Gemeenschapsminister heeft in de Commissie medegedeeld dat hij die bouwmaatschappijen onder druk zal zetten om tot verkopen over te gaan. Toch zou ik hem willen vragen of bij de erkenningsvoorwaarden geen voorwaarde kan gevoegd worden die de politiek van het verkoopbeleid niet meer afhankelijk maakt van de wijze waarop de zaakvoerders worden gere-munereerd. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Coppieters heeft het woord.

De heer A. Coppieters (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, ik zal hoofdzakelijk handelen over de begroting en over de beleidsnota inzake huisvesting. Maar, zoals de heer Cools daarvoor heeft doen opmerken is het natuurlijk niet mogelijk de huisvesting te bespreken zonder af en toe ook het domein van de ruimtelijke ordening en van de stadsvernieuwing aan te snijden.

Ik hoop dat de Minister bereid zal zijn deze lichte tegemoetkoming aan uw dienaar toe te staan, zodanig dat ik de materie van huisvesting in haar volledige context kan behandelen.

Het weze mij ten slotte toegestaan ook nog even aandacht te vragen voor het probleem van de ontwikkelingszones, vraag die ik meer bepaald moet stellen aan de heer Minister Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, maar die toch in een paar woorden op dit moment mag worden vermeld, aangezien op dit ogenblik de besprekingen ter zake bezig zijn met de Europese Commissie.

In de eerste plaats wil ik dan graag mijn waardering uitspreken voor de openheid waarmee Minister Buchmann zijn beleid en zijn premiebesluiten aan de commissie ter bespreking heeft voorgelegd.

Zijn bereidheid om aan deze ontwerp-teksten nog verbeteringen te laten brengen, is een stap in de goede richting, al moet ik betreuren dat uiteindelijk al te veel van onze bedenkingen en voorstellen terzijde gelegd zijn.

Natuurlijk kan ik begrip opbrengen voor de budgettaire moeilijkheden, maar het komt mij voor dat de dwang-idee van de economische crisis aanleiding heeft gegeven tot een totaal foutieve benadering van het huisvestingsprobleem.

Wanneer het woningbeleid alleen maar dienen moet als conjunctuurhefboom, gaat men voorbij aan de essentiële betekenis van het wonen. Ik zal dan ook in mijn tussenkomst aandacht besteden, zij het beknopt, aan de algemene beleidsopties van de Minister, waarna ik iets meer gedetailleerd wil ingaan op enkele krachtlijnen ervan, en wil aanduiden wat er naar ons gevoelen in ontbreekt.

Een eerste ontvullende vaststelling is dat huisvesting, in de optiek van de Minister, alleen maar benaderd wordt naar zijn **macro-economische** relaties en effecten toe en dat het beleid volledig beheerst wordt door economische imperatieven, zonder enige sociale selectiviteit noch enige bijzondere aandacht voor de kansarmen van onze samenleving.

Voor wie daar mocht aan twijfelen vermeld ik in het kort de reeds getroffen of in het voortzicht gestelde maatregelen, waar ik dan straks wel nader op inga.

1. Het netto belastbaar inkomen wordt opgetrokken naar 1 1/2 miljoen per jaar, zodat slechts 3 procent van de bevolking erbuiten valt.

2. Daarbij ontbreekt elke gezinsmodulatie, hetgeen ook in strijd is met de beleidsverklaring na de installatie van de Vlaamse Executieve.

3. De degressiviteit wordt afgeschaft zodat hoge en lage inkomens in dezelfde mate bediend worden.

4. De oppervlakenormen voor de privé-premiebouw worden verhoogd, met vrijstelling van beroepsruimte voor vrije beroepers, zodat ook meer begoeden op de premie beroep zullen doen. Voor de sociale woningen van de maatschappijen wordt echter een vermindering van de oppervlakte en een versobering van de afwerking aangekondigd. Dit betekent dat in de toekomst nog meer dan in het verleden de stempel van armenwoningen en armenwijken zou kunnen gelegd worden op de complexen die door de sociale maatschappijen gebouwd worden.

5. Daarbij verheelt de minister zijn voornemen niet om de rentevoeten van de sociale bouwmaatschappijen op te trekken, hoewel hij zelf moet toegeven dat de huur van een sociale woning van 8 à 9.000 frank naar 13.000 frank per maand zou stijgen indien de aangerekende rente met 1 procent zou verhoogd worden.

6. Tenslotte dringt de Minister er op aan dat de infrastructuur van de sociale woonwijken zou ingekrompen worden, hetgeen ons al meteen leidt naar

de tweede vaststelling, met name dat zijn beleidsvisie te schraal en te onvolledig is.

Het hoeft niet gezegd dat een aangepaste en volwaardige huisvesting onontbeerlijk is voor de evenwichtige en gezonde ontplooiing van de mens en van de maatschappij. Die huisvesting moet daartoe beantwoorden aan een hele reeks van voorwaarden, die zich niet beperken tot de beslotenheid van de woning zélf, maar zich eveneens situeren in de woonomgeving, in de materiële en sociale samenstelling van de buurt, in de uitrusting en de voorzieningen, de communicatiemogelijkheden binnenin de wijk en naar buiten toe, de diversificatie in de bevolkingsgroepen, dus het hele relatiepatroon dat er in verweven wordt.

Bovendien mag het woonbeleid zich niet alleen toespitsen op de bouw- of verbouwingsactiviteiten, maar moet men met evenveel aandrang een grond- en pandenbeleid voeren, de leegstand bestrijden en zelfs trachten te voorkomen, de verkrotting tegen gaan, en zeker ook speciale aandacht besteden aan de huisvesting van bejaarden, mindervaliden en kinderrijke gezinnen. Geen spoor daarvan in de beleidsnota. geen spoor ook van een huurbeleid en van de zorg voor woonveiligheid, terwijl eveneens wordt voorbijgegaan aan het woonstratenprobleem, de woonerven en het verkeersarm maken van woonwijken.

Ook de zelfwerkzaamheid van de bewoners ondervindt naar onze mening te weinig steun bij de Vlaamse deelregering en bij Minister Akkermans, die hen voor de renovatiepremie blijkbaar over het hoofd gezien heeft.

Dit moeten wij Minister Buchmann dan **wél** toegeven, met name dat hij, zij het dan op ons verzoek in de commissie, ook de voor eigen saneringswerken gedane bestellingen blijft in aanmerking nemen voor de saneringspremie.

In zijn geheel betreuren wij echter dat het huisvestingsbeleid kennelijk een sociaal profiel mist en geen enkele poging doet om echt welzijnsgericht op te treden.

Laten wij nu even wat dieper ingaan

Coppieters

op enkele afzonderlijke sectoren. In tegenstelling met wat men op het eerste zicht zou kunnen denken wordt wat de nieuwe premies in de private sector betreft de klok achteruitgezet. De slopingspremie wordt gewoon afgeschaft, tenzij men binnen de gestelde termijn een premiewoning herbouwt, wat voor vele eigenaars onmogelijk is. Dat een aantal vervallen krotten het straatbeeld als kankerplekken zullen blijven ontsieren hindert de Minister blijkbaar niet. Ook de verwervingspremie valt nu weg, tenzij men op de saneringspremie aanspraak kan maken.

Dit is een stap terug, zowel wat het aantal gegadigden, als wat de bedragen betreft.

Het is namelijk een vergissing te denken dat iemand, die een oude woning aankoopt om ze zelf te betrekken, steeds op de saneringspremie aanspraak kan maken. Daartoe dient deze woning binnen de drie jaar zodanig hersteld of herbouwd, dat ze een attest van wettig erkende gezonde woning kan krijgen. Dit sluit vele verbeteringswerken uit, die het woningpatrimonium in stand helpen houden en het verkrottingsproces zouden afremmen. Die werken werden door de verwervingspremie aangemoedigd, en de afschaffing ervan zal de verkrotting en leegstand opnieuw in de hand werken.

Ook wat het bedrag van de premie betreft wordt de klok teruggedraaid. Een gezin met 3 kinderen dat een oude woning kocht om te saneren kon tot 350.000 frank premie krijgen, terwijl dit nu nog maximaal 250.000 frank belooft.

Verder zijn, voor de 50 procent saneringspremie, de toegelaten gezinsinkomsten, teruggebracht tot 400.000 frank plus 30.000 frank per kind ten laste terwijl dit vóór het nieuwe besluit respectievelijk 441.000 frank en 37.800 frank beliep. Een koerswijziging dus in het nadeel van de bescheiden gezinnen met kinderen ten laste.

Dit staat – en wij betreuren dat – in schrille tegenstelling tot de faciliteiten en tegemoetkomingen ten gunste van de beter-bedeelden, voor wie het nieuwe premiestelsel kennelijk be-

doeld is. Het netto-belastbaar inkomen mag nu oplopen tot 1,5 miljoen per jaar, zonder enige modulatie voor de gezinslast.

Wellicht heeft de minister gemeend, door praktisch de gehele bevolking in aanmerking te laten komen, aldus de bouw te kunnen aanzwengelen, maar wij geloven dat hij zich vergist.

Iemand met een dergelijk hoog inkomen zal zich voor een premie van 120.000 frank de wet niet laten voorschrijven, ook al heeft de Minister de toegelaten oppervlakte verhoogd. Toch blijft het voor een bescheiden gezin onmogelijk een eigen woning te bouwen.

Toen, onder Minister Fred De Taeye, de bouwpremie werd ingevoerd, werd deze gebracht op 10 procent van de geraamde bouwkosten. Dat zou de basispremie thans opvoeren naar 250.000 à 300.000 frank.

Beter had de Minister de premie zo ver opgetrokken, en de bestaande inkomensgrens behouden. Wij zijn overtuigd dat het effect heel wat groter zou geweest zijn, en sociaal meer gerechtvaardigd. Wij willen de Minister ook wijzen op de discriminatie die geschapen wordt door het ontbreken van een overgangsregeling voor de toewijzing van de premie.

Nu wordt het zo, dat iemand, aan wie de bouwpremie geweigerd werd wegens te hoog inkomen, een nieuwe aanvraag kan indienen, en mogelijk zelfs een basispremie kan bekomen van 120.000 frank, terwijl de aanvraag wiens inkomen veel lager was en aan wie bijvoorbeeld 60.000 frank premie werd toegekend, op die lagere premie vastgeprikt blijft.

De Minister verzekert ons dat de betaling van de premies zal versneld worden. De ervaring leert ons echter dat de afwerking van de dossiers steeds meer vertraging oploopt. Er is ongetwijfeld een betere bezetting en een nieuw personeelsbeleid nodig voor het bestuur van de Huisvesting. De dreiging met afdanking die daar sinds zo lang boven het hoofd van een aantal jongere BTK-medewerkers hing, was niet van aard om de inzet en de produktiviteit aan te moedigen. Bovendien kan in zulk labiel systeem geen sprake zijn van goede opleiding en specialisatie.

Daarom vragen wij ons af of niet het ogenblik gekomen is om de overschakeling te vragen van personeel dat in bepaalde nationale departementen thans boventallig geworden is, zoals in bepaalde diensten van het ministerie van openbare werken. Nu men toch aan de overheveling moet denken, hoop ik dat de Minister voldoende zal aandringen opdat ook het bestuur -van Huisvesting zal bedacht worden.

Wij willen thans ook aandringen op een meer krachtdadige en volledige aanpak van het verkrottingsverschijnsel.

Het gaat hier om een plaag, die zich verspreidt met de snelheid en de onstuitbaarheid van een epidemie die onze steden of verstedelijkte centra geleidelijk aan onbewoonbaar maakt. De leegkomende panden zijn als etterbuilen die na verloop van tijd openbarsten en de hele buurt besmetten, waarna slechts dode kankerplekken overblijven, voor dewelke ook de bewoners van nog gezonde woningen uiteindelijk op de vlucht slaan.

Deze leegstand en verkrotting doen zich hoofdzakelijk voor in de sector van de huurwoningen en vinden hun oorzaken vaak in speculatieve overwegingen bij de eigenaars, in een huurwetgeving die de onderhoudsplicht en het veilig wonen veronachtzaamt en in de onmacht van de overheid om in te grijpen wanneer de plaag aan de oppervlakte komt.

Hoe dikwijls speculeert de eigenaar er niet op, het pand, na verval, te kunnen vervangen door hoogbouw met aanzienlijke meeropbrengst, en deinst hij er niet voor terug om, in het vooruitzicht daarvan, alle onderhoud, ja zelfs herbewoning, te weigeren of onmogelijk te maken.

Ook maakt onze huurwetgeving en de rechtspraak daarover van de onderhoudsplicht een lachtertje, zodat de eigenaars ongestraft die plicht naar de huurders kunnen toeschuiven, zonder hen in ruil daarvoor een veilig wonen te waarborgen.

De al te korte duur waarover de woonstveiligheid wordt gewaarborgd is een aanfluiting van het recht op w^o-nen.

Coppieters

Opzegperiodes van drie maand, en dat zijn in vele streken de meest vóórkomende, verwekken een permanente onzekerheid en onrust, in de volkstaal zo welsprekend uitgedrukt in de zegswijze : „We zitten op een schupstoel”.

Onze beleidsmensen gaan er echter teveel van uit alsof het huurbeleid in de private sector een aangelegenheid is louter voor de mensen van justitie, zodat men zich op huisvesting van elke activiteit op dat gebied onthoudt. Dit is een vermindering van het huisvestingsbeleid. De woningschouwing van 1981-82 in het Vlaamse gewest, ingericht door het NIH, leert ons dat van de woningen in Vlaanderen, gebouwd vóór 1 april 1946, en dat zijn er nog steeds 769.024, bijna 40 procent huurwoningen zijn, voor 9/10-en in de private sector. We tellen dus alleen in de privé-sector, 271.500 oude huurwoningen, waarvan er, volgens diezelfde telling 78 procent zware gebreken vertonen, en de helft daarvan – ruim 100.000 dus, en op dit ogenblik nog bewoond – moeten zonder meer als volledig ongezond beschouwd worden. De snelle toename van de leegstand en verkrotting in hoofdzaak bij de huurwoningen is dus gemakkelijker te lokaliseren en te verklaren. Welnu, hoe kan men een huisvestingsbeleid opzetten zonder daar oog voor te hebben en zonder maatregelen te overwegen om in te grijpen.

Hoe kan men nog langer de onmacht verantwoorden van de overheid, het gemeentebestuur of de burgemeester, die, wanneer ze vaststellen dat woonhuizen vervallen tot menonwaardige krotten, en dat buurten leeglopen als woedt er de pest, machteloos moeten toezien omdat ze niet over de middelen beschikken om die verkrotting tegen te houden.

We stellen dus voor dat werk gemaakt wordt van een nieuwe, werkelijk sociale huurwetgeving.

Hoewel het legistische werk daarvan in het parlement en de diensten van justitie moet gedaan worden, is het de taak en de plicht van de Minister van Huisvesting om daar de basisbeginselen voor te formuleren, die gesteund zijn op het recht op wonen, van iedere

burger, en dus ook van de allerzwakste.

In die basisbeginselen moet aandacht gegeven worden aan :

a. de duur van de huurcontracten. Opzegperiodes van minimum 1 jaar en alleen onder voorwaarden, die zich situeren in het eigen woonrecht van de eigenaar of zijn nakomelingen.

b. een huurprijs die steunt op objectieve gegevens, bijvoorbeeld het kadastrale inkomen dat voor elke woning is vastgelegd.

c. een onderhoudsplicht waarbij de lasten eerlijk verdeeld worden tussen eigenaar en huurder, maar het initiatiefrecht tot onderhoud of herstel, onder welomschreven voorwaarden, bij de huurder berust.

De vraag dient gesteld of, bij klaarblijkelijke verwaarlozing van de woning en het ingebreke blijven van de eigenaar, niet meer macht moet gegeven worden aan de gemeentelijke overheid om hem daartoe te dwingen, en zo hij daar de middelen niet toe heeft, tijdelijk het beheer van het pand over te nemen of toe te wijzen aan een sociale bouwmaatschappij, mits een billijke vergoeding.

Zal men ook niet moeten zoeken naar een formule, waarbij een verlaten woning, die tot puin dreigt te vervallen, ofwel in beheer ofwel in eigendom, kan overgenomen worden door een gemeente of sociale bouwmaatschappij tegen een billijke vergoeding, en met een spoedprocedure die onmiddellijk in bezitname toelaat. Zodoende blijft het „buurtleven” gewaarborgd.

Dit zijn vragen, mijnheer de Minister, waar dringend een antwoord moet op gegeven worden als wij onze binnensteden nog willen redden.

Wat de stadskernvernieuwing en herwaardering betreft begroeten wij met voldoening het nieuwe besluit van Minister Akkermans, omdat het nieuwe mogelijkheden biedt zowel aan de overheids- en aanverwante instellingen als aan de gewone burger.

Maar, ik betreur dat dit besluit niet voorafgaandelijk in de Commissie ter

bespreking werd voorgelegd zodat ongetwijfeld nog aanzienlijke verbeteringen hadden kunnen worden aangebracht.

Zo vinden wij het jammer dat de erkende sociale bouwmaatschappijen maar kunnen overgaan tot betoelaagde renovatiewerken indien ze daartoe opdracht krijgen van een gemeente. Als een gemeentebestuur dus in gebreke blijft, hetgeen om tal van redenen mogelijk is, moeten de maatschappijen werkeloos en machteloos toezien. Wij durven bij de minister aandringen dat de artikelen 3 en 6 zouden aangepast worden zodat maatschappijen die daar echt voor uitgerust en geroepen zijn, ook het initiatief zouden kunnen nemen tot renovatie.

Wij vrezen eveneens dat de herzieningsplicht van de bijzondere plannen van aanleg al te veel tijd zal in beslag nemen en de vernieuwingsoperatie op de lange baan zal schuiven, tenzij de Minister ook deze procedure verkort.

De verplichting dat de herwaarderingswerken van particulieren minstens 200.000 frank moeten kosten en moeten uitgevoerd worden door een geregistreerde aannemer, houdt dus in dat de meer bescheiden verbeteringswerken, door de eigenaar of huurder zelf tot stand gebracht, niet als zodanig erkend en betoelaagd worden.

Daardoor ontmoedigt men een aantal inspanningen die onbetwistbaar kunnen bijdragen tot de sanering van onze woonbuurten. We bekwamen reeds van Minister Buchmann, voor wat de saneringspremie betreft, dat de zelfwerkzaamheid van de bewoners niet zou uitgesloten worden, en hopen dat ook Minister Akkermans zijn besluit inzake de renovatiepremie zal willen herzien.

Tenslotte willen wij in deze analyse ook nog enkele beschouwingen wijden aan het beleid ten aanzien van de sociale bouwmaatschappijen.

Wij kunnen hierin het voornemen van de Vlaamse Executieve bijtreden om de sociale bouwmaatschappijen en het NIH aan te passen aan de nieuwe

Coppieters

staatsstructuur en de regionalisatie van het beleid.

Daarbij willen wij het dan vooraf even hebben over het probleem van de financiering waarna we enkele voorstellen willen formuleren naar de nieuwe structuur toe van deze maatschappij.

Wij zullen niet betwisten dat de opeenstapeling van de financieringslasten der maatschappijen, gezien de distorsie tussen de voorwaarden van de kapitaalmarkt en het stelsel van prefinanciering, met de jaren een zeer zware last legt op het budget van de gemeenschap. Maar toch kunnen wij ons niet van de indruk ontdoen dat de Minister deze situatie met een zekere gretigheid al te zwart afschildert, en ons als het ware om de oren wil slaan met het vooropgestelde gecumuleerde bedrag van 925 miljard tegen het jaar 2000.

Als hij dan toch toekomstbespiegelingen wil houden moet hij alle elementen daarin hun plaats geven en ze op hun juiste waarde evalueren.

1. Dan moet vooraf gesteld dat het hier – en dat is een kwestie van juiste optiek – niet gaat om een enkelvoudig bedrag, maar om de som van alle betrokken financieringen over 18 jaar, som die wij bovendien moeten betwisten. Zijn berekening is gesteund op een bouwvolume dat elk jaar met 5 procent toeneemt.

Minister J. Buchmann : Het gaat hier over 5 procent bouwvolume. Een inflatie van 5 procent is volgens mij zeer voorzichtig geschat.

De heer A. Coppieters : Een bouwvolume gemeten aan de nominale waarde van de frank. Dat is onrealistisch. de bouw van de NMH is de laatste 3 jaar tot 78 procent teruggevallen in het Rijk en in Vlaanderen is het aantal aanbestede woningen van 1979 tot 1981 gedaald van 7.238 tot 4.711. We willen graag aannemen dat deze trend moet gekeerd worden, maar het zal reeds een krachttoer zijn het vroeger peil te hernemen en te behouden, laat staan te overtreffen.

Gezien de toenemende omschakeling naar vernieuwbouw en sanering van bestaande panden, zal de financie-

ringslast per wooneenheid ongetwijfeld gevoelig verminderen. Daar streeft men toch naar.

De financieringslast van de bouwmaatschappij is niet billijk verdeeld over de gemeenschappen. De minister zelf wijst er op dat wij voor 47 procent van het patrimonium van de NMH die het grootste pakket vertegenwoordigt, 52 procent van de lasten dragen. Ik ben ervan overtuigd dat iedereen in deze vergadering wenst dat dit bedrag zal worden herzien maar, dan moet men het niet projecteren naar het jaar 2000.

Tenslotte moet er gewezen worden op de inkomsten die uit deze bouwactiviteiten voortspruiten, en die zijn, als rechtstreekse ontvangsten voor de staat, de BTW op de werken en leveringen, de registratierechten op de gronden, en de onroerende voorheffing op een deel van het patrimonium. Daarnaast zijn er de zeer belangrijke onrechtstreekse inkomsten voor de staat, namelijk :

de belastingen op de inkomsten van aannemers en personeel, ook van de toeleveringsbedrijven,

de sociale bijdragen op lonen en wedden,

de besparingen door vermijden van de werkloosheid en

de vermindering van de algemene sociale kost wegens de woonstverbetering van de bevolking.

Ik weet wel dat die inkomsten niet aan de Vlaamse gemeenschap ten goede komen maar dat is een probleem dat dan moet geregeld worden tussen nationale en deelregering en niet op de kap van sociale woningbouw, en ook niet op de kap van de minderbegoede bewoners van onze maatschappijhuizen.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil besluiten met enkele voorstellen met betrekking tot de structuur en de werking van de nieuw op te richten Vlaamse Huisvestingsmaatschappij.

De regionale opsplitsing zou moeten voorafgegaan worden door een volledige, objectieve boedelbeschrijving van het patrimonium, de diensten, de

uit te voeren taken en het daaraan verbonden personeel, en ook de daarmee gepaard gaande financieringslasten, zodat een herziening en gebeurlijke herverdeling tussen de gemeenschappen volgens ernstige maatstaven kan geregeld worden.

Tevens lijkt het ons aan te raden dat, naar aanleiding van de herstructurering, een goede inventarisatie en evaluatie zou gemaakt worden van de in de nationale maatschappijen uitgevoerde opdrachten, de daarbij gebruikte methodes en de opgedane ervaringen. Ik ben ervan overtuigd dat er heel wat te herzien zal zijn. Wij zouden het daarbij jammer vinden als men de rol van de nieuwe maatschappij zou blijven beperken tot loutere bouw- en verkoop- of verhuismaatschappij.

Sociale huisvesting mag niet beperkt worden tot het beschikbaar stellen van woongelegenheden.

De hele wooncultuur moet haar zorg wezen, met inbegrip dus van het ruimtelijk kader, de woonomgeving, de relatie tot andere stadsdelen, de uitrusting met niet alleen technische, maar ook socio-culturele voorzieningen en diens meer. Daarbij zal dan aandacht moeten gegeven worden aan de gewenste bevolkingsstructuur, met een gediversifieerde samenstelling, naar de agenten toe zodat privé-bouwers, privé-promotoren, gemeentebesturen en bouwmaatschappijen samen kunnen bouwen aan een werkelijke representatieve opbouw van de sociale wijken.

Het spreekt vanzelf dat dit niet mogelijk zal zijn indien de reglementen en de wettelijke voorschriften niet worden herdacht en aangepast, zodanig dat wijken kunnen worden opgebouwd of gerenoveerd door een samenspel van de sociale maatschappij met private eigenaars of promotoren en met de gemeentebesturen. Ik meen dat het dan alleen mogelijk wordt om volwaardige, leefbare en cultuurbevorderende wijken tot stand te brengen.

Tot slot, mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, wil ik speciaal uw aandacht vragen voor het Meetjesland, en de streek van Eeklo. Op dit ogenblik worden besprekingen ge-

Coppieters

voerd met de Europese Commissie om de gebieden aan te wijzen die als ontwikkelingszone in aanmerking komen. Ik wil maar één cijfer aanhalen om aan te tonen dat de gegevens waarop de Europese commissie zich steunt niet meer actueel zijn.

In het Meetjesland en in de streek van Eeklo is de tewerkstellingscoëfficiënt in de industriële sector, sinds het jaar 1961, met 34 procent gedaald. Het is dus een hoger cijfer dan in de nota van de Europese Commissie is vermeld. Het is de plicht van de deelregering om in die omstandigheden de streek van Eeklo te steunen bij de aanwijzing van die ontwikkelingszones. (A /gemeen applaus)

De Voorzitter : De heer Flamant heeft het woord.

De heer E. Flamant (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wil mijn betoog in verband met de huisvestingspolitiek hoofdzakelijk situeren in het kader van een eerder ruim opgevat sociaal beleid.

In dit beleid neemt de huisvestingspolitiek inderdaad een bijzondere en heel aparte plaats in door de veelheid van de doelstellingen die men er kan door nastreven en dit zeer dikwijls aan de hand van sterk uiteenlopende middelen.

In de algemene toelichting bij de begroting voor 1982, lezen we dat de Vlaamse Executieve, wat de huisvesting betreft, terecht tot doel heeft zoveel mogelijke kansen te geven aan zoveel mogelijk mensen om in een volledige keuzevrijheid, als eigenaar of als huurder, een sociale of een particuliere eensgezinswoning of appartement te krijgen, ook met de bedoeling de relance van de tewerkstelling in de bouw te stimuleren. Op zichzelf is dit reeds een ambitieuze doelstelling die zeker het ombuigen van het beleid veronderstelt.

Vandaag is de prefinanciering van de sociale woningbouw ongetwijfeld één van de knelpunten van de Vlaamse gewestbegroting. Ondanks de vele miljarden die in de komende jaren nog

zullen moeten worden uitgetrokken om de sociale woningbouw in stand te houden, rijst de vraag of het doel van de sociale woningbouw wel werd bereikt. Ook hier zijn immers bepaalde scheeftrekkingen gegroeid die dikwijls tot gevolg hebben dat de sociale huisvesting buiten de bestedingsmogelijkheid ligt van de lagere inkomenscategorieën voor wie ze toch prioritair zou moeten bestemd zijn.

Ik wil derhalve, in het kader van deze bespreking, mijnheer de Minister, uw aandacht vragen voor het netelige probleem van de huisvesting van de bejaarden. Het is u bekend dat onze bevolking aan een zeer sterke veroudering toe is. Dit manifesteert zich in het bijzonder in de stedelijke agglomeraties.

Naast het algemeen fenomeen van de bevolkingsveroudering, stelt men ook de geleidelijke toename van de veroudering vast : binnen de groep van de bejaarden komt een overwegend aandeel van de vrouwelijke bejaarden tot uiting als mede een toename van het aantal bejaarden die alleen moeten wonen. Dit zijn zoveel kenmerken van en wijzigingen in een structuurbeleid, die elk een specifiek behoeftenpatroon oproepen.

Wanneer men spreekt over de bejaardenproblematiek, houdt dit uiteraard verschillende aspecten in, onder meer het inkomen, de sociale relatie, de gezondheid en, niet in het minst, het probleem van de huisvesting.

– **Mevrouw G. Devos, Eerste Onderzitter, treedt als Voorzitter op.**

Ik wens mij te beperken tot de problematiek van de huisvesting, omdat het aspect van de huisvesting voor de bejaarden, als factor – en dit op een niet te onderschatten wijze – werkelijk bijdraagt tot het welzijn en de tevredenheid van de bejaarden in de samenleving.

Hier komen wij andermaal op een raakvlak van de bevoegdheid van sommige van uw collega's, maar men kan de problematiek niet aanhalen en ze zo diversifiëren dat men zou afstappen van bepaalde punten.

Het ideale uitgangspunt dat overwe-

gend moet gelden is vanzelfsprekend dat de bejaarde, zolang mogelijk, zijn zelfstandigheid moet kunnen behouden en dit in een geïntegreerd leefmilieu.

Bijgevolg weten wij – en dat moet ons niet verwonderen – dat thans de bejaarden, niettegenstaande soms weinig gunstige woonvoorwaarden, er toch dikwijls de voorkeur aan geven te blijven wonen in woningen die niet langer meer aan hun behoeften zijn aangepast.

De vraag stelt zich evenwel, wanneer, ondanks die honkvastheid van de bejaarden, op een bepaald ogenblik – en dit om verscheidene redenen : hetzij om financiële, hetzij om gezondheidsredenen, hetzij omwille van het feit dat zij niet meer tevreden zijn met hun woonmilieu – de bejaarde uiteindelijk toch verhuist en daartoe de bereidwilligheid opbrengt, hij wel aan zijn trekken kan komen. Hierbij denk ik aan de bestedingsmogelijkheid beneden de huurprijs, aangerekend voor sociale woningen. Bovendien is ook zeer duidelijk het aanbod van specifiek op bejaarden afgestemde woningen, ontoereikend.

Men kan zich afvragen of op dat ogenblik de sociale huisvesting niet te kort komt aan de opdrachten die, zij op dat stuk, zou moeten volbrengen.

Mijnheer de Minister, onlangs heb ik u een vraag gesteld inzake de samenstelling van het patrimonium van de door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting erkende vennootschappen, binnen de grenzen van de stad Gent.

Uit het antwoord is gebleken dat van de 9.787 woningen, per 31 december 1981, er slechts 227 specifiek voor de bejaarden bestemd waren.

Welnu, dat betekent dat wanneer men in een stedelijke agglomeratie, zoals Gent, waar 22 à 23 procent van de bevolking de zestig jaar overtreft – dit is in absolute cijfers 54 à 55.000 personen – er in feite door de sociale huisvestingsmaatschappijen amper 227 woningen specifiek voor bejaarden werden opgericht. Ik vrees dat die toestand, zoals hij zich in Gent voordoet, wellicht geen uitzondering is. Men

Flamant

kan de lijn doortrekken tot het geheel van het Vlaamse gewest.

Vandaar dat het zeer dikwijls voor een bejaarde bijna een onbegonnen taak is om een voor hem beter aangepaste woning te vinden.

Aangezien de evolutie van de bevolking – de meest waarschijnlijke – laat vermoeden dat in de komende jaren het aantal bejaarden zal blijven toenemen, moeten wij dus uitgaan van de hypothese dat wellicht in de toekomst het probleem nog veel acuter zal worden.

Ik zou dus willen vragen dat de politiek wanneer men aan een ombuiging toe is meer aandacht zou opbrengen voor plannen van bejaardenwoningen : paviljoenen, service-flats, zorgwoningen met centrale voorzieningen al dan niet in combinatie met een wij kverplegingscentrum of gecoördineerd met een bejaardenhome. Het zal in de toekomst te doen zijn om zowel de huisvestingsmaatschappijen als de bouwpromotoren meer te sensibiliseren voor het ontwikkelen van huisvestingsprojecten die tegemoetkomen aan een behoefte die tegelijkertijd de integratie van bejaarden zou moeten kunnen verwezenlijken.

De gevoerde huisvestingspolitiek in het verleden is al te dikwijls mede verantwoordelijk geweest voor een regelrechte, of voor het in de hand werken van een zekere segregatie die ingaat tegen de wens naar integratie van de bejaarden in de actieve gemeenschap.

Tal van personen op leeftijd, zowel validen als semivaliden, kunnen het weliswaar nog zelf redden zo zij zijn gehuisvest in een omgeving die beter inspeelt op hun mogelijkheden. Een oplossing zou er volgens ons in bestaan over te gaan tot het bouwen van verzorgingsflats door er op een grotere en meer doeltreffende wijze de particuliere sector bij te betrekken.

Hierbij herinner ik u zeer graag aan het wetsvoorstel dat onze collega, de heer Grootjans, op 6 januari 1976 bij de Kamer indiende, tot bevordering van de bejaardenhuisvesting met zelfbeheer, dat de bouw van service-flats

door het particulier initiatief wilde aanmoedigen. Dit voorstel strekte ertoe een vzw op te richten waarvan deel zouden uitmaken : afgevaardigden van de gemeenten, van de toenmalige Commissie van de Openbare Onderstand, thans het OCMW, afgevaardigden van de ministers, en nu de minister, die de huisvesting onder hun bevoegdheid hadden, van de bejaardenverenigingen, van het gewestelijk comité voor de huisvesting en, in een later stadium van de bejaarden zelf. Deze vzw zou het initiatief nemen voor de bouwverrichtingen.

Ten tweede, het wetsvoorstel strekte ertoe dat deze vzw bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, bij de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en bij de Nationale Landmaatschappij of bij andere erkende kredietinstellingen een lening onder staatswaarborg zou kunnen aangaan.

Ten derde, voorzag het voorstel eveneens dat de Nationale Maatschappij of de Kleine Landmaatschappij gronden aan de vzw zouden kunnen afstaan, in erfpacht.

Een dergelijke formule zou gunstiger resultaten kunnen opleveren aangezien ze de mogelijkheid zou bieden op efficiënte wijze service-flats te bouwen waarvan het woonrecht kan worden verhuurd of verkocht, en op die manier zou bijdragen tot de relance van de bouwsector.

Wanneer ik opnieuw met deze formule naar voren kom, zal de Minister daar ongetwijfeld sympathiek tegenover staan aangezien hij als jong parlementslid indertijd zijn handtekening had geplaatst als mede-ondertekenaar van het voorstel. Hij heeft nu de kans zijn handtekening in daden om te zetten.

De heer P. Van Grembergen : Er zijn er velen die ontrouw worden met het ouder worden.

De heer E. Flamant : Dit gebeurt niet altijd ; u mag dit ons zeker niet verwijten.

Aldus zou een leemte in het huisvestingsbeleid kunnen worden aangevuld. Indien de bedoelde woonvormen nu reeds in bepaalde gevallen bestaan, dient te worden aangestipt dat deze woningen veelal slechts toegan-

kelijk zijn voor een minderheid met een meer dan gemiddeld inkomen.

Over het huisvestingsbeleid van de minder-validen zal ik het nu niet hebben hoewel ik weet dat daar de toestand nog veel erbarmelijker is dan wat de huisvesting van de bejaarden betreft.

Tenslotte, mijnheer de Minister, een ombuiging van het beleid dringt zich op door onder meer de huisvestingsmaatschappijen ertoe aan te zetten een grotere inspanning te doen voor de minder-begoede bejaarden, en door het particulier initiatief te stimuleren door het wegwerken van de discriminaties die er zijn ontstaan ten opzichte van de openbare sector. (**Applaus bij de PVV en de CVP**)

De Voorzitter : De heer De Loor heeft het woord.

De heer H. De Loor (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, in zowat heel West-Europa worden er ideeën ontwikkeld en voorstellen uitgewerkt om het huisvestingsbeleid radicaal om te buigen en nieuwe impulsen te geven.

Nederland kent sedert 1981 het „Deltaplan voor de Volkshuisvesting in de Bouwnijverheid” waarmee de verpaupering en de verkrotting van de steden zou worden tegengegaan, een voorstel dat de verbetering en de aanpassing van een 120.000 woningen per jaar nastreeft.

In Frankrijk beoogt men door een intensivering en een betere coördinatie van het onderzoek- en ontwikkelingswerk op technisch en economisch gebied de bouwkosten met 25 procent te verminderen.

Vanuit de overweging dat het sociaal huisvestingsbeleid en de tewerkstelling in de bouwsector twee afzonderlijke doelstellingen zijn die volledig gescheiden moeten worden gehouden, zijn ook in andere EEG-landen ontwikkelingen op gang gebracht van die aard om het woningtekort te bestrijden, het verschaffen van gezonde huurwoningen te verzekeren, de krotwoningen te slopen en onaangepaste woningen te verbeteren.

Wanneer wij het beleid dat de Vlaam-

De Loor

se deelregering wil voeren, even toetsen aan wat in de ons omringende landen leeft en beweegt, blijkt vrij duidelijk dat het in de voorstellen die in de nota zijn vervat, aan originaliteit, aan visie en aan fundamentele opties ontbreekt.

De BTW-verlaging, die door de huidige regering werd ingevoerd, is volgens de jongste berichten van de Nationale Confederatie van het Bouwbedrijf niet van die aard om de bouwactiviteit aan te zwengelen. Wij zijn van oordeel dat de voorstellen opgenomen in de beleidsnota hier evenmin wat zullen aan veranderen.

Maar, er is meer. Ziehier onze fundamentele bezwaren tegen de intentieverklaring inzake huisvestingsbeleid.

In de eerste plaats ontbreekt het in deze nota aan een grondige analyse van de bestaande toestand.

Nochtans is een behoorlijke kennis van de werkelijke behoeften en noden onbetwistbaar één van de pijlers van ieder beleid.

Het transporteren van de behoeften in programma's is slechts de natuurlijke verlenging van de uitwerking van een beleid waarvan de opties vooraf werden vastgesteld.

Mag ik van de Minister dan ook vernemen welke conclusies hij getrokken heeft uit de door het Nationaal Instituut voor de Huisvesting ingestelde woningschouwing waarvan het eindverslag nu toch al sedert maart 1982 beschikbaar is.

Zou de heer Minister mij tevens kunnen preciseren hoever het staat met het opmaken van de inventaris van de niet-bebouwde percelen in goedgekeurde verkavelingen, waarmede de ondergeschikte besturen reeds geruime tijd zijn belast. Aangezien deze inventaris tegen einde 1981 diende opgemaakt, zouden wij vandaag normaal een inzicht moeten hebben gehad over de beschikbare gronden, thans bij benadering op 470.000 geraamd voor het gehele land.

In de tweede plaats stel ik vast dat de inleiding geen algemene filosofie om-

vat, voorbijgaat aan het begrip wooncultuur, geen gewag maakt van het recht op wonen en evenmin de noodzaak aanstipt van het voeren van een sociaal verantwoord grondbeleid.

Het ontbreekt met andere woorden aan een coherente beleidsvisie waarin het geïntegreerd concept van de behuizing beschouwd wordt in functie van de ruimtelijke ordening en de stedenbouw, het grondbeleid en de stadsvernieuwing.

Ten derde moet ik vaststellen dat de sociale aspecten van het huisvestingsbeleid volledig worden miskend, dat de rol en de betekenis van de sociale huisvestingsmaatschappijen worden uitgehouden, dat de bouw van huurwoningen door de NMH wordt bemoeilijkt en de huursector volledig wordt verwaarloosd.

Het beleid dat u voorstelt beoogt enkel en alleen de relance van de bouwsector, waarbij de bouw als dusdanig beschouwd wordt als een doel op zichzelf en niet als een middel om een degelijke huisvesting te realiseren.

Mijn vierde bedenking slaat op verklaringen die door uw voorgangers in deze zelfde vergadering werden afgelegd en waarbij een sociaal huisvestingsbeleid onmogelijk werd geacht zonder een sociaal grondbeleid. De concrete maatregelen die toen werden voorgesteld, met name het oprichten van een grondfonds, het instellen van een beperkt voorkooprecht en dergelijke, waren evenvele elementen om zowel de sociale huisvesting als de bouwsector te stimuleren.

Mag ik, in afwachting van de goedkeuring van het voorstel van decreet op het sociaal grondbeleid, een duidelijke stellingname van de Minister in verband met deze facetten van het huisvestingsbeleid ?

— De heer J. Pede, Voorzitter, treedt opnieuw als Voorzitter op.

Ten slotte meen ik bij deze algemene bemerkings te moeten beklemtonen dat de nota geen gewag maakt van de financiële middelen die vereist en/of beschikbaar zijn om het voorgestelde beleid te voeren. Evenmin overigens als er enige toelichting verstrekt wordt omtrent de financiële gevolgen

van vroeger gedane toezeggingen en van investeringsmachtigingen van de sociale huisvestingsmaatschappijen. Aangezien het optrekken van de premies en de afbouw van de inkomensgrenzen evenwel een bijkomend krediet vergt van circa 2 miljard frank stelt zich de vraag of deze besteding een niet nog verder benadeling van de sociaal minst begoeden met zich brengt.

Na deze algemene opmerkingen zal u mij wellicht toestaan bij de schematische analyse van de beleidsnota concrete bedenkingen te formuleren en een aantal bijkomende vragen te stellen.

Na de rubriek herschikking van het huisvestingsbeleid wordt terloops gewezen op een vorm van grondbeleid die zou te maken hebben met verantwoordde bestemmingen. Het is net alsof men vergeten is dat er gewestplannen bestaan en dat een efficiënt grondbeleid slechts mogelijk is wanneer aan de overheid de nodige middelen worden gegeven om al dan niet op vrijwillige basis gronden te verwerven tegen redelijke prijzen.

Anderzijds wordt het afschaffen van de inkomensgrenzen gemotiveerd door de te zware bestuurlijke procedure. Deze procedure kan eventueel versoepeld worden, de inkomensgrenzen konden worden aangepast zonder dat dit noodzakelijk gepaard diende te gaan met een afbouw van het bestaande systeem, dat op sociale grondslagen werd opgebouwd.

Mag ik de Minister tevens vragen wat in de nota bedoeld wordt met een eenheidspolitiek waarbij voor de behandeling van huisvestingsaangelegenheden een gecoördineerde administratieve vorming wordt aangelegd en wat dient verstaan onder reële woonbehoeften ?

Met betrekking tot de prefinancieringstechniek zou volgens de tekst van de nota naar een oplossing worden gezocht om de lasten van de Vlaamse Gemeenschap te verlichten. Heeft men enig idee hoe deze zware hypotheek zal worden gelicht zonder de sociale huisvestingsmaatschappijen en derhalve de rechthebbenden op een sociale lening of op een huurwoning te benadelen ?

De Loor

Ook de visie inzake het huurbeleid roept vragen op. Welke huurders genieten van een te voordelige huurvermindering? Waarom een intermediaire herziening van de huurprijs uitsluiten? Een reglementaire bepaling nochtans die enkel de kansarmen in onze maatschappij wil beschermen en specifiek werd ingevoerd om te voorkomen dat iemand die ingevolge de huidige economische crisis werkloos wordt en het met een aanzienlijk lage inkomen moet stellen, de volle huurprijs zou moeten blijven betalen.

In de nota kan evenmin een concrete maatregel voor de vernieuwbouw van het bestaand woningpatrimonium worden teruggevonden. Het accent ligt niet op de sanering, de verbetering en aanpassing, maar op nieuwbouw.

Van prioriteiten is er geen sprake. Nochtans stelt zich ook hier de vraag in hoeverre een kandidaat-bouwer met een inkomen van 1.500.000 frank reëel gestimuleerd wordt door het vooruitzicht een premie te bekomen van 120.000 frank voor een bouwproject dat hem globaal, grond inbegrepen, 4 miljoen frank zal kosten. Ware het niet aangewezen geweest het systeem van de premies te herzien en eventueel selectief te vervangen door een rentetoeslag waarbij rekening zou worden gehouden met het inkomen en de beleidsopties inzake vernieuwbouw.

Ook het voorstel de maximale oppervlakte te verhogen, sluit, gezien de verhoging van de inkomensgrens, een bevoordeling in van diegenen die ruimer kunnen bouwen en komt, alle hypothetische berekeningen inzake de economische weerslag ervan ten spijt, zeker niet ten goede aan de gemiddelde kandidaat-bouwer.

Niettemin zal iedereen, zonder onderscheid naar inkomen, van dezelfde premie kunnen genieten vermits de degressieve schalen worden afgeschaft.

De intentie tot afschaffing van de kooppremie die enkel wordt toegestaan bij de aankoop van nieuwe sociale woningen van het type kleine landeigendom is al evenmin sociaal

verantwoord en enkel van aard de normale werking van de sociale bouwmaatschappijen te bemoeilijken.

De afschaffing van de slooptoelage kan een versnelde opruiming van de 230.000 krotten of ongezonde – niet verbeterbare woningen enkel verder belemmeren.

In plaats van ruimere subsidiëring te voorzien en aldus het ritme van het jaarlijks aantal slopingen op de drijven naar 20.000 in plaats van 1.200 per jaar wordt elke impuls, naar de eigenaars toe, om krotten op te ruimen, thans weggewerkt.

De verhoging van de bouwpremie met 50.000 frank in de gevallen waarin de woning gebouwd wordt op de plaats waar de krotwoning wordt gesloopt, zal enkel een supplementaire uitgave voor de kandidaat-bouwer met zich meebrengen, vermits hij geacht wordt de slopingkosten te dragen. De vroegere eigenaar daarentegen wordt niet gesanctioneerd voor het feit dat hij voor de verkrotting aansprakelijk is.

De maatregelen voorgesteld inzake de verhuis-, installatie-, en huurtoelage wijzen al evenmin in de richting van een eigenlijk „sociaal” huisvestingsbeleid.

Aangezien het vooral bejaarden zijn die ongezonde huurwoningen betrekken, zou het instellen van een permanente huurtoelage voor deze categorie van personen, een principe dat gekoppeld zou kunnen worden aan het betrekken van een sociale huurwoning, nochtans van aard zijn veel nood te lenigen.

Zou het in deze optiek dan ook niet beter zijn de huurwoningen van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting in essentie verder voor te behouden voor de minstbedeelden in onze maatschappij, eerder dan ze op grond van louter financiële redenen of om redenen van loutere opportuniteit, onder meer kosten van onderhoud, te verkopen zonder rekening te houden met enige inkomensnorm.

Tot daar een aantal losse bedenkingen bij een beleidsnota die omwille van haar asociaal karakter voor de SP onaanvaardbaar is. Onaanvaardbaar

bovendien omdat zij geen waarborgen insluit die de tewerkstelling in de bouwsector kunnen bevorderen. (**Applaus bij de SP**)

De Voorzitter : De heer Van Boxelaer heeft het woord.

De heer J. Van Boxelaer (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, dames en heren, **wanneer** we bij de functionele indeling van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982 zien dat het budget huisvesting ongeveer 1/5de van de totale begroting uitmaakt, blij kt het mij wel belangrijk bij deze bespreking enkele beschouwingen hieraan te wijden.

Eerste punt : wat zegt de wet? In de bijzondere wet van 8 augustus tot hervorming der instellingen, artikel 6, paragraaf 1, lezen wij : „**Wat** de huisvesting betreft : De Huisvesting..“; beknopter en duidelijker kan het niet. De huisvesting is een bevoegdheid van de regio's en het is dit dan ook volledig ! Wat dus nu moet gebeuren, is de regionalisering. Het koninklijk besluit dat zou volgen op een wetsontwerp van minister Dehaene dat er zou in bestaan de nationale maatschappijen op te heffen, kan maar getroffen worden op het ogenblik dat er in de gewesten andere instellingen in de plaats worden gesteld en dit om reden van de noodzakelijke continuïteit. Eindelijk werd hiervoor een werkgroep opgericht. Eigenaardig genoeg moest men om dit te verwezenlijken grijpen naar de rem, vanuit het Vlaamse Gewest, in verband met het toekennen van investeringsmachtiging aan de nationale maatschappijen, Wij waren deze keer als Gewest de eerste in de rij en hebben de zaak enkele weken geblokkeerd, om op deze manier te komen tot genoemde werkgroep. Wanneer u nu, geachte collega's, zoudt denken dat daarmee de kogel door de kerk is, dan moet ik u spijtig genoeg mededelen dat zoals Gust Gils het schreef: „de kogel er afzichtelijk uitziet nadat hij door de kerk is gegaan.“ Wat u wel niet zal verwonderen is dat er van de kant van de maatschappijen en van de hogere ambtenaren duidelijk manoeuvres tot vertraging zijn. Men komt aandragen met alle mogelijke technische en juridi-

Van Boxelaer

sche problemen. Wij weten echter dat zolang deze materie niet is geregionaliseerd, in feite, dat we dan jaarlijks enkele miljarden schuldenlast meer betalen, daar de verdeling van deze schuldenlast gebeurt volgens de regionale verdeelsleutels, waarbij de situaties in Vlaanderen en Wallonië anders liggen dan wat die verdeelsleutels weergeven. Wij hebben nu een Vlaamse regering, wij zitten hier als vertegenwoordigers van de Vlaamse Gemeenschap, logischerwijze zijn wij hier samen als Vlaamse federalisten, wij zijn dan ook verantwoordelijk voor de consequenties van hetgeen we zelf doen of niet doen.

Bij de regionalisering van de huisvesting zouden we onder andere aandacht moeten hebben en in de eerste plaats voor de erkende vennootschappen. Zo zou het goed zijn, dunkt me, in de wet op de regionalisering in te lassen dat de executieven of het gewest de mogelijkheid zouden hebben de opdrachten en ook het werkingsgebied van de erkende vennootschappen te wijzigen.

Dit kan nu niet, het zijn maatschappijen, erkend, maar van allerlei karakter. Men heeft naamloze vennootschappen, men heeft coöperatieven, men heeft samenwerkende vennootschappen, men heeft er met meerdeheidsparticipatie van de openbare instellingen of met minderheidsparticipatie.

Er bestaat geen juridische basis om bijvoorbeeld bepaalde maatschappijen te laten fusioneren.

In het decreet voor het oprichten van een nieuwe maatschappij, zou moeten vermeld worden dat men bij besluit kan opleggen én het werkingsgebied van de vennootschappen én hun opdrachten te wijzigen.

Op dat ogenblik zou men de vennootschappen kunnen hervormen tot optimale entiteiten. Dit betekent ook dat men de samenstelling van de raden van beheer van de vennootschappen in dit artikel zou moeten opnemen.

Thans kan men van bepaalde politieke verhoudingen een afspiegeling ma-

ken, zodanig dat niet iedereen aan bod komt voor het beheer van deze vennootschappen.

Hierdoor komt een rechtvaardige verdeling en toewijzing van de woningen in het gedrang.

De heer Somers zal met mij akkoord gaan dat langs het Belgisch kanaal hiertoe geen vaarmogelijkheden worden verleend.

Ook bij een eventuele fusie van de nationale maatschappijen dient men hieraan de nodige aandacht te besteden.

Op het huidig ogenblik heeft het Gewest slechts één mogelijkheid om een maatschappij buiten spel te zetten, met name door haar erkenning in te trekken. Wat er dan moet gebeuren weet niemand. Men komt dan in een juridisch vacuüm terecht. Aan wie behoort dan bijvoorbeeld het patrimonium van deze maatschappij ?

Ik ben er mij ten zeerste van bewust dat de opdracht van genoemde werkgroep zeer zwaar is, maar toch boeiend en dat zij het genoeg van het ware pionierswerk kan verschaffen.

Misschien maak ik mij illusies doch Victor Hugo schreef: „De ziel heeft illusies zoals de vogel vleugels heeft, dat is hetgeen haar steunt”.

De toestand in de bouwsector is ronduit catastrofaal, dat weten we allemaal. Daarbij dient opgemerkt dat, zoals professor Van Straelen voorhoudt, een daling van de activiteit in de bouwsector van 10 procent gelijk staat met een daling van 2 procent van het BNP Relance in de bouwsector... wat een slagzin ! Onze Minister van huisvesting geraakt stilaan alom bekend als voorstander – en dit om budgettaire redenen – van de verkoop van het eigen patrimonium. Hij zou dus een gedeelte van het bestaande patrimonium van de sociale huisvesting, dat ongeveer een honderdduizend woningen in Vlaanderen bedraagt, willen verkopen.

Men zou dan **verder** kunnen bouwen in het kader van de relance van de bouw. Maar dit betekent voor de ge-

meenschap een zware verarming en leidt duidelijk tot privé-verrijking ten koste van de **gemeenschapsinspanningen** uit het verleden. Kan het dan nog liberaler ? Vraagteken ! Ik zou er nog kunnen inkomen dat men, in bepaalde gevallen, bepaalde woningen aan de mensen die nu huren en die wensen te kopen, zou verkopen, doch wel in bepaalde gevallen goed bekeken waar en hoe. Daar echter compleet een systeem van maken om alleen maar de bouwsector te blijven bedruipen, met de vraag dan nog wie in deze nieuwe woningen zijn intrek zal nemen, lijkt me niet alleen een dagjesoplossing, maar is bovendien allesbehalve sociaal. Men blijkt alleen oog te hebben voor het bevorderen van het industriële bouwen, men moet dan niet onmiddellijk overgaan tot vernieuwbouw, wat arbeidsintensiever is ! Men schijnt zich weinig aan te trekken of bezorgd te maken over de vraag hoe die nieuwbouw achteraf zal betaald worden. Men heeft ten andere, zoals de meesten onder ons wel weten, in heel wat streken geen huurders, laat staan kopers. Ten andere, bij de verkoop van een gedeelte van ons patrimonium geeft dit éénmaal een ontvangst, daar kan men wat mee doen, maar eens opgebruikt is het ook gedaan.

Is voor het ogenblik het patrimonium soms een schadepost, dan ligt dit ook aan het gebrek aan voldoende economische aanpak door het beheer van de maatschappijen. Wij hebben er niets tegen dat men zou verkopen, maar dan in de mate van de noodwendigheid en in zover er inderdaad nog nieuwbouw of vernieuwbouw nodig is en niet zomaar alleen om de bouw te relanceren. Dit is geen relance, men laat gewoon bouwen met mogelijkheden in de tijd beperkt, zonder vooruitzichten, zonder doel en in hetzelfde systeem. Dit is een zaak die niet opgaat. Daarenboven heeft het patrimonium ook een sociale betekenis en belang, het is een garantie dat men minder gegoede gezinnen kan huisvesten. Deze garantie valt weg bij verkoop. Men kan met de opbrengst van oude woningen onvoldoende nieuwe bouwen, men zal minder bouwen als men verkoopt en men gaat het **reserve-gedeelte** dat men heeft om bijvoorbeeld minder gegoede en andere mensen

Van Boxelaer

zoals daklozen enzovoort te huisvesten, deze mogelijkheid ontnemen. Een Perzisch spreekwoordelijk gezegde : „Richt uw aandacht op hem die u de wijn inschenkt, want hij is van belang, niet de beker”.

Wat heeft onze Minister van huisvesting nu wél reeds gedaan ? Wél, het optrekken van het maximaal belastbaar inkomen tot het bekomen van bouw- en andere premies tot anderhalf miljoen frank. Het spijt mij, mijnheer de Minister maar deze maatregel blijkt onwettelijk te zijn.

In de huisvestingscode die kracht van wet heeft, artikel 48, laatste alinea, lezen we : „De Koning bepaalt het bedrag, de toekenningsvoorwaarden van de premies, de intrestverlagingen en de tegemoetkomingen in aflossingen en de intresten, inzonderheid met inachtneming van de economische omstandigheden en de gezinslasten. Enkel personen met een bescheiden inkomen kunnen van deze voordelen genieten”.

De heer M. Olivier : Zeer juist !

De heer J. Van Boxelaer : Door het optrekken van het toelaatbare maximaal belastbare inkomen tot anderhalf miljoen frank zouden er dus volgens u slechts 4 procent van de Belgische bevolking „meerbegoeden” zijn. Dit betekent dat er dus 96 procent minderbegoeden in ons land zouden bestaan. Dat kan toch niet ! Ik meen dus wel te mogen zeggen dat deze wijziging in se onwettelijk is. Daarbij komt dat voor die rijke mensen de premie gewoon een onverantwoord geschenk is. Ik ben van oordeel dat men zou moeten overgaan naar een compleet ander systeem, namelijk rentetoeelagen, omdat men op die manier een systeem kan uitwerken waar een inkomensonderzoek en een selectiviteit wordt ingesloten. Uw maatregel lijkt mij eerder een beloning en bevoordeling van de rijke klasse, dus uitgesproken liberaal. Zelfs voor de mindergegoede klasse die er toch gebruik zou van maken is het geen stimulan. Het zogezegd cumulerend effect kan men pas krijgen een jaar en half tot twee jaar nadien, dan koopt men er een televisie, een ijskast of een halve auto mee.

Een rentetoeelage daarentegen kan men onmiddellijk laten ingaan. Ten andere waarom bouwen ? De 32 procent van de meer gegoeden die nu in aanmerking zouden komen, bouwen nu nog steeds te weinig ; wat logisch de conclusie moet zijn van uw motivering, namelijk het stimuleren van de bouw onder andere door het openstellen van het premiestelsel, ook voor deze categorie. Men bouwt weinig, mijnheer de Minister, omdat de markt verzadigd is. Men kan in de meeste streken, niet overal, goedkoper een bestaande woning kopen die op de markt aangeboden wordt.

De kwaliteit ervan en de ligging zijn dan nog meestal beter dan in een sociaal woninggetto, want dit effect hebben die woningwijken toch altijd een beetje. De aankoop kost ten slotte minder dan de nieuwbouw met de premie. Ook in verkavelingen zit men zoals in sociale woningwijken naast elkaar. Wil men het bouwen aantrekkelijker maken, dan moet men volgens mij gaan naar sociale verkavelingen waar men min of meer zijn eigen stijl mag kiezen en zijn zin mag doen. Waarom zouden de personen met hogere inkomens van 1 tot 1,5 miljoen frank bouwen omwille van deze premie, aangezien zij dan moeten beantwoorden aan bepaalde normen ?

Wat kost een premie van 150.000 frank in werkelijkheid ? De Staat leent tegen ongeveer 14,7 procent, met annuïteiten van 28.976 frank gedurende tien jaar, waarbij nog een intercalaire intrest van 4.400 frank komt. Hierdoor kost een premie van 150.000 frank ten slotte aan de Staat zo maar 290.160 frank. Dit zal men dan besparingen noemen !

Ik heb ergens gelezen : „Wie een geschenk op een ezel brengt, verwacht een geschenk op een kameel te ontvangen.” Ik vrees echter dat het geen kameel zal worden...

Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, de Volksunie heeft reeds vorig jaar zijn reddingsplan voor deze zo belangrijke sector, die de bouw is, voorgesteld. Dit plan dat nog steeds volledig actueel is bestaat uit 5 basisoplossingen. Hierbij heeft ze vooral prioritaire aandacht voor de vernieuwbouw. Ik ben ervan

overtuigd dat de relance in de bouwsector door nieuwbouw moeilijk te verwezenlijken is. Momenteel heeft het woningbestand in België een overschot aan woningen van 6 procent. Dit is een cijfer dat nergens in gans Europa bereikt wordt. Men heeft dus als men dat goed bekijkt quasi een leegstand van 6 procent. We weten wel dat er bijvoorbeeld in Limburg, het zuiden van Oost-Vlaanderen, de Westhoek, gezien de bevolkingscurve, er nog een noodzaak bestaat aan sociale woningen. Voor de rest moet dit bekeken worden streek per streek. Als men inderdaad een verzadiging heeft, moet men daar toch rekening mee houden. Men kan toch geen bakstenen op elkaar zetten alleen maar om de bouw aan te wakkeren ongeacht of er nog mensen gaan in wonen ja dan neen. Dit lijkt mij ergens een verkeerd principe. De praktijk bewijst het als je de dagbladen openslaat en de bouwchronieken leest. Zij allen blijven maar steeds herhalen dat er weinig of niks gebeurt, dat de mensen dan nog geen gebruik maken van de woningen. Er is in het gewest een campagne gelanceerd zoals ieder van ons gezien heeft in de krant met die groene boom en zo om te zeggen : hier a.u.b., ge krijgt 300.000 frank als je wilt bouwen. Nou, dat zal op bepaalde vlakken misschien wel effect hebben, maar het is zinloos, dit zal nooit effect hebben omdat het niet beantwoordt aan een noodwendigheid. Ik heb u het cijfer van 6 procent genoemd, 6 procent woningen teveel. Er zijn er wel heel wat tussen van minder kwaliteit maar het cijfer, het volstreekte cijfer, behoudt toch altijd zijn inherente waarde.

In de vakkringen is men er ten volle van overtuigd. Natuurlijk in een stad als Gent of Antwerpen zegt men : „Wij kunnen nog bouwen, er is nog vraag-”, ook in Brussel. Die vraag zal blijven gezien de algemene raming van de bevolking in deze grootsteden. Wij moeten de moed hebben, na wetenschappelijk vastleggen van de noodzaak van bouwen, te zeggen dat wij prioriteit geven daar waar het nog noodzakelijk is. Daarenboven zal dit een besparend effect hebben ; men zal dan geen 8 en 9 miljard frank dienen te investeren. Wij, de Volksunie, zijn voorstander om het meer te zoe-

Van Boxelaer

ken in de richting van vernieuwbouwprojecten. De belangrijkste opgave van de nabije toekomst is inderdaad de ombouw en de vernieuwbouw van functioneel niet-aangepaste woningen en de invulling van de bestaande woonzones. Het gaat echter niet meer op de laatste open ruimtes in Vlaanderen op te vullen met nieuwe wijken, terwijl bestaande woonkernen verkrotten.

Uit een recente studie van het Nationaal Instituut konden we vernemen dat voor het ogenblik 67 procent van het bestaande patrimonium aan het verkrotten is. Dit betekent 1/4 van het woningbestand. Hierbij is Brussel wel een teken aan de wand. In het Brussels patrimonium van ongeveer 280.000 woningen vindt men statistisch ongeveer 40.000 onverbeterbare, ongezonde woningen ; ongeveer 100.000 verbeterbare ongezonde en ongeveer 100.000 gezonde, maar onaangepaste woningen. Dit betekent dat op korte en middellange termijn aan meer dan de helft van de huidige woningen iets moet gedaan worden. Deze ingrepen gaan van zeer zware, afbraak- en vervangingsbouw, tot lichte aanpassing. Daarenboven moet men noteren dat meer dan 70 procent van de woningen in Brussel huurwoningen zijn.

Minister J. Buchmann : Wij zijn niet bevoegd voor Brussel !

De heer J. Van Boxelaer : Hieruit vloeit voort dat, niettegenstaande in plaats van de statistische leegstand, ongeveer 10 procent, men toch een kwalitatieve woningnood heeft in plaats van een kwantitatieve. Vernieuwbouw is de sleuteltechniek voor een kwalitatieve verbetering, terwijl de vervangings- en opvulnieuwbouw moeten ingeschreven worden met respect van de bebouwde omgeving, het bestaande stadsbeeld en patrimonium. De huisvestingsmaatschappijen dienen ingeschakeld te worden in de vernieuwbouw. Dit zal wel geen eenvoudig probleem worden. Al die maatschappijen hebben de gewoonte een stuk terrein te kopen en er straten door te trekken, wat natuurlijk de eenvoudigste en de gemakkelijkste oplossing is.

In de oude stads- of dorpskernen waar het kan gaan om los van elkaar staande woningen, daar kopen, en daar vernieuwen, om het dan op de markt te brengen als huurwoningen, dat is heel wat moeilijker en dat vraagt heel wat meer fantasie. Wij dienen bij de staatsvorming in de wetgeving en door de wetgeving de maatschappijen daarbij te betrekken, omdat zij juist de grootste bouwheer zijn in België. Willen we de verkrotting tegen gaan, dan zullen zij juist daar een belangrijke rol moeten in spelen. Men zou het zo kunnen stellen dat de maatschappijen verplicht zouden worden aan vernieuwbouw te doen op de volgende wijze. Wanneer ze geen bepaald deel van de kredieten voor een bepaald jaar afnemen van de Nationale Maatschappij om aan nieuwbouw te doen, - en men moet het in de geest als één zien - als zij er geen bepaald gedeelte van afnemen om aan vernieuwbouw te doen, gerust ook in eigen patrimonium wat ten andere gedeeltelijk óók staat te verloederen, krijgen ze het jaar daarop of de jaren daarop, tot wanneer zij een deel gebruiken voor vernieuwbouw, geen kredieten meer voor nieuwbouw.

Lijkt dit een illusie ? Ik hoop van niet, zoals ik ook hoop dat het geen illusie zal zijn dat onze Minister alles in het werk zal stellen om de regionalisering en het uitwerken hiervan in de werkgroep te stimuleren met al zijn krachten. De laatst voorgestelde maatregel kan wat lapidair klinken. Een maatschappij die alleen maar in het landelijk gebied werkt en die dus in een streek zit waar weinig aan vernieuwbouw te doen is, zou op die manier gestraft worden maar men kan juist in het decreet bij oprichting van nieuwe maatschappijen, zoals ik reeds heb gezegd, de afbakening en de opdrachten bepalen. Is de vernieuwbouw vooral arbeidsintensief dan zijn we er ons ook des te meer van bewust dat dergelijk initiatief werkelijk de bestrijding van de werkloosheid zou kunnen inhouden, doch dat hierbij zal moeten gedacht worden aan herscholing. Het is nu wel zo dat het merendeel van de werklozen in de bouw niet-geschoolden zijn. Dat is zeker mogelijk door een herziening van de arbeidsherscholing. Moeten wij terecht oog heb-

ben voor het probleem van de bouwsector, voor het zeer zwaar probleem van de werkloosheid, dan dienen we ook en vooral in de huisvesting het systeem - bis repetita placent - van de prefinanciering onder ogen te nemen. De nationale maatschappijen worden bij koninklijk besluit gemachtigd om onder staatswaarborg gelden te ontlenen op de kapitaalmarkt. De kapitalen die de nationale maatschappij via publieke of privé-leningen kunnen verzamelen moeten in de eerste plaats dienen om de reeds goedgekeurde grondaanwervingen en de in uitvoering zijn de programma's te bekostigen. Wat is de werkelijke toestand ? Betalingen die tijdens een bepaald jaar moeten verricht worden hebben in hoofdzaak betrekking op verbintenissen die vóór dit jaar werden genomen. En wat de leningen betreft heeft de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting geleend in het buitenland : voor 1979 9.532.473.075 frank, voor 1980 10.749.622.195 frank, voor 1981 7.622.500.000 frank. Ook werden heel wat kortlopende kredieten gaande van 6 maanden, 4 maanden, 3 maanden, opgenomen. In 1981 voor een bedrag van 8.250 miljard frank. De Maatschappij is hiertoe genoopt geweest niet alleen om tijdig de betalingen voor de bouwwerken te kunnen verrichten, maar ook gedeeltelijk om de financiële dienst van de leningen te kunnen verzekeren, en dit in afwachting van de terugbetaling door de Staat en de gewesten van bedoelde leningslasten. Hierbij had de Maatschappij op de Staat op 9 februari 1982 een tegoed voor het jaar 1980 van 1.754 miljoen frank. Wanneer u hierbij nog een beduidend cijfer wilt, dan kan ik u mededelen dat voor het ogenblik het nominaal bedrag van het saldo van de in omloop zijnde leningen gewaarborgd door de Belgische Staat op 31 december 1981 152.062.874.492 frank bedroeg. En dit saldo bevat circa 125 miljard frank leningen opgenomen sinds 1975. Als financiële tegemoetkomingen van de Staat en de gewesten voor intresten, aflossingen en terugbetalingen bedraagt dit voor 1981, 16.416 miljoen frank !

Wanneer ik vermeldde dat de maatschappijen zoveel tegoed hadden op

Leden van de Vlaamse Executieve tijdens het begrotingsdebat. Voorzitter-Minister G. Geens (CUP), Minister J. Lenssens (CVP) en Minister P. Akkermans (CVP)

de Staat dan komt dit eenvoudig omdat ze hun reserve moeten opgebruiken, ze moeten nu lenen om hun reserve aan te vullen en onderhoud te betalen enzovoort. Men zit nu zelfs in de onwettelijkheid want men verbruikt geld dat men leent, dat dus normaal van de leningsmachtiging komt, om administratiekosten en andere te betalen.

Dat mag niet, men mag alleen maar lenen om te bouwen en de rest moet zich zelf bedruipen. Maar ja, de Staat heeft hen, in dit geval het Gewest, verplicht hun reserves op te gebruiken in het onmiddellijk verleden, met het gevolg dat voorhanden ligt.

Ik hoop, mijnheer de Voorzitter, geachte heren Ministers en collega's, dat ik met deze beschouwingen u allen ietwat heb kunnen bijbrengen betreffende het zware probleem van de huisvesting maar óók zijn enorm sociaal belang enigszins heb weten te beklemtonen. Ik hoop dat ik de heer Minister van huisvesting niet te erg op de korrel heb genomen, doch dit

meen ik de plicht te zijn en één der opdrachten van de leden van deze Raad. Hij zal het mij dan ook niet kwalijk nemen wanneer ik besluit, en dit zonder enige zelfingenomenheid, en uit respect voor menige bekwame leden van onze commissie, met de woorden van Talmut : „Veel heb ik geleerd van mijn onderwijzers, meer van mijn makers. het meest van de leerlingen.” (Applaus)

De Voorzitter : Dames en heren, ik constateer dat voor wat deze sector betreft, alle gemandateerde sprekers aan het woord zijn gekomen. De overige sprekers wordt een maximumspreektijd van tien minuten toegeestaan.

Mevrouw De Backer-Van Ocken heeft het woord.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, sta mij toe even uw aandacht te vragen voor twee uitzichten van het huisvestingsbeleid. In de eerste plaats zou ik

het even willen hebben over de accentverschuiving van nieuwbouw naar vernieuwbouw, die jarenlang en nog door vorige spreker op deze tribune werd bepleit, die stilaan vorm had gekregen en waarvan ik spijtig genoeg de indruk heb dat deze beleids optie in de vergeethoek geraakt.

Tien jaar geleden beschikte de woningvoorraad in ons land over nagenoeg 3,5 miljoen woonegelegenheden. Hetzij 100.000 meer dan het aantal gezinnen dat we moesten huisvesten.

Ondertussen hebben we in de 70-er jaren een echte bouwvraag meegeemaakt met een jaarproductie die in bepaalde jaren het dubbele was van de werkelijke behoeften. We hebben op 10 jaar tijd ruim een half miljoen nieuwe woningen bijgebouwd en het aantal gezinnen is nagenoeg stabiel gebleven.

Dat heeft vanzelfsprekend geleid tot een verzaaiing van de kwantitatieve behoeften. In vergelijking met de ons omringende landen kennen wij – gelukkig maar – geen woningnood zoals in Nederland, maar nu krijgen wij de weerslag van deze overbebouwing.

Hoe men het ook moge draaien of keren, enerzijds de woningvoorraad waarover wij thans kunnen beschikken en anderzijds de stabilisatie van de bevolkingsaanwinst, zijn vaststellingen die we vanuit het beleid niet kunnen negeren en die onvermijdelijk moeten leiden tot een vermindering van de woningproductie.

Dat is trouwens één van de diepere oorzaken van de huidige crisis in de bouwsector. We kunnen immers geen woningen bouwen als er geen gezinnen zijn.

Anders is het evenwel gesteld met de kwaliteit van ons woningpatrimonium. Daaraan moet iets gedaan worden. Het onderzoek heeft uitgewezen dat er in Vlaanderen nagenoeg 200.000 krotwoningen zijn, 500.000 woningen zijn ongezond maar verbeterbaar en van ongeveer 250.000 kan men zeggen dat ze functioneel onaanpast zijn en gemoderniseerd zouden moeten worden.

Welnu, al deze vaststellingen hebben geleid tot een nieuwe aanpak van het

De Backer-Van Ocken

buisvestingsbeleid waarbij de klemtoon werd verlegd naar de verbetering, de sanering en de aanpassing van de bestaande woningen. De belangrijkste innovatie op dat stuk was de instelling van een verwervingspremie voor de aankoop van een bestaande woning in de privé-sector, reglementering die met ingang van 1 september 1980 van kracht werd. Bovendien werd de mogelijkheid voorzien om deze premie te combineren met de saneringspremie.

Een gezin dat een ongezond-verbeterbare woning aankocht en deze daadwerkelijk saneerde kon een dubbele premie krijgen in vergelijking met een gezin dat een nieuwe woning bouwde, dit wel zeggen 200.000 frank te meerderden met 50.000 frank per kind ten laste. Voor de overheid moest dit niet noodzakelijk leiden tot een meeruitgave vermits dergelijke operaties meestal geen uitgaven vergen voor de aanleg van infrastructuur, die in nieuwe wijken trouwens veel meer kosten. Dit is eigenlijk een antwoord op het misverstand dat jarenlang gegroeid is, met name dat men met vernieuwbouw duurder uitkomt dan met nieuwbouw. Alleen reeds door het feit dat de nodige infrastructuur – ik denk aan electriciteit, wegenbouw, waterleiding enzovoort – aanwezig is, kost het de gemeenschap minder.

Voor heel wat gezinnen was de aankoop van een bestaande woning en de Sanering ervan financieel een meer haalbare operatie dan een te duur geworden nieuwbouw.

Dat we met deze maatregel echt in de goede richting zaten werd onderstreept door het succes van de nieuwe premie. Tussen 1 september 1980 en 1 mei 1982 werden blijkbaar 14.000 aanvragen ingediend. Voor de meesten onder ons is het dan ook onbegrijpelijk dat de verwervingspremie vanaf 1 mei jongstleden werd afgeschaft. Wij weten allen dat het niet helemaal werd afgeschaft, maar voorgangers op de tribune hebben precies gezegd hoe het in mekaar zit en u, mijnheer de Minister, weet dat bijzonder goed. Wij vrezen echter dat er op dat vlak iets gebeurd is waarachter wij een vraagteken moeten zetten. Heel wat

gezinnen hadden immers op deze verwervingspremie gerekend, waardoor zij in de loop der jaren over een eigen thuis zouden kunnen beschikken. Nu gaan zij echter bedrogen uitkomen.

Trouwens, dit is voor de gezinnen erg, maar het is minstens zo erg voor het aanzien van onze steden, die de laatste tijd een beter uitzicht begonnen te krijgen doordat men, wegens de vernieuwbouw en de hulp die daarvoor geboden werd, zich inspande om de oude huizen terug leefbaar en aantrekkelijk te maken. Ik denk dat én de particulieren én het uitzicht van onze steden met deze maatregel niet zullen gebaat zijn.

Een tweede aspect van het huisvestingsbeleid waar ik even de aandacht zou willen op vestigen, is dat van de sociale leningen. Wat wij daaromtrent lezen in de beleidsnota huisvesting, verontrust ons een beetje.

Vooreerst is het niet zo dat de basisrentevoeten voor een sociale lening bij de Nationale Landmaatschappij en bij het Woningfonds van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen zeer uiteenlopend zijn, zoals in de beleidsnota wordt gesteld. Ze zijn integendeel – dacht ik – op mekaar afgestemd vanuit een gezinsgericht huisvestingsbeleid.

In het eerste geval, de Nationale Landmaatschappij, gaat het om gezinnen zonder of met 1 of 2 kinderen. Bij het Woningfonds gaat het om ontleners die minstens drie kinderen ten laste hebben.

In dit laatste geval zou ik willen onderstrepen dat het vooral de gezinnen met 3 en meer kinderen zijn die het in deze economische crisis het moeilijkst hebben. Wanneer die de moed opbrengen om een inspanning te doen voor een eigen „thuis” dan is de hulp die ze, via een lening bij het Woningfonds, ontvangen zeker niet overdren.

De vele aanvragen die bij het Woningfonds hangende zijn, bewijzen alleen dat het systeem, zelfs in deze tijden, doeltreffend is.

Men moet dus goed nadenken vooraleer het te wijzigen of aan te passen.

Het resultaat mag niet zijn dat het voor de grote gezinnen ook onmogelijk wordt om nog een woning te verwerven, zoals het voor de meeste anderen helaas reeds het geval is.

Het is niet altijd te vermijden, maar een steeds hernieuwde verandering van stelsels, zowel premiestelsels als rentebonificaties en dergelijke, brengt de mensen in de war. Dit geldt niet alleen voor de bouwwereld, zoals we pas uit één van hun publikaties hebben kunnen leren, maar ook voor de particulieren.

Wat de Nationale Landmaatschappij betreft ben ik ten zeerste bezorgd om het feit dat het blijkbaar moeilijk wordt om kopers te vinden voor de groepswohnungen die aan zeer interessante voorwaarden worden gebouwd en mits een lening waarvan de rentevoet in de beleidsnota onrealistisch wordt beschouwd. Welnu, dat stemt tot nadenken, het bewijst dat het hier – zoals bij het Woningfonds – gaat om gezinnen met een werkelijk bescheiden inkomen voor wie de mensualiteit van een lening tegen een werkelijk sociale rentevoet niet haalbaar blijkt voor hun gezinsbudget.

Nochtans moet de sociale huisvestingspolitiek in de eerste plaats op die gezinnen gericht zijn. Op algemeen vlak zou ik er trouwens willen voor pleiten, opdat de Vlaamse Executieve alles in het werk zou stellen om de sociale leningen in stand te houden. Dat is het beste middel om de bouwsector te stimuleren.

Het afbouwen van de idee „sociale lening” is, mijnheer de Minister, niet onder uw bevoegdheidsperiode begonnen, maar onder die van uw voorganger. Het spijt mij bijzonder dat wij toen reeds – dit onder druk van de financieringsmaatschappijen – een verhoging van de rentevoeten voor de sociale leningen in de Executieve, hebben toegestaan. Wij zij er bijzonder ongerust over dat deze trend zich voortzet en dat de idee „sociale lening” verder afgebouwd wordt.

In 1979 en 1980 werden in het Vlaamse Gewest nog ongeveer 8.000 sociale leningen toegestaan, hetzij ongeveer 4.500 door de erkende kredietinstellingen, ongeveer 2.000 door het Wo-

De Backer-Van Ocken

ningfonds, 1.000 door de Nationale Landmaatschappij en ongeveer 500 leningen aan mijnwerkers.

Daar waar in de openbare sector dit aantal leningen nagenoeg op peil kan worden gehouden is, vanaf 1981, het aantal sociale leningen, toegestaan door de erkende kredietinstellingen, fors teruggelopen.

Vanzelfsprekend hebben wij oog voor de problemen bij die erkende kredietinstellingen zelf, die de kostprijs van hun geld hebben zien stijgen en waarvan we moeilijk kunnen verwachten dat ze hun volume van sociale leningen zullen verhogen indien ze er verlies aan doen.

Bovendien genieten deze instellingen, die op vrijwillige basis toch nog sociale leningen toestaan, van geen enkel voordeel of krijgen ze geen enkele aanmoediging om dat verder te doen.

Ten persoonlijke titel zou ik eventjes een suggestie willen doen. De sociale leningen zouden voorbehouden moeten worden aan gezinnen met bescheiden inkomen. Zij hebben in de eerste plaats een dergelijke lening nodig en wanneer de financiële mogelijkheden beperkt zijn is het toch verantwoord dat ze prioriteit zouden genieten.

Ik denk hier bijvoorbeeld aan de vroegere 'inkomstengrens voor de bouwpremie, die trouwens bij de Nationale Landmaatschappij en bij het **Woningfonds** nog altijd in voege is. Ik zou ze ook in het algemeen stelsel durven vooropstellen.

De rentesubsidie die in het Vlaamse Gewest van toepassing is zou **prioritair** voor sociale leningen kunnen worden voorbehouden.

Het is immers duidelijk dat een gezin met een inkomen van 1,5 miljoen frank niet een bouwpremie en terzeldertijd een rentesubsidie nodig heeft om nog te kunnen bouwen. Het zijn integendeel de gezinnen met een lager inkomen die het niet meer kunnen en die op een meer efficiënte wijze geholpen moeten worden.

In deze gevallen van sociale leningen durf ik een rentesubsidie van 3,5 procent gedurende 10 jaar vooropstellen. In aansluiting daarmee zou men kunnen overwegen de kostprijs van de bouwpremie, dat wil zeggen plus minus het dubbele van het premiebedrag, (door het prefinancieringssysteem kost een premie van 150.000 frank plus minus 300.000 frank aan de gewestbegroting) op vraag van de kandidaat-bouwer, om te zetten in een rentesubsidie, gespreid over 10 jaar. Dat kan een vermindering van de mensualiteit met plus minus 2.300 frank per maand voor gevolg hebben gedurende 10 jaar.

Combineert men dat met hogervermelde rentesubsidie dan zou vermindering van de mensualiteit voor een lening van 2 miljoen frank de eerste 10 jaar zelfs 6.700 frank per maand kunnen bedragen.

Nu zal men mij natuurlijk zeggen dat een dergelijk voorstel budgettair niet haalbaar is. Welnu, dan kunnen nog andere formules overwogen worden. Een rentesubsidie van 2,5 procent gedurende 10 jaar, gecombineerd met een premie, omgezet in een rentetolage, zou nog altijd een vermindering van de maandelijkse aflossingen met ruim 5.000 frank betekenen. Indien men ten slotte dit voordeel beperkt tot de sociale leningen en tot de gezinnen met een werkelijk bescheiden inkomen, dan wordt de budgettaire weerslag zeker haalbaar.

Ik ben ervan overtuigd dat, 'indien men op die basis onderhandelingen aanvat met de betrokken kredietinstellingen, het mogelijk moet zijn tot een overeenkomst te komen die aan de ene kant de kredietinstellingen nog sociale leningen laat toestaan en een aanvaardbaar rendement te waarborgt en die aan de andere kant de ontleners gedurende 10 jaar een mensualiteit waarborgt die in heel wat gevallen draaglijk blijft.

Want, het is toch overduidelijk dat één van de belangrijkste oorzaken van het niet hervatten van de activiteit in de bouwsector – alle ronde-tafels en reële inspanningen, zowel nationaal als regionaal ten spijt – gelegen is in de mondjesmaat waarmee de kre-

dietinstellingen de sociale leningen toewijzen.

De luttele kandidaatbouwers die er nog zijn omdat zij een huis nodig hebben worden afgeschrikt en gehinderd eerst en vooral door de weinige inspanningen wat betreft de rentevoet die de mensualiteit de hoogte injaagt, maar ook door het feit dat zij bij de kredietinstellingen op lange wachtlijsten worden gesteld om een sociale lening te kunnen krijgen.

Wanneer wij er in de toekomst niet in slagen een groter aantal sociale leningen vrij te krijgen in de kredietinstellingen, dan vrees ik dat wij niet tot een hervatting in de bouwsector zullen komen, welke inspanningen wij ons daarvoor dan ook zouden getroosten. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Olivier heeft het woord.

De heer M. Olivier (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, collega Coppieters heeft in zijn merkwaardige uiteenzetting het beleid van de Minister belast met de huisvesting, op de korrel genomen. Hij heeft een reeks pertinente vragen geformuleerd en het algemeen standpunt van onze fractie toegelicht.

Mijn uiteenzetting heeft dan ook tot doel bepaalde deelaspecten, meer bepaald het premie- en subsidiebeleid, nader door te lichten en concrete voorstellen te doen.

Naar mijn bescheiden mening, dit werd reeds herhaalde keren gezegd, zijn we de verkeerde weg opgegaan. Wat er ook aan inspanningen gedaan werd op het nationale vlak en het regionale vlak in verband met de woningbouw, toch heeft men op verre na niet het te verwachten resultaat bereikt, wel integendeel. De activiteit in de bouwsector is nog afgenomen en de werkloosheid toegenomen.

De Executieve heeft gemeend het toepassingsgebied van het premiestelsel en het stelsel van de rentesubsidies te moeten verruimen en bepaalde premies af te schaffen. Het resultaat is er : premies gaan naar mensen die het best ook zonder zouden kun-

Olivier

nen. De kleine man, ook Jan Modaal, die nog altijd wenst te bouwen, krijgt hoe langer hoe minder kansen om zijn levensdroom te verwzenlij ken.

Hij wordt getroffen in zijn werkzekerheid, het bouwen wordt, voor wie het wil begrijpen, steeds maar duurder, het ontlenen wordt quasi onmogelijk en als hij dan nog recht heeft op één of andere premie dan moet hij, na 'het vervullen van allerlei administratieve formaliteiten, het steeds maar opnieuw verstrekken van bij komende inlichtingen en het toelaten van herhaalde onderzoeken ter plaatse, nog maanden wachten op zijn centen.

Het beleid inzake premies- en rente-toeslagen, moet over een totaal andere boeg gegooid worden.

Het huisvestingsbeleid moet van volgend principe vertrekken. Zij die de hulp best kunnen gebruiken, moeten er op de eenvoudigste en vlugste manier gebruik kunnen van maken. Met andere woorden, maak de rijken niet rijker en doe iets fundamenteels méér voor de mindergegoeden en zorg dat uw tegemoetkoming op een sociaal-rechtvaardige en verantwoorde manier toebedeeld wordt. Om dit te bereiken moet een andere aanpak plaatsvinden inzake de administratieve afhandeling van de dossiers, de voorwaarden tot het bekomen van premies of rentesubsidies, de te verwachten gevolgen van bepaalde maatregelen.

Inzake de te vervullen administratieve formaliteiten kan ik me van de indruk niet ontdoen dat deze er op gericht zijn argumenten te vinden om de premies te weigeren eerder dan deze toe te kennen. Er werd een vereenvoudigde procedure aangekondigd. Niets is minder waar. De bedragen werden verminderd, het aantal in te vullen papieren is voor de **hoofdpremie** hetzelfde gebleven.

Enkele suggesties ter zake. Het aanvraagformulier moet aangetekend opgestuurd worden. Er ontstaan heel wat discussies ter zake over de datum ; omslagen komen niet aangetekend toe ; documenten ontbreken ; het adres is verkeerd enzovoort.

Waarom niet doen zoals bij de belastingen ? Een vaste omslag met ruitje waarin alle formulieren aaneensluitend, ingevuld, terug opgestuurd worden ?

Inzake het formulier A is er heel wat heen en weer geschrijf tussen de diensten stedenbouw, tussen de aanvrager en zijn architect en de provinciale directie van stedenbouw.

Waarom niet onmiddellijk bij elke aanvraag van een bouwvergunning van een woongebouw een formulier A afleveren. Wie er geen gebruik van wenst te maken legt dit gewoon opzij.

Er is de vraag naar inlichtingen in verband met het inkomen.

Waarom de aanvrager zelf niet een voorafgedrukt formulier door de bevoegde controleur laten invullen ?

Er zijn de controles ter plaatse.

Waarom moeten deze altijd vanuit Brussel gebeuren ? Kunnen deze niet door de gemeenten, die in veel gevallen daartoe uitgerust zijn of door de Gewestelijke Comités voor de Huisvesting uitgevoerd worden ? Dit is zeker een wenk die het overwegen waard is voor het wegwerken van de achterstand bij sanerings- en **verwerings**premies. Alleen deze werkwijze zou tot gevolg hebben dat volledige aanvraagdossiers binnen de maand na de aanvraag kunnen toegezegd worden.

Wat de voorwaarden tot het bekomen van de premies en rentesubsidies betreft, is men de oorspronkelijke bedoeling totaal aan het voorbijschieten. Het is reeds door collega **Coppie**ters en andere sprekers aangehaald. Het haalt niets uit aan de rijken nog meer te geven en de kansarmen datgene te ontnemen waarop ze normaal meer recht hebben. De nieuwe maatregelen werden getroffen voor diegenen die ook zonder premies nog zouden bouwen.

De huidige regering laat toe dat een gezin zonder kinderen, met een bruto salaris van 150.000 frank per maand, een woonhuis kan bouwen met 160 m² bewoonbare oppervlakte, dit wil zeggen 200 m² totale oppervlakte, en

hiervoor nog een bouwpremie van 120.000 frank kan bekomen.

Daarom stel ik, namens onze fractie, voor dat we terug naar de oude normen gaan en het premiebedrag minimum verdubbelen en voor gezinnen met meerdere kinderen zelfs verdriedvoudigen. Het gaat daarenboven niet op dat kinderen uit zeer gegoede gezinnen en waarvoor de ouders de woning zelf bouwen en financieren, ook nog een bouwpremie bekomen omdat zij tijdens het referentejaar (2 jaar terug) nog studeerden en geen inkomen hadden. Zoals dit bij de studietoelagen het geval is, moeten dergelijke zaken uitgesloten worden en kan men alleen premiegerechtigd zijn wanneer een bedrijfsinkomen kan bewezen worden.

Het verleden heeft trouwens bewezen dat, telkens de premies fundamenteel verhoogd werden, de weerslag op de bouw effectief was. Concreet stellen wij ook voor dat de premies omgekeerd evenredig zouden zijn met het gezinsinkomen en wel als volgt : tot 500.000 frank : 300.000 frank ; van 501.000 tot 750.000 frank : 200.000 frank ; van 751.000 tot 1.000.000 frank : 100.000 frank

Deze bedragen kunnen verhoogd worden met 50.000 frank per persoon ten laste in de laagste categorie, 25.000 frank in de middencategorie en 10.000 frank in de hoogste categorie.

Het spreekt vanzelf dat de bouw- en saneringspremies op hetzelfde niveau dienen te worden gebracht.

Welke zijn ten slotte de te verwachten gevolgen van bepaalde maatregelen en inzichten van de Executieve. Eerst wil ik blijven stilstaan bij het aspect : rentesubsidies.

Hoe goed de maatregelen ook zijn bedoeld, durf ik toch waarschuwen voor de gevolgen in de toekomst. Men overspoelt de kandidaat-bouwers met middelen en premies. Men gaf voorheen een rentetoelage van 5 percent gedurende vijfjaar, nu nog 3,5 percent gedurende drie jaar. Intussen zijn ook bepaalde premies, vooral voor gezinnen met kinderen, gedaald.

Hebt u reeds aan de massale ellende

Olivier

gedacht die we zullen kennen wanneer de periode waarin de rentetoeleage werd toegekend voorbij zal zijn en wanneer de mensen plots 6.000 frank per maand meer moeten aflossen ? Wij moeten naar een systeem zoeken waarbij wij de rente per maand op een normaal niveau, te weten 8 à 9 percent kunnen brengen.

Ter zake heb ik met enkele collega's verleden jaar een wetsvoorstel ingediend dat aan dit probleem tegemoet kwam.

Wat de sociale leningen aangaat weet iedereen dat de kandidaatlijsten voor het Woningfonds van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen alsmede van de Nationale Landmaatschappij meer dan volgeboekt zijn. Dit bewijst nog altijd de koop- en bouwlust van veel gezinnen. Deze maatschappijen worden in hun activiteiten gekortwikt.

Ik waarschuw dan ook de Executieve aan de rentevoeten van deze instellingen niet te raken. Ik maak tevens van de gelegenheid gebruik om er nogmaals op aan te dringen dat de problemen van deze instellingen die sociale leningen ter beschikking stellen zouden worden weggewerkt en alleen te bezuinigen door misschien ietwat strengere normen, eerder dan de rentevoet te verhogen.

Ten slotte moet de Executieve - en daarin speelt zij niet alleen een rol - alle maatregelen treffen om het bedrag van 2 miljard 663 miljoen frank voor de hangende 1.667 dossiers - ik spreek van 1 mei 1982 - vrij te geven.

Wij kennen de goede intenties van de Vlaamse Executieve, maar wij vinden geen enkele respons bij de andere Executieven. Daarom moeten wij een consequente Vlaamse houding aannemen, met name een splitsing van het Woningfonds vragen - en dat kan door een kleine wetswijziging - of de Minister van Financiën voor zijn verantwoordelijkheid plaatsen.

Vervolgens kom ik tot de verwervings- en slopingspremies.

Ter zake zou ik even willen blijven stilstaan bij datgene wat eind april van

dit jaar is gebeurd - en dat grenst aan het ongelooflijke : met één pennetrek werd het stelsel van de verwervings- en slopingspremies, die hun waarde hebben bewezen, afgeschaft. Dat is een ongehoorde werkwijze. Wat meer is, per 15 mei 1982 werden alle bedienden - tewerkgesteld in het BTK-stelsel - opgezegd en blijven 10.000 dossiers onafgehandeld. Bovendien verkeren nu nog heel wat mensen in de waan dat zij nog gerechtigd zijn : 1000 aanvragen werden sedert 1 mei 1982 ingediend. Al deze mensen waren hun dossiers aan het samenstellen. Het is onrechtvaardig de betrokkenen in de kou te laten staan.

Ter zake stel ik voor : ten eerste, op lange termijn het stelsel van de verwervingspremies en de slopingspremies terug in te voeren ; ten tweede, op korte termijn, de aanvraagtermijn opnieuw te openen voor al degenen die, vóór 1 mei 1982, een huis aankochten. Dat zal het budget niet in onevenwicht brengen en heel wat onrechtvaardigheid voorkomen. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Marchand heeft het woord.

De heer C. Marchand (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, de bespreking over het hoofdstuk huisvesting heeft zeker heel wat vragen, opmerkingen en suggesties uitgelokt bij de leden van deze Raad. Verschillende collega's uit deze Raad hebben reeds het woord hieromtrent genomen en daarom willen wij ons beperken tot een probleem dat actueel is, namelijk de afhandeling van de dossiers verwervingspremies.

Het is ons bekend - het werd reeds gezegd - dat de dienst werd ontmanteld door het feit dat heel wat van het personeel dat deze dossiers moest afwerken, is afgevloeid. Vanzelfsprekend lokt dit heel wat vragen en wrevel uit bij de ongeveer tienduizend geïnteresseerden. De vraag is inderdaad : wanneer komen deze dossiers klaar ?

Daarom onze praktische vraag. Kunnen in dit geval de gewestelijke huisvestingscomités niet worden ingeschakeld ? Voor zover ons bekend is,

werden in het verleden de dossiers verwervingspremies waaraan een dossier saneringspremie verbonden was, door de gewestelijke huisvestingscomité's afgewerkt.

Wanneer dit juist is, meen ik dat in dit geval het gewestelijk huisvestingscomité kan worden ingezet. Trouwens de dossiers saneringspremies, de huurtoelagen en de premies voor bejaarden worden ook nu door hen afgewerkt. Dit wil dus zeggen dat het onderzoek door hen gebeurt. De verdere administratieve behandeling en beslissing worden in Brussel genomen.

En daarom twee vragen.

Ten eerste : is het dan niet mogelijk langs deze weg - wat inderdaad een andere omloop van het dossier betekent - voor de behandeling van deze dossiers zeer snel een gunstige oplossing te vinden ?

Daarbij rijst onmiddellijk een tweede vraag die aan de eerste gekoppeld is : is het niet mogelijk in de naaste toekomst er toe te komen alle dossiers inzake de premies en tegemoetkomingen die in de sector van de huisvesting bestaan aan het gewestelijk comité toe te vertrouwen zodat de nodige onderzoeken door hen worden afgehandeld en het dossier vervolgens aan Brussel wordt toegespeeld voor de uiteindelijke administratieve afhandeling en beslissing ?

Mijnheer de Minister, ik meen dat dit inderdaad een bescheiden start zou kunnen zijn voor een volwaardige regionalisering.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, wij hebben reeds lang gepraat over regionalisering en decentralisatie en deconcentratie. Dit zou ons de mogelijkheid geven dat wat wij zo vaak met de mond belijden in daden om te zetten en ons aan geloofwaardigheid bij de bevolking doen winnen. Het zou ons meteen de mogelijkheid geven om op die manier de bevolking en de diensten dichter bij elkaar te brengen.

De Voorzitter : De heer Kelchtermans heeft het woord.

De heer T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren

T. Kelchtermans

Ministers, geachte collega's, van deze bespreking rond de begroting en de beleidsalternatieven van het hoofdstuk huisvesting, zou ik gebruik willen maken om naast de meer algemene kritische beschouwingen van collega Coppieters, enkele streekgebonden beschouwingen en verzuchtingen te formuleren. Ik hoop vanzelfsprekend dat zij voldoende overtuigingskracht hebben opdat ook de Gemeenschapsminister in zijn beleid hiermede rekening zal houden. De besprekingen in de Commissie voor huisvesting laten dit in ieder geval verhopelijk.

Trouwens, de beleidsnota huisvesting stelt in de concretisering van de algemene doelstelling - elk gezin moet kunnen beschikken over een behoorlijke woon- of leefruimte en de eigendomsverwerving moet worden gestimuleerd - dat zowel de openbare als privé-sector aangemoedigd moet worden, rekening houdend met de verzadigingsgraad in bepaalde gebieden.

Dit is een duidelijke keuze. De vraag blijft dan hoe exact te bepalen welke de behoeften zijn in de verschillende regio's, provincies of gemeenten om also selectieve maatregelen te kunnen treffen.

Vandaar de noodzaak aan grondige woonbehoeftenstudies welke een analyse van de huidige toestand bevatten, maar belangrijker nog een wetenschappelijke prognose vooropstellen omtrent toekomstige **woonbehoeften**.

In Limburg heeft men beide gedaan. Vandaar dat wij, rekening houdend met uw aanbeveling tot selectief beleid, ook deze specifieke Limburgse problematiek even nader zullen toelichten. Wij putten hiervoor uit de gegevens van GOM-Limburg welke ter zake zeer verdienstelijk werk heeft geleverd. Hun onderzoekingen geven als resultaat de zogenoemde normatieve woningbehoeften, met andere woorden de hoeveelheid nieuwe woningen die, volgens vastgestelde criteria, ter beschikking dienen te worden gesteld van de bevolking tijdens een gegeven periode.

De ramingen berusten op de zogehe-

ten inventaris-methode die door het Nationaal Instituut van de Huisvesting eveneens wordt toegepast onder andere voor de berekening van de woonbehoeften in de vorige **planperiodes**.

De GOM-Limburg verfijnde deze methode nog en maakt op die wijze zelfs een raming van de woningbehoeften per gemeente. Dit maakt dat een selectief huisvestingsbeleid in Limburg ook deze gemeentelijke prioriteiten zal dienen te respecteren.

Enkele woorden over deze methode :

De methode van raming gaat uit van vijf categorieën van deelbehoeften.

1. De behoefte voortvloeiend uit de demografische evolutie met name de aangroei van het aantal gezinnen.
2. Behoeften aan vacante woningen om een soepele werking van de woningmarkt toe te laten.
3. Sanering van het bestaand woningpark : dus vervanging van niet verbeterbare woningen.
4. Andere vervangingsbehoeften zoals door verbouwing, bestemmingswijziging of voortijdige sloping.
5. Behoeften ingevolge oververdeling (overbezetting en integratie van woningen).

Ik ga niet in op elk van deze afzonderlijke ramingen. De literatuur hieromtrent zal u en uw medewerkers wel bekend zijn. Ik verwijs meer speciaal naar het tijdschrift, uitgegeven door GOM-Limburg.

Wel geef ik u het prognosecijfer waarvan ook uw beleid zou dienen te vertrekken, namelijk dat jaarlijks - in de planperiode 1981-1985 en voor 1985-1990 is dit ongeveer identiek - ongeveer 6.140 woningen in Limburg dienen te worden gebouwd.

De demografische evolutie in het verleden is hiervoor grotendeels verantwoordelijk.

Andere statistische gegevens bevestigen deze verhouding, zoals bijvoorbeeld het aantal huwelijken in Limburg de voorbije 2 jaar : plus minus 5.600 per jaar.

Dat wat het uitgangspunt betreft : ik herhaal, ten minste 6.000 woningen per jaar vanaf nu tot in 1990 vol te houden, zo niet gaan wij binnen de kortst mogelijke tijd naar een zeer acuut woningnoodprobleem in Limburg. Er zijn trouwens reeds voorkeuren in die richting. Heel wat gemeentebesturen voelen deze verhoogde druk zeer goed aan.

Welke is de huidige toestand ?

In 1981 werden slechts 3.243 nieuwbouwwoningen in Limburg gebouwd, het laagste cijfer sinds 1963. Ten opzichte van de absolute noodzaak van 6.140 woningen is dit zomaar eventjes bijna 3.000 minder.

Wil men het cijfer van circa 6.000 nieuwe woningen relativeren - ten onrechte, ik herhaal dit - dan is het gedeelte te wijten aan de demografische ontwikkeling of het aantal jonge gezinnen, dit in ieder geval niet. In een ongezonde woning kan men bij hoge noodzaak nog een tijdje blijven wonen, zonder vervanging door een nieuwe. Maar meer gezinnen als er woningen zijn, vooral als dit reeds enkele jaren aanhoudt, wordt op relatief korte termijn onhoudbaar.

Is het te verwonderen, mijnheer de Minister, dat vele Limburgse gemeenten dan ook ongerust aankijken tegen bijvoorbeeld het verschijnsel caravan-wonen, soms tot in de achtertuinen van familie of het onverantwoord inwonen in onaangepaste woningen, wat op zeer korte termijn dikwijls resulteert in sociale en familiale spanningen, wat oorspronkelijk schone gezinnen soms voor jaren tekent. Daarmee is nogmaals bewezen dat woningbeleid ook en vooral gezinsbeleid is.

De vooruitzichten zijn allesbehalve rooskleurig. In februari 1982 leverden de gemeenten 55,2 procent minder bouwvergunningen af als in de overeenkomstige maand 1981. In het ganse Rijk bedroeg deze teruggang in februari 31,1 procent: De toestand in Limburg, ondanks zijn hoge behoeften, is dus nog erger dan het overige landsdeel.

De sociale woningbouw is al even katastrofaal.

T. Kelchtermans

De Nationale Maatschappij voor de Huisvesting bouwde in 1982 342 woningen voor verhuur en 62 voor verkoop, terwijl de Nationale Landmaatschappij er 457 bouwde. Het resultaat is samen 861 en dus ver van het contingent 2.000 sociale woningen dat Limburg in het globale pakket van 6.000 nieuwe woningen jaarlijks nodig heeft, een verhouding die momenteel waarschijnlijk onderschat is.

Wat ondernemen ?

De boven aangehaalde cijfers zijn wiskundige bewijzen van wat binnenkort en nu reeds ten dele, samen met de jeugdwerkloosheid, als het Limburgs probleem zal gesteld worden.

De sociale woningbouw, zowel huur- als koopstelsel, dient bij prioriteit en zeer drastisch in Limburg aangemoedigd. Alles laat veronderstellen dat de eens zo geroemde bouwlust van de Limburgers ook heeft moeten wijken voor de algemene economische malaise.

Vorlopige resultaten van „een woningmarktonderzoek” uitgevoerd door het Limburgs Instituut voor Samenlevingsopbouw wijzen daarenboven op een drastische mentaliteitswijziging bij de jonge Limburgse gezinnen. Gevraagd naar hun intenties met betrekking tot het bouwen, huren of kopen, drukken de meesten hun voorkeur uit voor huren of kopen aan sociale voorwaarden.

Slechts 1 op 5 ambieert nog een eigen woning te bouwen, daar waar dit kort geleden nog bijna 4 op 5 was.

Het zijn voorlopige resultaten, maar nu reeds zeer verrassend én voor de onderzoekers maar óók voor al wie met het leef- en woonpatroon in Limburg vertrouwd is.

De GOM-Limburg hamert sinds korte tijd zwaar op dit woningnoodprobleem. Bouwmaatschappijen missen vaak de dynamiek om juist nu, in deze moeilijke economische periode, krachtig op deze negatieve ontwikkeling te reageren. De gemeentebesturen zijn vaak machteloos en missen zelf de nodige middelen om voldoende en tijdig te kunnen ingrijpen.

Een groot provinciaal overleg, van provincie, gemeenten en bouwmaatschappijen, is dringend vereist. De Gemeenschapsminister van huisvesting zou hierbij het initiatief moeten nemen.

De GOM-Limburg zou hierin eveneens een actieve rol moeten spelen. Limburg heeft zijn cijfermatige verantwoordelijkheid, als provincie, per arrondissement, en zelfs per gemeente. Dit dient ook in andere streken van ons gewest als voorwaarde gesteld, voor selectieve beleidsmaatregelen en overeenkomstig financiële tegemoetkomingen.

Tenslotte nog enkele losse bedenkingen.

1. Momenteel zijn vele inspanningen van het beleid gericht op stadskernvernieuwing, inbreidingsprojecten en dergelijke meer. Te veel zijn wij gericht op grotere en oudere stadskernen en te weinig op streken met een landelijke ontwikkeling.

Deze projecten lossen in Limburg niets op van het woningnoodprobleem. In Limburg zal men nog beroep moeten doen, en voor ten minste 10 jaar, op open gebieden waar aan haalbare prijzen, aan sociaal grond- en woningbeleid kan worden gedaan.

2. De planning van de sociale woningbouw dient een objectief verband te hebben met een verantwoorde behoeftenanalyse per gemeente.

Bepaalde kernen zijn onderbedeeld, anderen weer overbedeeld. In landelijke gebieden als Zuid-Limburg is sociale woningbouw zo goed als onbestaande maar daarom niet minder verantwoord.

Vaak zijn toevallige omstandigheden grotere beïnvloedingsfactoren als wel de objectieve criteria.

3. Mammoetprojecten in sociale woningbouw zoals wijken van 200 en meer sociale woningen, moeten vermeden worden. Zij houden het reële gevaar in voor vorming van sociale getto's. In Limburg kent men dergelijke cités, het zijn geen voorbeelden en zij vloeken met iedere streektraditie en -mentaliteit.

Een meer kleinschalige en „gefaseerde” aanpak, met zorgvuldige keuze van de inplantingsplaats, garandeert

een betere sociale en ruimtelijke integratie van betrokken woonwijken.

4. Onze sociale woonwijken moeten aantrekkelijker worden. Zij missen doorgaans een eigen gezicht. Het zijn vaak clichés, grijs en inspiratieloos, door ontwerpers aan bestuurders voorgesteld, om anderen in te laten wonen.

De geïndividualiseerde groepsbouw moet ook in Limburg zijn kans krijgen, met een maximum aan variatie in de woningvormen, flexibiliteit bij de inrichting en inspraak van de kandidaat-kopers.

5. De bevolkingssamenstelling in sociale woonwijken moet meer gedifferentieerd zijn. De strakke inkomstengrenzen, de rigide sociale criteria, hoe goed bedoeld ook, hebben vaak dit als negatief gevolg. Proportionele huurprijzen zijn één mogelijkheid. In ieder geval moeten grote gezinnen, bejaarden, gehandicapten, alleenstaanden, ook in een sociale woonwijk de spiegel zijn van een normale samenleving.

6. De verfraaiingen en beplantingen, met speelterreintjes, zijn miljoenen uitgaven waar na enkele jaren nog nauwelijks iets van overblijft. Daarom toch niet wat meer vrijheid voor de bewoners voor de eigen beplanting, het groententuintje, het kippenhok en anderen. Met veel minder geld zal men veel meer bereiken.

7. Veel van wat aan losse bedenkingen is geformuleerd is maar haalbaar als wij met ons beleid loskomen van het strakke keurslijf waar bouwmaatschappijen en sociale huisvesting in het algemeen, nu in gedrongen zitten. Ter zake pleiten wij voor een veel grotere autonomie van plaatselijke en gewestelijke maatschappijen, en een sterke decentralisatie naar de provincie toe.

Plaatselijke of gewestelijke maatschappijen lijden ook nog al eens aan geestelijke of intellectuele aderverkalking. Het beheer van een bouwmaatschappij vraagt creativiteit, dynamiek en voortgezette planning. Wij stellen vast dat deze vaak ontbreekt. Bij de keuze van bestuurders en beheerders dient men hiervoor meer oog te hebben. Beheerders voor het leven ? Moet dat ? Maar ook andere factoren zijn remmen bij de ontwikke-

T. Kelchtermans

ling van hoognodige sociale woningbouw.

Ik vermeld soms Babelse toestanden op de Dienst algemeen beleid Ruimtelijke Ordening waar allerhande bevoegdheidsconflicten vaak als resultaat hebben dat talrijke projecten geblokkeerd blijven. Een grotere en daadwerkelijke autonomie van de gemeenten zou hierop een passend antwoord zijn.

Mijnheer de Minister, dit betoog had een ietwat provincialistische inslag. Ik weet dat dit vooroordeel jegens Limburgers bestaat en ik heb gepoogd mij hieraan aan te passen.

Toch doet het niets af aan de werkelijke cijfers, zowel in de **behoefteformulering** als in de huidige alarmerende toestand. Wij herhalen, en bij gepaste tijden zullen wij er u aan herinneren, onze provincie **staat** op de drempel van een zeer ernstig woningnoodprobleem. Wij raden iedereen aan dit niet te onderschatten.

U, als Gemeenschapsminister, is de enige die daar op korte termijn iets kan aan doen. Ik verzeker u dat u de medewerking hebt van al **wie** in Limburg beleidsverantwoordelijkheid draagt. (**Applaus bij de CVP en de PVV**)

LEEFMILIEU EN WATERBELEID

De Voorzitter : Wij behandelen nu de materie waarvoor Minister Lenssens bevoegd is, met name leefmilieu en waterbeleid.

De heer Marchand, verslaggever, heeft het woord.

De heer C. Marchand, verslaggever : Mijnheer de Voorzitter, ik verwijs naar het schriftelijk verslag dat u werd overhandigd. Ik wens evenwel nog een korte uiteenzetting te houden in mijn persoonlijke naam.

De Voorzitter : De heer Marchand heeft het woord.

De heer C. Marchand (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, in voorbe-

reiding tot de bespreking van de begroting van leefmilieu en waterbeleid werd ons door Minister Lenssens een belangrijke nota ter hand gesteld.

Het leefmilieu is voor ons allen van zeer groot belang en verdient onze volle aandacht weg te dragen, zowel op het stuk van de afvalwaterzuivering, als van de verwerking van huishoudelijk en ander afval.

Het komt ons voor dat wij met volgende belangrijke gegevens op dit stuk dienen rekening te houden.

1. Talrijke situaties die ons allen bekend zijn, dwingen ons ertoe op korte termijn een zo groot mogelijk resultaat te behalen.

2. Iedereen van ons weet dat zuivering van afvalwaters, verwerking van afval, van welke samenstelling ook, een zeer zware investering vraagt.

3. De mogelijkheden in de openbare sector zijn beperkt, gelet op de financiële mogelijkheden van onze begroting.

De opgave waarvoor de Minister staat, is dus met een minimum aan middelen een maximum-resultaat te behalen.

Inderdaad, de raming van de investeringen voor de zuivering van afvalwaters wordt zonder de kostprijs precies te kunnen bepalen globaal geraamd op 50 miljard frank, terwijl de kostprijs van de totale rioleringsplannen wordt geschat op 15 miljard frank per provincie. Voeg daarbij de investeringskosten en werkingskosten ook voor andere zaken, de welke onder de bevoegdheid van de Minister van Leefmilieu en Waterbeleid ressorteren, en men komt tot een fantastisch bedrag.

Welnu, wij kennen allemaal voorbeelden van waterzuiveringsstations die slechts op een beperkte capaciteit kunnen werken omdat de nodige toevoercollectoren er niet liggen. Zo kennen we ook allen het voorbeeld van collectoren die vele miljoenen hebben gekost, maar die hun afvalwater ongezuiverd in beken en rivieren laten verder stromen omdat het zuiveringsstation niet is gebouwd, of niet is voltooid.

Op die manier wordt geld onttrokken, waarvoor intresten en terugbetaling van kapitaal dient te gebeuren, zonder dat er enig rendement bestaat.

Wat hier dient te gebeuren is een betere planning, een betere coördinatie en vlottere samenwerking tussen alle diensten en al degenen die op een of andere wijze bij de oplossing van de problemen inzake leefmilieu zijn betrokken.

Dat de samenwerking tussen openbare besturen soms mank loopt moge blijken uit het voorbeeld te Brugge waar een verbrandingsoven wordt gebouwd voor het slib van het waterzuiveringsstation met in de onmiddellijke omgeving een huisvuilverbrandingsinstallatie. En wellicht zijn er nog wat soortgelijke voorbeelden te vermelden.

Wij zijn er ons zeer goed van bewust dat coördinatie geen gemakkelijke taak is.

Wij durven u toch de vraag stellen, mijnheer de Minister, of inzake zuivering van afvalwater, gelet op het feit dat WZK en VWZ operatief zijn, maar ook inzake afvalproblemen, het opmaken van een algemeen saneringsplan als grote doel : in de kortst mogelijke tijd de grootst mogelijke resultaten te behalen met een minimum aan middelen, ons niet beter vooruit zou helpen.

Vraag is welke zuiveringsstations zijn er ? Werken zij op vol rendement ? Welke collectoren liggen er zonder gebruik ? Welke huisvuilverwerkingsstations bestaan er ? Werken zij op volledig rendement ? Zoniet wat kan gedaan worden om dit te bereiken ?

In dit geval stel ik mij dus de vraag of er niet in de eerste plaats een volledige inventaris dient opgemaakt, zodanig dat wij op dit stuk een beeld hebben over ons grondgebied. Aan de hand hiervan lijkt het mij mogelijk een planning op te maken die tot uitvoering van de nodige werken kan leiden op de meest efficiënte manier.

Een tweede vraag die ik in het kader van de besparingen en de efficiëntie meen te moeten stellen is of wij in de toekomst niet wat kleinschaliger moe-

Marchand

ten gaan werken ? Kleine zuiveringsstations veronderstellen kleinere toevoercollectoren. Wat is hier het meest rendabele ? Bestaan er studies hieromtrent ?

Hieraan gekoppeld meen ik het probleem van de aanbestedingen te moeten stellen. Kleinere aanbestedingen betekenen meer aannemers die kunnen meedingen, wat uiteindelijk blijkt te resulteren in het bekomen van een betere prijs.

Tot daar, Mijnheer de Minister, een paar bedenkingen die ik meende te moeten voorbrengen, hopen de Minister in korte tijd er zal in slagen prachtige resultaten te bereiken.

De **Voorzitter** : De heer Vanvelthoven heeft het woord.

De heer **L. Vanvelthoven (op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, in zijn toelichting bij de begroting 1982, die in de Commissie terecht toegejuicht werd, heeft de Minister zijn beleid op het stuk van leefmilieu en waterbeheer verduidelijkt.

Het weze mij toegelaten u zeer beknopt enerzijds deze beleidslijnen te commentariëren en anderzijds enkele vragen te stellen. Inzake het probleem van de afvalstoffen erkent de Minister dat het decreet betreffende het beheer van afvalstoffen, dat op 2 juli werd goedgekeurd, de belangrijkste basis vormt voor de opbouw van een afvalstoffenbeleid.

Inderdaad, het decreet van Minister Galle met betrekking tot de afvalstoffen is een zeer belangrijke stap in die richting. Reeds in het artikel 2 van dit decreet worden als doelstelling, in deze volgorde – en dit is van groot belang – gesteld : het voorkomen van het ontstaan van afvalstoffen, het hergebruik, de terugwinning en de recycling en, ten derde, het verwijderen van afvalstoffen.

Ten eerste dus, het voorkomen van het ontstaan van afvalstoffen. Het ontstaan van afvalstoffen, hun hoeveelheid en de aard ervan, is de resultante van enerzijds een aantal economische activiteiten en anderzijds van het ter

zake gevoerde beleid.

Ik overdrijf niet als ik stel dat tot vóór het decreet van een ernstig beleid in dit verband nauwelijks sprake is geweest. Het winstbejag dat binnen ons economisch systeem bepalend is, heeft voor gevolg dat steeds meer producten worden vervaardigd waaraan geen behoefte is en waarvoor niet zelden een behoefte dient gecreëerd te worden. Dit zelfde winststreven wenst evenmin duurzame goederen te produceren.

Het resultaat hiervan is de situatie die wij nu kennen : de wegwerpmaatschappij, waarbij de producent nauwelijks rekening houdt met de milieubelastende en verspillende aspecten. Voor deze aspecten moet de maatschappij opdraaien. Een oplossing voor dergelijke situatie stoelt noodzakelijkerwijze op het voeren van een doeltreffend overheidsbeleid, dat noodzakelijk breekt met elk fragmentarisch milieubeleid. Ons inziens moet de Vlaamse Executieve dan ook gebruik maken van het zeer belangrijke artikel 8 van het decreet, dat de mogelijkheid schept productieprocessen te reglementeren om het ontstaan van afval te verminderen en de aard ervan te wijzigen. De mogelijkheid bestaat zelfs om bepaalde ter zake schadelijke produktiewijzen te verbieden.

Ik lees in de beleidsverklaring weinig concreets in dit verband. Nochtans moet de uitvoering van deze principes en concrete artikels gebeuren via de uitgebreide waaier van instrumenten door het decreet geschapen :

- OVAM – dat zelf initiatieven kan nemen en technologisch innoveren,
- het vergunningssysteem,
- de heffingen,
- de strafbepalingen.

Ik erken graag dat, in jaren van economische crisis, een dergelijk ingrijpen pijnlijk kan zijn, maar ik geloof dat het de eerste plicht is de gezondheid van de mens en van het leefmilieu veilig te stellen. Ik zie ook in dat elk ingrijpen in een ontwikkeling meerdere gevolgen heeft. De Minister citeert bijvoorbeeld dat, ten gevolge van de ontwikkeling van dunne „wegwerp”-glasrecipiënten, samen met een veranderd leef- en consumptiepatroon, het gebruik van herbruikbare flessen sterk is teruggelopen.

Anderzijds wordt er de nadruk op gelegd dat een terugkeer naar de fles met statiegeld eveneens spijtige neveneffecten vertoont, zoals het gebruik van sterk chemische stoffen voor reiniging en ten gevolge hiervan een bij komende waterverontreiniging. Ik zou dan ook willen aandringen op een energieke houding inzake het voorkomen van afval.

Graag vernam ik dan ook welke maatregelen ter uitvoering van het decreet reeds werden genomen of op stapel staan.

Laat mij toe thans over te gaan tot een aantal opmerkingen inzake de concrete onderwerpen, waaraan uw beleidsnota aandacht besteedt.

1. In verband met het storten wordt vermeld dat het systeem van de waarborgsom wordt opgelegd, als een financiële garantie om de afwerking en nabestemming van ieder stortterrein mogelijk te maken.

Ik wens van mijn betoog gebruik te maken om de Minister te feliciteren met zijn energieke houding ten aanzien van het sluiten van een aantal illegale stortplaatsen.

Wat het systeem van de waarborgsom betreft, zou ik graag vernemen of de Minister reeds kan meedelen welke criteria worden gehanteerd bij het bepalen van de grootte van deze waarborgsom ? Houdt zij bijvoorbeeld rekening met het feit dat afwerking en nabestemming tientallen jaren na het begin van exploitatie gebeuren en dat bijgevolg sterk in waarde gedaalde waarborggelden, betaald gedurende de eerste jaren, de afwerking achteraf wel eens kunnen hypothekeren ? Eenzelfde systeem inzake grindputten is de Limburgers immers welbekend.

2. De voortbrengers van industriële afvalstoffen zullen onderworpen worden aan de ingevoerde meldingsplicht en de afgifteplicht. Het zal de overheid niet onbekend zijn dat een dergelijke reglementering waterdicht zal moeten zijn en dat elke ontsnapping aan deze verplichtingen onmogelijk moet worden gemaakt.

Een werkelijke coördinatie inzake

Vanvelthoven

toezicht en controle zal op touw moeten worden gezet, zodat de afvalstoffen onmogelijk in een illegaal circuit terecht kunnen komen.

In dit verband zou ik graag vernemen of aan particulieren, die in het verleden illegale stortplaatsen beheerd hebben of die zich in het verleden reeds schuldig maakten aan het niet-naleven of het niet-bezitten van de nodige vergunningen, nog vergunningen zullen worden toegekend ?

Is het de Minister mogelijk mede te delen welke straffen thans voorzien worden tegen degenen die illegale stortplaatsen hebben beheerd of uitgebaut ?

3. Het is de Minister bekend dat bepaalde industriële fokkerijen een hoeveelheid landbouwmeststoffen voortbrengen, die bij overmatig gebruik of ondoelmatig verspreiden ervan in bepaalde landstreken erg waterbezoedelend kunnen zijn. In Nederland worden om dit te verhinderen door de overheid mestbanken opgericht, waar deze industriële vormen van aal worden opgeslagen mits betaling. Het zal de Minister eveneens bekend zijn dat dergelijke aal thans op groot-scheepse wijze en ongereguleerd over de grenzen ons land wordt ingevoerd.

Graag vernam ik of ter zake ook een meldingsplicht en afgifteplicht zal gelden, zowel wat betreft invoer als binnenlandse productie, ten einde te voorkomen dat waterbezoedeling ongehinderd zal plaatsvinden.

Gezien de ervaringen uit het verleden, vernam ik tevens graag op welke wijze de Minister het storten van het buitenlandse probleemafval wenst aan te pakken en te verhinderen.

4. De milieuefftingen. Het principe „de vervuiler betaalt” is in wezen een eerlijk principe. Doch de praktijk wijst uit dat de heffingen, opgelegd aan de vervuiler, doorgerekend worden aan de consument, zodat ten slotte hij het kind van de rekening is. Het zal de Minister moeilijk vallen dit principe zodanig toe te passen dat deze retributie uiteindelijk niet op het

hoofd van de gebruiker terecht komt.

Enkele bedenkingen hierbij. Wanneer deze heffingen zonder meer opgelegd worden, zal er geen enkele stimulans aanwezig zijn om een milieuvriendelijker techniek toe te passen of om op een minder vervuilend produkt over te schakelen en dit moet uiteindelijk toch het na te streven doel zijn.

Hieruit volgen twee mogelijke opdrachten voor de OVAM (en/of onze universiteiten !)

1) Studies uitvoeren naar alternatieve zuiveringstechnieken en procédés.

2) Voor zover de alternatieve zuiveringstechnologie niet beschikbaar is, moeten overheidsinitiatieven genomen worden om deze technologie te produceren.

De milieueffting moet dan ook afhankelijk worden gemaakt van het al of niet aanwenden van een alternatieve en meer zuivere techniek.

5. De Minister legt terecht de nadruk op een verwerkingsinfrastructuur voor probleemafvalstoffen.

Graag vernam ik of de Minister kan meedelen of aan dergelijke installatie in de onmiddellijke toekomst uitvoering zal worden gegeven.

In dit verband verklaart de Minister dat de financiering van een dergelijk project nauw samenhangt met de beheersformule. Mag ik aan de Minister doen opmerken dat artikel 13, § 1, 7° van het decreet aan OVAM expliciet de taak opdraagt in te staan voor de verwijdering van de problematische afval.

In de nota wordt sibillijns verklaard dat de beheersformule in dit verband ter discussie staat. Enkele duidelijke vragen in dit verband.

Stelt de Minister een duidelijke opdracht van OVAM ter discussie ?

Is het waar dat, ondanks het geciteerde artikel, ter zake besprekingen worden gevoerd met privé-ondernemingen ?

Overweegt men bijgevolg de verwijdering van de gevaarlijkste afvalstoffen toe te vertrouwen aan diegenen die in het verleden mede aan de basis

lagen van de aanslagen die in dit verband op het milieu werden gepleegd ?

Aangezien de Minister volgens de beleidsnota in de eerstvolgende maanden een voorstel zal indienen, **durf ik** hopen op een duidelijk antwoord.

6. Een laatste opmerking inzake de uitbouw van de operationaliteit van OVAM betreft de aanwending van de financiële middelen voor :

- de oprichting van de databank,
- een referentielabo,
- de ontwikkeling van afvalverwerkingstechnologieën.

In het kader van de bezuinigingen, zou het niet rationeler zijn, mijnheer de Minister,

- gebruik te maken van bestaande hardware,
- opdrachten toe te vertrouwen aan bestaande overheidslabo's
- de ontwikkeling van technologieën op te dragen aan de universiteiten.

Inzake de bescherming van het leefmilieu, wil ik mijn betoog beperken tot enkele vragen. Indien ik mij niet vergis was het de bedoeling dat de regionalisering van het automatisch meetnet effectief zou zijn op 1 januari 1982. Kan de Minister mij meedelen hoever het met deze regionalisering staat, evenals met de overheveling van de budgetten voor de exploitatie ervan.

In Hoboken blijkt loodvergiftiging nog steeds niet tot het verleden te behoren, alhoewel het probleem reeds jaren gekend is. Welke maatregelen zal de Minister onverwijld nemen ?

In de tekst betreffende de politie voor ingedeelde inrichtingen is er nergens sprake van een reglementering op de milieueffectrapportering. Staatssecretaris Aerts heeft hieromtrent een regeringsmededeling gehouden. Is de Gemeenschapsminister misschien van oordeel dat het hier gaat om een nationale materie ? Zo ja, waarop wordt hier gesteund ? Ons inziens is het alleszins zo dat bepaalde toepassingsmodaliteiten en bepaalde procedures bij decreet bepaald moeten worden.

Niettegenstaande het koninklijk be-

Vanvelthoven

van 16 december 1981 en het verschijnen ervan in het Staatsblad is er nog steeds geen werk gemaakt van de effectieve samenstelling van de Vlaamse Raad voor het leefmilieu. Is dergelijk uitstel nog langer verantwoord ?

Ik kom vervolgens aan het hoofdstuk waterbeleid. De beleidsnota vermeldt dat u, mijnheer de Minister, van plan is in de komende jaren meer budgettaire middelen vrij te maken voor het stimuleren van de projectie inzake grondwaterwinning en het opstellen van **hydrografische** kaarten. Als ik mij niet vergis werd door Minister Galle dergelijke studieopdracht toevertrouwd aan professor De Baeck in augustus 1981. Deze werkzaamheden werden aangevat op 24 november 1981. Bedoelt de Minister deze studieopdracht of acht de Minister nog meer dergelijke studieopdrachten wenselijk ? Ik verneem met veel genoegen dat u veel aandacht wenst te besteden aan de afvalwaterzuivering. De capaciteit, aldus de beleidsnota van de Minister, van de zuiveringsinstallatie wordt geprogrammeerd in functie van de verontreinigingsvracht aangevoerd door de collectoren.

Graag haalde ik de Minister een voorbeeld uit de praktijk aan, namelijk het zuiveringsstation in Lommel. Reeds enkele jaren worden de inwoners van de gemeente Lommel geteisterd door stankoverlast. De bron hiervan is eigenaardig genoeg het zuiveringsstation, gelegen in de wijk Lommel-Barrier. Op dit zuiveringsstation zijn eveneens enkele industrieën aangesloten, die een lozingsvergunning hebben bekomen namelijk de NV Tee-Pak Produktie en de NV Prefrite. De oorzaken van deze ernstige vervuiling van het milieu lijken na maanden onderzoek wel gekend, maar worden momenteel blijkbaar onvoldoende bestreden.

Graag vernam ik van de heer Minister :

1. welke, na onderzoek door de bevoegde administratie, de preciese oorzaken zijn van deze stankoverlast ;
2. welke maatregelen onmiddellijk

kunnen getroffen worden om verdere milieubelasting te voorkomen ;

3. of de Minister zal ingrijpen, mocht de gemeentelijke overheid ter zake onvoldoende inspanningen leveren ;

4. of de inplanting van een zuiveringsstation voor industriële afvalwaters niet kan worden overwogen op het industrieterrein van nationaal belang van Maatheide ter vervanging van de voorgenomen aanleg van een nieuwe collector van dit industrieterrein naar het bovenvermelde zuiveringsstation, toch eveneens een ernstige financiële investering, te meer omdat eveneens het huidige zuiveringsstation dient te worden uitgebreid. Kosten voor uitbreiding enerzijds en voor de nieuwe collector anderzijds verantwoord worden wellicht de bouw van een industrieel zuiveringsstation.

Ten slotte wens ik enkele vragen te stellen in verband met de collector voor nijverheidsafvalwater langsheen het Albertkanaal.

1. Is het juist dat de bijkomende investeringen om de nijverheidscollector toe te laten de afvalwaters te vervoeren, geraamd worden op 500 miljoen frank ?

2. Wordt het eindrapport van de werkgroep gepubliceerd ?

3. Welke is de stand van zaken in het onderzoek van het Hoog **Comité** van Toezicht naar de tekortkomingen in het dossier, aangevat op 8 december 1980 op last van Minister Galle ?

4. En mijn laatste vraag : het is mij bekend dat andere, minder grote collectoren aan vervanging toe zijn. Ik denk aan de collector van de gemeente Lommel.

Graag vernam ik hoeveel dergelijke collectoren in Vlaanderen in hetzelfde geval verkeren ?

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (Neen)

Wij gaan nu over tot de aangelegenheden bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

ONDERWIJS

De Voonitter : Wij behandelen eerst de materie waarvoor Minister Lenssens bevoegd is, met name onderwijs.

Ik veronderstel dat de heer Piot, verslaggever, verwijst naar zijn Verslag ? (**Instemming**)

De heer Heughebaert heeft het woord.

De heer M. Henghebaert (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Minister, heren Ministers, dames en heren collega's, in het verslag namens de Commissie voor onderwijs, uitgebracht door de heer Piot, lees ik dat de Gemeenschapsminister preciseerd dat de Vlaamse Executieve uitgaat van het principe dat een volwaardige cultuurautonomie inhoudt dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is voor het onderwijsbeleid ; daarbij dienen twee factoren in aanmerking genomen te worden :

1. het niet in het gedrang komen van de schoolvrede ;
2. het totstandbrengen van een afdoende financiële regeling.

Laat ik u nu, in de kleine tijdsspanne die mij wordt toegemeten, onze liberale visie weergeven over het onderwijsbeleid van de Vlaamse Gemeenschap wat betreft :

- a. het secundair kunstonderwijs en meer speciaal het muziekonderwijs ;
- b. het tweede-kans-onderwijs ;
- c. de studietoelagen ;
- d. het zeevissierij-onderwijs.

Vooreerst het secundair kunstonderwijs – het muziekonderwijs.

Zoals het verslag vermeldt, zijn er in ons Vlaamse land 92 gemeentelijke muziekacademies : 54 van eerste categorie en 38 van tweede categorie : samen dus 92. De gemiddelde kostprijs per leerling wordt voor het Rijk op 14.820 frank per jaar geraamd en er zijn zo maar eventjes 83.741 ingeschreven leerlingen.

Laten we hierbij vooral niet uit het oog verliezen dat er meer komt kijken bij die 14.820 frank ; we mogen de zware inspanningen niet vergeten, die de ondergeschikte besturen dienen te leveren in verband met de infrastructuur.

Heughebaert

tuur, de aanpassingswerken, de opvang van de leerlingen, de publikaties en allerhande drukkosten. Dat er daar een aardig sommetje dient bijgevoegd te worden, hoeft niet gezegd. En daarom vraag ik me dan ook terecht af, wat de verhouding betreft, hoeveel leerlingen :

– de hun bijgebrachte muziekkennis ten dienste zullen stellen van de lokale gemeenschap, in het bijzonder van onze fanfares, harmonieën en zangverenigingen en

– hoeveel leerlingen er in het kunstonderwijs, wat hun algehele vorming betreft, maximaal aan bod zullen komen.

Het rendement, wat de cultuurvorming voor de jeugd betreft, staat zeker niet in verhouding met de geleverde inspanning vanwege het Rijk en de ondergeschikte besturen. De kunsthumaniora dienen qua cultuur maximaal geëxploiteerd te worden.

Spijts al de inspanningen die men zich getroost is het bijvoorbeeld zeer moeilijk een directeur 1ste categorie aan te stellen want bij soortgelijke aanstellingen dienen zij te beschikken over een diploma van fuga en contrapunt.

De muziekacademies van 1ste categorie en ook deze van 2de categorie zouden moeten kunnen beschikken over een speciale opleiding, onder leiding van één van de leraren, om concerten aan te leren en natuurlijk uit te breiden.

Komen we nu tot het tweede kansonderwijs. Als parlementslid uit onze verre en ietwat vergeten Westhoek zou het ten zeerste aangewezen zijn om de mensen die in onze arrondissementen Veurne en Diksmuide wonen de kans te geven aan het tweede kansonderwijs te kunnen deelnemen.

Het hoofdstedelijk gebied en de grote centra zijn 100 procent bevoorrecht inzake alle onderwijsnetten in de diverse scholen en daarom is het ook des te gemakkelijker voor deze bevolking om een diploma te verwerven van universitair niveau.

Onze streek zit zo ver van de zon : de

afstand, de verkeersmoeilijkheden en slechte spoorverbindingen, andere moeilijkheden en dies meer beletten menig inwoner uit onze streek om zich uit te leven op dergelijk niveau. Ook voor onze mensen zou de democratisering van het hoger onderwijs een werkelijkheid moeten worden.

Nu de **38-urenweek** een realiteit is en straks de 36-urenweek op het programma staat kunnen de weekends een uitzicht bieden om het tweede kansonderwijs te bevorderen. Hoeveel handarbeiders zouden op die manier in de gelegenheid kunnen gesteld worden om via dit tweede kansonderwijs zich op te werken, misschien via een gemengde oplossing tussen het schriftelijk onderwijs en de klassieke vorm. Dit moet uiteraard geen nieuwe kosten met zich brengen. De infrastructuur kan behouden blijven en welke inrichtende macht er zich over ontfermt speelt eveneens geen rol. Alleen de resultaten die daaruit voortspruiten tellen.

Wat nu de studietoelagen betreft zou de klemtoon dienen gelegd te worden op :

- een soepeler afhandeling van de dossiers ;
- de beslissing moet niet liggen bij één enkele ambtenaar die refereert naar bestaande teksten en niet bevoegd is om hierop uitzonderingen toe te staan. Er moet in dit verband beroep mogelijk zijn ;
- in de huidige stand van zaken en in verband met de stijgende kosten moet heel het probleem herzien worden in functie van de werkelijke kosten en werkelijke noden van de ouders (onder andere de geografische ligging van de woonplaats van de student. De afstandsfactor speelt hier een voorname rol bij het berekenen van die studietoelagen) ;
- momenteel worden er bedragen uitgegeven die qua administratie duurder uitvallen dan deze die aan de belanghebbenden worden uitgekeerd ;
- men is eveneens afgestapt van het begrip „studieleningen”. Voor het hoger universitair onderwijs en het hoger gespecialiseerd universitair onderwijs zou dit een machtige stimulans betekenen om zich verder in de specialisatie te vervolmaken. **Natuurlijk** dat een bepaalde waarborg vereist

is opdat die uitgeleende bedragen zouden terugbetaald worden, na een zekere tijd.

Ten slotte wil ik het hebben over het zeevisserijonderwijs.

Het zeevaartonderricht is aan zijn zoveelste reis toe. Het werd heen en weer gezwalpt van het Ministerie van Verkeerswezen naar het Ministerie van Onderwijs en van het Ministerie van Onderwijs naar de Vlaamse Gemeenschap. Deze operatie is trouwens nog niet voleindigd. Nochtans is men er zich van bewust dat ons land behoefte heeft aan een modem zeevisserijonderwijs, dat beantwoordt aan de technologische evolutie, aan de specifieke opleidingsvereisten van dit beroep, dat de leerlingen tevens een algemene vorming biedt. Wat mij opvalt is de proliferatie van het aantal scholen. In Oostende zijn er drie : een stedelijke, een vrije en het Koninklijk Werk Ibis. In Heist bestaan er twee : een Rijksschool voor zeevisserijonderwijs en een vrije school.

De heer E. Desutter : Er zijn er drie !

De heer M. Heughebaert : In een grote stad is dat inderdaad een vooruitgang, en ik dank u, mijnheer de Burgemeester ! (**Gelach**)

In al deze inrichtingen – vier scholen voor 250 leerlingen – wordt hetzelfde onderwijs gegeven met dezelfde uitrustingen en didactisch materiaal. Aan deze proliferatie dient een einde gesteld te worden. Er dient een nauwere pluralistische samenwerking tot stand te komen.

Er wordt publiciteit gemaakt inzake aanwerving van leerlingen voor de zeevisserij scholen en dat misleidt die jonge mensen wel een beetje. Immers de tewerkstellingsmogelijkheden zijn ten zeerste beperkt want de vloot neemt steeds meer en meer af. Daarbij gaat het onderricht in die scholen in een bepaalde richting waarbij de leerlingen slechts een brevet van zeevaardigheid ontvangen dienstig in de zeevisserij. Indien die leerlingen echter van inrichting willen veranderen zou hen de mogelijkheden moeten gegeven worden.

Aan die leerlingen van het zeevisserijonderwijs zou echter een volwaardig diploma dienen overhandigd te worden om die jongeren toe te laten op een be-

Heughebaert

paald niveau mee te dingen met kandidaten ten minste op het niveau van lager onderwijs.

Ten slotte dient dit soort onderwijs meer gegroepeerd te worden. Momenteel wordt het verstrekt door diverse departementen, namelijk Nationale Opvoeding en Cultuur, Landbouw, Middenstand, Tewerkstelling en Arbeid. Door rationalisatie van dit onderwijs onder de bevoegdheid van het ministerie van Onderwijs kunnen er tientallen miljoenen bespaard worden. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Kuijpers heeft het woord.

De heer W. Kuijpers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte vergadering, wanneer wij in dit debat namens de Volksuniefractie een voorstel van resolutie indienen betreffende de bevoegdheid van de Vlaamse Raad inzake het onderwijs in de Vlaamse of Zuidnederlandse Gemeenschap, dan ligt dat helemaal in de lijn van onze jaarlijkse uiteenzettingen in de voormalige Cultuurraad.

Toen wij in 1971 de culturele autonomie verkregen – er stond weliswaar toen nog geen leeuwevlag in deze zaal! – hebben wij vanop deze tribune gezegd dat een autonomie niet kan zonder dat dit volk over het beleid voor zijn onderwijs beschikt. Gelijk welk volk in Afrika of Azië dat zijn zelfbestuur in handen neemt, geeft in de eerste plaats vorm aan zijn onderwijs. Ik weet dat de eerste regeringsverklaring van de Vlaamse regering vermeldt dat zij – en ik citeer – in een open dialoog en in samenwerking met de Vlaamse Raad haar standpunt ter zake zal bepalen! Dit is een sleutelzin zoals wij reeds elf jaar meemaken wat volgens mij weinig aarde aan de dijk bracht.

Een ander citaat van de Vlaamse Regeringsverklaring lijkt mij iets fundamenteler, want daarin staat dat een volwaardige cultuurautonomie inhoudt dat de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is voor het onderwijsbeleid!

Welnu, dat ligt in onze lijn. Maar de

begrotingswerkelijkheid is anders. Wij hebben de gelegenheid gehad het begrotingsdocument in de Commissie uitvoerig te behandelen en ik wens de heer Piot te feliciteren voor het goede verslag. Hij is erin geslaagd de commissiebespreking op tien bladzijden degelijk samen te vatten.

Ik wens hier te herhalen dat wij namens de Volksunie deze onderwijsbegroting zoals men ze ons voorschotelt in de Vlaamse Raad om drie redenen niet kunnen aanvaarden. Ik zal onze standpunten ter zake nader toelichten.

In de eerste plaats is dit geen „begroting”. Dit stuk is daarvoor veel te mager en bovendien onjuist. Zoals u zelf bekrachtigde tijdens mijn bemerkingen in de onderwijscommissie heeft uw administratie enkele cijfers bij mekaar gezet op een boekhoudkundig onaanvaardbare wijze. Wij zien inderdaad zonder meer het medisch schooltoezicht fungeren naast de studietoelagen. Dit kan gewoonweg niet.

Mijn tweede kritiek : wanneer wij naar het zeevisserijonderwijs kijken, dan stel ik vast dat wij daaraan ongeveer de helft van onze commissietijd gewijd hebben zonder dat wij in feite over een algemeen beleid hebben gesproken zoals de regeringsverklaring toch laat vermoeden. Ik hoop dat dit ene voorbeeld duidelijk genoeg is.

Om een derde reden kunnen wij deze begroting niet goed keuren : de Vlaamse achterstelling.

Mijnheer de Minister, ik ben daaromtrent zo vrij namens onze fractie een voorstel van resolutie in te dienen met volgende tekst : „Tot wezenlijke kenmerken van echt zelfbestuur, zelfs van culturele autonomie, behoort een eigen beheerd onderwijs. Door het huidige semi-unitair systeem is elk eigen beleid en rationalisatievoorstel onmogelijk. Bovendien ontvangt de Vlaamse Gemeenschap veel te weinig kredieten in verhouding tot haar leerlingenaantal.”

Inderdaad, sedert tien jaar is het ministerie voor Onderwijs gesplitst – dit houdt niet in gefederaliseerd – maar met het gevolg dat de Vlaamse Gemeenschap door deze splitsing onge-

veer twee miljard frank – dat is twee maal duizend miljoen – te kort komt, alleen door het feit dat Wallonië zijn unitaire normen breed toepast, waar wij schraalhans uithangen of heel stipt de letter van de wet Volgen. Anderzijds, ontvangt Vlaanderen bijlange de volledige pot niet voor het wetenschappelijk onderzoek in het universitair onderwijs – en daarmee bedoel ik nog niet eens het wetenschappelijk onderzoek in zijn geheel waar wij recht op hebben.

Ik ga verder : „Deze elementen, en het feit dat de Vlaamse inzichten inzake onderwijs verschillen van deze van onze medeburgers, zijn voor ons reden om te pleiten voor een volledige federalisering van het onderwijs. Zonder verwijl moet daarom ook de Schoolpactcommissie worden gefederaliseerd en een Vlaams schoolpact worden afgesloten.

Daarenboven moeten alle onderwijsinitiatieven die thans door andere Ministers worden georganiseerd onder de bevoegdheid van de Vlaamse regering, worden gebracht. Op deze wijze kunnen Voor Vlaanderen integratie en rationalisatie worden nagestreefd, waardoor onderwijsoverlapping en dubbel gebruik worden vermeden. In dit verband denken wij aan de onderwijskredieten van de ministeries van Verkeerswezen, Landsverdediging, Volksgezondheid, Landbouw, Justitie, Middenstand, Arbeid en Tewerkstelling.”

Minister Lenssens, wat beleefden wij in het Leuvense? Vorig jaar werden wij uitgenodigd op de opening van een RVA-school op een industrieterrein in Haasrode, ver gelegen buiten de stad.

Men bouwde dit complex op een industrieterrein dat niet volgeraakt, helemaal op de rand van de periferie buiten de stad, terwijl in het centrum van de stad Leuven de St.-Geertrui-abdij en het Van Dale-College aan de Naamsestraat, de echte scholenstraat van Leuven, gewoon leegstaan. Terwijl wij de vorige Minister van Nederlandse cultuur hier moesten interpellieren over het verkrotten van de rijke, historische monumenten, waarvoor men geen bestemming vond, bouwde

Kuijpers

men nieuwe scholen buiten de stad !
Hoe is zoiets mogelijk.

Op onze parlementaire vragen dien-
aangaande aan de verscheidene Mi-
nisters, antwoordden zij dat dit spijtig
genoeg niet tot hun bevoegdheid be-
hoort, precies of de begrotingen niet
van dezelfde belastingbetalers kom-
men.

Ziedaar een eerste deel van onze tus-
senkomst, houdende de federalisering
van het onderwijs. In een tweede deel
willen wij enkele onderwijsproble-
men behandelen, zonder volledig te
zijn, dit omwille van de schijnformule
van deze begroting. Wij hebben hier
in deze Raad voor twee dagen de heer
Poma kunnen interpellieren over het
al of niet afschaffen van de BRT-
schooluitzendingen. Ik moet de heer
Poma danken voor zijn juiste en zeer
nuchtere antwoorden op de gestelde
vragen. Gewoonlijk duikt een Minis-
ter onder en gaat om de gestelde vra-
gen heen.

Tot besluit bleef ik toch echter op
mijn vragenhonger staan. Inderdaad,
gaan de BRT-schooluitzendingen de-
finitief gerevaloriseerd worden of blij-
ven zij in de voorlopigheid hangen ?

Ik maak van dit debat gebruik om het
U, Minister Poma, en de Minister van
onderwijs, opnieuw te vragen. Mijn-
heer de Minister van onderwijs,
„schriftelijk onderwijs” valt onder uw
bevoegdheid. Laat ons schriftelijk on-
derwijs eigentijds doordenken naar de
hedentijdse schooltelevisie en -radio.
Laat ons van het schriftelijk onder-
wijs, het tweede kans-onderwijs, de
herscholing van de RVA één beleids-
pakket maken.

Laten wij trachten deze middelen en
geldten onder een beleid bij mekaar te
brengen waarbij de BRT verantwoor-
delijk blijft voor de schooluitzending-
en. Het is best mogelijk binnen de
Vlaamse regering deze poging te wa-
gen. Laat ons gaan naar een herbron-
ning van het schriftelijk onderwijs tot
een „open school”, met de media en
de gebouwen en de leerkrachten die
daarvoor ter beschikking willen staan.
Zo kunnen wij aan Vlaanderen een
toekomstgericht pakket aanbieden in-

zake „tweedekans-onderwijs”.

Mijnheer de Minister, ook onze werk-
lozen hebben daar recht op. Een aan-
tal van die werklozen zijn reeds ge-
vormd en dienen hun bedrijf met een
heel goede vorming, omwille van eco-
nomische redenen, te verlaten. Met
een kleine bijscholing of omscholing
worden zij opnieuw en vlug op de ar-
beidsmarkt de éérste gegeerden. Ik
hoop dat ik u aangaande deze visie in-
zake het tweedekans-onderwijs, ook
kan overtuigen.

In deze visie kunnen de schooluitzen-
dingen op TV en radio ook een enor-
me rol spelen. Het is overigens een
van de weinige diensen van de BRT
die niet verlieslatend zijn. Laat ons
die diensten uitbreiden tot volwaardige
namiddaguitzendingen en er een
soort diplomahonorering aan vast-
knopen. De uitwerking ervan ligt
helemaal binnen uw mogelijkheden.

Thans wil ik een tweede punt behan-
delen, namelijk de studietoelagen.

De wet van juli 1971 bepaalt dat een
studietoelage voor 75 procent moet
uitbetaald zijn vóór 1 januari aan de
gerechtigde en het overblijvende vier-
de deel vóór 1 april. Dit is géén grap
maar een realiteit, die de jongste jaren
echter niet meer voltrokken werd.

Mijnheer de Minister, u heeft een be-
loftenvol antwoord gegeven en ver-
klaard dat u, met de beperkte midde-
len die er zijn, de uitbetaling zou be-
ginnen bij de meest-kansarmen.
Maar, ook hier blijven de uitbetalin-
gen aanslepen.

Volgend jaar zal dit probleem zich
nog scherper stellen want u weet dat
reeds een deel van de studietoelagen-
kredieten van het academiejaar 1982-
1983 opgebruikt zijn.

— **Mevrouw G. Devos, Eerste Onder-
voorzitter, treedt als Vootzitter op.**

Minister J. Lenssens : U spreekt over
de uitbetalingen van het lopende aca-
demiejaar. De vertragingen sinds 1 ja-
nuari laatstleden hebben niets te ma-
ken met de budgettaire problemen
die wij zullen hebben op het einde
van het jaar.

Wanneer wij nu een achteruitstelling

kennen van bepaalde dossiers dan
heeft dat te maken met de administra-
tieve problemen rond de volledigheid
van het dossier (attesten van de fiscale
administratie enzovoort) en met niets
anders. Het gaat hem dus niet om
budgettaire problemen.

De heer W. Kuijpers : Mijnheer de Mi-
nister, ik moet u doen opmerken dat u
nu reeds studietoelagengelden van
het academiejaar 1982-1983 heeft uit-
gegeven en dus anticipeert op de vol-
gende begroting : daarom zijn er wel
budgettaire problemen.

Minister J. Lenssens : Niet nu, maar
op het einde van het jaar zullen die
zich voordoen.

De heer W. Kuijpers : Mijnheer de Mi-
nister, als ik goed ben ingelicht heeft u
ongeveer 1,9 miljard frank nodig voor
de uitbetaling van de studietoelagen
in Vlaanderen. Van de 2 miljard frank
die u voor het volgende academiejaar
zult nodig hebben heeft u, op de be-
grotingsposten die ik heb nagekeken,
nog slechts ongeveer 650 miljoen
frank ter beschikking. Ik vraag mij af
waar de Vlaamse Gemeenschap die
ontbrekende 1,3 miljard frank zal bij-
vinden.

Mijnheer de Minister, ook blijf ik er-
bij, zonder in herhaling te willen val-
len, dat er op dit ogenblik nog meer-
dere duizenden studietoelagenuitke-
ringen niet verricht zijn en wij zijn 1
april ver voorbij. Daarom durven wij
erop aandringen opdat 11 juli – toch
ook wel een betekenisvolle datum ! –
meer succes moge kennen.

Wat de studietoelagen zélf betreft,
mijnheer de Minister, zou ik willen
pleiten – misschien kan het initiatief
komen van de regering **zoniet** zal de
Raad het moeten nemen – voor een
beroepsmogelijkheid. Wij hebben in
de Commissie voldoende details aan-
gehaald om hier alleen maar het prin-
cipe te moeten herhalen. Is de familie
die juist beneden de grens voor het
toekennen van een studietoelage valt
méér of minder rijk ? Soms gebeurt
dat met enkele honderden franken om
God weet welke toevallig financiële of
familiale redenen en de betrokkene
wordt erdoor uitgesloten van het stu-
dietoelagerecht. Er zou een grotere
individualisering moeten bestaan bij

Kuijpers

het toekenningsrecht en een grotere beroepsmogelijkheid. Ik ken bijvoorbeeld een geval waarbij de rechthebbende betrokken werd in een verkeersongeval en, door het niet slagen in de examens tengevolge hiervan, uitgeschakeld werd van de **studietoelagen**-uitkering. Daarom zou er een beroepsprocedure moeten tot stand komen.

Een tweede bemerking betreffende de studietoelagen is het koppelen van deze toelagen aan de index. Maar, daar heb ik in de commissie voldoende op gewezen.

Nu het kunstonderwijs, inzonderheid het muziekonderwijs.

Ik verwijs in dit verband naar mijn interpellatie die ik ten tijde van Minister De Backer daarover heb gehouden. Ik stel vast dat er sedertdien geen maatregelen werden genomen, alhoewel de toenmalige Minister ze beloofde.

Wij treffen in het muziekonderwijs voor sociale promotie in Vlaanderen ongeveer 83.000 leerlingen aan. Daarvan belanden plus minus 400 met carrière-bedoeling in een conservatorium.

Welk is nu mijn voorstel? Laten wij aan de basis een onderscheid maken tussen wat muziekcarrière is, tussen wat conservatoriumtoekomst is en degenen die via een pop-groep, een fanfare of een jeugdmuziekbeleven in alerhande jeugdbewegingen muziek willen maken. Er is belangstelling. Dat bewijst het cijfer 83.000. Wanneer wij dit omrekenen ten overstaan van onze bevolking dan betekent dat een enorm hoog gemiddelde. De financiële middelen tussen jeugdmuziekscholen en conservatoria liggen echter ongelijk en onjuist gespreid. Ook de leerinhoud en -methode lopen fout.

Mijnheer de Minister, dit alles behoort tot uw volledige competentie. Ik vraag u daarom een inventaris van het muziekonderricht in Vlaanderen te maken met een analyse-voorstel voor een beleid; dit alles voorleggen aan de Vlaamse Raad om vervolgens tot

de herinrichting van deze studies te komen.

Verder, mijnheer de Minister, de school- en de leerplicht.

Wanneer wij de leerplicht momenteel, als enig land in Europa, wettelijk nog steeds behouden op 14 jaar dan is dat slechts formeel. Wij weten allen dat de meesten die onderwijs volgen naar school gaan tot 16 jaar en een heel groot gedeelte zelfs tot 18 jaar. Zij die uit „de boot vallen” velen die beroepsoponderwijs volgen, zijn minder gemotiveerd. Kunnen wij binnen de Vlaamse Gemeenschap daarom geen basisdiploma na de observatiegraad geven en vanuit dit basisdiploma een onderwijstrekkingrecht toekennen aan al deze personen voor hun verder leven. Ik bedoel daar het volgende mee. Momenteel is een diploma een statisch iets. Na de leerplicht zou men met andere leerdelen die nog kunnen aanvullen. In feite zouden wij hierdoor de oude gedachte van de permanente vorming, die wij in 1973 in de Cultuurraad hebben besproken, terug kunnen opnemen. Het zou voor de houder van dit diploma mogelijk moeten zijn verder te bouwen via allerlei mogelijkheden geboden in het gewone onderwijs, in het onderwijs voor sociale promotie of in het tweedekans-onderwijs om zo een verrijkt diploma te verwerven met meer kansen op tewerkstelling.

In dit verband denk ik ook aan een doorgedreven taalonderricht. Wij moeten aan de komende generaties denken. Wij, die aan het begin van zelfbestuur staan, beseffen maar al te goed dat de opgedrongen tweetaligheid in Vlaanderen leidde tot vreemding en verfransing. Voor andere talen en het goede gebruik van het Nederlands had men in het onderwijs heel wat minder waardering.

Het Frans is en wordt voor onze kinderen een bijzonder moeilijke taal. Nu moeten kansen worden geboden om in het onderwijs een doorgedreven Nederlandse taalbeheersing en een doorgedreven onderricht in een vreemde taal te verwerven. Ik verwijs hier als voorbeeld naar het Instituut voor Levende Talen te Leuven.

Ten slotte wil ik in dit verband pleiten

voor een onderwijssysteem, half-school, half-werkplaats voor minder-gemotiveerde jongeren. Indien we het hele pakket van Stages en beurzen die door het departement van Arbeid en Tewerkstelling op dit ogenblik worden toegekend eerst zouden bij elkaar brengen en dan uitspreiden over een systeem van half-school en half-werkplaats, meen ik dat voor de beroepsopleiding van een aantal niet-gemotiveerde jongeren, die nu school lopen tegen hun goesting, een oplossing zal zijn gevonden.

Mijnheer de Minister, in dit gedeelte van mijn betoog wil ik ook uw aandacht vestigen op de heel-Nederlandse aanpak van het onderwijs in Vlaanderen. Hoe we het ook draaien of keren, we behoren tot het Nederlandse volk dat gebroken ligt over drie staten. Dat zijn de historische redenen. Ons volk kan maar binnen Europa een juiste bijdrage leveren inzake beschavingsprofiel en inzake economie van neer we een minimum aan heel-Nederlands vormingsoverleg hebben. De Taalunie heeft daartoe een eerste steentje bijgedragen.

De onderwijssystemen in Nederland en Vlaanderen zijn uit elkaar gegroeid. We zouden studie en overleg tot stand kunnen brengen. Wij zouden bijvoorbeeld in onze Commissie voor Onderwijs een inleiding kunnen aanhoren uitgaande van uw ambt waarin de Nederlandse toestand wordt uiteengezet en onderzocht hoever we samen kunnen gaan en wat wij samen kunnen doen.

Ik verwijs als voorbeeld naar de enorm goede grenscontacten die bestaan binnen het domein van de schooltelevisie. Wij hebben nu reeds duizenden abonnees in Nederland of onze zeer goede schooltelevisie, zelfs tot in Groningen toe. Dat alles betekent geen nostalgie. Het is een praktische vormgevingsstap ten gerieve van bijvoorbeeld onze literatuur, van Onze Bouwkunde, kortom van onze Nederlandse eigenheid die we moeten herwaarderen in Europees verband. We beleven hier in deze Belgische parlementszaal de „aflossing van het beleid”, daarom staat hier ‘n standaard met een Vlaamse leeuw. Maar in de plooiën van de leeuw moeten we een

Kuijpers

Nederlandse eigenheid durven onderzoeken en ontwikkelen.

Mag ik ook, mijnheer de Minister, wijzen op de daling van het geboortecijfer!

In 1990 zullen wij, in Vlaanderen, voor de groep vijf- tot veertienjarigen, het laagste geboortecijfer hebben bereikt-

Inzake dit demografisch aspect, zou ik graag willen vernemen hoe wij ons onderwijspatrimonium zullen beheren. Ook wil ik mijn vrees uitdrukken voor het blind besparend hakken in de onderwijsbegroting, zoals dit naar voren komt in de „Bondskamer”, of de unitaire begroting. Dit blind hakken is in werkelijkheid slechts dat wat door het „hakbijcomité” met een percentage wordt voorgeschreven. Dit houdt geen beleid in. Hierbij verwijs ik naar het geciteerde voorbeeld, met name de schooltelevisie en -radio, die dreigen te verdwijnen. Deze begrotingsbespreking kunnen wij niet laten voorbijgaan zonder te wijzen op het Nederlandstalig onderwijs in Schaarbeek en in Komen.

In dat verband heerst er een enorme stilte. De laatste Vlaamse school is in Schaarbeek verdwenen. De steigers van het gebouw bestaan nog; vorige week zijn wij ter plaatse geweest. De infrastructuur is er; de school bestaat echter niet meer.

Mijnheer de Minister, wat zal u doen om aan deze toestand te verhelpen? En Komen? Mogen wij verwijzen naar onze tussenkomsten en de jongste van Senator De Rouck?

Vervolgens meen ik dat u, als eerste Vlaamse Onderwijsminister de onderwijs-economie en onderwijskunde, die noodzakelijk zijn voor Vlaanderen, ter hand zou moeten nemen.

Wat verstaan wij door onderwijs-economie? Dit is het samenspel van cijfergegevens en mogelijkheden van ons onderwijs bestuderen.

In een referaat heeft de heer Ramaekers hiervoor het eerst in het Nederlands taalgebied van België duidelijke taal gesproken op het jongste VSO-

colloquium te Leuven.

In dezelfde lijst van vragen en bemerkingen – maar zo hoort het bij een begroting – zou ik willen wijzen op een ander tekort – namelijk de lerarenopleiding.

Ik wens dit aspect in een drietal punten te benaderen.

Als iemand wenst te studeren als licentiaat, betekent dat nog niet dat hij zich op het lesgeven voorbereidt. Hij wil in de eerste plaats hetzij taalkunde, hetzij scheikunde of wat dan ook studeren. Als men vaststelt met welke inadequate lerarenopleiding deze persoon wordt geconfronteerd – dat gebeurt nog steeds op basis van de wet van 1929 – meen ik dat deze lerarenopleiding dringend aan aanpassing toe is. Wij voerden het VSO, het VLO in, maar de regentaats- en de licentiaatsopleiding blijven in hoofdzaak een ex-cathedra-onderwijs met gebrekkige methode-oefening.

Ten tweede, wij zouden voor de leerkrachten een grotere selectie moeten doorvoeren. Er is een minimum aan roeping en een maximum aan inzet nodig om goede leraren te vormen. Bovendien heerst er bij velen een tekort aan vak- en pedagogische kennis, die zich vanzelfsprekend doorzet bij de leerlingen.

Wij weten immers allen uit eigen ervaring hoeveel sukkelende leraren wij hebben meegemaakt, met alle gevolgen **vandien** voor de opvoeding en begeleiding.

Ten derde, kom ik tot de bijscholing van deze leraren.

Inderdaad, u moet als leraar gewerkt hebben om te beseffen dat men na het behalen van het diploma en na de vaste aanstelling gewoon losgelaten wordt, dat aan bijscholing gewoonweg geen enkele promotiekans verbonden is en dat men, op dat vlak, weinig eisen meer stelt. Of u aan bijscholing doet of niet, laat de directie en de gemeenschap dus in het midden.

Thans zal ik van het middelbaar onderwijs overstappen naar het universitaire onderwijs.

Ter zake wens ik te wijzen op het

Vlaamse gedachtengoed dat thans in de VLIR aanwezig is. Deze VLIR staat volledig onder uw bevoegdheid. Bijgevolg zou ik u willen vragen wanneer uiteindelijk – wat beloofd is, onder meer door het goedkeuren van dit begrotingsontwerp – een permanent overleg tussen regering en VLIR groeien? We kunnen al beginnen met de besparingsmaatregelen.

De besparingen die moeten gebeuren in het universitair onderwijs en die aangekondigd zijn, moeten op een eigen Vlaamse wijze uitgevoerd worden, volgens onze mogelijkheden. Ten tweede, het wetenschappelijk onderzoek dat parallel loopt met onze universiteiten moet eindelijk op een rechtvaardige manier berekend worden zodat wij aan de centrale regering tegelijkertijd kunnen vragen waarop wij nog steeds recht hebben.

Op het ogenblik geniet Vlaanderen slechts 47 procent van de kredieten in het wetenschappelijk onderzoek terwijl wij recht hebben op meer. Het geboortenaantal ligt rond 62 procent, terwijl wij wat de universitaire afgestudeerden betreft 54,7 procent bereiken.

Wordt er te weinig uitgegeven voor onderwijs? Ik wil hiermee besluiten, mijnheer de Minister. Ik meen het niet. Wij tellen bijvoorbeeld in het Nederlandstalig onderwijs ongeveer 10.000 personeelsleden in de dienstensector, als werkmans, poetsvrouw en zo meer. Dit betekent één personeelslid voor 24 leerlingen. Wie kan zich dit veroorloven in de **privé-sector**? Dit onderdeel wordt ook met ons geld in de Vlaamse begroting ingeschreven.

In het middelbaar onderwijs vinden wij één leerkracht voor 9,9 leerlingen. In Nederland – een vergelijkbaar gebied – zijn dit er 20,4, in Groot-Brittannië zijn dit er 17,1, in Ierland 15,3, in Frankrijk 15 en in Italië 10,8.

Met andere woorden, het personeel is er en de scholen eveneens. Wij geven dus een heel pakket geld uit over verzuilde netten. Laat ons dit eens herdenken onder meer vanuit een Vlaams-Nederlandse benadering.

Mijnheer de Minister, nu u voor het

Kuijpers

eerst uw begroting verdedigt gegeven wij u uiteraard nog een speelruimte voor beleid. U was het met ons om verschillende punten eens in de commissie. Dit was nog geen begroting voor Vlaanderen ; het was een verzameling van cijfergegevens, verknijpt naar unitair model, zonder beleid.

Vandaar dat ik mijn tussenkomst, die niet op volledigheid wil aanspraak maken, afsluit door te verwijzen naar de resolutie die we daarnet hebben ingediend over de federalisering en de eigen benadering van het onderwijs.

Ik nodig ook de andere fracties uit dit voorstel te steunen. (*Algemeen applaus*)

De Voorzitter : De heer Marchand heeft het woord.

De heer C. Marchand (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, Minister Lenssens heeft in enkele grote trekken zeer duidelijk de belangrijkste problemen en doeltellingen betreffende het zeevisserijonderwijs omschreven.

Hij mag worden gelukgewenst, niet alleen om die zeer duidelijke beleidslijn die bovendien de enorme verdienste heeft door niemand uit de kringen van zeevisserij of zeevisserijonderwijs betwist te worden, maar daarnaast ook om de zeer grote belangstelling die hij persoonlijk en zijn medewerkers voor dit specifiek onderwijs betoont.

Wij hoeven hier eigenlijk niet veel aan toe te voegen. We kunnen evenwel moeilijk nalaten hier zeer duidelijk een paar dingen toch te onderstrepen.

1. De huidige algemene strekking voor vernieuwing van lager en van secundair onderwijs wordt niet overal en in alle milieus even sterk toegejuicht. Dat een zekere herziening van het visserijonderwijs noodzakelijk is, wordt echter door niemand betwist. Maar elkeen gaat er eveneens over akkoord dat die herziening niet mag leiden tot de toepassing van de VSO-regels zonder meer op het visserijonderwijs.

Men mag niet vergeten dat de zeevisserij een zodanig specifiek beroep is en zulkdanige eigen omstandigheden waarin dit beroep wordt uitgeoefend, dat dit vereist dat het visserijonderwijs absoluut zijn eigen specificiteit dient te behouden !

2. Het Bestuur van Zeewezen blijft uitsluitend bevoegd om de brevetten van aspirant, van schipper 2e klas, le klas en van machinist met verschillende motorvermogens toe te kennen. Het ministerie van Onderwijs blijft bevoegd om de homologatie te verstrekken van de gedane studies waarop tot nu toe de homologatie niet werd toegekend.

Dit betekent dat de visserijscholen en ook de Gemeenschapsminister met verschillende andere departementen moeten blijven samenwerken, wil men het door de Minister vooropgestelde doel bereiken.

3. Tot nu toe heeft het Bestuur van Zeewezen de ruimst mogelijke medewerking en inschikkelijkheid betoond aan alle visserijscholen. Dit bestuur steunt hierbij op eigen traditie. Het is zelf zeer gesteld op het behoud van haar eigenheid en heeft dan ook, meer dan wie ook, de eigenheid van het visserijonderwijs aanvaard en verdedigd.

Dit bestuur heeft ten andere zelf zeer grote belangen bij het behoud van goed zeevisserijonderwijs omdat haar eigen schepen bemand worden met mensen uit die scholen.

Vandaar dat elkeen zich met recht vraagt : zal elke Vlaamse Gemeenschapsminister met evenveel zorg, belangstelling en welwillendheid het visserijonderwijs bejegenen als dit in het Bestuur van Zeewezen, dat ressorteert onder het departement van Verkeerswezen, het geval was ?

Persoonlijk geloven wij in die zeer gunstige gesteldheid van de Minister maar het ware goed dat hij dit publiek bevestigde.

4. De Minister raakt heel even het probleem aan van de verlenging van de schoolplicht. Wij veronderstellen dat dit nationale materie blijft. Maar het raakt zeer nauw het visserijonder-

wijs. Volgens de scheepvaartreglementen mag een jongen op 15 jaar in zee gaan. Dit heeft nu nog steeds schadelijke gevolgen voor die jongens en hun toekomst. Kan de Minister ons misschien iets meer zeggen over de vooruitzichten inzake leerplicht ?

5. Het is de Minister niet onbekend dat er enkele scholen plannen hebben ingediend die grondig bestudeerd werden, geen VSO zijn, geen type I noch type II, omdat er elementen van beide types in verwerkt zijn. Zij zouden daarmee het volgende schooljaar beginnen.

Het is duidelijk dat niemand wenst, ook de Minister niet, dat nog eens een schooljaar zou verloren gaan.

Kan de Minister mij bevestigen dat de ingediende voorstellen zijn instemming hebben ?

Tot besluit, mijnheer de Minister, menen wij dat volgende hoofdgedachten onze bekommernissen dienen uit te maken inzake het zeevisserijonderwijs.

1. Het zeevisserij-onderwijs is een specifiek onderwijs, dat nergens kan kaderen in om het even welke onderwijsvorm, zoals het zeevisserijbedrijf ook geen enkele vergelijking met een ander bedrijf kan doorstaan.

2. Dit specifiek zeevisserijonderwijs moet worden uitgezuiverd, vernieuwd en aangepast aan de technische evolutie van de zeevisserij.

3. Het zeevisserij-onderwijs moet een volwaardige plaats toegewezen worden in het onderwijscomplex, met andere woorden de leerlingen van dit onderwijs moeten meerdere uitwegen hebben.

Ze moeten na het doorlopen van het zeevisserijonderwijs – met succes – nog hoger middelbaar onderwijs kunnen volgen.

4. Het zeevisserijonderwijs is en was steeds een soort individueel onderwijs. Er werd aan de leerling gegeven wat hij aankon en alles werd afgestemd op het behalen van de onderscheiden brevetten. Vandaar ook de vraag of het, gelet op de verscheidenheid van de intelligentiequotiënten

Marchand

en de beperktheid van het aantal leerlingen, zin heeft het zeevisserijonderwijs op te splitsen in een technisch en een beroepsonderwijs. Dat is, geloof ik, een zeer belangrijke vraag.

Ziedaar, mijnheer de Minister, mijn vragen en bekommernissen die ik wens naar voor te brengen ter gelegenheid van de bespreking van begroting 1982 in verband met het zeevisserijonderwijs. Uw bekommernis hieromtrent kennende, verwacht ik uw volle aandacht voor de gestelde problemen. (A *Igemeen applaus*)

De Voorzitter : De heer Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs, heeft het woord.

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, dames en heren, ik zal trachten kort maar ad rem te antwoorden op de verschillende vragen gesteld inzake de materies die tot mijn bevoegdheid behoren. Ik wens te beginnen met de problemen in verband met het leefmilieu en het waterbeleid.

Inzake de waterzuivering, dank ik de heer Marchand voor zijn uitstekend verslag, evenals voor de suggesties die hij heeft gedaan.

De heer Marchand zegt terecht dat wij moeten streven naar een optimale benutting van de bestaande installaties, zowel inzake collectoren als inzake installaties voor de zuivering van rioolwaters.

Welnu, mijnheer Marchand, ik kan u zeggen dat het één van onze beleidslijnen is die wij in de mate van het mogelijke bestendig trachten te volgen.

Het tweede door u behandelde punt is de noodzakelijke planning. Ook daar geef ik u gelijk. Wij hebben in het verleden echter – en daarmee dient u rekening te houden – de initiatieven inzake waterzuivering tot stand zien komen op voorstel van de lokale besturen, intercommunales en gemeenten, zodanig dat een ordening, vanuit het centraal gezag, wel iets moeilijker was en een planning zeker bijna niet doen-

baar was.

Aangezien nu echter naast de WZK ook de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij aan operationalisering toe is, moet het mogelijk zijn op korte termijn, via die twee maatschappijen, tot een zekere ordening en prioriteiten te komen in functie van een aantal criteria die wij trouwens op het vlak van ons kabinet hanteren. Men kan zich ook de vraag stellen of wij voor de om historische redenen verklaarbare aanwezigheid van twee maatschappijen voor het Vlaamse Gewest, niet moeten streven naar een vorm van samenwerking op zijn minst, zoniet naar een fusie.

Vervolgens heeft de heer Marchand ook gevraagd, daar waar het mogelijk is, kleinschaliger te werken. Welnu, inzake grote collectorenwerken, is het thans zo – en in het verleden was dat ook het geval – dat de aanbestedingsdossiers worden opgesplitst. Dit is echter niet steeds mogelijk, want de ervaring heeft geleerd dat daar waar men te veel in kleine sub-loten grote werken opsplijst, het toezicht moeilijker wordt. Ook is gebleken dat de globale kostprijs meer bedroeg dan hij zou geweest zijn indien men op grotere schaal aanbestedingen had gedaan. Niettemin neem ik nota van uw bezorgdheid en heb ik er begrip voor.

Ook de heer Vanvelthoven heeft vragen gesteld in verband met de waterzuivering. De studie-opdrachten over de grondwaterwinning van professor Debancq van de Rijksuniversiteit van Gent betreffen heel specifieke opdrachten voor bepaalde delen van het Vlaamse Gewest, terwijl wij in de beleidsnota veel meer op het oog hadden de studies eerder uit te breiden om, op een redelijke termijn, een inzicht te verwerven van de grondwaterreserves en de mogelijkheid tot winning ervan in het gehele Vlaamse Gewest.

In verband met de stankoverlast te Lommel voortkomende van de aldaar bestaande waterzuiveringsinstallatie, kan ik het volgende mededelen. Deze installatie werd in 1976 in gebruik gesteld. Naast huishoudelijk afvalwater wordt in deze installatie ook indus-

trieel afvalwater van de door u geciteerde twee bedrijven behandeld. Dit is natuurlijk het probleem en de oorzaak, want een scheikundige reactie die optreedt bij de menging van beide industriële afvalwaters is de reden van de stankhinder en meteen van de stankoverlast in de omgeving van deze installatie. Beide industriële bedrijven beschikken over een vergunning om hun afvalwater te lozen. Ten gevolge van de klachten van de jongste maanden – want het is vooral sinds oktober 1981 dat de stankhinder bijna ondraaglijk werd – heb ik zeer recent de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij opdracht gegeven om ter plaatse de nodige contacten te leggen. Dientengevolge heeft onlangs een werkvergadering plaats gehad in het gemeentehuis van Lommel. Daar werd beslist dat op korte termijn aanpassingswerken zullen worden gedaan in de zuiveringsinstallatie die in de mate van het mogelijke de verspreiding van stankhinder zullen beperken. Het gemeentebestuur van Lommel zal hiervoor instaan. Op iets langere termijn zal de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij in zeer nauwe samenwerking met het Limburgs Studiecentrum voor Toegepaste Ecologie onderzoeken op welke wijze de chemische reactie, kan worden teniet gedaan of verhinderd waardoor meteen de oorzaken van de moeilijkheden zouden worden geëlimineerd.

Ik zal niet nalaten, mijnheer Vanvelthoven, u in te lichten zodra ik meer gegevens heb.

Ook in verband met de collector voor nijverheidsafvalwateren van het Albertkanaal heeft u een paar vragen gesteld. Het feit van de vijfhonderd miljoen frank bijkomende investeringen is niet helemaal juist. Wel zijn er ramingen die driehonderd miljoen frank bedragen in de hypothese dat de collector in bedrijf zou kunnen worden genomen volgens de technische beginselen, zoals oorspronkelijk gepland. Ik kan u echter zeggen dat ik in geen enkel opzicht overweeg aan de Vlaamse Executieve een voorstel te doen, om, al was het maar één frank, in verband met investeringen voor de collector wanneer ik niet met de grootst mogelijke, zoniet wiskundige

Lenssens

zekerheid, vooraf weet dat die collector ook kan gebruikt worden al was het maar om de afvalwaters van de drie bedrijven van Tessenderlo, u wel bekend, te collecteren en af te voeren naar de Schelde.

De heer P. Van Grembergen : Geef toe, mijnheer de Minister, dat dit een hallucinante zaak is.

Minister J. Lenssens : Ter zake heb ik niets te verbergen, mijnheer Van Grembergen. Ik heb, zoals het hoort, op heel wat schriftelijke vragen van collega's de volledige stand van zaken medegedeeld.

De heer P. Van Grembergen : Ik maak u geen verwijt, mijnheer de Minister.

Minister J. Lenssens : Tevens werden de eindconclusies van de werkgroep, door mijn voorganger geïnstalleerd, gepubliceerd in het Bulletin van Vragen en Antwoorden op vragen gesteld door onder meer de heren Gabriëls en Vanvelthoven. Voor mij bestaat daarover geen enkel geheim.

Wat de stand van zaken bij het Hoog Comité van Toezicht betreft, kan ik u zeggen dat, bij mijn weten, hier wel verzoeningsprocedures, gebruikelijk bij betwistingen, aan de gang zijn, evenwel geen onderzoek als dusdanig. Dit is iets anders. Een onderzoek door het Hoog Comité van Toezicht verschilt wezenlijk met het bemiddelen optreden van deze instantie tussen de overheid en de andere partijen om te trachten een billijke minnelijke schikking te vinden.

Wat de afvalstoffenverwerking betreft, ga ik met de heer Vanvelthoven akkoord – en ik tracht dat te doen, ik plan het toch zo – om een globaal mogelijk milieubeleid te voeren althans binnen de sectoren die onder mijn bevoegdheid ressorteren maar ook in samenwerking met de collega's in de Executieve die deelaspecten van het leefmilieu in hun attributies hebben.

De heer Vanvelthoven onderstreept zeer terecht het belang van het voorkomen van afvalstoffen. Tevens verwijst hij naar de uitvoering van artikel 8 van het decreet waarin is vermeld dat de Executieve regelen kan stellen

ten aanzien van de door haar aangevoerde producten die, na gebruik waarvoor zij bestemd zijn, niet op een zodanige wijze kunnen verwijderd worden dat zij onschadelijk zijn voor de gezondheid van de mens of het milieu, vervolgens ten aanzien van andere producten die bij hun vervaardiging afvalstoffen doen ontstaan die niet op zodanige wijze kunnen verwijderd worden dat zij onschadelijk zijn voor de gezondheid van de mens en het milieu. In dit verband moet ik zeggen dat de uitvoeringsbesluiten nog niet worden voorbereid omdat, zoals u weet, de OVAM nauw samenwerkt met mijn kabinet en wij gezamenlijk prioriteiten hebben vastgelegd inzake de uitvoeringsbesluiten. Ongeveer 45 uitvoeringsbesluiten van het afvaldecreet dienen te worden genomen. Daarin hebben wij een zekere orde van voorrang bepaald en u kent wellicht de reeds 15 verschenen besluiten, waaronder vooral dringend waren : het vergunningsstelsel voor stortplaatsen en alle mogelijke installaties, ook de algemene voorwaarden zowel voor stortplaatsen als voor alle mogelijke installaties, vervolgens de meldingsplicht en afgifteplicht van afvalstoffen. Het is gewoon om materiële redenen en helemaal niet om beleidsmatige redenen dat artikel 8 nog niet van kracht is.

Ik neem mij voor dat in de komende maanden bijzonder te laten nakijken.

De heer Vanvelthoven stelt dan een vraag in verband met de waarborgsom voorzien in het besluit inzake de stortplaatsreglementering. De uitbaters van stortplaatsen zullen aan alle stringente voorwaarden moeten voldoen indien ze nog een vergunning wensen te krijgen. Wat de illegale stortplaatsen betreft, weet u wat mijn standpunt daarover is : zij zullen binnen de kortste keren gesloten worden !

Inzake de waarborgsom, mijnheer Vanvelthoven, verwijst ik naar de artikelen 26,50 en 72 van het uitvoeringsbesluit van 21 april 1982 dat – naar ik meen reeds verschenen in het Staatsblad van 10 juni jongstleden – omtrent de algemene voorwaarden waaraan stortplaatsen moeten voldoen. In voornoemde artikelen wordt een concrete formule vastgesteld waarop de waarborgsom, die uitbaters van

stortplaatsen zullen moeten betalen, moet berekend worden.

U hebt ook gesproken over de meldings- en afgifteplicht van afvalstoffen. U zegt zeer terecht dat het systeem waterdicht moet zijn. Dat is hier inderdaad de grote zorg, want het houdt verband met de controle en het toezicht. Vooral wat de afgifte betreft, is dat zeer belangrijk omdat na afgifte van afvalstoffen er onmiddellijk, op een of andere manier, een transport volgt en wij daar bezwaarlijk enkel kunnen rekenen op de controlemogelijkheid van de toezichthoudende ambtenaren van OVAM. Wij moeten daar ook kunnen steunen op de daadwerkelijke medewerking van politie en rijkswacht, overal te lande in het Vlaamse Gewest, opdat deze bij het vervoer van afvalstoffen nazicht zouden doen van de afgifteformulieren die de afvalvervoerders, zodra deze formulieren ter beschikking zullen zijn, bij zich zullen moeten hebben.

U vraagt ook het in de bedoeling ligt vroegere sluikestorters van wie bewezen is dat zij illegale stortplaatsen hebben uitgebaat, een vergunning af te leveren. Ik denk dat dit bezwaarlijk kan geweigerd worden. Het is trouwens de bestendige deputatie van de provinciale raden van de verschillende provincies die in eerste instantie de vergunningen aflevert of weigert. Maar vanzelfsprekend kan de vergunninghouder in de toekomst aan die strenge algemene voorwaarden en eventueel aan de bijzondere voorwaarden die hem opgelegd worden door de bestendige deputatie, voldoen. De sancties, in geval van overtreding van de nieuwe afvalreglementen zijn uiterst streng.

Artikel 53 van het decreet van 2 juli 1981 voorziet bij overtredingen in boeten gaande van 1.000 tot 100.000 frank vermenigvuldigd met 60 en in gevangenisstraffen van acht dagen tot en met een jaar.

Wat de problemafval uit Nederland betreft en het mest- en aaltransport, kan men hier geen meldingsplicht invoeren. Wel zullen zij aan een afgifteplicht moeten voldoen omdat het een transport betreft, hetgeen impliceert dat het om een afvalstof gaat die afgeleverd werd met het oog op de verwij-

Lenssens

dering ervan. De afgifteplicht is eigenlijk veel frequenter en vandaar veel strenger dan de meldingsplicht. De melding geldt immers alleen voor producenten van afvalstoffen die slechts één keer per jaar zal moeten gebeuren. De afgifteplicht daarentegen zal moeten gebeuren telkens wanneer de afvalstof van de ene naar de andere vervoerder of verwerker wordt overgeheveld.

Hier rijst dan opnieuw de kwestie van het toezicht op de wegen. Dat is uiteraard belangrijk. Ik heb er zo pas reeds over gehandeld.

Waar het er om gaat dat de vervuiler betaalt, zegt u dat in de praktijk waarschijnlijk bij het invoeren van milieuheffingen de vervuiler zijn heffingen zal doorverrekenen naar zijn verbruikers.

Ik weet niet of het zó allemaal is dat een intercommunale of een gemeente die een heffing moet betalen, dat verhaalt op de burgers en dat een producent in de particuliere sector die heffing uiteraard in de kostprijs van zijn produkt verrekent. Maar hoe milieu-zuiverder hij werkt, hoe minder heffingen hij zal moeten betalen en hoe concurrentiëler zijn prijs vanuit dat opzicht kan zijn.

-De heer J. Pede, Voorzitter, treedt op nieuw als Voorzitter op.

U heeft gevraagd of men de relatie niet moet maken tussen de milieuheffing en de alternatieve technologie gebruiken.

Welnu, wij denken ten dele in die richting bij de voorbereiding van het decreet dat wij niet voor alle verwijderingstechnieken van afval dezelfde norm of heffing per ton zullen aanrekenen, dat het bijvoorbeeld goed mogelijk is dat de heffing voor de verbrandingsinstallatie met energierecuperatie lager is dan enkel maar verbranden en nog lager bij verbranden dan bij storten.

In deze gedachtengang bereiden wij, samen met de OVAM, een ontwerp van decreet voor inzake de milieuheffingen.

Wat nu meer bepaald de probleemafvalstoffen in Vlaanderen betreft, is dit een zeer groot probleem. Men heeft redenen om te veronderstellen dat de 300.000 minimaal geraamde ton probleemafval in Vlaanderen die per jaar wordt geproduceerd, nu hetzij naar het buitenland, – en dat is niet erg indien het legaal gebeurt, maar vaak ook op illegale wijze – hetzij op het grondgebied van het Vlaamse Gewest, wordt gestort of in de Noordzee wordt gedumpt. De privé-sector, vooral uit het Antwerpse, dringt al jaren aan op een initiatief ter zake. Trouwens, het stadsbestuur van Antwerpen, samen met de provinciale overheid en de GOM Antwerpen hebben heel wat voorbereidend werk gedaan waarop OVAM en wijzelf ons kunnen baseren als uitgangspunt om een ontwerp van beslissing voor te stellen.

U hebt mijn aandacht gevestigd op artikel 13 omtrent het initiatief van OVAM ter zake. Ik durf nu niet zeggen, mijnheer Vanvelthoven, of de inhoud van artikel 13 expliciet en exclusief die opdracht aan OVAM geeft. Het kan zijn dat u gelijk heeft. Dan gaan wij vanzelfsprekend de strekking, die in dat artikel door deze Raad is gelegd, volgen. Maar zelfs indien het de opdracht van OVAM zou zijn in exclusiviteit voor wat betreft het initiatiefnemen, belet dat niet dat wij een formule zouden kunnen zoeken voor de uitbating ervan, voor de kapitaalbreng, de know how, het management en nog andere voordelen die mogelijkerwijze – ik spreek mij daar niet over uit – in een gemengde beheersformule voor zulk een probleemafvalfabriek in Vlaanderen in overweging zou kunnen worden genomen.

In hoeverre is dit alles gevorderd? In feite nog maar in de fase van de studie, want de eerste raming en die is zeer rudimentair, geeft een investeringskost van twee miljard frank. U ziet onmiddellijk dat men in fasen zal moeten werken en dat men vooreerst een aantal probleemafvalverwerkingstechnieken zal moeten voorzien nadat men akkoord is over de formule van het beheer en de vestigingsplaats alvorens al de mogelijke technieken voor alle soorten probleemafvalverwerking in te voeren. Wij zijn daar ter

studie, maar wanneer blijkt uit de voorbereidende werken dat het inderdaad alleen OVAM kan zijn voor 100 procent, dat ik mij daartegen niet zal verzetten, zoals reeds gezegd meen ik argumenten te zien die pleiten voor een gemengde formule van beheer voor, wat de uitbating betreft, alsook de latere aanvoer van probleemafval, – want men zal nooit met dit decreet het privé-bedrijf kunnen verplichten met zijn probleemafval naar dat bedrijf te komen. Het zal hen altijd vrij blijven dat op een andere manier te verwijderen binnen de termen van de wet en het decreet. Wij moeten inderdaad toch ook kijken naar de benutting van dergelijke investering. Wij zijn ons daar beducht voor en wij denken dus eerder in de richting van een gemengde beheersformule.

U hebt dan ook nog gesproken over de databank voor de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij met referentielabo. U hebt daar gevraagd waarom wij niet zoveel mogelijk gebruik maken van wat wij in de overheid en in de universiteiten ter beschikking hebben. Ik denk dat ik hier niet de minste moeite heb, mijnheer Vanvelthoven, om u daarin te volgen en dat dit een goed uitgangsbeginsel is. Wij moeten niets nieuws oprichten als een instelling op kosten van de Vlaamse Gemeenschap reeds goed werkt.

Dan kom ik tot de andere sector van het leefmilieu waarover de heer Vanvelthoven een paar vragen heeft gesteld. In verband met de regionalisering van het meetnet zijn op kabinetvlak de eerste contacten gelegd met de centrale regering en de andere Gewestexecutieven. Wij zijn hier echter nog in een eerste voorbereidend stadium en ik kan u zeggen dat wij geen akkoord zullen geven wanneer de financiële repercussies van de mogelijke regionalisering nadelig zijn voor Vlaanderen. Ik dacht dat u daarop alludeerde in uw toespraak, mijnheer Vanvelthoven. Wij zullen op dit punt dus zeer attent zijn.

Mijnheer Vanvelthoven, u hebt dan ook gesproken over de Metallurgie Hoboken. Zoals u weet, collega's, heeft zich de laatste weken op Moretusburg opnieuw paniek voorgedaan naar aanleiding van de vaststelling

In samenhang met het begrotingsdebat interpeleert de heer J. Gabriëls (VU) Minister K. Poma (PW) over de inkringing van de kredieten voor jeugdmuziekscholen

van nieuwe gevallen van loodvergiftiging bij enkele kinderen. Dit werd vastgesteld naar aanleiding van het zes maandelijks op vrijwillige basis ingericht onderzoek van alle kleuters en leerlingen van de lagere en kleuterschool uit die wijk. Ik betreur een beetje – en dat heeft te maken met de deontologie van de medicus – dat de identiteit van de kinderen in de krant werden vermeld. Ik wil omtrent dat gezin niet meer zeggen dan nodig. Het betreft één bepaald gezin. Eén kind uit het gezin was gevat door een aantasting van de vierde klasse – dat was sinds drie jaar niet meer het geval –, twee kinderen van hetzelfde gezin waren getroffen door een aantasting in de derde klasse en nog twee kinderen waren getroffen door een aantasting in de tweede klasse, maar deze gevallen werden niet in de pers gemeld. Dit gezin woont in een straat kort bij de Metallurgie. Wat hebben wij gedaan? Ook dit is niet precies in de krant verschenen. Wij hebben onmiddellijk (gisteren) dan de medische werkgroep laten roepen. Er is nog

geen officieel verslag, wat normaal is. Vorige donderdag zijn er ook ter plaatse individuele contacten geweest met de leden van de medische werkgroep die daar op vergaderen. Men heeft gesproken over het probleem van de decontaminatie, het ontsmetten door het wegnemen van de bovenlaag van de grond waar de loodstof in bezonken ligt. Hiermee ging een technisch probleem inzake een BTK-project dat bijna beëindigd is, gepaard. Eén deel van dit BTK-project was afgelopen in maart, het ander deel loopt in augustus ten einde. Wij moesten dus wachten op de nieuwe besluiten van de centrale regering inzake het derde arbeidscircuit om ter zake uiteraard via de gemeente een project in te dienen. Dat is gebeurd. Namens de Executieve hebben wij bij de twee betrokken Ministers met de meeste klem een op spoedige goedkeuring aangedrongen, zodanig dat dit **decontaminatieproject**, volgens alle medici noodzakelijk op korte termijn, vlug uitgevoerd wordt. Voor het overige moet ik zeggen dat volgens de normen door de deskundigen gehanteerd en volgens de meetpunten die rond de Metallurgie bestendig in werking zijn en na het 23-puntenprogramma dat enkele jaren geleden is vastgesteld, het loodgehalte de laatste tijd spectaculair is gedaald. Dat mag ook eens worden gezegd! Dit geval is dus eerder accedenteel. Het probleem moet echter onze belangstelling en onze waakzaamheid blijven wekken. Voor ons is het duidelijk dat de Metallurgie Hoboken rechtstreeks of onrechtsteeks de oorzaak is van de luchtvervuiling ondanks de algemene verbetering die valt waar te nemen.

De heer Vanvelthoven sprak onder meer over de MER (Milieu-Effect-Rapportering) en vroeg of dit een nationale materie betrof. Ik meen dat het een gedeelde, dit wel zeggen nationale en regionale bevoegdheid betreft.

Het is omdat wij kennis hebben van een voorontwerp van kaderwet inzake de MER, dat door de centrale regering in de eerste weken zou worden neergelegd, dat wij wachten tot wanneer deze teksten min of meer officieel zijn om onmiddellijk voorbereidingen te treffen ten einde een aanvullend de-

creet of indien nodig uitvoeringsbesluiten uit te vaardigen. In elk geval is de uitvoering of het verscherpen van de normen inzake Milieu-Effect-Rapportering een gewestelijke bevoegdheid.

U hebt gelijk waar u impliciet hebt gesteld, dat voor de Vlaamse Executieve en voor de Vlaamse Raad in dit verband een taak is weggelegd.

Hieromtrent kan ik ook vermelden – en dat hebt u wellicht in de pers gelezen – dat de centrale regering gedurende de periode van het voorzitterschap van de Europese Gemeenschap, pogingen heeft gedaan – zelfs tot vorige week in Luxemburg – om tot Europese richtlijnen te komen in verband met de Milieu-Effect-Rapportering. Er werd helaas geen overeenkomst bereikt en het project komt opnieuw ter sprake in de maand december van dit jaar tijdens de Europese bijeenkomst van de Ministers van leefmilieu. Men heeft mij gezegd dat het vooral de afgevaardigde van Groot-Brittannië was, die de meeste bezwaren heeft geopperd; ook de Fransen, de Denen en zelfs de West-Duitsers waren niet erg te vinden voor een verstrekkende richtlijn ter zake. Ik vind echter dat België en ook Vlaanderen niet moet wachten tot wanneer de Europese Gemeenschap dienaangaande een -richtlijn uitvaardigt.

Mocht het zijn dat binnen een billijke termijn de centrale regering geen ontwerp zou neerleggen, dan vind ik het niet ten onrechte dat wij een eigen ontwerp van decreet inzake Milieu-Effect-Rapportering bij deze Raad zouden indienen.

De heer V. Anciaux : Wordt u op deze bijeenkomst ook uitgenodigd?

Minister J. Lenssens : Wij zijn daarbij betrokken. Wij werden over elke internationale bijeenkomst door Staatssecretaris Aerts ingelicht – Stockholm, de UNO-conferentie over het milieu in Nairobi – en hebben telkens namens het Vlaamse Gewest een ambtenaar aan deze conferenties kunnen laten deelnemen, ook nog de vorige week in Stockholm waar werd gehandeld over de zuurtegraad van de regens in Europa.

Lenssens

Mijnheer Vanvelthoven, een laatste van uw hele reeks vragen gold de oprichting van de Vlaamse Raad voor Leefmilieu. Ik begrijp dat u zegt dat deze zaak lang aansleept, maar ik wil erop wijzen dat het koninklijk besluit tot oprichting hiervan tijdens de maand maart jongstleden in het Belgisch Staatsblad is verschenen. Vele instanties moeten aangezocht worden en ook vele evenwichten moeten worden ingebouwd. Ik ben met deze zaak bezig en had graag vóór 1 juli 1982 – maar dat kan niet meer – de installatie van deze Raad verwezenlijkt. Ik neem mij voor tijdens de maand september aanstaande – en dat moet mogelijk zijn – deze Raad officieel te installeren.

Mijnheer de Voorzitter, met uw toelating wil ik thans overschakelen naar de sector onderwijs.

Ik meen dat ik meer bepaald de heren Heughebaert, Marchand en Kuijpers, ten dele althans, dezelfde materie hebben behandeld.

De heer Heughebaert heeft een lans gebroken voor het zich ter beschikking stellen van afgestudeerden van muziekscholen ten behoeve van het plaatselijk fanfareleven en het plaatselijk dorpsleven. Ik geloof dat hij ter zake gelijk heeft.

Trouwens, de grote vraag – en de heer **Kuijpers** heeft ook daarop gewezen – is het eigentijds herdenken van het kunstonderwijs en het onderscheid dat wij moeten maken tussen een pre-Professionele opleiding van musici om eventueel in Vlaanderen een nieuwe Mozart of een Beethoven te ontdekken en de meer brede, horizontale, algemene, artistieke, muzikale of Plastische vorming die vele jongeren en ook ouderen aantrekt. Ik meen dat dit juist één van de hoofdproblemen is die wij voor het ogenblik onderzoeken.

Ik hoop in dit najaar of in het voorjaar van 1983 een rationalisatie- of hervormingsnota bij de Commissie voor onderwijs van de Vlaamse Raad te kunnen indienen. Ik verheer niet dat het kunstonderwijs een niet zo eenvoudige sector is. Veel zaken zijn uit het

verleden gegroeid.

Ik zeg dit niet met de bedoeling er mij gemakkelijk van af te maken. Wij staan niet verder en zijn nog aan de studieronde toe. Ik ben niet bij machte alles gelijktijdig 'te doen.

De heer Heughebaert heeft ook gesproken over het tweede-kans-onderwijs als compensatie voor de mensen die in afgelegen hoeken van het Vlaamse Gewest wonen, waardoor zij verstoken bleven van instellingen van hoge of universitaire onderwijs.

Hij heeft gesuggereerd dit in combinatie met het schriftelijk onderwijs te zien. Ik voeg hieraan toe dat dit samen met de voorstellen van decreet inzake Open Universiteit, door de heer Ramaekers en mevrouw Demeester bij Raad ingediend, moet worden onderzocht. Dit moet in zijn geheel worden beschouwd.

Hiermede beantwoord ik ten dele de vraag van de heer Kuijpers.

U weet dat inzake open universiteiten en de voorstellen van decreet in dit verband, de Vlaamse Executieve een werkgroep heeft opgericht die deze twee voorstellen vanuit juridisch, administratief, budgettair, financieel en inhoudelijk standpunt moet onderzoeken.

De heren Heughebaert en Kuijpers hebben ook gesproken over de studietoelagen. Beiden pleiten voor een soepeler afhandeling van de dossiers. Behoudens enkele individuele gevallen – op een groot aantal dossiers is het niet onlogisch dat er enkele niet volledig in orde zijn – verdient de administratie, belast met de studietoelagen, al onze lof en waardering voor de wijze waarop zij in niet altijd gemakkelijke omstandigheden en in korte tijd de binnenstromende aanvragen – meestal is dit oktober – verwerkt, met een minimum aan achterstand, behalve natuurlijk wanneer er in het dossier of in het aanvraagformulier bepaalde luiken niet of onvolledig werden ingevuld en men bijkomende informatie nodig heeft. Het spreekt voor zichzelf dat het dan natuurlijk langer duurt.

Mochten er zich echter bepaalde problemen voor individuele dossiers stel-

len dan zou ik collega Heughebaert dankbaar zijn mij deze te citeren.

De heer Kuijpers heeft gesproken over de mogelijkheid van beroep, onder meer voor niet-geslaagden, omwille van een grondige reden. Ik ben het met dat beginsel volkomen eens en in het raam van een eventuele decretale herziening van de wet van 1971 moet dit zeker worden voorzien.

Het is niet zo, mijnheer Heughebaert, dat de ambtenaar in kwestie een discretionale bevoegdheid heeft. Dit is niet ernstig. De ambtenaar past de wet en de bestaande koninklijke besluiten toe.

Hij toetste bepaalde probleemgevallen aan hetgeen gestipuleerd werd in een gedragscode, door mijn voorgangers vastgelegd en door mij gehanteerd, maar het dossier wordt mij telkens voorgelegd, net zoals bij mijn geachte voorganger.

Het uitwerken van een gedragscode door mijn voorgangers is een goede zaak want hierdoor worden willekeurigheden uitgesloten.

Ik meen echter dat het beter zou zijn dit in een decreet of besluit van de Vlaamse regering vast te leggen, en ik zal dan ook die richting uitgaan.

De heren Heughebaert en Kuijpers hebben eveneens gesproken over de berekening van de studietoelagen. Het is inderdaad mogelijk om vanaf het schooljaar 1982-1983 in de Executieve bij middel van een koninklijk besluit de berekeningstechniek vast te leggen, te corrigeren of bij te sturen binnen de grenzen van hetgeen in de wet van 1971 wordt bepaald. Wij zijn dit aan het bekijken en wij beslissen daarover in elk geval voor het einde van volgende maand omdat de omzendbrief over de voorwaarden voor het volgend schooljaar en academiejaar uiterlijk begin augustus moet worden verstuurd naar de onderwijsinstellingen.

De heer Heughebaert heeft ook gesproken over de lage bedragen. Er zijn inderdaad reeds studietoelagen van duizend frank. U gaat ervan uit dat getal op allerlei administratieve bewerkingen die bij elk dossier te pas ko-

Lenssens

men dit wellicht meer dan duizend frank kost. Ik wil aan de heer Heughebaert vragen of hij heeft nagedacht over het feit wat die duizend frank betekent voor de inkomens waarvoor zij wordt gegeven? In dat geval zou ook het antwoord anders klinken dan wanneer u impliciet wil zeggen dit maar af te schaffen. Ik ben dat ook niet An-nens! Ik vind het nog altijd beter duizend frank te geven dan helemaal niets, ten minste wanneer de begunstigen binnen de regels vallen van hetgeen men nogal lelijk de „minder vermogendheid” noemt.

De heer Heughebaert had het ook over de studieleningen.

Ik kan het hierover met hem eens zijn. Wij hoeven daarvan geen systeem te maken. Het werd ook nooit toegepast, niettegenstaande het in de wet van 1971 was voorzien.

Persoonlijk ben ik van mening dat een suppletief stelsel, naast het stelsel van studietoelagen, kan worden bedacht. Ik verwijs in dit verband naar de diensten die de Bond voor Grote en Jonge Gezinnen met haar Fonds voor Studieleningen, aan kinderrijke gezinnen, waarvan alle kinderen studeren, reeds heeft bewezen, en dat is niet te onderschatten.

Thans kom ik tot enkele andere tussenkomsten, onder andere van de heer Kuijpers, in verband met het voorstel van resolutie.

Mijnheer Kuijpers, ik meen dat volgens het reglement van deze Raad het zo is dat een voorstel van resolutie naar de bevoegde Commissie wordt verstuurd alvorens zij in de Vlaamse Raad kan worden behandeld. Vandaar dat ik mij over de resolutie – waarvan ik de tekst nog niet heb gezien – vandaag niet ga uitspreken.

Ik heb geconstateerd dat collega Kuijpers een aantal materies situeert vanuit een filosofie alsof die resolutie reeds werkelijkheid is en waarvoor hij en zijn partij van oordeel zijn dat zij tot de Vlaamse Gemeenschap moeten behoren.

De heer V. Anciaux : Dat is toch vanzelfsprekend!

Minister J. Lenssens : Ik ben ook die mening toegedaan. In beginsel, indien er, los van de politieke toestanden, een méér persoonsgebonden materie is dan het onderwijs, dan moet u mij dat zeggen.

De heer P. Van Grembergen : Men moet toch naar de realisatie overstappen.

Minister J. Lenssens : Zin voor realiteit betekent toch h met twee voeten op de grond staan.

De heer P. Van Grembergen : Men moet toch realiseren wat vandaag mogelijk is!

Minister J. Lenssens : Er is een vrees voor minorisatie die in het Zuiden van het land door sommige mensen, strekkingen, en ideologische opvattingen wordt geuit en het is ook een vrees in het Noorden van anderen. Dat is de realiteit, wij kunnen dat betreuren, maar het is ró. Op basis daarvan werd artikel 59bis van de Grondwet in het leven geroepen. Wij zijn daardoor gevat, zodanig dat wij binnen die termen moeten blijven, althans voorlopig nog. Ik hoop dat dit spoedig kan veranderen door bespreking in de Executieve die haar standpunt zal bepalen alvorens overleg met de centrale regering te plegen. U kan nog niet beletten dat artikel 59bis van toepassing blijft en het werd zelfs niet voor herziening vatbaar verklaard.

De heer P. Van Grembergen : Wanneer men uw redenering, mijnheer de Minister, had toegepast in de Vlaamse beweging, met alle respect en alle zin om realiteit, dan zou men nog nergens gestaan hebben.

Minister J. Lenssens : Dat beweert u. Maar hadden uw voorgangers in dezelfde Vlaamse beweging zin voor economische realiteiten gehad, dan zouden wij vandaag op een aantal punten verder gestaan hebben.

De heer P. Van Grembergen : Het zijn de dromers van gisteren geweest die vandaag hebben uitgebouwd.

Minister J. Lenssens : Dit is geen verwijt aan u. Ze zijn de inspirators geweest van wat wij proberen uit te bouwen.

Laten wij echter terugkeren naar

Vlaanderen en de Grondwet van dit land. Voor ons blijft dit voorlopig status quo met de grote indeling die u kent. Hiermee rekenen houdend zou de Vlaamse Executieve ter zijner tijd haar standpunt bepalen ten aanzien van het advies van de Raad van State naar aanleiding van de vraag van de heren Tromont en Urbain omtrent de competenties inzake het kunstonderwijs voor de Franse Gemeensch. hap. Uiteraard zal dit ook voor de Nederlandse Gemeensch. hap gelden.

Dit belet echter niet dat ik begrip heb voor een hele reeks punten door de heer Kuijpers naar voren gebracht. Ik denk onder meer aan de leer- en schoolplicht, het basisdiploma, de noodzaak aan een doorgedreven taal-onderricht als school- en stagesysteem, de Nederlandse aanpak van het onderwijs in functie van de taalunie en het grensoverleg met Nederland, alsmede het universitair beleid en het middelbaar onderwijs waar hij stelde dat men in Vlaanderen eigenlijk potentieel bevoordeligd is vergeleken met de meeste andere landen op het stuk van mankracht naar het gemiddeld aantal leerlingen.

Daarmee heeft de heer Kuijpers bedoeld dat wij in Vlaanderen voldoende bij machte zijn en de financiële inspanning van die aard is om een kwaliteitsvol eigen Vlaams onderwijs uit te bouwen. Gezien deze punten tot de bevoegdheid van de centrale regering behoren, acht ik mij niet bevoegd om mij daarover op dit ogenblik uit te spreken. Zij zijn trouwens niet dagelijks in behandeling door onze medewerkers.

De heer Kuijpers heeft ook over de studietoelagen en de kredietbeperking gesproken. Hij heeft een cijfer geciteerd in verband met het systeem dat in het verleden werd toegepast. Men betaalde elk jaar een beetje meer uit met de kredieten die moesten dienen om de studietoelagen van het volgend schooljaar uit te betalen. Het resultaat daarvan is dat wij sinds januari de lopende studietoelagen van het academiejaar dat nu ten einde loopt betalen met de kredieten die moesten dienen voor het volgend schooljaar of academiejaar. Dit zal voor gevolg hebben dat wij in december 1982 640 miljoen frank ter beschikking zullen heb-

Lenssens

ben, terwijl wij eigenlijk veel meer nodig hebben om de wet van 1971 uit te voeren, met name voor het hoger onderwijs een voorschot van 75 procent op de studietoelagen en voor het secundair onderwijs de volledige uitbetaling.

Zoals ik in de commissie reeds vermeldde zullen wij samen met de administratie die een hele reeks voorstellen heeft gedaan, naar middelen zoeken om op de meest sociaal verantwoorde wijze die 640 miljoen frank in december te besteden. Wij zullen daarbij zorg dragen dat wij zo spoedig mogelijk, na 1 januari 1983, de betalingsmandaten kunnen vrijgeven om de andere studietoelagen uit te betalen.

Persoonlijk vind ik het heel erg dat wij om budgettaire redenen de wet ter zake niet kunnen toepassen, omdat het vooral een categorie van de bevolking betreft die tot de bescheiden inkomens behoren en aan wie wij kansen willen geven. Voor arbeidersgezinnen en gezinnen van kleine zelfstandigen is het reeds vaak moeilijk om in deze moeilijke tijd hun kinderen te laten verder studeren. Wij zouden als overheid niet mogen tekort schieten om deze toelagen tijdig uit te betalen, laat staan ze niet te kunnen verhogen in gevallen waar dit aangewezen en verantwoord is. De Vlaamse Executieve is zich daarvan bewust en in september of oktober, naar aanleiding van de budget-control hopen wij een oplossing te vinden in kredieten die op een bepaalde post in overschot zijn. Zo zouden wij die kunnen overhevelen naar andere posten, in casu naar het stelsel van de studietoelagen.

De heer Kuijpers heeft ook gehandeld over het schriftelijk onderwijs en de aanpassing daarvan. Hij heeft de relatie gemaakt met het afstandsonderwijs, met de RVA-opleiding en het tweede-kans-onderwijs, om daarna te komen tot een open school. Hij heeft daarover weinig vragen gesteld, doch alleen een filosofie ontwikkeld waarachter ik mij grotendeels kan scharen. Het is ook een feit dat de infrastructuur voor al die verschillende schuifjes onderwijs niet steeds overal efficiënt ten dienste staat van de be-

volking. De Executieve heeft daarover reeds gehandeld, doch ik vrees dat wij alleen tot resultaten kunnen komen als vanuit de lokaliteiten waar de centra zijn gevestigd, initiatieven komen. Het zal zeker niet de Vlaamse Executieve zijn die aan de administratie zal verbieden een rationele aanwending van die infrastructuur toe te staan.

Mijnheer de Voorzitter, daarmee dacht ik aan het grootste gedeelte van de vragen van de heer Kuijpers geantwoord te hebben, met het voorbehoud dat ik heb gemaakt.

De heren Heughebaert en Marchand hebben gesproken over het zeevisserijonderwijs. Vanochtend heb ik een antwoord verstrekt op een mondelinge vraag ter zake van de heer Desutter en gemakshalve zou ik daarnaar kunnen verwijzen. Maar, omdat het zeevisserijonderwijs, met zijn 5 instellingen van 3 verschillende inrichtende machten en met zijn 250 leerlingen niet onbelangrijk is, wil ik nog even dat antwoord synthetiseren.

Van in 1973 worden pogingen ondernomen om dat onderwijs te hervormen. Elke keer is het erover eens dat een herstructurering en een herwaardering nodig zijn. Mijn voorganger heeft voor enkele jaren een commissie, genaamd naar de voorzitter Boels, opgericht. Deze commissie heeft reeds uitstekend werk verricht. Wij hebben ook kunnen putten uit het verdienstelijke voorstel dat door de vrije visserij-scholen werd gedaan. Ik ben van oordeel dat wij, op korte termijn, aan besluitvorming toe zijn. Het kan voor ons niet anders dan dat voor al die scholen hetzelfde concept van onderwijs moet gegeven worden, omdat wij binnen een zo beperkte populatie onmogelijk twee à drie systemen – laat staan twee à drie verschillende onderwijsprogramma's – kunnen aanvaarden. Het moet één en hetzelfde opzet zijn. Ik neem mij voor, in de komende weken, een voorstel van een globale structuur aan de Executieve voor te leggen waarvan ik nu weet – door consultatie van de verschillende inrichtende middelen – dat daarover in grote mate een consensus bestaat. Al de betrokkenen zijn het over de grote lijnen daarvan eens.

Dat voorstel beantwoordt aan de doelstellingen van een herwaardering in functie zowel van wat men met het brevet of het diploma in het latere leven kan doen, als van de vereisten van de moderne zeevisserij en de verantwoordelijkheden en vakvaardigheden die daarbij komen kijken.

Vanuit materieel praktische overwegingen kan alles officieel in gang treden op 1 september 1983.

Wij hebben ook nog problemen met de homologaties – die nationaal blijven – zodanig dat met de homologatie-instanties overleg nodig is. Dat is reeds gebeurd. Maar, alles kan pas officieel worden als wij een gedetailleerd programmavoorstel hebben.

Wij zouden er echter zorg voor willen dragen dat de structuur in grote lijnen zodanig is dat het eerste jaar, dat door de kinderen op 1 september 1982 wordt aangevat, niet verloren zou gaan. Zoniet is er een ganse generatie van beginnende kinderen die in het oude stelsel blijven zitten. Wij trachten voor elke school die waarborg te geven. Het is duidelijk dat wij ook de officiële adviesprocedure zullen volgen.

Ik denk aan de Commissie „Boels” en ik denk ook aan de afdeling zeevisserij-onderwijs van de Hoge Raad van het Zeevaartonderwijs.

Ziedaar, mijnheer de Voorzitter, waarde collega's, een poging tot antwoord op de verschillende interventies inzake onderwijs, leefmilieu en waterbeleid. Ik dank ook de collega's die zijn tussengekomen en ik dank vooral de aanwezigen voor hun Jateurige-aandacht". (**Applaus op alle banken**)

De Voorzitter : De heer Anciaux heeft het woord.

De heer V. Anciaux (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik wenste een antwoord te geven op de uiteenzetting van de Gemeenschapsminister Lenssens, de Minister van leefmilieu en onderwijs.

Mijnheer de Minister, even wil ik ingaan op de discussie die daarnet gevoerd werd in verband met de be-

Anciaux

voegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake het onderwijs. Naar aanleiding van het voorstel van de resolutie dat door onze collega Kuijpers werd ingediend, heeft u verwezen naar het feit dat de onderwijsbevoegdheid centraal is gebleven. Mijnheer de Minister, ik wil u verwijzen naar de grondwetteksten, vermits u daar ook naar verwezen hebt, en u zeggen dat ook in uw partij een van de niet-onaanzienlijkste mensen, onder meer de vorige partijvoorzitter – nu Minister van Buitenlandse Betrekkingen, destijds de vader van de grondwetsherziening van 1970 er steeds op gewezen heeft samen met de Volksunie, dat er toen beslist was dat het onderwijs grondwettelijk behoorde tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen, met een uitzondering in verband met de Schoolpactwetgeving.

Van die uitzondering heeft men de algemene regel gemaakt.

Minister J. Lenssens : Men heeft zeven criteria uitdrukkelijk in artikel 59bis, paragraaf 2, punt 2, gestipuleerd. Zij zijn in feite de „kapstokken” waaraan ik zoveel van mijn kleding kan hangen als mij belieft, maar u kan dat ook doen evenals iedereen van ons.

De heer V. Anciaux : De heer Tindemans en ikzelf hebben in 1970 deze debatten meegemaakt. Ik verzeker u dat men van de uitzondering de algemene regel heeft gemaakt.

Minister J. Lenssens : Ik heb deze debatten niet meegemaakt maar wel al de documenten bestudeerd.

De heer V. Anciaux : U moet deze materie met de heer Tindemans dan maar bespreken.

Ik wil de Minister, de Voorzitter en de collega's van de Vlaamse Raad op nog een andere aangelegenheid in verband met deze discussie wijzen.

De heer J. De Seranno : Waar wilt u eigenlijk naartoe ?

De heer V. Anciaux : Weet u dat nog niet ?

Het kunstonderwijs behoort, naar on-

ze mening en ook naar de mening van de Vlaamse regering, ongetwijfeld tot de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap. Dit komt duidelijk tot uiting in de uiteenzetting van Minister Lenssens. Het wordt ook aangetoond in de begroting zelf waar het kunstonderwijs is in opgenomen. Overigens heeft Minister Lenssens daarnet verwezen naar een discussie die daaromtrent in de Franse Gemeenschap bestaat.

Wij zijn ervan overtuigd dat het kunstonderwijs behoort tot onze bevoegdheid. Men heeft ons reeds geruime tijd, maar vooral de jongste dagen, beloofd dat zeer snel de administratie naar de Vlaamse Gemeenschap zal worden overgeheveld. De diensten van de Eerste Minister, waaronder deze kwestie ressorteert, hebben een koninklijk besluit voorbereid – ik denk dat het nog niet is verschenen – waarbij een wijziging wordt gebracht aan een vroeger koninklijk besluit dat dit overhevelen van personeelsleden naar de Ministeries van Gemeenschappen en Gewesten, regelt.

Het nieuwe koninklijke besluit – nu pas opgesteld en wellicht nog niet verschenen – houdt in zijn artikel 2 een wijziging in met name dat in de rubriek Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur, na de vermelding diensten van de Nederlandse Cultuur, wordt bijgevoegd : „met uitzondering van de diensten voor kunstonderwijs”. Dit betekent met andere woorden dat de centrale administratie van het kunstonderwijs niet wordt overgeheveld naar de administratie van de Vlaamse Gemeenschap.

Mijnheer de Minister, waarschijnlijk werd dit probleem besproken in de Vlaamse Executieve. Ik zou van u willen vernemen welke de houding is geweest – wat dit aspect betreft – van de Vlaamse Executieve en welke uw houding is.

Ik kan u in elk geval zeggen dat dit volgens ons totaal onaanvaardbaar is. Het is niet omdat men in de Franse Gemeenschap ter zake een discussie heeft, daar waar wij in de Vlaamse Gemeenschap het erover eens zijn, wij dan evenmin de overheveling van de-

ze specifieke administratie naar de Vlaamse Gemeenschap mogen kennen. Dit gaat hoegenaamd niet op. Dit is weer een van die kenschetsende Belgische situaties waar de Vlaamse Gemeenschap eens te meer gerold wordt.

Mijnheer de Minister, ik wens er overigens bij te voegen dat ik de indruk heb dat de centrale administratie, in verband met het schriftelijk onderwijs, ook niet in het koninklijk besluit wordt vermeld als „overgeheveld naar de Vlaamse Gemeenschap”. Ook hierover wil ik uitleg. U begrijpt reeds dat ik namens de Volksunie moet zeggen dat wij met dergelijke situaties totaal niet akkoord kunnen gaan. Het is heel mooi te zeggen dat de administratie wordt overgeheveld wanneer men er centraal mag over beslissen welke administraties worden overgeheveld en zelfs dat dé administratie in verband met bevoegdheden waarover wij het allemaal eens zijn niet komt te ressorteren onder de Vlaamse Gemeenschap. (**Applaus bij de VU**)

De Voorzitter : De heer Lenssens. Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs heeft het woord.

Minister J. Lenssens : Men signaleert mij dat de heer Anciaux alludeert op een koninklijk besluit dat deze morgen in het Belgisch Staatsblad is verschenen. Maar die ontwerpen zijn inderdaad, collega Anciaux, in de Vlaamse Executieve behandeld, tweemaal zelfs. Wij hebben daar telkens eenparig een advies over gegeven maar met een aantal voorwaarden en restricties. Onder meer voor het kunstonderwijs en ook voor het schriftelijk onderwijs hebben wij uitdrukkelijk voorbehoud gemaakt.

Ik meen dat u gelijk hebt wanneer u zegt dat ook die administratie met 60 ambtenaren niet in die overnamebesluit is opgenomen. Die aspecten en problemen worden momenteel behandeld in een werkgroep tussen de centrale regering en de Executieven. U weet dat er nog andere meningsverschillen zijn.

Wanneer u mijn standpunt vraagt kan ik u antwoorden dat het evident is dat de Vlaamse Gemeenschap geen

Lenssens

bevoegdheden meer aanvaardt wanneer zij niet én de kredieten én het betrokken personeel kan overhevelen. Met de stelling ten gronde kan ik het volledig eens zijn. U simplificeert wanneer u zegt : „Wij moeten ons niets aantrekken van wat er in de Franse taalgemeenschap gebeurt. Dat is natuurlijk gemakkelijk van hieruit gezegd. U moet echter aanvaarden dat, naar aanleiding van een betwisting in de Franse Gemeenschap omtrent bepaalde competenties van onderwijs en een advies gevraagd zijnde aan de Raad van State, automatisch bij de centrale Regering, die zal het overlegcomité te gepasten tijde wel inschakelen, vragen rijzen naar het evenwicht ter zake tussen de twee gemeenschappen. Ik vind dat nogal evident. Maar, niet iedereen kan de centrale Regering verdedigen. Dat neemt niet weg dat, wat ik daarnet reeds heb gezegd, voor mij bevoegdheden moeten gepaard gaan én met overdracht van kredieten én met overdracht van de desbetreffende administratie.

Mijnheer Anciaux, ik kan, wat mij betreft, in de Executieve dat standpunt verdedigen. Dat hebben wij trouwens sinds maanden gedaan. Dat is niet nieuw. Dat weten de acht collega's van de Executieve.

De Voorzitter : De heer Anciaux heeft het woord.

De heer V. Anciaux : Mijnheer Lenssens, ik dank u omdat u dezelfde mening hebt dan deze die ik daarnet namens onze fractie heb ontwikkeld.

Met één van uw stellingen ben ik het echter hoegenaamd niet eens, namelijk wanneer u zegt dat u kan begrijpen dat men in de centrale Regering nog niet tot de overheveling wil besluiten van deze specifieke administratie naar de Vlaamse Gemeenschap omdat er daarover een betwisting is in de Franse Gemeenschap.

Minister J. Lenssens : Dat heb ik zò niet gezegd, mijnheer Anciaux. Ik heb gezegd dat ik er begrip kan voor opbrengen dat de centrale Regering, gevat zijnde door een conflictsituatie in de Franse Gemeenschap, redenen heeft om vragen te stellen naar een

evenwichtige en gelijkmatige verdeling van de bevoegdheden tussen de twee gemeenschappen.

De heer V. Anciaux : U hebt niet gezegd dat u het begrijpt maar dat u er begrip voor heeft. Dat komt op hetzelfde neer.

Minister Lenssens : U moet aanvaarden dat het ondenkbaar is, tenzij u dit land helemaal opgeeft maar dan moet u dat duidelijk zeggen, dat er geen evenwicht zou bestaan inzake competenties en attributies tussen de Franstalige en Nederlandstalige Gemeenschap in België. Dat is onhoudbaar en dat zou, terecht trouwens, door de collega's van de Franse Executieve niet worden aanvaard. Ik herhaal dat dit een onevenwicht zou teweeg brengen.

De heer V. Anciaux : Mijnheer de Voorzitter, in de begroting die wij vandaag bespreken is op bladzijde 185 het kunstonderwijs vermeld met een krediet van honderden miljoenen frank. Over de bevoegdheid in verband met het kunstonderwijs is er dus geen discussie.

Minister J. Lenssens : Daarover is er sinds tien jaar een politieke consensus.

De heer V. Anciaux : Daarvoor zijn dus kredieten toegekend, vermits ze in de begroting voorkomen.

Het gaat alleen over de administratie. Ik kan de Minister niet begrijpen als hij zegt dat wanneer de Franstaligen over deze bevoegdheid discussiëren, de centrale regering in verband met deze administratie geen beslissing kan nemen. Wat de bevoegdheid betreft is de beslissing al lang genomen.

Gisteren hebben wij het antwoord van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve gehoord op een opmerking van onze collega Maes over de verdeling van de administratie. Deze laatste was van oordeel dat de Franstaligen verhoudingsgewijze veel meer personeelsleden dan de Nederlandstaligen krijgen. Minister Geens antwoordde dat het met ons niets te maken heeft en dat het aantal personeelsleden bij de Franstaligen hun zaak was.

Het is dus hun zaak of zij de admini-

stratie van kunstonderwijs nemen of niet. Maar het is dan ook alleen onze zaak dat wij de administratie van het kunstonderwijs nemen wanneer de bevoegdheid daarvoor ons reeds is toebedeeld. Het is niet omdat er betwisting is bij de Franstalige Gemeenschap dat dit voor ons niet kan. Ik vraag met nadruk dat wij allen hetzelfde standpunt zouden innemen en geen rekening zouden houden met het feit dat de partij van de Minister in de centrale regering is vertegenwoordigd. **(Applaus bij de W)**

Minister J. Lenssens : Ik bevestig wat ik zoëven heb gezegd. Mag ik de heer Anciaux erop wijzen dat ook hij lid is geweest van de centrale regering en toen meer begrip had voor moeilijke en delicate situaties.

De heer P. Van Grembergen : We zitten nu toch in een onafhankelijke regering.

Minister J. Lenssens : In de grond ga ik met u volledig akkoord.

De Voorzitter : Iedereen heeft zijn standpunt kunnen verdedigen. Ik stel voor dat wij verder gaan met de behandeling van de begroting.

MOTIE VAN ORDE

Voorstel tot spoedbehandeling

De Voorzitter : Minister Poma heeft het woord.

Minister K. Poma (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, deze morgen werd in de Commissie voor culturele aangelegenheden het ontwerp van decreet houdende subsidiëring houdende subsidiëring voor 1982 van „De Philharmonie” besproken. De commissie ging unaniem akkoord om dit ontwerp goed te keuren en ook om de discussie te beperken tot een mondeling verslag.

Mijnheer de Voorzitter, ik vraag of u het ermede eens is dat ook dit ontwerp van decreet morgen bij spoedbehandeling op de agenda van de openbare vergadering zou worden geplaatst.

De Voorzitter : Is de vergadering het ermede eens om het ontwerp van de-

Voorzitter

creet houdende subsidiëring voor 1982 van „De Philharmonie” op de agenda van morgen te plaatsen? (*In-stemming*)

Aldus zal geschieden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982
— 6 (1981-1982)-Nrs. 1 tot 3
— 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1982
— 8 (1981-1982)-Nrs. 1 + Bijlagen tot 4
— 7 (1981-1982)-Nr. 1 (Algemene toelichting)

INTERPELLATIE (R.v.O. art. 67, 9) van de heer J. Gabriëls tot de heer K. Poma, Vice-Voornitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van cultuur, over de drastische inkrimping van kredieten voor jeugdmuziekscholen

Algemene bespreking (Voortzetting)

BUITENLANDS BELEID

De Voorzitter : Wij behandelen nu een van de materies waarvoor Minister Poma bevoegd is, met name buitenlands beleid.

De heer De Cooman, verslaggever, heeft het woord.

De heer C. De Cooman, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, voor de algemene bespreking over het deel van de begroting, met name het buitenlands beleid, verwijs ik naar het verslag. Ik zou hier echter de economische dimensie van het buitenlands beleid ten persoonlijke titel en namens mijn fractie willen benaderen.

Bij de bespreking van de begroting — vooral wat het facet buitenlands beleid betreft — was het opvallend dat wij enkel en alleen de culturele aangelegenheden dienden te bespreken en minder ingingen op de economische aspecten van het buitenlands beleid.

Er moeten in de begroting toch middelen zijn waarover de Executieve kan beschikken om een goed georganiseerd buitenlands beleid te voeren.

In zijn beleidsverklaring heeft de Voorzitter van de Executieve de nadruk gelegd op de doelstelling van het gewestelijk economisch beleid, waarin men langs exportgeleide groei de werkgelegenheid dient te bevorderen. Om aan exportgeleide groei te doen heeft men de aanpak nodig van de buitenlandse markten, verbonden aan een goed buitenlands beleid.

De statistieken wijzen voldoende uit dat 60 procent van de industriële producten uit Vlaanderen komt en 70 procent van de nationale export Vlaams. Dit moet voor ons een zeer grote stimulans zijn om het kenbaar maken van Vlaanderen in het buitenland, niet enkel voor zijn cultuur, maar vooral voor zijn geproduceerde kwaliteitsproducten. Daar bestaan middelen voor. Het zou misschien aangewezen zijn dat een van onze talrijke ontwerpers eens een lumineuze, tot de mensen aansprekende afbeelding van Vlaanderen kon uitvinden, opdat men in het buitenland onmiddellijk zou zien dat dit een „Vlaamse kaas” is en geen van een gebied waar ik aan denk of, nog slechter, hier geproduceerd en daar geëtiketeerd.

Men kan vandaag plannen maken om de derde economische revolutie niet aan ons te laten voorbij gaan, met het vooruitzicht van onze industrie en KMO's te begeleiden naar vernieuwing. Maar men zou eerst en vooral een inventaris moeten opmaken van welke bedrijven, van klein tot groot, aan export doen in ons Vlaams Gewest, teneinde onze mogelijkheden te onderzoeken van datgene waar wij reeds over beschikken en de studie maken hoe men al deze exportfirma's kan begeleiden om een zo efficiënt mogelijk export te realiseren.

Onze exporterende KMO's beschik-

ken soms individueel niet over genoeg middelen en voldoende prospectiepersoneel om efficiënt aan export te doen. Hier ligt een grote opdracht voor de overheid, onder meer hen in te lichten welke de mogelijkheden zijn om te exporteren en de wijze waarop ze zich zouden kunnen organiseren.

Er zijn in dit Vlaamse land voorbeelden van exportgroeperingen die een tastbaar bewijs zijn dat gegroepeerde KMO's tot grootste realisaties kunnen overgaan, maar dit impliceert ook dat men een beetje van zijn eigen individualisme opgeeft. Wat is echter een beetje vrijheid opgeven als ondernemer voor een hogere rentabiliteit van de eigen onderneming.

Men moet kunnen overgaan naar gestructureerde organismen, en dit vooral voor de KMO's, welke het exportpakket in handen nemen. Dit kan in de vorm zijn van bedrijfsklare exportdiensten en handelshuizen, zoals in Japan, waar 80 procent van de export in handen is van 9 handelshuizen. Hetzelfde is zich aan het aftekenen in de Bondsrepubliek waar 30 procent van de export door handelshuizen gerealiseerd wordt.

Met de ontwikkeling van de concurrentie hebben de handelshuizen of coöperatieven en andere zich meestal gespecialiseerd hetzij in bepaalde producten, hetzij in bepaalde afzetgebieden, hetzij in bepaalde distributiekkanalen.

Er zijn aldus nieuwe formules ontwikkeld. In dit geval gaat het niet om kopen en verkopen voor eigen rekening — maar om het ten laste nemen vanaf het begin — dit wil zeggen vanaf de produktanalyse in het bedrijf tot het einde, hetzij de follow-up op de buitenlandse markt — van alle problemen die kunnen rijzen, en dit voor rekening van het bedrijf zelf, mits betaling van honoraria en een commissieloon op de afgesloten handelscontracten.

Voor wie reeds in het buitenland werkzaam is, bestaat er een andere formule om er de aanwezigheid van het bedrijf te verstevigen : overnemen van de hele marketing van de producten op de buitenlandse markten. en dit zowel wat betreft de reclame. als

De Cooman

wat de adviezen omtrent de voorstelling van de produkten bij de voortverkoper betreft.

Deze verscheidene formules kunnen een grote meeropbrengst betekenen voor ondernemingen die hun exportactiviteiten wensen te ontwikkelen, des te meer daar het Fonds voor Buitenlandse Handel door zijn renteloze leningen nuttig kan bijdragen tot de pogingen tot handelsexpansie in het buitenland, aangezien zijn tegemoetkoming kan oplopen tot 50 procent van de kosten.

Onze vertegenwoordiger in het buitenland geeft mij toch enige bezorgdheid. Een exporteur die buitenlandse markten wil bewerken stelt veelvuldig vast dat onze **handelsvertegenwoordiging** op menige plaats in de wereld tekortschiet en dat men daar dikwijls mensen aantreft welke zelfs het Nederlands niet beheersen.

Daarbij komt nog dat onze ambassades over te weinig zakelijk ingestelde mensen beschikken of dat het aantal miniem is. Denken wij aan onze landbouwvertegenwoordiging in de Verenigde Staten waar slechts één landbouwattaché verantwoordelijk is voor heel de Verenigde Staten, Canada en Mexico, daar waar onze Noorderburen voor ieder land nagenoeg over 10 vertegenwoordigers beschikken.

De werkwijze van onze handelsprospectoren vraagt ook bijzondere aandacht aangezien het te veelvuldig voorkomt dat de inlichtingen waarover zij beschikken miniem zijn. Wanneer zij terugkomen naar het moederland is naar mijn mening hun opdracht naar de bedrijven te gaan en deze voor te lichten over de potentiële mogelijkheden van welbepaalde markten maar niet in Brussel op een bureel zitten en zeggen op welk uur zij beschikbaar zijn.

Een facet dat men voor onze afzetpromotie en -propaganda zou moeten bestuderen is het oprichten van een propaganda fonds naargelang de sector met als hoofdzakelijke financiële deelname en inbreng door de ondernemingen zelf en als doel onze Vlaamse produkten in het buitenland

beter te doen kennen.

Als voorbeeld citeer ik het Nederlandse propagandafonds voor niet-eetbare tuinbouwprodukten dat jaarlijks over 150 miljoen beschikt. Hier in dit land, waar de niet-eetbare tuinbouwprodukten voor 99 procent uit Vlaanderen komen, beschikken wij amper over 10 miljoen.

Er is in dit Vlaamse land een opdracht weggelegd voor de overheid en of de Vlaamse Executieve en de Raad waar met bijzondere aandacht en spitsvondigheid realisaties kunnen tot stand komen met de bijzondere medewerking van een opgesplitste Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel, waarover men lang zou kunnen spreken betreffende de werkwijze, de efficiëntie en de paritaire verdeling volgens de inbreng van de gewesten, en de gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen.

Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, dames en heren, ons Vlaamse land beschikt over industrie, KMO's en mensen waarrond men een efficiënt beleid kan voeren tot welzijn en welvaart van ons allen.

De Voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, allereerst wens ik de heer De Cooman te feliciteren voor de zeer expansieve manier waarop hij de buitenlandse betrekkingen in verband met de Vlaamse Raad heeft behandeld want wat hij in zijn pakket heeft gestoken, is nog veel uitgebreider dan wat de Volksunie in haar stoutste verwachtingen zou kunnen geloven. Dit om te herhalen wat Gemeenschapsminister Lenssens zei over realiteiten en over wat kan veranderen in de politiek. In één uur tijd veranderde hier reeds een politieke strekking !

Ik wens deze uiteenzetting vandaag te beperken tot enkele beschouwingen over het buitenlands beleid van de Vlaamse Gemeenschap. Het is voor mijn fractie en voor mijzelf meer en meer duidelijk dat zelfstandigheid, autonomie, van een staat zo groot is als de mogelijkheden waarover deze

beschikt om een eigen buitenlands beleid te voeren. Dit besef schijnt in Vlaanderen wel voor en deel te zijn doorgebroken maar toch nog niet tot de ruime opinie te behoren. Wij zijn met verbazing getuige geweest van de heibel die in Vlaamse kranten en partijen is gerezen naar aanleiding van het bezoek van Minister-president Geens aan Quebec. Het spijt me dat hij niet aanwezig is want wij zouden met hem daarover een leerrijk gesprek kunnen voeren.

Het vreemde is dat het geen verbazing wekt als de Aalsterse karnavalvereniging relaties aanknoopt met haar Keulse collega's of als een Vlaamse wijngilde ontvangen wordt in Bordeaux. Men heeft er geen bezwaar tegen dat steden van bij ons verbreederen met buitenlandse plaatsen. Een officieel contact tussen Vlaanderen en sommige Aziatische havensteden vindt men eveneens vanzelfsprekend, maar zodra een Vlaams minister uit de Vlaamse Executieve een dergelijke stap doet, breekt een verbazingwekkend gekrakeel los. U weet hoe de reactie van een centrale minister is geweest. Deze zegde dat dit een taak moet zijn voor de departementen waarvan oudsher, sinds 1830, de Vlamingen in de kou staan. En dit terwijl uit alle beschikbare informatie blijkt dat onze gemeenschap in de **Quatre-Brasstraat** nooit krijgt waar ze recht op heeft.

Dit is een eigenaardige vaststelling. Men heeft in Duitsland iets dergelijks meegemaakt. Op het ogenblik hebben wij een nationale CVP die op dit vlak een nationale houding aanneemt ; we krijgen eigenlijk een regionale CVP onder leiding van **Gemeenschapsminister Geens**, met een andere denkwijze. Dit is een belangrijke politieke evolutie.

De heer W. Seeuws : Dit is altijd zo geweest.

De heer H. Weckx : Er is ook een Europese CVP.

De heer J. Somers : En een Brusselse CVP met mijnheer **Vanden Boeynants**.

De heer P. Van Grembergen : U mag er uitleg aan geven die u wil. Ik wil zelfs

Van Grembergen

schriftelijk onze voldoening uitspreken over het feit dat de Voorzitter van de Vlaamse Executieve in contact treedt met zijn collega in een deelstaat van de Canadese federatie.

De Volksunie vindt dit een vanzelfsprekende stap, een bevestiging van onze autonomie, een beloftevol initiatief dat Vlaanderens deuren naar de wereld openzet. Wij willen de Executieve aanmoedigen op die weg verder te gaan. alle Belgicistisch gezin ten spijt. De treurzangen en jheremiaden mogen sterven onder de bomen van het Martelarenplein.

Op een ander vlak echter zijn wij zeer ontgoocheld over de behandeling van het voorstel van resolutie van collega Capoen in verband met de verdwijning van Serge Berten. Dit is een tegenstrijdigheid. Voor ons sprak het vanzelf dat het Vlaamse Parlement zijn bekommernis uitspreekt over het lot van een Vlaams landgenoot in Guatemala. Wij hadden ons niet kunnen voorstellen dat tegen dergelijke resolutie zelfs constitutionele bezwaren worden ingeroepen. het is zelfs de ongelooflijke waarheid dat Vlaamse Christendemocraten de Raad van State willen inschakelen om hierover in deze Raad te zwiigen. Dit is vreemd. Ik nodig de CVP uit, in alle hartelijkheid, om aan haar eigen mensen uit te leggen wat er tegen is dat in het Vlaams Parlement hierover zou worden gesproken. Ik nodig ze uit dat in „Zeg” te schrijven. Ik nodig ze eveneens uit dat in haar TV-programma aan de kijkers te zeggen. Ik heb de indruk dat ze op de volgende verkiezingsavond opnieuw zullen zeggen dat alle paters in Vlaanderen tegen hen zijn geweest.

Wij vinden de manier erg waarop men telkens weer naar de Raad van State loopt, wanneer hier over een bevoegdheid wordt besproken, om elke uiting om van deze Vlaamse Raad iets meer te maken, in de kiem te smoren.

Wij protesteren tegen de mentaliteit die uiteindelijk erop is gericht elke Vlaamse creativiteit af te remmen, elke drang naar meer zelfstandigheid tegen te houden en die deze Raad in fei-

te tot een vorm van gemeenteraad van vóór de fusie herleidt en de Executieve tot een schepencollege van een bevoegde gemeente omvormt.

De heer C. Moors : Dat is uw persoonlijk oordeel.

De heer P. Van Grembergen : Inderdaad en dat mag hier worden uitgedrukt.

Thans wens ik het te hebben over de Brakke Grond. Wat de Brakke Grond betreft willen wij graag de bladzijde omdraaien, de ellende vergeten. de „vodden” van het beleid aliginds opzij schuiven. Ons is het immers te doen om de voortgang van een oude droom van de Vlaamse Beweging, met name de culturele integratie met Nederland. Ik weet dat sommigen van alles wat er in de Brakke Grond is gebeurd gebruik wilen maken om elk initiatief kapot te maken. om het opzij te kunnen schuiven, om het te doen sterven. Wij willen dit niet. Wij willen dat de Brakke Grond levend is en in Nederland op alle vlakken een getuigenis kan zijn van wat de Vlaamse gemeenschap is, bedoelt, aan creativiteit geeft, aan innerlijkheden heeft, aan expansie, aan levenszin. Wij willen dat dit alles in de Brakke Grond tot uiting zou kunnen komen. Wat het initiatief betreft zijn wij honderdvoudig akkoord.

Toch vinden wij het jammer dat partijgenoten van de vorige minister en de bevriende pers niet te gepasten tijde de stem hebben verheven over wat ginder aan het mislopen was.

Wij zouden ook kunnen zeggen dat er op dit ogenblik misbaar is van andere partijgenoten, uit een andere strekking. Soms komt dat misbaar overdringend over, soms ook als zijnde een middel om wat politiek succes te halen. Daarom vraag ik ook aan de Minister het volgende.

Wij wachten op het moment dat vanuit zijn kabinet en vanuit zijn administratie een blijk zou komen van werkelijke bekommernis om de culturele integratie.

Kan de Minister ons zeggen wanneer de in het oprichtingsbesluit voorziene

Raad van Advies zal worden samengesteld ?

Zijn de vorige en de huidige Minister dan nooit op het idee gekomen personen, die sinds jaar en dag met culturele samenwerking en culturele integratie bezig zijn, die daarover schrijven en congressen organiseren, die boeiende tijdschriften daarover uitgeven, eens te raadplegen ?

Het kan toch niet moeilijk zijn in Vlaanderen, al was het maar één keer. van de slechte politieke gewoonten af te stappen en. met het oog op ons imago in de wereld, een beroep te doen op personen met inzicht. met ervaring en kennis van zaken.

Een ander punt : de Nederlandse Taalunie. Eindelijk is ze op gang gekomen. Het is dus schitterend. Te Den Haag zetelt sinds enige tijd een algemene secretaris, een Nederlander.

Mijnheer de Minister, werden er reeds Vlamingen opgenomen in de staf ?

Welk gebruik denkt men te maken van de in de begroting vermelde toelagen van 7 miljoen ? Overigens zou ik mijn verbazing willen uitspreken over de term „toelagen”.

Wijst het gebruik van deze term niet Op onbegrip en gebrekkige belangstelling van het wezen van de Taalunie. Een toelage geeft men aan een particuliere vereniging of instelling. Maar het gaat hier om een overheidsinitiatief, ja, om een supranationale instelling. Destijds hebben én de overige én de huidige Minister veel ruchtbaarheid gegeven aan de totstandkoming van de Taalunie. Wordt het nu de grote stilte, tot de kabinetstijd van een medewerker van de Minister om is . Mogen wij nog dit jaar de samenstelling van de Raad der Nederlandse Letteren verwachten ? Wordt de Interparlementaire Commissie eerlang bijeengeroepen ?

Onlangs vernamen wij de benoeming van de topambtenaren van het Commissariaat-Generaal voor de Internationale Culturele Samenwerking van de Vlaamse Cultuurgemeenschap

Van Grembergen

In het oprichtingsdecreet was er sprake van de „Nederlandse” cultuurgemeenschap. De begrotingspost heeft het over „Vlaamse” Gemeenschap. Heeft men stilzwijgend de naam van deze instelling veranderd? Kan dat zomaar zonder wijziging van het decreet? Zou het dan toch waar zijn dat deze instelling eerlang operationeel wordt? Hoe ziet de Minister de werking van het commissariaat-generaal in de eerstkomende tijd?

Wat de vestiging van een Vlaams Centrum te Rijsel betreft, is de toestand meer dan teleurstellend. Het komt er voorlopig niet. Volgens de Minister was het niet wenselijk een huis aan te kopen. Mogelijks komt er eerlang een vast secretariaat in een groot internationaal cultureel centrum. Een eigen huis kon er niet af!

Het komt mij voor dat het een tweede kwestie is van politieke wil of onwil. Is er ooit een ernstige studie gemaakt van wat men te Rijsel zou kunnen doen? Is er ter zake enig wetenschappelijk onderzoek gedaan? Heeft men ooit enig overleg gepleegd met de Nederlandse regering?

Minister K. Poma : Met de Nederlandse regering?

De heer P. Van Grembergen : Ja, met de Nederlandse regering. Het huis voor Rijsel kan een gezamenlijk initiatief zijn waarover, indien ik mij niet vergis, reeds gesprekken werden gevoerd, maar waarvan concreet nog niets is tot stand gekomen.

Tot mijn grote verbazing stel ik vast dat de Minister in de commissie heeft gezegd dat het Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen de suggestie heeft gedaan liever uit te kijken te Parijs. Ik vraag mij af waar dat Ministerie van Buitenlandse Zaken zich eigenlijk mee bemoeit? Ik dacht dat het tot de elementaire culturele autonomie behoorde dat de Vlaamse Gemeenschap autonoom uitmaakt waar zij eventueel een vestiging in het buitenland wil hebben. Ik wens uitdrukkelijk stellen dat de Volksunie deze inmenging van het departement van Buitenlandse Zaken volstrekt ongepast vindt. Ik wens te vernemen of de

Minister en de andere leden van de Executieve het aanvaardbaar achten dat het departement ter zake aldus optreedt wanneer dit inderdaad zo is gebeurd. En mag ik vernemen wat hier precies wordt bedoeld met „buitenlandse betrekkingen”? Gaat het om ambtenaren, kabinetsleden of de huidige Minister van Buitenlandse Betrekkingen zelf? Ik hoop dat de autonome Vlaamse Gemeenschap mans genoeg is om haar eigen weg te gaan in weerwil van de uitspraken.

Ik zou ten slotte opnieuw willen herinneren aan onze opvatting dat een zeer ruim volume van de ontwikkelingssamenwerking logischerwijze tot de bevoegdheid van de Gemeenschap moet behoren. Enkele jaren terug heeft voorzitter Maurits Coppieters met kracht deze stelling bepleit.

Ik moge ter zake aandacht vragen voor de „Zehn Thesen zur kulturellen Begegnung und Zusammenarbeit mit den Ländern der Dritten Welt” die onlangs door het Duitse Ministerie van Buitenlandse Zaken werden geformuleerd.

Daaruit blijkt hoe de Bondsregering de cultuurpolitiek ten aanzien van de Derde Wereld principieel als een aanbod tot zelfhulp beschouwt en niet als een eenzijdig gegarandeerde financiële of technische hulp.

Mijnheer de Minister, u kent de discussie op dat vlak, hoe wij in België met onze ontwikkelingssamenwerking verzeild geraakt zijn in het zuiver economisch mercantiele financiële zeil. Daar komt het inzicht bij, volgens de Duitsers althans, dat de ontwikkelingskansen voor alle mensen niet denkbaar zijn zonder een minimum aan opleiding en dat de industrialisering moet aangepast zijn aan de levensvorm.

In de stellingen van de Bondsregering valt de klemtoon derhalve op de ontwikkeling van specifieke opleidingsstructuren en op de versteviging van het gevoel van culturele eigenwaarde.

De eerste stelling waardeert het cultureel pluralisme juist ook in de landen van de Derde Wereld als een rijkdom die door ons aanbod niet mag worden vernietigd. Stelling twee maakt komaf

met het historische eenrichtingsverkeer in de culturele betrekkingen tussen de industrielanden en de ontwikkelingslanden. In de toekomst moeten komen tot culturele uitwisseling, met de bedoeling door het vestigen van culturele banden nieuwe impulsen voor beide zijden te scheppen.

Belangrijk in de Duitse stellingen is het beklemtonen van aanpak inzake alfabetisering, de professionele basisopleiding en de verdere ontwikkeling van hogeschool en wetenschap. De idee is dat de algemene alfabetisering en de professionele basisopleiding onder de eigen verantwoordelijkheid van de ontwikkelingslanden moet worden gepland en gesteund door gericht aanbod tot zelfhulp.

Uit heel deze omschrijving en beschrijving blijkt duidelijk dat dit binnen het kader behoort van wat deze Vlaamse Raad steeds tot haar eigen opdracht en eigen mogelijkheden heeft gerekend.

Deze opvattingen die ik daarnet heb aangehaald worden in de Bondsrepubliek ook verdedigd in de Länder en ze sluiten nauw aan bij de ideeën die ook in de openbare opinie van Vlaanderen leven. Ik ben evenwel de mening toegedaan dat de huidige staatsstructuur in België een dergelijke benadering van de ontwikkelingssamenwerking onmogelijk maakt, of ten minste zeer moeilijk. De versnippering van de bevoegdheden inzake onderwijs, wetenschapsbeleid, economie en buitenlandse betrekkingen is in feite een aanfluiting van alle regels van de bestuurskunde.

Onze fractie zal in de komende maanden initiatieven nemen om dit onzalig bestel te doorbreken. De toekomstgerichte ontwikkelingssamenwerking heeft zoveel te maken met de sectoren waarvoor deze Baad grondwettelijk en wettelijk bevoegd is dat het voor de hand ligt dat wij hoe dan ook niet kunnen ontkomen aan overleg over die materie.

Daarom wens ik van de Minister te vernemen of hij bereid is ter zake binnen afzienbare tijd een beleidsnota in te dienen.

En laten ze ophouden met het verhaal

Van Grembergen

dat het ook in een werkelijke federale staat niet anders zou kunnen. De waarheid is dat het wel anders kan. Ik moge bij wijze van voorbeeld, andermaal verwijzen naar de Bondsrepubliek. West-Duitsland wil werk maken van de uitbreiding van zijn culturele samenwerking met de Volksrepubliek China. In dit kader leveren verschillende Bundesländer hun bijdrage. Zo hebben Wilfried Hasselmann,

minister van de deelstaat Nedersaksen en de Chinese ambassadeur te Bonn een gemeenschappelijk protocol ondertekend voor culturele samenwerking in de jaren 1982-1983. De overeenkomst beoogt vooral samenwerking tussen Nedersaksische en Chinese hogescholen en de uitwisseling van wetenschappers. Dit gebeurt rechtstreeks, zonder dat de Bondsrepubliek daar nog haar zeg in heeft. Hier moet alles via het mastodonte Ministerie van Buitenlandse Zaken. Wanneer zij daar „neen” zeggen, zitten wij op onze knieën.

Ik wens samen te vatten :

Wij kunnen ons niet voorstellen dat het onmogelijk zou zijn ook met de Vlaamse **Gemeenchap** die toer op te gaan. Wij weigeren te geloven dat in de Vlaamse Raad geen stappen in die richting kunnen gedaan worden.

Duizend jaar na de val van **Constantinopel** herinnert men zich nog dat, terwijl de Turken voor de poorten stonden, de intellectuelen zaten te discussiëren over het geslacht der engelen. Dicht bij ons staan tienduizenden Vlaamse jonge mensen. Ze verwachten van ons dat wij voor hen een leefbare samenleving scheppen, dat wij hun een zin, een toekomst, een wereld bieden. Het mag niet waar zijn dat in dit huis elke poging in die richting gesaboteerd wordt met gekibbel over onze bevoegdheid en infantiele maneuvers om onze verantwoordelijkheid te ontvluchten.

Het voortdurend gedraaf naar de Raad van State lijkt sterk op gecontinueerd vluchtmisdrijf.

Het wordt de hoogste tijd om ons in

deze Raad resoluut op te stellen als Vlamingen die, in de geest van August Vermeylen, Europeeërs en wereldburgers willen zijn.

CULTURELE AANGELEGENHEDEN EN PEDAGOGISCHE EN DIDACTISCHE VORMING

De Voorzitter : Wij behandelen nu de andere materie waarvoor Minister Poma bevoegd is, met name culturele aangelegenheden en pedagogische en didactische vorming.

De heer Gabriëls heeft het woord om zijn interpellatie uiteen te zetten.

De heer J. Gabriëls (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in een tijd van besparing is het logisch dat iedereen moet inleveren. Nu ook de uitgaven van het Vlaamse Cultuurministerie de laatste jaren de pan zijn uitgeren door vaak onverantwoorde grootschaligheid en mastodontprojecten, waarvan ik hier makkelijk tientallen voorbeelden zou kunnen opsommen, moet er nu bezuinigd worden.

Op het principe zelf heb ik vanzelfsprekend niet op tegen. Het is alleen spijtig dat op vrij willekeurige basis het mes is gezet in uitgaven.

Als de Vlaamse Gemeenschapsregering beslist dat we niet dezelfde nefaste weg opgaan van de Franstalige landgenoten, die nu al aan het lenen gaan, en beslist te besparen zonder verder te lenen is dit, hoe spijtig ook dat het pas zo laat komt, een goede beslissing.

Men zou dan ook verwachten dat in die sectoren het mes gezet wordt waar het meest kan bespaard worden zonder dat daar teveel mensen onder moeten lijden.

Sectoren die tot nu toe zuinig gewerkt hebben mogen niet meer de dupe worden van de niets ontziende hakbijl.

En dat is spijtig genoeg onder meer gebeurd inzake de begrotingspost voor de jeugdmuziekscholen. Wel-

licht is dit onbekommerd aan de hakbijl voorbijgegaan. Facultatieven die met weinig tevreden waren moeten er nu evenzeer aan geloven, als zij die het geld door deuren en vensters uitsmeten.

Wat de jeugdmuziekscholen betreft is het dan wellicht even nuttig na te gaan wat eigenlijk het ontstaan, de evolutie, doel en opzet van dit soort muziekonderwijs betreft.

Hoeft het inzake ontstaan en evolutie nog gezegd dat ons lager en secundair onderwijs, ook in het VSO, en zeker na de recente beperkende maatregelen, weinig of niets aan muzikale opvoeding doet. Dat is maar een bijvakje en wordt als dusdanig erg stiefmoederlijk behandeld. Daarom dat op een andere manier deze toch zo noodzakelijke creatieve opvoeding van onze jeugd moest opgevangen worden. Dit gebeurde dan in 1954 door onder meer Marcel Andries, die startte met de muscerende jeugd onder invloed van de Duitse muziekbeweging.

In 1960 werden de eerste 20 jeugdmuziekscholen erkend en kregen 10.000 frank subsidies. In 1966 werd deze soort muziekopvoeding officieel door het Ministerie erkend en van dan af werden de subsidies terecht aangepast om in 1981 de 9 miljoen te bereiken. Dit lijkt misschien veel, maar als men weet dat het gaat over 70 Jeugdmuziekscholen - waarvan 49 bij de musicerende jeugd, 4 onafhankelijke en 17 bij de Halewijnstichting zijn aangesloten - met samen meer dan 10.000 leerlingen is het niet meer dan een aalmoes.

Inderdaad, enkel in de 49 scholen van de VZW Musicerende Jeugd zijn er 7.000 leerlingen en 380 leraars. Of moeten we die medewerkers noemen? Als we zien dat ze er allemaal les geven voor maximum 200 frank bruto per uur dan kunnen we nauwelijks van leraren gewagen.

De tussenkomst van 9 miljoen was dan slechts al een aalmoes. Zeker als men weet dat elke leerling 500 à 700 per jaar moet betalen voor notenleer en 1.000 frank voor een individueel instrument. Tel daarbij in de meeste gevallen de gratis huisvesting door ge-

Gabriels

meente of provincie zoals in West-Vlaanderen.

Voor 400 leerlingen trok onze gemeente amper 90.000 frank van die 9 miljoen op ! De gemeente zelf moest 360.000 frank betalen. Daar nu nog gaan besnoeien is voor vele scholen de strop. Zeker als men weet dat 90 procent van onze gemeenten sukken met begrotingstekorten en dat de uitgaven aan jeugdmuziekscholen als facultatieven dienen te worden beschouwd.

Dit komt dan vaak ten nadele van de andere verenigingen, waardoor effectieve subsidiëring op gemeentelijk vlak vaak erg precair wordt. Dus de zware inspanningen van gemeente, provincie, ouders worden nu al maar in zeer bescheiden mate tegemoetgekomen door de staatsubsidiëring !!!

Als men daarin nog gaat besnoeien, trekt men langzaam maar zeker de strop voor vele scholen aan.

Trouwens, de vraag mag hier gesteld worden in hoeverre het toch zo noodzakelijke muzikaal ontwikkelen van onze jeugd nu al zoveel geld aan de ouders moet kosten ?

Moeten die nu nog meer gaan betalen ?

Moet muziekopvoeding dan een luxe zijn die enkel voor de elite weggelegd is ? Trouwens, het is misschien nuttig even de Minister en collega's, die niet op de hoogte zouden zijn, duidelijk te maken welke vorm van muziekopvoeding door de jeugdmuziekscholen wordt gegeven !

De kerngedachte van de jeugdmuziekscholen is de kinderen een muziktaal te leren verstaan door ze zelf te laten spreken, zingen, spelen en beluisteren... Dit gebeurt in groep en dat is op zichzelf al een echt sociaal vormend element. Vanaf het begin - het tweede studiejaar van de lagere school - leren de kinderen in groep zingen en/of instrumenten bespelen, zowel eenstemmig als meerstemmig. Op eigen manier wordt hen het kinderlied, de kinderdans en kindermu-

ziek bijgebracht. Het is een duidelijk gestructureerde opleiding, die enerzijds ingaat tegen een louter intellectuelistische opleiding, die er enkel op gericht is veel te weten over muziek en, anderzijds, ingaat tegen een individualistische opleiding die enkel gericht is op de eigen prestatie.

Hier wordt de aandacht gericht én op het groepsmuziceren, én op het individueel presteren op eigen instrument. En wat kost het de overheid minder dan bijvoorbeeld kunstonderwijs ?

Een beknopte vergelijking tussen dit soort muziekonderwijs en het kunstonderwijs met beperkt leerplan zegt voldoende.

In de jeugdmuziekscholen krijgen de leerkrachten enkel vergoedingen, in het kunstonderwijs worden wedden door het ministerie betaald. In de jeugdmuziekscholen is er schoolgeld, in het kunstonderwijs niet.

In de jeugdmuziekscholen hangt men af van goodwill voor lokalen enz..., het kunstonderwijs heeft zijn eigen lokalen.

In de jeugdmuziekscholen staat het muziekonderwijs vocaal en instrumentaal op het peil van de kinderen, in het kunstonderwijs niet, want er worden noch kinderliederen, noch teksten of instrumenten aangepast aan die jeugd, gebruikt.

In de jeugdmuziekscholen moet men steeds zoeken achter instrumenten om ongeveer iedereen zijn richting te laten volgen, in het kunstonderwijs zijn er onbeperkte mogelijkheden.

In de jeugdmuziekscholen is er geen verplichting inzake scholenstop, in het kunstonderwijs wel, enz...

Kortom, zowel wat de muzikale opleiding betreft, het ontwikkelen van het groepsgevoel, als de kosten, valt deze vergelijking volledig in het voordeel uit van de jeugdmuziekscholen. De andere zijn ettelijke malen duurder !!!

Wij durven hier zelfs geen getal op plakken, als wij weten dat de wedden

van de leerkrachten in muziekscholen van eerste categorie 736 miljoen aan de Vlaamse Gemeenschap kosten. En toch wordt het eerst en het ergst aan de jeugdmuziekschool geraakt ! Ongelooflijk, maar waar !!!

Wij willen hier echt niet dramatiseren want het gaat niet over een zeer belangrijke uitgave. Wij vragen met aandrang aan de minister deze maatregel vooralsnog in te trekken ten bate van de 10.000 kinderen in Vlaanderen en de honderden vaak belangloze medewerkers !

Men vraagt al zo weinig ! Laat hen niet opdraaien voor hun eigen bescheidenheid, zeker nu overgang naar erkend kunstonderwijs, gezien de scholenstop en al de beperkingen in het onderwijs, er toch niet meer inzit.

Dat vragen deze mensen ook niet ! Ze vragen echter minstens te behouden wat ze hebben omdat dat al zo gering was.

We hopen dan ook, Mijnheer de Minister, op volgende vragen een concreet antwoord te krijgen.

1. Hoeveel bekomen de muziekacademies precies ? Hoeveel leerlingen zijn er ? Wat betekent de staatsinstroom per leerling ?

2. Hoe denkt de minister de zware slag voor de Jeugdmuziekscholen op te vangen ?

3. Hoe ziet de Minister de toekomst van dit soort muziekonderwijs waar meer dan 10.000 leerlingen aan deelnemen ?

4. Hoe staat de regering tegenover het groepsmuziceren en individueel presteren op eigen instrument, eigen aan dit soort onderwijs en welk standpunt neemt de regering daartegenover in de academies ?

5.9 miljoen in 1981 was al veel te weinig ; denkt de Minister niet dat door de vermindering ettelijke van de 70 scholen in hun voortbestaan bedreigd zijn ?

6. Meent de Minister dat we moeten terugkeren naar een volledig betaald muziekonderwijs ? Hoe is dit te rijmen met het feit dat binnen de nor-

Gabriels

male lesuren op school al te weinig aan muziekeducatie wordt gedaan ?

7. Denkt de Minister hier nog iets aan te wijzigen ? Wil hij dit ? Of worden de 70 jeugdmuziekscholen, de 10.000 leerlingen en de honderden leraars (= medewerkers) gewoon voor een voldoende feit gesteld ? Denkt hij aan verdere inkrimping de volgende jaren ?

We hopen, mijnheer de Minister, vooralsnog gelijk te krijgen, temeer omdat we zo weinig vragen ! Laat niet toe dat deze groep ook allerlei acties moet gaan voeren ! Zij doen het echt niet voor zichzelf ! En de tijd dat enkel het zontje of dochtertje van de rijke lui privé mocht leren piano spelen, is toch ook voor u wellicht voorbij ?

Daarom, doe eens een geste en steun mijn amendement om aan deze scholen tegemoet te komen. Op uw totale begroting is dit toch maar een echte peulschil en het belang van de inzet weegt daar toch ruimschoots tegen op.

Nogmaals in het belang van de 10.000 kinderen en honderden leerkrachten en vooral ook in het belang van een zinvolle creatieve vrijetijdsbesteding nu en in de toekomst reken ik op uw begrip en daadwerkelijke medewerking !! (**Applaus bij de W**)

De Voorzitter : De heer Vervaeft heeft het woord.

De heer D. Vervaeft (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Gemeenschapsminister, geachte collega's, het gebeurt in politieke middens, laat staan in muziekmiddens, nog al te vaak dat de veelzijdige activiteiten van onze jeugdmuziekscholen te eenzijdig worden opgevat als een soort onschuldige voortzetting en aanvulling van de gewone „schoolmuziek” en zodoende helemaal niet naar hun juiste draagkracht worden geschat. De doelstelling – ver en nabij – van onze jeugdmuziekwerking grijpt veel verder : zij geeft de bewuste basis van een gezonde, actieve muziekbeleving, die heel het gewone leven doordringt en verrijkt. En dit op een zulk-

danige wijze, dat er meerdere namen voor functioneren kunnen. Want dat wordt eigenlijk bedoeld als wij spreken van „huismuziek”, „jeugdmuziek”, „speelmuziek” of „lekenmuziek”.

Bij deze laatste benaming komt ons het duidelijk naar voren, dat deze muziekbeoefening niets te maken heeft met beroepswerk of concertactiviteit en allerlei „doen alsof”, maar een aparte en volwaardige activiteit bedoelt, die binnen haar eigen wereld muzikaal-verantwoord is.

Lekenmuziek is het tegengestelde van beroepsnabootsing of pretentieuze „concertspielerei”. Het is de muziek die een waarachtig „stuk leven” geworden is in haar actieve beleving dag-in-dag-uit. En dit bovendien op het verantwoorde peil, als echte „muzikanten”.

Dat de jeugdmuziekschool op deze bewuste achtergrond moet werken, vinden wij vanzelfsprekend. Welke hierbij dan de grondprincipes zijn, onontbeerlijk om zin en geest van de echte lekenmuziek „waar te maken” heeft de befaamde muziekpedagoog en componist Ignace De Sutter ooit samengevat in drie kleine stelregels :

1. Tegenover de geraffineerde „concertmuziek”, die teveel op show en uiterlijke virtuositeit is ingesteld en zodoende buiten de levenswerkelijkheid valt, stellen wij de beleefde, functionele muziek, die niet langer meer een luxe-artikel voor begaafden blijft, maar een deel van het leven wordt en er bijna een soort liturgische wijding aan geeft. Bij gebed en werk, bij spel en feest, bij morgen en avond, bij seizoen en dagverloop : een eigen gebruiksmuziek, die het leven verheft en tot zang maakt.

Tegenover de ingewikkelde en geleerde „beroepsmuziek” van en voor speciaal ingewijden, stellen wij hier eenvoudige schoonheid, die binnen het bereik en technisch kunnen van goede dilettanten valt en tevens volwaardige muziek blijft.

3. Tegenover de opgeschroefde en eenzijdig-romantische „kunstmuziek”, die teveel op gemakkelijk succes uit is en te direct op het oppervlak-

kig gevoel werkt, stellen wij een gezond-gegroeide, degelijke „gemeenschapsmuziek”, die door haar objectiever karakter algemeen-genietbaarder en menselijker is, in een mooier evenwicht tussen het verstandelijke en het gevoelselement en in een onschuldiger „spelkarakter” meer tot actieve beoefening uitnodigt en zodoende van vele gemeenschappen de echte uiting kan zijn.

Dusdanig opgevatte „lekenmuziek” of „speelmuziek” bezorgt de mens een progressief ontwikkelde muzikale opvoeding, en brengt hem tot echt „luis-teren” en muzikaal „communiceren”.

Ik wil sluiten, Voorzitter, Ministers, collega's, door de woorden aan te halen van een man die zich bijna 30 jaar met doordrijvende wilkracht – pro deo – inzet voor de jeugdmuziekschool te Kalken, de heer Paul Hanselaer : „Bijna 30 jaar heb ik geprobeerd onze jeugdmuziekschool zinvol uit te bouwen enerzijds als een aanvulling van het tekort aan muzikale opvoeding in het basisonderwijs, anderzijds als een voortdurend tasten naar raakpunten tussen de beroepsmusicus en de onkundige leek.

Mocht ik van de verschillende politieke besturen meer financieel gesteund zijn, dan zou deze tweevoudige doelstelling – daar ben ik van overtuigd – nog sterker kunnen worden gerealiseerd”.

Mijnheer de Minister, gelieve uit de getuigenis van deze integere veldwerker, de passende besluiten te vinden opdat zeven negen zou worden.

De Voorzitter : De heer Poma, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve en Gemeenschapsminister van cultuur, heeft het woord.

Minister K. Poma (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, waarde collega's, ik zal de interpellatie van collega Gabriels beantwoorden, evenals de uiteenzetting van de laatste intervenant, wat eigenlijk geen interpellatie of politieke uiteenzetting was in de ware betekenis van het woord, maar eerder een academische ontboezeming over lekenmuziek.

De heer F. Geyselings : Mag dit niet ? Dit is een verpozing in dit politiek debat.

Minister K. Poma : De interpellatie van het geachte lid is ten dele gebouwd op de vergelijking tussen de kredieten, gereserveerd voor de toelaging van de muziekacademies en de middelen die aangewend worden ter subsidiëring van de jeugdmuziekscholen.

Ik wens erop te **wijzen** dat de muziekacademies behoren tot het kunstonderwijs. Deze materie werd bij Besluit van de Vlaamse Executieve op datum van 18 januari 1982 gerangschikt bij de bevoegdheden van mijn collega, de heer Lenssens, Gemeenschapsminister van leefmilieu, waterbeleid en onderwijs. Ik kan mij dus geen uitlatingen veroorloven in verband met vragen en bedenkingen over de muziekacademies.

wat de jeugdmuziekscholen dan specifiek betreft, deel ik als verantwoordelijke Minister, de bezorgdheid van het geachte lid.

De bezuinigingen die ik in de sector cultuur, overeenkomstig met de intenties van de regering, heb dienen door te voeren, resulteren in een aantal minder aangename gevolgen voor het veldwerk.

Ik ben mij hiervan terdege bewust en ik zal alles in het werk stellen om deze negatieve repercussies zoveel mogelijk te beperken.

Het is inderdaad betreurenswaardig dat de Vlaamse Gemeenschap in de huidige moeilijke socio-economische omstandigheden geen ruimere financiële ondersteuning voor de jeugdsector kan voorzien.

De reserves die ons resten moeten daarom efficiënt en zo rationeel mogelijk aangewend worden opdat men een maximaal rendement van de geïnvesteerde gelden zou verkrijgen.

Om nu over te gaan tot een detailbespreking van de verschillende vragen van het geachte lid, wil ik andermaal aanstippen dat de eerste probleemstelling niet onder mijn bevoegdheden ressorteert.

Tweede vraag : hoe denkt de Minister de zware slag voor de jeugdmuziekscholen op te vangen ?

De tweede vraag refereert naar de on-

middellijke implicaties voor de jeugdmuziekscholen van de actueel doorgevoerde bezuinigingsmaatregelen. De erkenningscriteria voor dergelijke initiatieven bepalen dat de leerlingen een bijdrage, vastgesteld door de directie van de scholen, betalen voor het volgen van het aangeboden leerpakket.

In gegeven context lijkt aangewezen dat de jeugdmuziekscholen ofwel een belangrijker deel auto-financiering zouden voorzien, ofwel dat de ouders, die wensen dat hun kinderen zich intens muzikaal bekwamen, zelf een groter deel van de onkosten zouden dragen. Ook in deze creatieve sector kan de overheid slechts binnen bepaalde grenzen helpend optreden. Ik kan enkel constateren en betreuren dat de financiële mogelijkheden die mij hiervoor geboden worden niet ruimer, niet rijkelijker zijn.

Wat de toekomst van het jeugdmuziekonderwijs aangaat ben ik van mening dat er een merkwaardig gunstige evolutie plaatsvindt.

In het **werkjaar** 1979-1980 werden er 66 scholen erkend en gesubsidieerd, men bereikte met het onderricht 8.346 leerlingen.

In het daaropvolgende jaar noteerde men een zelfde aantal initiatieven, het aantal leerlingen steeg echter tot 9.622.

Dit jaar zullen wij een 70-tal jeugdmuziekscholen erkennen en subsidiëren. Volgens de meest recente gegevens zullen er ongeveer 10.000 jonge muzikliefhebbers de lessen volgen.

Uit deze gegevens blijkt dat er vooral in de provincies West-Vlaanderen en Antwerpen een intense belangstelling leeft bij onze jeugd om te musiceren. De lovenswaardige kind-gerichte **en** ludieke aanpak zal zeker niet vreemd zijn aan het toenemend succes van dit eerder alternatief muziekonderricht.

Wat de houding van de regering ten opzichte van groepsmusiceren en individuele muzikale prestaties betreft ben ik ervan overtuigd dat de muzikale opleiding, het muzikaal aanvoelen, zoals dit in de scholen in kwestie wordt aangebracht een positieve per-

soonlijksheidsontwikkeling garandeert. Ik meen eveneens te mogen stellen dat de regering zeker niet blind is voor het socialiserend en vormend aspect teweegebracht door in groep te werken aan de uitvoering van muziekstukken.

Inzake het voortbestaan van de 70 scholen door de vermindering van het budget bedreigd zou het spijtig zijn mochten de initiatiefnemers, ontmoedigd door de actuele financiële schaarste, hun armen laten zakken.

Het zou mij ten andere zeer sterk verwonderen wanneer ik een dergelijke reactie van apathie, door de besparing zou ontketenen.

De bezieling van de verschillende verantwoordelijken voor het werk dat zij presteren, is hiervoor te groot.

In verband met de terugkeer naar een volledig betaald muziekonderwijs ben ik van oordeel dat de overheid, zoals ik ten andere reeds eerder heb gezegd, slechts hulp kan bieden.

De overheid heeft, mijns inziens, niet de taak om bepaalde initiatieven 100 procent te subsidiëren. De verantwoordelijken zullen voor een bepaald deel voor eigen inkomsten dienen te zorgen. Deze bewering betekent niet dat ik zal toelaten dat de geboden service-verlening zo duur mag worden dat deze enkel nog maar kan aangeboden worden aan een beperkte financieel vermogende sub-groep.

De overheid zal haar verantwoordelijkheid in functie van het realiseren van een aanbod, voor een zo ruim mogelijke groep, ongetwijfeld in de toekomst verder opnemen.

In september moet de begroting van de Executieve, dus ook de begroting van cultuur, aan een evaluatie worden onderworpen. Op dat ogenblik zal worden nagegaan welke artikelen van de huidige begroting moeten worden aangepast.

Ik denk hier bijvoorbeeld aan de toepassing van het bibliotheekdecreet. Alleen reeds om het crisisbesluit dat wij deze week zullen treffen te kunnen toepassen hebben wij 75 miljoen nodig.

Ik denk ook aan de subsidies voor de

Poma

vrije bibliotheken in het kader van de wetten van 1921 die gebonden zijn aan het bibliotheekdecreet. Ook de begroting van het NCC, die 11 miljoen werd onderschat, mogen wij niet vergeten.

Er zullen dus prioriteiten moeten worden vastgelegd, want de financiële middelen waarover ik voor de bijscholing kan beschikken zijn ook niet onbeperkt. Zij zullen onder andere komen uit de overdracht van de nationale vastleggingskredieten voor 1981.

Ik zal dus moeten nagaan in welke mate bijvoorbeeld aan al de wensen van geheel het jeugdwerk kan worden tegemoet gekomen.

Wanneer ik al de wensen voor het hele jeugdwerk in aanmerking zou nemen, dan zou ik over 13 miljoen moeten beschikken, en over 2 miljoen voor hetgeen u vraagt.

Ik herhaal het. Daarop kan ik nu niet duidelijk ja of neen antwoorden. Wij moeten wachten tot september, tot wanneer de evaluatie wordt gemaakt en de prioriteiten zullen worden vastgelegd.

Indien ik over deze 13 miljoen of over deze twee miljoen zou kunnen beschikken, dan zou ik natuurlijk de subsidiëring van de jeugdmuziekscholen kunnen herstellen op het peil van 1981. Het ligt absoluut niet in mijn bedoeling een of ander aspect van het jeugdwerk te ontmantelen, te discrimineren of wat de jeugdmuziekscholen betreft, een verdere inkrimping van de subsidiëring in uitzicht te stellen. Men moet zich echter duidelijk voor ogen houden dat wij in zeer precaire financiële omstandigheden moeten werken om de zogenaamde „soft ware” onder de meest optimale omstandigheden in stand te kunnen houden.

De inspanning die mijn kabinet zich op dit ogenblik getroost dient evenwel te worden aangevuld met een extra inzet van veldwerkers. Deze taak is niet altijd gemakkelijk, ik weet het, maar op dit ogenblik is er geen andere weg.

Mijnheer Gabriëls, u hebt bij mijn begroting een amendement ingediend

dat ertoe strekt 2 miljoen extra te krijgen. U neemt 2 miljoen van de begroting af om ze in evenwicht te houden. Ik wil u vragen dit amendement terug te trekken **zoniet** ben ik verplicht de Raad te verzoeken dit amendement te verwerpen, hetgeen ik eveneens zal doen voor elk ander amendement.

Ik zou dan ook willen vragen dat men inzake bijkredieten zou wachten tot in de maand september, wanneer het ons mogelijk zal zijn geweest een evaluatie te maken. Op dat ogenblik zal ik met zekerheid kunnen zeggen welke posten in aanmerking kunnen komen voor bijkredieten. Eventueel kunt u dan terug een amendement indienen.

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (Neen)

Dan besluiten wij deze interpellatie en gaan wij over tot de verdere raadslaging over de begroting.

De heer Moors heeft het woord.

De heer C. Moors (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, in mijn uiteenzetting zal ik mij beperken tot de **begrotingsaspecten**, terwijl mijn collega's inhoudelijk dieper op het cultureel beleid als zodanig zullen ingaan.

Samen met de minister betreurt de CVP dat de begroting eigenlijk quasi gestabiliseerd is op de kredieten van het jaar 1981. Zoals blijkt uit het verslag kennen wij slechts een groei van **0,33** procent. Nominaal is inderdaad een grotere aangroei geweest. Er zijn een aantal bij komende bevoegdheden bij deze begroting betrokken, die er in 1981 niet bij waren. Indien de feitelijke aangroei dezelfde zou zijn dan deze van 1980-1981, dan zou deze begroting 600 miljoen hoger zijn.

In de begroting van 1981 – de Minister heeft hierop nog gealludeerd – was een krediet van 210,6 miljoen nog niet vastgelegd, met name 182,6 miljoen onder titel I en 20 miljoen onder titel II. In de commissie heeft u gezegd, mijnheer de Minister, dat dit bedrag bij middel van het bijblad, eventueel in september, naar de begroting 1982 zal overgeheveld worden.

Na de verklaring die u in de commissie aflegde en na de bespreking in de

centrale commissie voor de begroting was er op een bepaald ogenblik een zekere aarzeling vanwege de ministers van financiën – zowel minister Geens als minister Schiltz waren daar aanwezig – in verband met het honoreren van het engagement Omtrent de overheveling van die kredieten. Het zou wenselijk zijn dat de Regering hieromtrent in dit debat haar standpunt zou bevestigen, zodat wij de zekerheid hebben en dat wij een reeks amendementen, die in de **loop** van de besprekingen werden ingetrokken onder meer naar aanleiding van het krediet dat zou overgeheveld worden, niet terug moeten indienen.

Deze evolutie van de begroting heeft een weerslag op bepaalde begrotingsposten, waardoor de uitvoering van bepaalde decreten zeer moeilijk wordt.

In de eerste plaats denk ik aan het bibliotheekdecreet. Uit de gegevens die u in de commissie heeft medegedeeld blijkt dat voor het dekken van de huidige behoeften aan kredieten een bedrag van 543 miljoen nodig is. Voor de uitvoering van de aan gang zijnde aanwervingen hebben wij nog eens een bedrag van 25 miljoen nodig. Wat de nieuwe erkenning van bibliotheken betreft, waarvan u zei dat slechts de helft zou in aanmerking komen, zou nogmaals een bedrag van 35 miljoen vereist zijn. Dit geeft een totaal van 603 miljoen. Bovendien heeft u daarop nog de beperking van de index toegepast, zodat u het geheel op 498 miljoen heeft moeten terugbrengen. Dit is een fameuze aderlating ten opzichte van de normale uitvoering van het bibliotheekdecreet.

In dit kader heeft u gezegd dat u niet alleen het crisisbesluit ten opzichte van het bestaande bibliotheekdecreet zal heffen, maar dat u zich ook verplicht voelt om de toelagen aan de bibliotheken die gesubsidieerd worden door de wet van 1921 te verminderen. Voor sommige zal u die volledig schrappen, voor andere verminderen.

Hieromtrent heeft de CVP een aantal amendementen ingediend. Zo werd door de CVP de vraag gesteld of het krediet te bevordering van de bestaande openbare lectuur- en **bibliotheekvoorziening**, van 3,5 miljoen tot 5 mil-

Moors

joen zou kunnen worden opgevoerd. Een verhoging werd gevraagd van de werkingstoelage aan de vrije en aangenomen bibliotheken van middelbare graad, van 1,9 miljoen naar 3,9 miljoen. Voor de vergoedingen aan de bibliothecarissen en hulpbibliothecarissen van vrije en aangenomen openbare bibliotheken werd om een toename van 3 miljoen verzocht. Ten slotte werd, voor de werking en de collecties van speciale openbare bibliotheken een toename van de toelage met 7 miljoen gevraagd.

Al deze amendementen, mijnheer de Minister werden ingediend om de subsidiëring te verhogen, maar werden dan ingetrokken op basis van de beloften die u heeft gedaan, met name dat in het bijblad die 210 miljoen hiervoor bij voorrang zouden worden gebruikt.

Minister K. Poma : Het bibliotheek-decreet en de vrije bibliotheken zijn mijn eerste prioriteit.

De heer C. Moors : Een ander krediet waarvoor de CVP bijzondere aandacht had was het krediet voor de welzijnszorg voor jongeren. Ook dit krediet werd met één miljoen vermindert. Onze fractie is hier ten zeerste om bekommerd omdat, in een periode van grote werkloosheid, de volledige aandacht naar de vorming van de jongeren moet gaan. Ook hier heeft u gezegd dat bij de begrotingswijziging dit krediet prioritair terug met één miljoen zou kunnen verhoogd worden.

Minister K. Poma. Ik heb zoëven gezegd dat, wanneer we alle posten inzake het jeugdwerk samentellen, we komen aan 13 miljoen. U heeft ook gehoord dat de jeugdmuziekscholen 2 miljoen vragen. Wij zullen moeten zien of het mogelijk is deze 13 miljoen aan de verschillende artikelen van het jeugdwerk te besteden, en zo niet zullen wij ook daarin prioriteiten moeten vastleggen, of misschien zelfs maar gedeelten geven.

De heer C. Moors : Ik herinner eraan dat duidelijk in de Commissie gezegd werd dat 1 miljoen bij die 210 miljoen

zou gevoegd worden. Ik hoop dat, wanneer u bijkomende prioriteiten stelt, wij daar toch mogen op rekenen.

Minister K. Poma : De prioriteiten zullen de amendementen zijn die neergelegd werden en ingetrokken.

De heer C. Moors : Ten opzichte van de begrotingspost „Stichting Rika De Backer”, voor de strijd tegen het geweld in de sport, hebt u gesteld dat deze verruimd werd. Ik geloof dat wij het kunnen toejuichen dat u inderdaad deze post wilt veruimd zien tot initiatieven tegen het geweld in de sport in het algemeen. Er werd hoe dan ook gesteld dat de stichting zelf bij prioriteit zou betoelaagd worden onder deze begrotingspost.

Minister K. Poma : Mevrouw De Backer heeft mij daar zelf over aangesproken. Ik geloof dat men een half miljoen nodig heeft. Ik heb beloofd deze 500.000 frank uit te trekken.

De heer C. Moors : Bij de post **filmbeleid** en het **filmfonds** werd een forse vermindering vastgesteld ten gevolge van de besparingstechnieken waarvoor men staat. Ook is daar toch een belangrijk saldo van het jaar 1981. Ik dacht dat u gesteld had dat dit bedrag zou overgeheveld worden naar het **filmfonds**, zodat de bekommernissen die voor diverse ilmutingen naar voren waren gebracht, onder andere wat de „Fugitive cinema” betreft, hieronder zouden kunnen gesitueerd worden.

De heer V. Anciaux : Als u zo voortgaat blijft er niets meer over voor onze prioriteiten.

De heer C. Moors : Dit betekent dat we in de Commissie, waar uw collega's ook aanwezig waren, zeer hard hebben gewerkt.

Ik herinner slechts aan deze engagementen. Ik wil nogmaals onderstrepen dat ik niet als verslaggever spreek.

De heer A. De Beul : Mijnheer Moors, de **commissie** cultuur heb ik voorgezet, anders had het niet doorgegaan.

De heer C. Moors : Ik heb geen allusie gemaakt op de werking.

De heer A. De Beul : Het gaat over de

amendementen die er behandeld zijn.

De heer C. Moors : Het waren goeie amendementen, maar er zijn er nog andere aangenomen buiten degene die ik heb opgesomd.

Ook zou ik de minister willen danken voor de toegestane toelagen voor de culturele raden van Kraainem, Linkebeek, het cultureel comité Voerstreek en het cultureel comité van Wemmel. Dit krediet is aanvaard.

In de commissie hebben wij ook de aandacht gevestigd op de subsidiëring – dat valt onder het krediet muzische vorming – van de **jeugdmuziekscholen**. Dienaangaande heeft zojuist een interpellatie plaatsgehad. Collega Breyne heeft een amendement ingediend om dat bedrag te verhogen, helaas werd het niet weerhouden.

Hoe dan ook, mijnheer de Minister, wij vragen nogmaals uw aandacht voor dit zeer interessante werk dat toch heel wat positiefs presteert bij onze jeugd. U heeft zelf gewezen op de kwantiteit en de kwaliteit van deze jeugdmuziekscholen. Ik zou er nog iets willen aan toevoegen.

Een aantal van deze muziekscholen zijn ontstaan door het feit dat er een scholenstop bestaat in verband met de gewone muziekscholen.

Mijnheer de Minister, dit waren enkele bedenkingen die wij wilden naar voren brengen. Ik wens u te danken voor de welwillendheid waarmee u naar de suggesties van de collega's heeft geluisterd en waarmee u zoveel mogelijk heeft rekening gehouden.

Ik wens u ook te danken voor het ruime gesprek dat in de commissie heeft plaatsgehad waardoor wij een betere visie kregen in verband met uw inzichten aangaande dit beleid. Dit wil niet zeggen dat wij het altijd eens waren maar ik meen toch te mogen zeggen dat u altijd zo vrijmoedig is geweest ons uw inzichten mede te delen.

Ten slotte wil ik de wijze onderstrepen waarop u hangende dossiers, zoals de Brake Grond, in openheid heeft behandeld, openheid die volgens de pers niet altijd schijnt te bestaan op vergaderingen die buiten de raad worden gehouden. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer E. Beysen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, in een vorige week verschenen interview verklaarde u, mijnheer de Minister, dat wanneer een analyse wordt gemaakt van hoe het cultuurbeleid organisch is gegroeid, men vaststelt dat het niets anders is dan het betalen van wedden en lonen en het subsidiëren van organisaties die zich met cultuur bezighouden.

U aarzelde niet eraan toe te voegen dat, zeker in de huidige omstandigheden die gedomineerd worden door de schaarheid aan middelen, deze gang van zaken geen gelukkige formule is.

U vertolkte, naar mijn gevoel, daarmee de mening van zeer velen. Laten we, bij de bespreking van de begroting cultuur 1982, samen een inspanning doen, die tot doel moet hebben u toe te laten een cultuurbeleid uit te stippen, dat minder strak gereguleerd is, dat minder budgettaire verplichtingen oplegt, met andere woorden een cultuurbeleid dat meer ruimte biedt voor creatieve inbreng, een cultuurbeleid waar veel meer rekening zal gehouden worden met datgene wat wordt gepresteerd in plaats van datgene wat wordt gestructureerd.

Deze visie stoelt op de onweerlegbare vaststelling dat de culturele sector thans bezwaard wordt door een ganse reeks decreten, waarvan het **bibliotheekdecreet** en het **theaterdecreet** als prototypes kunnen genoemd worden, een voor niet direct betrokkenen onontwarbare klus van **subsidiereglementeringen** voor de meest diverse uitingen van ons rijk geschakeerd cultureel leven en een aanzienlijk pakket van kapitaaluitgaven, waarvan het nuttigheidseffect niet altijd onomstootbaar vast staat.

Daaraan dient toegevoegd dat alle cultuurgegadigden, daarmee worden bedoeld alle personen en instellingen die jaarlijks langs de cultuurkas defileren, niet nalaten, met de regelmaat van een klok, hun prioritaire behoeften in het brandpunt van de belangstelling te plaatsen, via de brede waaier van middelen die voor **derge-**

lijke acties kunnen gehanteerd worden.

Ook op het culturele front maakt het gekende adagio opgeld : „besparen en desnoods inleveren **OK**, als het niet anders kan, maar liefst bij de buur.”

Geplaatst tegenover al deze, vanuit menselijk oogpunt, te begrijpen ontwikkelingen moet men bij het opstellen van de balans de vraag durven naar voren brengen : zijn wij na al die jaren culturele subsidie-expansie nu werkelijk een cultureel rijker Vlaanderen geworden ?

Bij het formuleren van het antwoord op die vraag, zullen velen het met mij eens zij dat men het antwoord moet nuanceren.

Een overweging die, bij de behandeling van die vraag vaak over het hoofd wordt gezien is de evolutie van de kwaliteit van de opvoeding.

Hebben wij in de jaren van de culturele expansie, niet te weinig oog gehad voor de kwaliteit van de opvoeding ?

Hebben wij, onder meer gedreven door de roep naar de democratisering van de opvoeding, de jeugd niet te weinig betrokken bij het cultureel gebeuren ?

Hebben wij de bevolking cultuurbewuster willen maken, moeten wij de jeugd, de enige investering die zeker rendeert naar de toekomst toe, niet onverwijd dichter betrekken bij de cultuur ?

De zin voor cultuur in het algemeen, voor culturele waarden in de breedste betekenis van het woord, moet onze jongeren op een meer systematische wijze bijgebracht worden vanaf het basisonderwijs tot en met de universiteit.

Deze zienswijze vergt uiteraard ook een meer uitgesproken culturele houding van al diegenen die zich in **onderwijsverband** met de opvoeding van onze jeugd inlaten. Dat betekent dat in de opleidingen, die toegang verlenen tot het verstreken van onderwijs, zowel als onderwijzer, regent als licentiaat, verplicht aandacht moet besteed worden aan het bijbrengen van de zin voor culturele waarden.

Het beleven van een toneelvoorstelling, het ervaren van een museumbezoek, het leren waarderen van kunst moet even belangrijk geacht worden als het kunnen opdreunen van vele vernuftige wiskundige en andere wetenschappelijke formules, die voor het grootste deel van de leerlingen in het later leven van geen enkel praktisch nut meer zijn

De optie voor een meer culturele opvoeding van onze jongeren is een optie op termijn, vooral omdat rekening houdende met de huidige bevoegdheidsindeling, het in de praktijk brengen van deze optie, slechts zal kunnen gebeuren mits grondig overleg tussen de onderwijsminister en de cultuurminister. Ik geef er mij rekenschap van. Welke heilige huisjes er ook zullen moeten worden afgebroken – ik neem aan niet tussen de betrokken ministers, wel tussen de betrokken administraties – ik dring er met de meeste nadruk op aan dat u, mijnheer de Minister, onverwijd de nodige initiatieven zal willen nemen, om na te gaan hoe onze jeugd dichter bij het cultureel gebeuren kan betrokken worden en hoe onze jongeren meer zin voor cultuur kan worden bijgebracht. Maar ook op korte termijn kunnen initiatieven ontwikkeld worden om de bevolking cultuurbewuster te maken.

Dit kan door het cultureel aanbod uit te breiden en dichter bij de mensen te brengen. Al dan niet ontkend worden dat op dat vlak in het verleden lovenswaardige inspanningen werden geleverd, toch blijft ook bij ons nog veel te doen.

Mag ik de minister voorstellen „culturele gangmakers” in het leven te roepen, die kunnen gerecruteerd worden onder de afgestudeerde, helaas meestal werkloze, kunsthistorici, „culturele gangmakers” die in mobiele teams een begeleidingsaanbod kunnen verzorgen voor bezoekers van tentoonstellingen, musea en kunsthistorische gebouwen.

Het is slechts één voorbeeld uit vele die naar voren kunnen gebracht worden, om ons cultuurbeleid, dat wat grauw is geworden onder de talloze decreten en reglementeringen, **opnieuw** wat vitaler en origineler te **ma-**

Beysen

ken.

In het tweede deel van mijn betoog zal ik enkele kritische kanttekeningen formuleren rond het theaterdecreet.

Het nogal gul opgestelde theaterdecreet leidde naar een zee van betoelaagde gezelschappen, elk met eigen kernen van acteurs. Dit is op zichzelf geen slechte zaak, mocht er in vele gevallen geen sprake zijn van dubbel gebruik of van, vaak om subsidieredenen, gesplitste gezelschappen.

Het is trouwens een publiek geheim dat er in het theatermilieu openlijk gepraat wordt over het teveel aan gezelschappen.

In afwachting dat het theaterdecreet zal herzien worden – een herziening die een dringend karakter heeft, omwille van het feit dat de ontwikkeling in verband met de toepassing van het decreet budgettair niet meer te volgen is moet ingegrepen worden tegenover de uitwassen.

Daarbij ga ik ervan uit dat het kwaad met wortels en al dient uitgeroeid en ik stel zulks zonder één enkele nuance.

De samenstelling van de adviescommissie voor het theaterdecreet dient dringend te worden herzien. Hoe kan het verantwoord worden dat het gros van de theaterdirecteurs zitting heeft in de adviescommissie? Hoeft het betoogd dat de verdeel en heers-methode hier wordt botgevierd? Het is een onduidelijke toestand waaraan stante pede een einde moet worden gemaakt. Leden van de adviescommissie voor het theaterdecreet mogen geen enkele binding hebben met de theaters die in aanmerking komen voor subsidiëring. Is dit niet de evidentie zelf?

Artificiële splitsingen van theatergezelschappen en het op de been brengen van cumulgezelschappen moeten onmogelijk worden gemaakt.

Wie kan het nog langer gedogen dat één gezelschap, twee kleine zaaltjes bespeelt onder drie namen. Dit is het geval voor het Fakkelt-, Meir- en ETA-theater, goed voor 23,5 miljoen subsi-

dies!

Wie kan nog langer de ogen sluiten voor een cumulgezelschap zoals het Raamtheater, onder de directie van een KNS-regisseur, met een kern van acteurs die tevens KNS-acteurs zijn. Dient de toegekende subsidie van niet minder dan 4,5 miljoen dan in hoofdzaak niet om een tweede wedde aan deze acteurs te betalen?

En dan praten we nog niet over de vraag of al de betoelaagde gezelschappen een theatervorm brengen, die een eigen stempel draagt.

Bij de meeste gezelschappen valt een onderscheid in het repertorium nauwelijks te onderkennen. Opvallend daarbij is, dat uitzonderingen zoals „Het Nieuw Vlaams Theater, De Waag” en „De Zwarte Komedie” niet te na gesproken, Vlaams werk, niet aan bod komt.

Kan de Minister niet voorzien in het verplicht opnemen in het repertoire van minimum één stuk van eigen bodem? Het zou alvast een flinke aanmoediging inhouden ter bevordering van de eigen dramaturgie.

In verband met de opleidingen voor de acteurs, dient de vraag te worden gesteld of het in stand houden van twee scholen te weten het Conservatorium en de studio Herman Teirlinck, in de huidige omstandigheden niet van het goede te veel is, daar waar anderzijds moet vastgesteld worden dat geen enkele opleiding voorzien is voor regisseurs en scenografen.

In de begroting 1982 worden toelagen voor de Nederlandstalige toneelkunst voorzien, ten belope van 438,6 miljoen. Dit houdt een vermeerdering in van 12,4 miljoen ten aanzien van vorig jaar. Deze verhoging wordt verantwoord om de goede werking van de beroepstheaters te waarborgen.

Mijnheer de Minister, ik hoop u te hebben aangetoond, dat, mits een na te streven beleidsombuiging, de beschikbaar gestelde kredieten beter kunnen aangewend worden. Ik reken op u, om inzake het theaterbeleid orde op zaken te stellen.

Minister K. Poma: Wat het theater betreft, kan dit onmogelijk voor de be-

groting 1982, dit kan maar voor de begroting 1983.

De heer E. Beysen: Laat ons daar dan onmiddellijk werk van maken.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, om tijdsredenen was ik zinnens om het derde gedeelte van mijn betoog in te perken of zelfs te laten wegvallen, omdat ik dit eventueel ter sprake zou kunnen brengen ter gelegenheid van de bespreking inzake het Cultureel Centrum, de Brakke Grond in Nederland, voorzien voor de vergadering van morgen.

Naar aanleiding echter van de uiteenzetting van de heer Van Grembergen, lijkt het mij toch gepast dat ik even bondig inga op de problemen rond De Brakke Grond.

Het improvisatorische karakter van dit eerste project, dat de autonomie van de Vlaamse Gemeenschap inzake internationale culturele samenwerking moet valoriseren, neemt naar mijn mening afmetingen aan die de vraag oproepen of nog wel ooit zal kunnen rechtgetrokken worden, wat al scheef hing van bij de start.

De vragen en de antwoorden die tot nu toe over de Brakke Grond werden gesteld en gegeven vormen evenveel bewijzen van een wanbeleid. Het valt niemand moeilijk een verzameling van sterke Brakke Grond-verhalen naar voren brengen. Het lijkt mij best in het openbaar zo weinig mogelijk ruchtbaarheid te geven aan de Brakke Grond-wanttoestanden. Het is, naar mijn mening al te beschamend.

Mijnheer de Minister, u tracht een voor alle partijen aanvaardbare oplossing voor het beheer en de werking van de Brakke Grond uit te werken.

Er bestaat geen enkele reden waarom wij u in dit opzet niet zouden steunen en wij hopen van ganser harte dat, na twee jaar werking van de Brakke Grond, de balans heel wat positiever zal uitvallen. Evenwel moet nu reeds een alternatief voor ogen worden gehouden. In geval mocht blijken dat, ondanks alle goede wil, de Brakke Grond ons „pakken” geld zou blijven kosten, zonder rendement in verhouding – geld dat beter zou worden be-

Beysen

steed om onze Cultuur in Nederland of elders uit te dragen dus in het geval dat de bestaande toestand niet kan worden gesaneerd, moet u de meest drastische beslissing nemen. Dit wil zeggen : de Brakke Grond sluiten. Geachte collega's, een journalist schreef onlangs : „Tussen de verklaringen van Karel Poma door merkt de toehoorder dat ook het cultuurdepartement wordt geteisterd door de dwang van de budgettaire beperkingen”.

Dit is een opvatting die slechts ten dele kan worden gedeeld omdat wij ervan overtuigd zijn dat binnen het cultuurdepartement een belangrijk aantal organisaties worden gesubsidieerd waarvan niet geweten is of die allemaal geld tekort hebben en waarvan niet iedereen volmondig beaamt dat deze organisaties inderdaad zo noodzakelijk zijn.

Tevens moet men durven zeggen dat, afgezien van de persoon die het cultuurdepartement leidt, het te vaak het geval is dat niet geweten is waarvoor deze subsidies worden aangewend. Op dat stuk moeten er grondiger controles worden uitgevoerd.

Mijnheer de Minister, uw intentie om de personeelsleden van de culturele organisaties rechtstreeks uit te betalen, moet vanuit de bekommernis enerzijds om het personeel geregeld te betalen en anderzijds om precies te weten waar wedden en lonen naartoe gaan, zo snel mogelijk worden ingevoerd.

Wij beseffen voldoende dat cultuur, zo ruim als kan, financieel moet worden ondersteund, maar wij beklemtonen anderzijds dat het rendement van de in cultuur geïnvesteerde middelen zo hoog mogelijk moet zijn. Met andere woorden, wij hebben recht op een culturele kosten/baten-analyse, uitgedrukt in spirituele waarden.

Mevrouw de Voorzitter, geachte collega's, ik hoop dat ik, vanuit onze liberale visie, een aantal bouwstenen heb weten aan te reiken, waarvan ik hoop dat u er een aantal beleidsspeerpunten zult van maken in het verder voeren van uw beleid.

De Voorzitter : De heer Seeuws heeft

het woord.

De heer W. Seeuws (op de tribune) : Mevrouw de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, gisteravond bij het nadenken over de conceptie van mijn uiteenzetting namens de socialistische fractie, bij de bespreking van de begroting voor 1982 aangaande de culturele aangelegenheden, dacht ik onvermijdelijk terug aan de toespraak van een eminent deskundige - ik zal gee namen noemen maar velen kennen hem - die enkele weken geleden op een internationale studiedag van de Centrale voor Socialistische Cultuurbeleid in het Kasteel van Ham te Steenokkerzeel handelde over „Tien jaar cultuurpolitiek in Vlaanderen”.

Hij citeerde onder meer uit een interview dat de Gemeenschapsminister voor cultuur toestond aan een hem bevriend tijdschrift, na zijn ambtsaanvaarding en waaruit we konden opmaken dat de huidige Minister wel verder wil gaan dan het enge subsidiariteitsprincipe, of het beginsel van de „gesubsidieerde vrijheid” waarop het beleid van al zijn katholieke voorgangers in hoofdzaak was gesteund.

Inderdaad, en we citeren de heer Minister die verklaarde :

„We wensen ertoe te komen om waardevolle projecten te steunen en te subsidiëren, veeleer dan organisaties enstructuren te financieren, waarvan de noodzakelijkheid niet altijd duidelijk is. Deze politiek zal zich trouwens niet beperken tot het domein van de Schone Kunsten ; ook in de sectoren als volksontwikkeling en samenlevingsopbouw willen we evolueren naar het valoriseren en uitbouwen van concrete en goedomlijnde projecten”.

Voorwaar een nieuw geluid dat de eentonigheid van een reeds traditioneel cultureel beleid zoals wij dat de jongste jaren kenden overstijgt. Hier klinkt wel, zoals bedoelde gezagsvolle spreker deed opmerken, een toon die, zij het aarzelend en nog zeer voorzichtig, de strakke subsidiariteit wellicht zou kunnen versoepelen en zelfs kan leiden naar onze principes van planning, ook in het cultuurbeleid.

Maar bij zijn toelichting op de begroting voor 1982 stelde de Gemeen-

schapsminister voor cultuur nochtans dat binnen het kader van de hem toegemeten begroting, met de drastische besparingen die zij inhoudt, in eerste instantie werd nagestreefd - in overeenstemming met de beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve - in de mate van het mogelijke te voldoen aan de bij decreet of regeling vastgelegde uitgaven, en dat aan nieuwe behoeften momenteel niet kan worden tegemoetgekomen.

Minister K. Poma : Het kan niet anders. .

De heer W. Seeuws : Maar we missen echter in deze toelichting duidelijke prioriteiten, die rekening houden met de grote maatschappelijke mutaties die onze samenleving op een dwingende wijze ondergaat.

Het totaal gebrek aan voldoende en gericht wetenschappelijk onderzoek en planning in de culturele sector bracht reeds in het verleden mee dat de ministeriële willekeur volop kon spelen, onder meer en in het bijzonder in infrastructurele projecten die bij ingeving, wellicht van een hoger wezen, liever dan bij rationele en systematische studie werden verwezenlijkt.

- De heer J. Pede, Voorzitter, treedt op nieuw als Voorzitter op.

Kortom, ingevolge de systematische toepassing van het principe van de „gesubsidieerde vrijheid”, en bij een totaal gebrek aan planning, spreiding en het bepalen van de noodzakelijke prioriteiten kon, zolang er geen grote financiële bezwaren werden opgeworpen, rustig worden doorgeboerd.

Vandaag echter laat de geldelijke bron het lelijk afweten en wordt onder de mom van de economische en budgettaire crisis aan iedere sector een reeks restricties opgelegd, die ook het culturele domein zwaar treffen.

Men spreekt trouwens steeds van crisis, zonder daarbij expliciet te vermelden dat het in werkelijkheid om diepgaande maatschappelijke mutaties gaat die zowel de tewerkstelling als de leefgewoonten van de gewone burger nog grondiger zullen wijzigen in de toekomst.

Onder druk van de vernieuwde elek-

Seeuws

tronische revolutie ontstaan inderdaad nieuwe en uitgestrekte domeinen van vrijetijdsbesteding en van noodzakelijke omschakeling, bijscholing en permanente vorming. Daarom ook dat landen met een progressiever beleid zoals Frankrijk, Oostenrijk en nu ook Griekenland onder meer, hun culturele uitgaven niet afremmen maar integendeel opdrijven, met bijzondere accenten in welbepaalde sectoren van het beleid.

Aan dit alles dachten wij, mijnheer de Voorzitter en geachte collega's, toen we ons de slotbeschouwing herinnerden van de reeds geciteerde spreker op de CSC-studiedag, wanneer hij stelde dat we ter zake realistisch moeten leren denken en ageren.

We moeten dan ook op grond van de huidige begroting nagaan, niet wat kan bespaard worden, maar wel wat met ongeveer dezelfde algemene middelen kan gedaan worden en, zo mogelijk, beter kan gedaan worden.

Mijnheer de Voorzitter, in het tweede deel van mijn betoog wil ik de aandacht van de Raad vragen voor een vijftal bijzondere aandachtspunten, aangezien de leden van deze Raad dank zij het uitstekend verslag van onze collega Moors, van de uitgebreide besprekingen in de Commissie kennis hebben kunnen nemen, van de talrijke vragen die werden gesteld en even uitvoerig en gedocumenteerd werden beantwoord door de Gemeenschapsminister.

Ten eerste een woord over de internationale culturele samenwerking. Ik moet er vooraf de leden van de Raad — zij die nog aanwezig zijn en zij die misschien later de moed zullen hebben het verslag te lezen — aan herinneren dat het **Commissariaat-Generaal** voor Internationale Samenwerking vorig jaar bij decreet werd opgericht om de Nederlandse cultuur in het buitenland beter te kunnen behartigen door onder meer deskundig personeel met ervaring te kunnen aanwerven, wat blijkbaar binnen het kader van de huidige dienst voor de internationale betrekkingen niet kon.

Zoals trouwens afgesproken zou on-

der meer het Vlaams Culturele Centrum „De Brakke Grond” in Nederland onder het Commissariaat-Generaal ressorteren, wat nu bij decreet zo worden bekrachtigd.

Een moeilijkheid daarbij is nu blijkbaar de exploitatie van sommige diensten bij „de Brakke Grond”, waarbij de Minister ons zijn bedoeling te kennen gaf hiervoor een Stichting naar Nederlands recht te zullen oprichten.

Graag kregen wij van de heer Minister nog antwoord op volgende vragen die we in dit verband stellen :

— zal de rol van de Stichting beperkt blijven tot de exploitatie van commerciële- en restauratie-activiteiten van het Centrum ?

— zal de leiding van de Stichting toevertrouwd worden aan het leidend personeel van „De Brakke Grond” en van het Commissariaat-Generaal ?

Wat gebeurt er met het personeel van de huidige dienst voor Internationale Culturele Betrekkingen, dat zijn opname in het Commissariaat niet heeft aangevraagd of niet heeft bekomen, doch in feite onwetend was over de beslissing de dienst per 1 juli aanstaande op te heffen.

Wat nu het cultuurpact betreft : ook daarover is de laatste tijd nogal wat te doen geweest.

Ik zal niet ingaan op de door sommigen gestelde vraag om herziening, wel over de eventuele uitbreiding naar de persoonsgebonden materies. Daarover volgende concrete vragen aan de Minister :

Welke zijn uw inzichten, mijnheer de Minister, aangaande de bescherming van de ideologische en filosofische minderheden inzake de persoonsgebonden materies, al dan niet door een uitbreiding van het cultuurpact ?

Blijft u, mijnheer de Gemeenschapsminister, zoals vroeger voorstander van onze vraag om overheveling van de cultuurpactcommissie naar de diensten van de Eerste Minister, om het probleem van „controleur en gecontroleerde”, als voorgedij-minister uit de weg te gaan ?

Zal u, aangezien de hoofdinspecteur-

adviseur van de cultuurpactcommissie nu tot medisch adviseur bij de Brakke Grond is benoemd, de normale bevorderingsprocedure toepassen ten einde de statutaire rechten van het betrokken personeel te beveiligen ?

Ten derde zou ik een lans willen breken aangaande de coördinatie van het vormingsaanbod, ondermeer door de organisatie van een stelsel van betaald educatief verlof.

We staan achter het aangekondigde initiatief van de Gemeenschapsminister, om de samenwerking en de coördinatie van -de RVA-beoepsomscholing, de middenstandsopleiding en de landbouwopleiding met de klassieke beroepsopleiding, in het kader van het onderwijsdepartement, te stimuleren.

Anderzijds vragen we de Minister met aandrang mee te ijveren om de stelsels van de sociale promotie voor algemene vorming en van de uurkredieten om te vormen tot een wat we zouden kunnen noemen systeem van „betaald educatief verlof”.

Daarover is reeds heel wat studiewerk verricht en werd berekend dat het financieel een nuloperatie is, terwijl iedereen die met de tewerkstellingsproblemen van vooral de jongeren en de vrouwen te maken heeft, erkent dat precies in dit vormingsaanbod moet worden geïnvesteerd om op eigen kracht de crisis te lijf te gaan.

Vervolgens wil ik, mijnheer de Voorzitter, dames en heren Ministers, waarde collega's, nog uw gewaardeerde aandacht vragen voor de problematiek van de omroep.

Zoals ik gisteren bij mijn tussenkomst nog kon beklemtonen, hebben wij de indruk dat alle middelen goed zijn om het omroepmonopolie van de BRT af te breken, onder meer door de groei van de dotatie af te bouwen en een steeds kleiner deel van het kijk- en luistergeld aan de BRT toe te kennen, terwijl nationaal getreuzeld wordt met de beslissing over de eventuele invoering van reclame op de televisie, maar ondertussen — wederechterlijk — de kassa's van de zogenaamde grote commerciële vrije radio's rinkelen, zoals gisteren een krant met veel details durfde te publiceren.

Seeuws

Ondertussen is er ook beweging in de grote krantengroepen, maar wordt nationaal opnieuw getreuzeld met de toekenning van de steun aan de opiniëpers.

Het wordt dus wel hoog tijd, mijnheer de Minister, om het initiatief van uw voorganger opnieuw ter hand te nemen om een ruim beraad over een globaal mediabeleid op gang te brengen.

Mijnheer de Voorzitter, ik besluit met een laatste woord over de uitvoering van het bibliotheekdecreet.

Tijdens het debat over de verklaring van de Vlaamse Executieve zei ik reeds, wat de prioriteitskeuzen betreft, dat „als niets meer kan dit wél nog moest kunnen”, omdat een modern opgevat en goed uitgerust gemeentelijk bibliotheeknet de basis zelf is van elke volksoontwikkelingsactiviteit en van iedere vormings-, opvoedings- en permanente educatieve gedachte.

Alles pleit ervoor om de Gemeenschapsminister van Cultuur te helpen om zijn wettelijke verplichtingen, die bij decreet zijn vastgelegd ook financieel na te komen :

– de uitbouw van een net van gemeentelijke openbare bibliotheken was dringend nodig om een op andere, ons omringende landen, wel 50-jarige achterstand op te halen.

– bovendien betreft het een door het rijk gesteund lokaal intitiatief dat de verzuiling van het cultureel leven in Vlaanderen althans in één sector doorbreekt.

– de bibliotheeksector kan trouwens in deze tijd van zware economische achteruitgang voor een bijzonder interessante en vrij uitgebreide en gespecialiseerde tewerkstelling zorgen.

– het zou ten slotte door de voorziene besparingen onrechtvaardig zijn dat deze gemeenten gestraft worden die de wet hebben toegepast en hun verplichtingen te zake zijn nagekomen.

Anderzijds vereist – en u heeft het zelf beklemtoond – de loutere toepassing van het door de Gemeenschaps-

Senator W. Seeuws (SP) en Senator P. Matthys tijdens het begrotingsdebat

minister voorgestelde „crisisbesluit” dat een vermindering van de personeelsuitgaven en van de personeelsformaties, van de openingsuren en van de boekencollecties inhoudt, voor de plaatselijke openbare bibliotheken een begrotingsbedrag van 500 miljoen, in plaats van de voorgestelde 427 miljoen frank.

Men kan wellicht een afremming van de nochtans door de inspectie van Financiën goedgekeurde voorziene groei van 600 miljoen tot 500 miljoen frank argumenteren, maar niet een afbraak tot 427 miljoen miljoen, zonder dat de gevolgen hiervan onverantwoord op de ondergeschikte besturen worden afgewenteld, wat zou neerkomen op een bijkomende inspanning vanwege de betrokken gemeenten, ten bedrage van 60 miljoen frank.

Daarom hadden wij, mijnheer de Voorzitter, namens onze fractie een amendement ingediend in de commissie om de niet-gesplitste kredieten van 427,4 miljoen te verhogen tot 500 miljoen frank.

Ingevolge de uitdrukkelijke verkla-

ring van de heer Minister dat indien de som van ongeveer 200 miljoen frank die vorig jaar werd vastgelegd vrijkomt, dit bedrag bij voorrang zal gebruikt worden voor de financiering van het bibliotheekdecreet en de bijpassing tot 500 miljoen voor de POB in het bijzonder, en op ons aandringen op waarborgen voegde de Minister er ter zake aan toe dat, indien dit niet moest gebeuren dit vanzelfsprekend een zwaar politiek incident zou betekenen.

Op deze laatste verklaring trokken wij ons amendement in, doch we stellen vast dat deze nochtans belangrijke verklaring wel mondeling in de commissie werd overgebracht, maar niet in het schriftelijk verslag werd opgenomen.

Graag kregen we het standpunt van de Gemeenschapsminister opnieuw bevestigd zodat we terzake onze houding kunnen bepalen.

Minister K. Poma : Mijnheer Seeuws, ik heb dit al bevestigd, naar aanleiding van de interpellatie.

De heer W. Seeuws : Dat is iets minder

Seeuws

vergaand dan wat u in de Commissie heeft gezegd. Tot nu toe herhaalt u alleen maar dat, als u dat bedrag krijgt, dit daar bij voorrang zal worden aan besteed.

In de Commissie bent u net één stap verder gegaan, wat ons ertoe heeft aangezet ons amendement in te trekken, want u heeft gezegd dat, als dit niet mocht gebeuren, dit vanzelfsprekend een zwaar politiek incident zou betekenen.

Minister K. Poma : Ik blijf bij mijn standpunt dat ik in de Commissie heb ingenomen.

De heer A. De Beul : In het verslag staat tekstueel ik citeer : „Deze som van 2 10,6 miljoen frank wordt aan onze begroting toegevoegd en zal in een bijblad verschijnen. Deze som zullen wij verdelen over de verschillende posten naar behoeften. Dit betekent dus dat wij voor 1982 deze som mogen Overdragen naar een ander begrotingsartikel dan dit van 1981. Deze niet onbelangrijke som zal ons onder andere toelaten, tijdens de uitvoering van de begroting, tijdig bepaalde posten bij te schaven”.

De heer W. Seeuws : Vooraleer mijn betoog te beëindigen, wens ik nog een woord te zeggen naar aanleiding van de uiteenzetting van de heer Beysen, uiteenzetting die ik **overigens** voor een deel met beide handen toejuich. Het eerste deel van zijn betoog heeft mij bijzonder beroerd. Ik meen dat velen van de nog aanwezige leden gevoelig zijn voor de kunstzinnige vorming van de jeugd en ook de mening zijn toegedaan dat daaraan veel meer belangstelling zou moeten worden besteed.

Wat het theaterdecreet betreft, kan ik evenwel niet voorbijgaan aan mijn bekommernis voor de nogal ongenueanceerde stelling – maar dit is wellicht Opzettelijk gedaan om een probleem scherp te stellen. Wellicht kan het beleid ter zake verbeterd worden en rationeler ingespeeld worden **op** de toepassing van het decreet. Maar laten wij toch niet terugkeren naar **de** donkere tijden, die toch niet zo ver af liggen, mevrouw De Backer zelf heeft

die startperiode nog meegemaakt, toen de theatermensen echt nog seizoenarbeiders waren. Daar mogen we niet naar terugkeren. Laten wij gezamenlijk proberen het beleid inzake het theaterwezen te verbeteren.

De heer E. Beysen : Uw stelling is even ongenueanceerd als de mijne, mijnheer Seeuws. Ik meen dat de gulden middenweg eens te meer de juiste zal zijn. In ieder geval moeten de uitwasen op dat gebied worden weggeveegd.

De heer W. Seeuws : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, ik dank u voor uw aandacht. (**Applaus bij de SP**)

De Voorzitter : De heer De Beul heeft het woord.

De heer A. De Beul (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, de voorliggende cultuurbegroting is een afgeslankte versie van de traditionele bijstandsbegroting voor verenigingen en lagere overheden die, hoe dan ook ergens met cultuur of wat men daaronder wenst te verstaan bezig zijn of verondersteld worden zulks te doen.

In een recent interview met het weekblad „Knack” beschrijft de Minister van Cultuur zeer duidelijk het beleid van de jongste tien jaar. Ik citeer : „Wanneer wij een analyse maken van hoe het cultuurbeleid organisch is gegroeid, stellen wij vast dat het niets anders was dan het betalen van wedden en lonen en het subsidiëren van organisaties die aan cultuur doen. Zeker in de huidige omstandigheden vinden wij dat geen gelukkige formule”.

Uit het verdere verloop van het interview blijkt evenwel dat aan de opvatting „cultuurbeleid is gelijk aan subsidiebeleid” niet zo direct iets zal veranderen. Wel is het klaarblijkelijk de bedoeling wat meer controle op de bijstand uit te oefenen en bepaalde misbruiken zoals dubbele subsidiëring enzovoort tekeer te gaan.

Ook de nieuwe titularis van het departement van cultuur gaat dus de oude vertrouwde en platgetreden paden van het subsidiebeleid bewandelen.

‘Dat is, enerzijds, vrij gemakkelijk want enige visie op het cultuurbeleid moet men daarvoor niet hebben, maar anderzijds is het in de huidige crisistijd toch ook niet zo lonend vermits de ter beschikking gestelde kredieten fel werden ingekrompen, zodat een aantal ongelukkige keuzen zich opdringen wat her en der de nodige frustraties in het leven roept.

Mijnheer de Minister, de regelrechte keuze voor de voortzetting van het klassieke subsidiebeleid betreuren wij ten zeerste vooral omdat uw aantreden op het departement van cultuur, na zovele jaren homogeen CVP-beleid, juist in deze crisisperiode bij velen de stellige hoop had gewekt op een beleidsverandering die precies zou inspelen op de noden van deze moeilijke tijd.

Wij staan vlak voor een periode waarin op een quasi definitieve wijze **de** vrije tijd voor iedereen zal toenemen tengevolge van de **rationaliserings**-processen in de economie en de onontwikkelbare herverdeling van de arbeid. Bovendien zullen wij, in een overgangsfase alvast, nog jaren met honderdduizenden werklozen zitten met het daaraan verbonden vrijetijdsproblemen voor deze mensen. De tijd besteed aan economisch renderende maatschappelijke arbeid zal van nu af sterk afnemen ten voordele van de toenemende tijd voor autonoom leven en werken. De tijd die niet gebruikt wordt voor „**het** brood verdienen” moet door onze medeburgers op een positieve wijze kunnen worden doorgebracht zonder commerciële uitbuiting en zonder verloedering. Deze autonome tijd, die iedereen zelfstandig en vrij zinvolle wijze moet kunnen gebruiken, moet het spanningsveld zijn waarbinnen ieder eigentijds en toekomstgericht **cultuur**-beleid zich moet bewegen.

Ik zou me even willen afzetten tegen hetgeen de heer Beysen daarnet **van**-op deze tribune heeft gesteld. Hij zegt dat wij het begrip voor de culturele waarden moeten stimuleren. Hij geeft zelfs als voorbeeld dat wij gangmakers zouden moeten aanstellen om de mensen te begeleiden bij hun bezoek aan musea en dergelijke. Ik kan daar inkomen, maar het is een verouderde

De Beul

opvatting van wat cultuurbeleid is. Wat is nu cultuur? Daar zou men eindeloze discussies kunnen over hebben. Ik wil de heer Beysen evenwel volgen, indien hij aan zijn begrip cultuur de meest ruime betekenis hecht, maar niet wanneer hij het zou opvatten in de enge betekenis die men er maar al te dikwijls aan geeft, met name een soort van elitaire bezigheden, wat dat op zichzelf ook moge zijn.

De heer E. Beysen : Ik heb dat maar bij wijze van voorbeeld aangehaald.

De heer A. De Beul : Het streven naar een eigentijdse toekomstgericht cultuurbeleid is een enorme opdracht met verstreckende consequenties. Wij beseffen dat ten volle maar het schrikt ons niet af, temeer omdat er geen alternatief is, tenzij de ondergang van onze beschaving.

Wij pleiten dan ook voor een globaal cultuurbeleid dat zeer ver de oevers van het klassieke subsidiebeleid overschrijdt. Zulk beleid is echter alleen mogelijk met adequate middelen en een aangepaste strategie.

De voorliggende begroting, mijnheer de Minister, getuigt noch van het ene, noch van het andere. Wat meer is, zij gaat er regelrecht tegenin. Juist in deze crisisperiode, staande tegenover de enorme uitdaging van de toenemende autonome vrije tijd, de **cultuurbegroting inkrimpen**, is een aanfluiting van wat terecht cultuurbeleid veronderstelt. Precies om deze uitdaging op te vangen heeft het Franse parlement voor dit jaar het cultuurbudget verdubbeld. De Vlaamse Executieve daarentegen brengt zelfs het meest verantwoorde deel van het subsidiebeleid in het gedrang. De voorgestelde begroting met haar drastische bezuinigingen op het bibliotheekwerk, remt bijvoorbeeld de zo moeizaam bevochten uitbouw van ons openbaar bibliotheekwerk sterk af en indien in september de transfert van 210,6 miljoen van de vorige begroting niet aan het cultuurdepartement wordt toegewezen, komt het openbaar bibliotheekwerk zelfs volledig in het gedrang. Wat is er nu meer nefast, gelet op de toename van de autonome vrije tijd, dan het neerhalen van het open-

baar bibliotheekwerk, waar wij zelfs nog een hele achterstand ten overstaan van het buitenland hebben goed te maken?

Juist in deze crisisperiode het cultuurbeleid beperken tot het klassieke subsidiebeleid, zou getuigen van onverantwoorde kortzichtigheid. Wij menen dat de uitdaging van de autonome vrije tijd moet aangevat worden met een strategie waarvan de eerste doelstelling moet zijn te komen tot een planmatig en globaal cultuurbeleid.

Om hiertoe te komen, is de oprichting van een „Sociaal-cultureel planbureau” een noodzakelijke vereiste. Dit bureau moet als opdracht hebben een samenhangende beschrijving van de sociale en culturele situatie in Vlaanderen uit te werken. Daarnaast moet dit bureau voorstellen kunnen ontwikkelen hoe op dat terrein het beleid zou kunnen worden gevoerd, welke middelen en instrumenten er zouden moeten ingezet worden.

Tevens zouden door dit bureau de effecten van beleidsmaatregelen objectief en wetenschappelijk kunnen worden beoordeeld.

Wil men de autonome vrije tijd doelmatig begeleiden, dan moet men een idee hebben hoe de huidige situatie is, om vervolgens maatregelen op punt te stellen tot het bereiken van de gewenste situatie. Meer concreet zou het zeer nuttig zijn nu te weten hoeveel vrije tijd onze mensen, rekening houdend met geslacht, beroep en opleidingsniveau, nu besteden aan, ik noem maar op : lezen, naar de film of het toneel gaan, deelnemen aan het besturen van hun gemeente, een cursus volgen, aan sport doen of één of andere hobby beoefenen, musea bezoeken, meer vrienden zien, vaker uitgaan en bezoek krijgen, meer dingen zelf maken en minder elders kopen, het gezinsleven, andere praktische vakken leren zoals bijvoorbeeld timmeren, naaien, enzovoort.

Ook zonder al te veel studie kunnen wij nu bijvoorbeeld reeds vooropstellen dat er nood is aan een concreet stimuleringsbeleid voor volwasseneneducatie. De jongste jaren is er een toenemende behoefte gebleken om „opnieuw te gaan leren”. Op een tachtig-

tal plaatsen in Vlaanderen zijn er alfabetiseringscursussen gestart. Ook lees- en schrijfgroepen (niveaus lager onderwijs) en een zestal projecten „tweedekans-onderwijs” (niveau middelbaar onderwijs). Zij moeten het stellen zonder enige noemenswaardige ondersteuning, terwijl deze initiatieven duidelijk nieuwe behoeften aantonen bij mensen die ontegensprekelijk in hun jeugd minder kansen hebben gehad of benut.

Het is volkomen aangewezen dat er een competente interdepartementale begeleidingsgroep zou worden opgericht voor deze volwasseneneducatie, terwijl tevens dringend duidelijke criteria ter ondersteuning van deze nieuwe ontwikkelingen moeten worden uitgewerkt. De huidige mogelijkheid tot het verlenen van een experimentele toelage is volstrekt ontoereikend. Overigens zijn er voor de toekenning geen hanteerbare criteria voorhanden. Bovendien dient gezocht naar een coördinatie van het vormingsaanbod voor volwassenen, waarin ondermeer het onderwijs, het vormingswerk, de RVA-diensten en de educatieve diensten van de omroep dienen betrokken, zoals dat trouwens ook in Nederland gebeurt.

Zonder al te veel studie kunnen wij rustig stellen dat er behoefte is aan een „open universiteit” en aan het invoeren van educatief en creatief verlof ter aanvulling van de huidige bestaande systemen van „sociale promotie” en „kredieturen”.

Deze algemene beschouwingen, mijnheer de Minister, zou ik willen afsluiten met een verwijzing naar uw „**beleidsnota** samenlevingsopbouw” die mijns inziens een goed initiatief is, maar die minder voor contestatie vatbaar zou zijn, indien zij mede geïnspireerd ware geweest door het „Sociaal-cultureel planbureau”, waarover ik het daareven had en indien alle bij het veld betrokken instellingen zouden geraadpleegd kunnen worden via de Hoge Raad voor Samenlevingsopbouw, terwijl u nu vanuit het opbouwwerk speciaal dan vanuit de Federatie Territoriaal Opbouwwerk zelfs beschuldigd wordt van „**verstaatsing**”.

Minister K. Poma : Zeer sluw uitgedacht.

De heer A. De Beul : Maar u mag zich daaraan niet storen. Men zou kunnen zeggen dat het Sociaal-cultureel Planbureau dat ik voorstel ook een vorm van verstaatsing is. Maar dat is het niet. Het is werkelijk een **beleidsinstrument** om te komen tot de uitvoering van een goed bedachte en goed geconstrueerde culturele politiek.

Mijnheer de Minister, tenslotte nog dit : u is natuurlijk niet verantwoordelijk voor het sinterklaasbeleid van uw voorganger, waarmede uw begroting erfelijk zwaar is belast, maar waar uw eigen verantwoordelijkheid wel speelt is het blote feit dat u zich onvoldoende heeft afgezet tegen de claim van uw collega's uit de Vlaamse Regering om de cultuurbegroting samen te drukken. Wij hopen maar dat dit bij het opmaken van de begroting 1983 niet zal worden herhaald. Bovendien hopen wij dat uw begroting 1983 zal vergezeld zijn van een beleidsnota, die getuigt van een vernieuwde visie op het beleid, dus ook van de wil om structurele veranderingen te bewerkstelligen. U, mijnheer de Minister, als eerste vrijzinnige cultuurminister, is dit aan onze gemeenschap verplicht.

In het tweede deel van mijn toespraak bij deze cultuurbegroting wens ik, vrij kort, even in te gaan op een **aantal** deelaspecten, mede met de bedoeling, vrij concrete antwoorden te bekomen op de gestelde vragen.

Wat het openbaar bibliotheekwerk betreft, wens ik volgende vragen te stellen :

1. tegen welke datum wordt het Nationaal Centrum voor Openbare Bibliotheken operationeel ?
2. Voor het door uw voorganger gestarte „informatica-systeem” is thans in de begroting 12.270.000 frank voorzien. Hoeveel bedraagt de geraamde kostprijs voor de totaliteit van dit project ?
3. Welk gevolg gaat u voorbehouden aan het verzoek van het provinciaal coördinatiecomité Oost-Vlaanderen om zo spoedig mogelijk te besluiten tot de realisatie van technische leer- en leerwegen voor bibliotheekwezen als afdeling van het Provinciaal **Handels-** en Taalinstituut te Gent ?

4. De éénmalige vermelde bibliotheekopleiding gedurende 6 maand voor afgestudeerde universairen via de RVA diskwalificeert uiteraard de bestaande bibliotheekscholen van Antwerpen en Brussel, die een driejarige opleidingscursus hebben, maar discrimineert bovendien de kandidaat-leerlingen, die slechts over een diploma middelbaar onderwijs beschikken. Zou het niet wenselijk zijn ook deze laatsten tot de vermelde opleiding toe te laten ?

Dan heb ik nog een tweede reeks vragen over de monumentenzorg.

1. Het monumentendecreet van 3 maart 1976 bepaalt dat het financieringsbesluit voor de monumentenzorg binnen de zes maand ter bekrachtiging moet worden voorgelegd aan de Vlaamse Raad. Wanneer wordt het desbetreffend koninklijk besluit van 5 juni 1981 ter bekrachtiging aan de Vlaamse Raad voorgelegd ? Is het inmiddels niet zo dat aangezien de termijn van 6 maand reeds lang verstreken is, dit financieringsbesluit elke rechtsgeldigheid mist, zolang de bekrachtiging door de Vlaamse Raad niet is geschied.

2. Vanuit de vzw „Vereniging voor Openbaar Groen” wordt aangedrongen om de ontwerpdecreten in verband met het landschap, het bos, natuurbehoud, park en groene ruimten niet afzonderlijk op te maken of goed te keuren. Alhoewel wij zulks principieel kunnen bijtreden, mag het toch geen aanleiding zijn om het derde luik in de monumentendecreetgeving namelijk het decreet op de landschappen, weerom eens op de lange baan te schuiven. Wij dringen derhalve aan opdat de Minister er zich toe zou verbinden bij gebreke aan een globaal akkoord, het ontwerpdecreet tot bescherming van de landschappen onmiddellijk na het reces bij de Vlaamse Raad in te dienen.

3. Bij een recent bezoek dat wij samen met een aantal collega's uit de Vlaamse Raad brachten aan de Nederlandse Rijksdienst voor Monumentenzorg werden wij aangenaam verrast door de degelijke huisvesting, uitrusting en personeelsbezetting van deze dienst. Vergelijkenderwijze beschikt onze

Vlaamse dienst voor monumentenzorg over een volkomen inadequate huisvesting en ook zijn personeelsbezetting is vergelijkenderwijze volkomen ondermaats. Gaat de Minister hier wat aan doen en zo ja, hoe en tegen wanneer ?

Een andere reeks vragen betreft het mediabeleid.

1. Tijdens de commissiebesprekingen heeft de Minister gewag gemaakt van een nota mediabeleid. Tegen wanneer mogen wij deze beleidsnota verwachten ?

2. Tegen welke datum mogen wij de oprichting verwachten van de Hoge Raad voor de Media ?

3. Een reeds jaren aanslepend probleem betreft de oprichting van een „Eterraad voor de Informatie” binnen de BRT. Gaat de Minister iets ondernemen om te maken dat deze instelling er komt ?

Ten slotte nog een vraag, mijnheer de Minister, betreffende de belastingsvrije giften aan culturele instellingen.

Tijdens de ministerraad van 13 juli 1981 werd besloten, vanaf 1982, de erkenning van de culturele instellingen om in aanmerking te komen inzake belastingvrijstelling voor bepaalde giften op te schorten.

Meent de Minister niet dat hij bij de nationale regering moet aandringen opdat kwestieuze opschorting spoedig ongedaan zou worden gemaakt ?

Minister K. Poma : Dat heb ik al tien keer gedaan.

De heer A. De Beul : Dan moet u het nog maar eens doen. Men moet steeds op dezelfde nagel blijven kloppen. Dat doe ik al jaren voor sommige dingen en uiteindelijk lukt het wel eens.

De huidige bezuinigingspolitiek van de overheid brengt de culturele instellingen reeds genoeg in het gedrang. Indien bovendien het privé-mecenaat wordt ontmoedigd, zal zulks uiteindelijk het verdwijnen van tal van culturele instellingen in de hand werken en dat zal toch wel niet de bedoeling zijn - dat hopen wij tenminste.

De Beul

Mijnheer de Minister, ik hoop op de reeks korte maar klare vragen ook zeer concrete antwoorden te bekomen. **(Applaus bij de VU en de SP)**

De Voorzitter : Dames en heren, mag ik laten opmerken dat de gemandateerde sprekers het woord hebben gevoerd en dat ik nu, bij toepassing van het reglement, wil aandringen opdat de volgende sprekers hun spreekbeurt tot tien minuten zouden beperken ?

De heer Desutter heeft het woord.

De heer E. Desutter (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, op 14 januari 1982 verklaarde Eerste Minister Martens in de Kamer van Volksvertegenwoordigers : „Voor de sectoren zullen worden aangepakt, die een grote invloed hebben op de betalingsbalans zoals het toerisme”.

In de beleidsverklaring van de Vlaamse regering dd. 25 januari 1982 lezen wij onder het hoofdstuk toerisme : „de eigentijdse vereisten voor een bloeiend toerisme zullen op een promotionele wijze worden ondervangen.”

Ik wil dan nog niet spreken van de verklaring door minister Geens vorig jaar te Oostende afgelegd, waarbij beloofd werd dat de middelen voor toeristische promotie zouden verdubbeld worden.

In deze crisistijd dient het belang van de toeristische sector voor onze betalingsbalans en de tewerkstelling zeker niet meer onderstreept. Of toch ?

De inflatie en de devaluatie hebben een positieve invloed gehad voor ons toerisme. Het is meer dan ooit het ogenblik om ons land in binnen- en buitenland te promoveren.

Uit een studie van het Westvlaamse Economisch Studiebureau blijkt dat de prijsstijgingen voor buitenlandse vakantiebestemmingen zoals Frankrijk, Spanje, Italië, Duitsland, Groot-Brittannië variëren tussen 20 en 30 procent. De individuele Belgische toerist, die bijvoorbeeld Zwitserland en de Verenigde Staten bezoekt, zal in vergelijking met vorig jaar tegen prijsstijgingen moeten opzien van respectie-

telijk 50 en 52 procent. De evolutie van de prijsontwikkeling van de buitenlandse reizen steekt schril af met deze van ons land.

Zo bijvoorbeeld werd voor de kusthotellerie de prijsevolutie aangegaan en bleef de prijsstijging tussen 1981 en 1982 beperkt tot 2,5 procent. Voor de appartement- en villaverhuur werd een gemiddelde stijging waargenomen van slechts 2,1 procent. Men kan dus stellen dat de toeristische sector aan de kust, maar dit geldt voor geheel het land, via een bewust beleid van prijsmatiging en geholpen door de relatief lage inflatiegraad in België en de devaluatie, in prijsconcurrentieel opzicht meer dan ooit een uitstekende positie heeft ingenomen. Dit was dus meer dan ooit het ogenblik om ons land in het buitenland te verkopen.

Op 5 april 1982 schreef u mij dat de werkingskosten van onze buitenlandse bureaus door twee factoren ongunstig beïnvloed worden met name de snelle waardeverminderingen van onze frank en de prijsstijgingen in de andere landen onder meer in Frankrijk, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten. Verder schrijft u dat u bij het opmaken van de begroting voor 1982 zal trachten hiermede rekening te houden.

Groot is dan ook onze teleurstelling wanneer wij, mijnheer de Minister, uw begroting bekijken en vaststellen dat niettegenstaande alle mooie verklaringen en beloften, niet alleen van uwentwege maar ook vanwege de Eerste Minister en de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, er voor promotie in binnen- en buitenland dezelfde som wordt voorzien zoals in 1981 zijnde 127,3 miljoen. Ingevolge de inflatie en de devaluatie is dit feitelijk een vermindering met 25 procent.

Wanneer ik dan verneem dat sommige buitenlandse burelen amper nog hun pacht en het personeel kunnen betalen maar geen frank meer hebben voor eigenlijke public relations en werkingskosten dan zult u het met mij eens zijn, mijnheer de Minister, dat wij en ferme stap achteruit zetten. Op 26 juni 1982 had in het Commissariaat-Generaal een vergadering plaats om na te gaan of in drie Amerikaanse steden geen „workshops” zouden kun-

nen worden georganiseerd. De vraag is echter met welke gelden dit zal worden betaald ? Misschien heeft u dit reeds voorzien op de begroting 1983 ?

De ontgoocheling is des te groter wanneer wij de andere posten even bekijken.

In de beleidsnota lezen wij dat de doorgevoerde bezuinigingen niet toelaten extra-inspanningen te leveren. Op andere vlakken dan de promotionele is het echter wel mogelijk bijzondere inspanningen te doen. Zo wordt aan de toeristische dienst Brussel evenveel gegeven als aan alle andere VVV's van het Vlaamse land samen. De dierentuin van Antwerpen krijgt meer. Er is trouwens een verhoging met 3,6 miljoen maar zoals iedereen weet bent u uit dezelfde stad afkomstig en dit zal dan wellicht wel de reden zijn. Wat niet betekent dat wij dit goedkeuren.

Minister K. Poma : Ik kom niet uit de dierentuin.

De heer E. Desutter : Ik heb dit ook niet gezegd.

De toelagen voor verenigingen voor sociaal toerisme en de hotelpremies daarentegen worden beide met meer dan 5 miljoen verminderd.

Voor het dringend noodzakelijk saneren der campeerterrinen blijft nog amper 4,5 miljoen over. Conclusie voor wat de lopende uitgaven betreft : evenveel geld – wat op een vermindering neerkomt – voor promotie en minder geld voor de private sector. Men had van een liberale minister meer verwacht.

Minister K. Poma : Indien hij meer geld had.

De heer E. Desutter : U gebruikt het echter op bepaalde posten.

Wanneer wij echter de kapitaalsuitgaven bekijken dan zijn wij dat hier een vermeerdering genoteerd wordt met 3,5 miljoen maar wat dan bijzonder opvalt is dat ook hier de budgetten voor de private sector verminderen. zelfs gehalveerd worden, daar waar de middelen voor overheidsinitiatieven met 50 miljoen stijgen.

En dit op het ogenblik dat de regering

Desutter

met alle mogelijke middelen de tewerkstelling wil stimuleren, het prievaat initiatief aanmoedigen en de overheidsinmenging verminderen-

Wij kunnen trouwens in de analyse ook verder gaan en vaststellen dat niettegenstaande de vastleggingskredieten met 35 miljoen verhogen, de ordonnanceringskredieten met 73 miljoen verminderen.

De tussenkomst van de gemeenschap in de financiering van werken die bijdragen tot de ontwikkeling van de regionale toeristische uitrusting voorziet amper 20 miljoen frank ten opzichte van 108 miljoen in 1980. De Waalse gemeenschap voorziet hiervoor 170 miljoen, terwijl Vlaanderen, ik herhaal, 20 miljoen frank voor 1982 voorziet.

Uw politiek is dus te onbegrijpelijk wanneer ik vorige week een folder ontving met de vele vrije data zowel in juli als in augustus. Is het dan echt nodig nog nieuwe terreinen en gebouwen te kopen en op te richten? Ware het niet beter de bestaande uitrusting beter te rendabiliseren door meer promotie en publiciteit voor wat reeds bestaat?

Wat er ook van zei, een feit is zeker. Indien u het gewild had dan was er zeker meer geld voor promotie.

Uiteraard, mijnheer de Minister, had ik uw begroting kunnen amenderen. Ik heb het dit jaar nog niet willen doen, daar u zeker niet veel tijd had om een degelijke begroting op te stellen, maar ik reken er stellig op dat u zelf de nodige initiatieven neemt volgend jaar.

Hebt u trouwens begin deze maand in Houthalen niet verklaard dat u Vlaanderen volgend jaar beter gaat verkopen en een grootscheepse campagne zult lanceren om ons toeristisch aanbod maximaal te maken in binnen- en buitenland? Wij rekenen er stellig op dat u ditmaal uw belofte zult houden.

Dat de toeristische sector ondergewaardeerd wordt is algemeen bekend. Waarom voorziet u in uw titulatuur niet dat u de gemeenschapsminister van cultuur en toerisme bent zoals

een afvaardiging CVP-parlementairen u in januari vroeg?

De toeristische sector steunt in grote mate op mensen met een hart voor toerisme die zich ook buiten hun werken inzetten. Zij verdienen zeker meer erkenning van de overheid.

Zoals reeds gezegd bevat uw begroting 1982 op toeristisch vlak weinig origineels, weinig vernieuwing.

Ik wil u dan ook suggereren om onze kuuroorden te steunen zoals dit in het verleden het geval was en nu nog steeds het geval is in Wallonië. Wij hebben slechts twee thermale steden in het Vlaamse land.

Minister K. Poma : Deze twee Vlaamse steden zijn zeker Oostende en Knokke-Heist.

De heer E. Desutter : Als u toch wil dat ik publiciteit maak, dan zijn deze steden inderdaad Oostende en Knokke-Heist. Een aangepaste promotie in het buitenland kan heelwat deviezen binneng brengen. Waarom moeten onze landgenoten een kuur gaan volgen in het buitenland wanneer zij over dezelfde moderne instellingen beschikken in Vlaanderen maar deze bij gebrek aan steun van de overheid, niet kennen.

De heer J. Valkeniers : Waarom moeten ze een kuur volgen?

De heer E. Desutter : Ik zal u eens uitnodigen er een te volgen. Dan zal u de heilzame gevolgen ervan ondervinden. Ook de erkende congresssteden Antwerpen, Brugge, Genk, Gent, Kortrijk, Oostende en Knokke-Heist moeten in samenwerking met het **Commissariaat-Generaal** beter gepromoveerd worden. Een congressist verteert gemiddeld ongeveer 4.500 frank per dag. Volgens **France Congrès** verteert een internationaal congressist zelfs meer dan 5.000 frank per dag. U begrijpt onmiddellijk het belang van congressen op toeristisch vlak maar ook voor onze betalingsbalans. Wij zijn trouwens ook op dat vlak een zeer goedkoop land geworden maar wat wordt er gedaan voor de promotie de Vlaamse congresssteden?

Als Minister verantwoordelijk voor het toeristisch beleid is het ook uw

taak aan te dringen bij uw collega's van de nationale regering op de verwezenlijking van verscheidene regeeringsbeloften. Het is uw taak de ganse toeristische sector te verdedigen. Hierbij denk ik aan :

- de **classificatie** van logisbedrijven ;
- de vermindering van de BTW tot 6 procent voor de ganse horeca-sector ;
- de hotel- en campingpremie dient als investeringspremie belastingvrij te zijn. Ik herhaal dat dit niet onder uw bevoegdheid valt, maar het is wel uw taak als Minister van toerisme om de belangen van het toerisme, ook bij de nationale regering te verdedigen ;
- de verouderde wetgeving op het alcoholverbruik dient gewijzigd ;
- een vestigingswet voor de horeca-sector is een waarborg voor kwaliteit ;
- op ondubbelzinnige wijze dient het sociaal toerisme gedefinieerd te worden ;
- onze watersportminnende landgenoten zijn op het buitenland aangewezen en verhuizen met schip en deviezen over de grens ;
- voor marktstudies dient meer dan een schamele 1 miljoen voorzien te worden ;
- de sociale wetgeving voor de seizoengebonden toeristische sector dient drastisch vereenvoudigd ;
- de vakantiespreiding dient gerealiseerd in akkoord met het Waals **landsgedeelte**. Herfst- en krokusvakantie is vakantieconcentratie en heeft niets met vakantiespreiding te zien ;
- het probleem der brandveiligheid in hotels vraagt een dringende oplossing .

Tot slot wil ik mij beperken tot drie concrete vragen en beschouwingen. Ik kan hierover zeer kort zijn. De andere sprekers zullen daarover mee uitweiden.

Ons Vlaams land is ook rijk aan een „Gilde van Stripacteurs”, een beroepsvereniging die striptekenaars verenigt, evenals scenaristen en cartoonisten die het beeldverhaal als

Desutter

beroep uitoefenen. Naar officiële gegevens vertegenwoordigt het beeldverhaal meer dan 42 procent van de nationale boekenmarkt en meer dan 60 procent van de nationale productie aan beeldverhalen is voor de export bestemd. Nergens ter wereld bestaat er een zo hoge concentratie aan stripauteurs als in ons land. Het is een exportindustrie met een **miljardenomzet**.

Het beeldverhaal dient erkenning te verkrijgen als cultureel, letterkundig, kunstzinnig en economisch verschijnsel. Ik reken er stellig op dat de Vlaamse Stripgilde volgend jaar ook uw steun kan krijgen. Ik wil trouwens onderstrepen dat het secretariaat gevestigd is te Antwerpen, wat de kans op subsidiëring uiteraard aanzienlijk verhoogt.

Anderzijds heb ik niets tegen Malle-munt en andere organisaties die de Vlaamse culturele aanwezigheid te Brussel willen bestendigen, maar ik stel mij wel de vraag of tijdens de zomermaanden wanneer Brussel leeggelopen is, het niet beter ware een dergelijke organisatie te steunen daar waar u de meeste landgenoten en buitenlanders bereikt, namelijk onze Vlaamse kust. Heel wat kustgemeenten leveren grote financiële inspanningen om het Vlaamse karakter van de kust te ondersteunen. Zij verdienen meer steun van de hogere overheid.

Ten slotte wil ik u herinneren aan mijn vraag in de Commissie gesteld, om uw begroting, meer bepaald de subsidies en andere gelocaliseerde tegemoetkomingen in te delen per provincie, overtuigd dat wij daar heel wat zullen bij leren.

Ik reken er ten stelligste op ter zake een antwoord tijdens het parlementair verlof te ontvangen. **(Applaus bij de CVP)**

De Voonitter : Ik dring er bij de leden nogmaals op aan de hun toegekende spreektijd van tien minuten niet te overschrijden.

De heer Raphaël Declercq heeft het woord.

De heer R. Declercq (op de tribune) :

Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, waarde collega's, verleden jaar heb ik mij veroorloofd dieper op een bepaald facet van onze cultuur in te gaan, met name op de hedendaagse kunst.

Het antwoord van de toenmalige minister was enerzijds een hoogstaande bespiegeling maar anderzijds, enkele zaken van praktische aard daargelaten, was dit antwoord van weinig nut voor onze hedendaagse kunst en onze kunstenaars.

Toen heb ik mij ernstig afgevraagd of mijn interpellatie tot iets had gediend.

Toch durf ik het opnieuw aan, over ons beleid tegenover onze hedendaagse kunst te handelen, gesterkt door de overweging dat wij nooit weten welke woorden blijven hangen die het begin kunnen betekenen van een verwezenlijking of een verandering. Dat alle daden door een woord worden voorafgegaan, ondervinden wij hier maar al te duidelijk.

Als wij het over kunstbeleid hebben, moeten wij ons de vraag stellen of kunst belangrijk is, of kunst in de crisistijd voor onze samenleving een luxe is waar wij best over zwijgen, of kunst een verschijnsel is dat in alle omstandigheden onze aandacht moet gaande houden.

Houden wij het bij de wereld van de kunsthandel, de eerlijke of de oneerlijke, bij het dubieuze wereldje van speculanten, sjacheraars, kunstvervalsers of bij de maffia die de kunstgevoelens van de mensen exploiteert, — alle mensen hebben nu eenmaal min of meer kunstgevoelens —, of bij die mensen die zich hun zwart geld laten ontfuselen, dan kan ik er best mee ophouden en uw tijd niet lange in beslag nemen.

Houden wij het bij de kunst in het algemeen, bij de fierheid over onze kunstgeschiedenis, bij onze kunst als statussymbool, bij onze waarden als Rubens, Breughel en zovele andere, dan geloof ik niet dat deze crisisperiode erg geschikt is om er veel over te vertellen. Wie moeite heeft om in leven te blijven maakt zich geen zorgen over de lakens waarop hij ligt.

Onze status van beschaafd volk in het

Europese avondland zal het nog wel onze tijd een tijdje erbij uithouden. Wij moeten er niet teveel woorden aan verspillen. Die status van beschaafd volk is nu precies ook niet zo geweldig.

Ten hoogste zouden wij kunnen redetwisten over de manier waarop wij onze cultuurfilosofie aan de man brengen of over de manier waarop wij onze jeugd warm proberen te maken voor ons verleden.

Ook hier geen noemenswaardig probleem, ten hoogste een probleem van geld en dat hebben wij toch niet. Laten wij dus onze tijd niet verliezen met onmogelijke voorstellen te formuleren. Waar er wel een probleem bestaat en een zeer groot probleem is, rond de vraag die totnogtoe in ons kunstbeleid grotendeels onbeantwoord is gebleven en waar wij ons dringend moeten over bezinnen : wat doen wij met onze hedendaagse kunst ?

Alvorens echter op deze vraag te kunnen antwoorden, moeten wij eerst onderzoeken wat deze vraag inhoudt. Met andere woorden, wat is het belang van de kunst, welke rol vervult de hedendaagse kunst binnen onze maatschappij ?

Een eerste vaststelling is, dat kunst niet van primair belang is. Van primair belang in een gemeenschap zijn voeding, huisvesting, werk, sociale voorzieningen waarin kunst als dusdanig niet de minste rol vervult. Het is pas nadat de primaire behoeften grosso-modo bevredigd zijn, dat wij eraan andere aspecten van het leven kunnen denken en een keuze maken.

Die andere aspecten kunnen de klemtoon leggen op het verwerven van nog groter materieel welzijn of kunnen gericht worden op de geestelijke of culturele ontwikkeling. Dat is de keuze die moet gemaakt worden, een andere uitweg is er niet.

Zeggen dat er geen geld is voor kunst is dan ook het probleem verkeerd stellen. De keuze werd en wordt nog gemaakt, de prioriteiten werden of worden nog vastgelegd.

In het verleden werd geopteerd voor brood en spelen, autowegen, bewapening, techniek, luxe, sociaal-culturele massaproductie enz. Daarvoor was er

R. Declercq

wel geld. Nu kunnen wij alleen nog de ogen openen en nagaan waar de keuze van die prioriteiten ons heeft gebracht.

Me dunkt dat het antwoord eenvoudig is : oorlog, bewapeningswedloop, geweld, hongersnood, vernietiging van ons eigen levensmilieu, tot het uiterste doorgedreven individualisme, verloederding van de geest en wat weet ik al, kortom de mens werd in een chaos gesmeten.

De vele bewegingen, gaande van vredesbeweging, punk, vrouwenbewegingen, homos, groenen enz. die allen opkomen voor een detail hebben de band verloren met het geheel van ons bestaan. Die micropolitiek wijst op een gevaarlijke situatie en is een bewijs van paniek.

De vraag die dan onmiddellijk rijst is of wij eruit geraken, eruit kunnen geraken.

In de eerste plaats zullen wij en diepgaand onderzoek moeten instellen, een onderzoek dat ongebonden, interdisciplinair en vooral ook inventief zal moeten verlopen. En wie kan zo'n onderzoek instellen ?

Want het moet een onderzoek worden vanuit een filosofisch, antropologisch en cultureel standpunt dat zich niet bezig houdt met detailonderzoeken van de realiteit. Het moet uitgaan van een totale vrijheid, vrij van dogma's, een onderzoek uitgaande van het individu, een onderzoek dat zich vragen stelt over de plaats van de mens in de chaos van de wereld, het heelal, de cosmos.

Wetenschappen zoals wiskunde, economie, politiek of moraal behandelen alleen de aspecten van ons bestaan in tegenstelling met de kunst en de filosofie die uitsluitend onderzoek verrichten naar de verbanden. Dat is zeer belangrijk. Iemand die gedropt wordt in het oerwoud zal in paniek slaan. Alleen inzicht in de totaliteit is bij machte om in harmonie te kunnen leven. Door de complexiteit en de hoeveelheid van de informatie vsn vandaag wordt het steeds moeilijker om een inzicht te krijgen in de totaliteit. Vroeger werd dit probleem opgelost door

de godsdiensten, door een dogmatisch simplistisch wereldbeeld. Die tijd is nu voorbij en beantwoordt niet meer aan het individu van vandaag.

Een andere vaststelling. Kunst en cultuur zijn de enige categorieën die in de geschiedenis een **overlevingswaarde** hebben. Wat is er overgebleven van de Babylonische, de Egyptische, de Griekse of Romeinse beschaving?

Wat zal er van onze beschaving overblijven ? Rekening houdend met onze bewapening, onze steeds groter wordende geestelijke armoede ziet het er voor onze nakomelingen niet zo rooskleurig uit. Onze opdringerigheid en kolonisatie hebben ons buiten wat materiële welstand ook niet veel bijgebracht. Overal waar een eigen cultuur aanwezig was zijn wij blanken buitengevlogen, zelfs uit de brousse. Alleen daar waar de blanken er in geslaagd zijn een plaatselijke kleine cultuur met geweld uit te roeien zoals bijvoorbeeld in de VS, slechts daar hebben ze zich blijvend kunnen vestigen. De eigen cultuur van de andere volkeren is steeds sterker gebleken dan onze machtswellust en technologie.

Een andere vaststelling, maar dan wat de hedendaagse kunst betreft, is het feit dat de beeldende kunst sinds het einde van de jaren zestig een snelle en ingrijpende ontwikkeling heeft gekend. Dat kan ook niet anders. Ieder kunstwerk is een produkt van bewustte, menselijke activiteit, in die hoedanigheid zegt het ook iets van de maker. Het houdt, in meer of mindere mate, direkt of indirekt, een uitspraak in van de kunstenaar over zijn omgeving. Wanneer die omgeving in al zijn geledingen fundamentele wijzigingen ondergaat, verandert ook de probleemstelling van de kunstenaar.

Hoe ziet de huidige toestand in ons land er uit ? Ons land met zijn 10 miljoen inwoners bezit officieel één museum voor hedendaagse kunst. Het is het Stedelijk Museum te Gent dat er ook al mee verveeld zit omwille van de besparingen. De provincie West-Vlaanderen doet te Ieper een waardevolle poging, maar ook dat museum kan zich om dezelfde reden niet ontplooiën en het moet zich beperken tot Belgische kunst.

Een vergelijking dringt zich op. Nederland bijvoorbeeld met slechts 50 procent meer inwoners dan ons land beschikt over een tiental musea voor moderne kunst, die alle een grote internationale belangstelling kennen.

De Minister van Nederlandse Cultuur antwoordde vorig jaar op mijn interpellatie dat men zeer voorzichtig moet zijn in de vergelijkingen met het buitenland.

Om die reden haal ik heel concrete voorbeelden aan waar het vergelijken maar zo gemakkelijk kan zijn. Het Van Abbemuseum te Eindhoven heeft uitsluitend voor tentoonstellingen en aankoop een jaarlijks budget van 45 miljoen frank. Gent daarentegen 2.800.000 frank. Wat het personeel betreft. Het Van Abbemuseum beschikt over een directeur, 3 conservators en 40 personeelsleden gaande van suppoost tot realisator. Gent, ons enig museum voor hedendaagse kunst, heeft één conservator, totaal onderbetaald, en één vast benoemd personeelslid. Nu zijn er voorlopig een zestal **BTK'ers**.

Het ICC Antwerpen, het enig centrum dat in het buitenland een zekere vermaardheid genoot, ik zeg wel genoot, werd zoveel als ontmanteld, beschikt over geen staf, geen personeel en moet in leven blijven met een belachelijk budget van enkele miljoenen.

Ik geloof dat dit volstaat om aan te tonen hoe heel ons hedendaags kunstbeleid gebukt gaat onder geld- en budgettaire kredietproblemen. Ik wil nu nog aantonen hoe dat beschikbaar klein budget dan nog gekenmerkt wordt door overconcentratie en verpolitiekking. Met overconcentratie bedoel ik de wijze waarop in ons land dat beetje kunstbeleid steeds volgens eenzelfde stramien verloopt, terwijl kunstbeleid juist in de eerste plaats een voortdurend onderzoek moet zijn. Vooreerst onze presentatie in het buitenland. Om te beginnen wordt ons land op de **biënnales** afwisselend door Vlamingen of door **Franssprekenden** vertegenwoordigd. Wat erger is ; het zijn steeds dezelfde commissies met steeds dezelfde mensen die beslissen welke kunstenaars zullen deelnemen. Hierdoor ontstaat een eenrichtingsverkeer dat **noodzakelijk**

R. Declercq

kerwijze slechts enkele facetten van de hedendaagse kunst kan benaderen. Alle beoordeling is nu eenmaal subjectief. Zo is het mogelijk dat het steeds dezelfde kunstenaars zijn die aan bod komen en dat er verscheidene kunstenaars noot een kans krijgen. In Duitsland bijvoorbeeld wordt telkens opnieuw één persoon aangeduid die de keuze moet maken. In Nederland zijn het telkens twee andere.

Hetzelfde gebeurt met de beurzen en de subsidiëring. Zo is het verklaarbaar dat in 1936 de toenmalige Eerste Minister kon verklaren dat zolang hij Eerste Minister was, er nooit een **En** sor in een Belgisch museum zou terecht komen.

Zo was het mogelijk dat onze meest valabele mensen werden buiten gezet. Ik denk aan Margritte, Ser-vranckx, Broothaers, Panamarenko en vele anderen. Zij hebben zich eerst in het buitenland moeten waar maken, alvorens zij hun dood, hier een tentoonstelling kregen.

Toen Marcel Broothaers in 1976 in ontbering stierf, was hij nooit door onze officiële instanties erkend geworden, was nooit iets van hem aangekocht. Zelfs nu nog niet, en dat terwijl alle musea van de wereld wedijveren om toch maar iets van hem te bekomen, terwijl de beroemdste musea ter wereld belangrijke tentoonstellingen aan zijn oeuvre wijden.

De Voorzitter : Mijnheer Declercq, ik verzoek u te besluiten.

De heer R. Declercq : Mijnheer de Voorzitter, ik zal kort zijn.

Het past hier nogmaals de aandacht te vragen voor het fiscaal en sociaal statuut van de kunstenaar.

De vorige minister van cultuur heeft hier verleden jaar verklaard dat ruim een jaar geleden, dat is nu dus ruim twee jaar geleden, een werkgroep gestart was die de nodige werkdocumenten en het voorbereidend werk al had geleverd voor de oplossing van de problemen in verband met het sociaal statuut van de kunstenaar, dat er voorstellen werden uitgewerkt in verband

met de sociale zekerheid, de BTW, de gespreide belastingsheffing, het auteursrecht en dergelijke.

Ik wil ook enkele woorden kwijt over onze collectioneurs. Wij hebben in ons land zeer goede collecties. Maar welk beleid voeren wij tegenover deze verzamelaars ? Hoeveel collectioneurs zelfs van hedendaagse kunst, wilden en willen nog hun verzameling schenken aan een museum ? Maar er zijn geen musea, er is geen plaats. En dan maar lamenteren dat alles naar het buitenland vertrekt.

Ik wil besluiten, mijnheer de Minister, met te herhalen wat ik gezegd heb in de commissie. In een dagblad stond over u en uw beleid te lezen : „Hij verbergt niet dat cultuur in brede trekken een nog vreemd terrein voor hem is”. Verder „dat uw naaste medewerkers de indruk geven van brave knapen die een splinternieuw speelgoed krijgen waar ze opgewonden omheen draaien.”

Als dat waar is, dan zou ik mij oprecht verheugen. Ik ben reeds heel mijn leven bezig met cultuur. En kunst is voor mij altijd even vreemd en boeiend. En opgewonden om iets heendraaien betekent verwondering en verwondering is het begin van waardering. Ik hoop oprecht dat het **waar** is wat dat dagblad schreef.

Men kon dat van het vroeger kunstbeleid niet dikwijls zeggen. Men wist het altijd allemaal van A tot Z en men bleef hangen bij A of bij Z en bij de verzuiling. Voor het eigenlijk **kunst**-gebeuren, het onderzoek, het experiment was er weinig of geen interesse. Er was weinig of geen visie, opties werden er niet genomen.

Ik hoop oprecht dat u en uw medewerkers eer iets zullen van maken, zodat wij allen vol verwondering om u heen kunnen draaien. Want ook nu nog, mijnheer de Minister, moet de keuze waarover ik het in het begin van deze uiteenzetting had, verder worden gezet. (**Applaus bij de W**)

De Voorzitter : De leden die zich niet aan de spreektijd van tien minuten houden, zal ik het woord ontnemen.

Mevrouw De **Backer-Van Ocken** heeft

het woord.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister. dames en heren, ik zal mij tot twee bedenkingen, drie budgettaire vaststellingen en een slotbeschouwing beperken. Eerst en vooral behandel ik de groeivoet van de begroting van Cultuur.

Ik betreur dat in het geheel van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap de groeivoet van de begroting van Cultuur de kleinste is. Zou het dan toch waar zijn dat aan het hoofd van de belangstellingsladder het nationale staat, dan het gewestelijke komt, dan de persoonsgebonden materies en helemaal onderaan blijft er misschien iets over voor het culturele.

Daarom hopen wij vandaag, mijnheer de Minister, dat het geld dat kan worden overgedragen van de vorige jaren, dat u verwacht en dat u al gul hebt uitgedeeld, inderdaad komt. Wij zullen u helpen opdat het naar u zal komen, omdat het behoud, de bescherming, de verheffing, en de ontplooiing van de Vlaamse eigenheid en het culturele leven met alles wat dit inhoudt, de grondvesten vormen waarop de culturele autonomie en later de autonomie van de Gemeenschap is gebouwd. Wanneer thans het zelfbeschikkingsrecht van het Vlaamse volk groter is dan ooit tevoren, is het erger dan een misdad : het zou een fout zijn de voedingsbodem van deze autonomie te laten verarmen.

Ik betreur het ook des te meer omdat bij het totstandkomen van de culturele autonomie – en ik verwijs hier naar het cultuurpact – in de toenmalige Cultuurraad waarvan de Raad de opvolger is, het stilzwijgend engagement is genomen via een netwerk van decreten niet alleen de bestaande uitingen van het culturele leven de nodige zekerheid te geven maar ook een recht te scheppen op overheidssubsidiëring.

In de voorliggende begroting wordt inderdaad voorrang verleend aan de bestaande decreten zonder nochtans besparingen uit te sluiten. Dit gebeurt evenwel in niet geringe mate ten koste van andere initiatieven die nog niet de

De Backer-Van Ocken

bescherming van reglementeringen of decreten genieten.

Ten slotte en niet in het minst betreuf ik de geringe groei van het cultuurbudget omdat ik ervan overtuigd ben dat in deze moeilijke economische tijden de rol van het cultuurbeleid als een essentieel deel van het beleid des te belangrijker is.

De onzekerheid in verband met de toekomst, onzekerheid die voorlopig nog niet met economische argumenten kan worden overwonnen, kan alleen worden weggenomen dank zij een aangepast cultuurbeleid dat erop gericht is een nieuwe levensstijl en een nieuwe samenleving te propageren waarin iedereen grote ont-plooiingskansen voor zijn eigen persoonlijkheid en meer inzicht kan krijgen in zijn eigen situatie en in zijn rol in de samenleving. Het doel moet zijn de mensen mondig te maken, beter opgewassen tegen de manipulaties en de onderdrukking waarvan zo vaak de zwakkeren in tijden van economische crisis het slachtoffer worden.

Willen wij de democratie beschermen, moeten wij het cultuurbeleid meer kans geven. Ik zou zelfs bijna zeggen: willen wij de economie beschermen, moeten wij dat evenzeer want in een land zonder energiebronnen is de enige mogelijkheid de kwaliteit van de werknemers. Ik meen dat hiervoor de economische doelstellingen zich bij de andere voegen om het cultuurbeleid als een absolute noodzaak te erkennen.

Een tweede opmerking die ik wil formuleren geldt de kredieten voor de film. Ik heb reeds gezegd dat de voorrang aan decreten vaak is gegeven ten koste van andere sectoren. Ik bedoel onder meer ten koste van de filmsector.

Het in 1982 ingeschreven krediet bedraagt amper 2/3e van het krediet van vorig jaar. Wanneer ik aandrang op het behoud van dit krediet is dit niet alleen omdat ik meen dat de Vlaamse film eindelijk de kinderschoenen is ontgroeid – ik denk onder meer aan het succes van „De Witte” in Parijs – maar ook omdat wij er vast van over-

tuigd zijn dat op het vlak van de tewerkstelling de film een bijzonder grote rol kan spelen.

Ik ben daarnet vergeten te zeggen dat cultuur ook belangrijk is omwille van zijn rechtstreekse en onrechtstreekse tewerkstelling. De film is daar een zeer goed voorbeeld van.

Iedereen weet dat de filmnijverheid bij ons niet het niveau heeft bereikt dat voltijdse tewerkstelling van een groep mensen mogelijk maakt. Film is bij ons nog altijd seizoenarbeid. Daarenboven komen dit jaar opnieuw een aantal jongeren uit onze instituten, zoals het RITS, en deze kunnen alleen maar terecht bij de Vlaamse filmindustrie of bij de BRT, die nu ook te kampen heeft met zijn **pesoneelsbestand**.

In de toekomst moet worden vermeden dat de toch al te krappe **filmkredieten** worden opgeslorpt door de creatie van een filmfonds met eigen personeelskader, waardoor nog eens een groot deel van de beschikbare kredieten wordt verbruikt. Alle beroepsorganisaties hebben zulks duidelijk ingezien en er zich eenparig tegen verzet.

Het idee van een filmfonds is een aantal jaren geleden gegroeid met de hoop de kredieten, die op diverse departementen ingeschreven waren, voor het grootste deel op economische zaken, samen te kunnen bengen om zo efficiënter te kunnen worden aangewend. Na de bijzondere wet van augustus 1980 is de filmhulp van economische zaken echter definitief nationale materie gebleven – zeer spijtig – maar de grond voor het oprichten van een fonds viel derhalve weg.

Een detail: enkele verenigingen die zich bezighouden met de distributie en de bevordering van de waardevolle film, als de vzw's „De andere film” en „De bevrijdingsfilm” enzovoort, worden gesubsidieerd door de sector volkswontwikkeling. Dit is gegroeid omwille van budgettaire redenen. Ze horen echter thuis bij de filmdienst. Mocht dit ongedaan kunnen worden gemaakt, zou iedereen er wel bij varen.

Er is echter één vereniging, met name „Fugitive cinema”, die tot nu niet ge-

subsidieerd wordt en die van het kastje naar de muur wordt gezonden, tussen de filmdienst en volkswontwikkeling. Mocht daarvoor een oplossing worden gevonden, zou dit mij ten eerste verheugen.

Enkele woorden over de bibliotheken waarover zowat iedereen heeft gesproken in deze Raad waaruit blijkt dat wij heel wat interessepunten gemeen hebben. Iedereen is ervan overtuigd dat het bibliotheekwezen moet worden ontwikkeld, want hoe kunnen wij miljarden geven aan toegepast wetenschappelijk onderzoek wanneer de basis zou worden verwaarloosd?

Het bibliotheekdecreet; dat na heel lange besprekingen de wet Destrée is opgevolgd, heeft nood aan fondsen. De Minister heeft al gezegd dat hij de overgehevelde kredieten daarvoor zal gebruiken maar ik leg er de nadruk op dat, zoals hij beloofde in de Commissie, er een evenwicht moet bestaan tussen de gemeentelijke en de vrije sector, tussen extern en intern pluralisme, tussen gesubsidieerden op het koninklijk besluit en gesubsidieerden op het decreet. De Minister heeft beloofd dat wanneer hij het geld krijgt, hij de vergoedingen voor bibliothecarissen en hulpbibliothecarissen van vrije en aangenomen openbare bibliotheken, die hij nu gehalveerd had, opnieuw zou optrekken en dat hetzelfde zou gebeuren voor de werkingstoelagen aan de vrije en aangenomen bibliotheken. Hij heeft ook beloofd hetzelfde te doen voor de collecties van speciale openbare bibliotheken.

Ik wens nog één punt te behandelen, met name de kredieten die toegekend worden aan organisaties voor leatuurbegeleiding. U weet dat dit in het akkoord voorkomt dat bij het totstandkomen van het decreet werd gemaakt, namelijk deze organisaties zouden geleid worden door extern pluralisme, dat wil zeggen dat ze ideologisch gekleurd zouden zijn. Wij kunnen dus niet aanvaarden dat zoals het in de begroting nu voorkomt er geen groei zou zijn voor een mogelijke verdere uitbreiding, maar integendeel een vermindering.

Ten slotte werd in verband met de jeugdwereldzijnsector reeds gezegd dat deze absoluut op peil zou moeten worden gebracht, omdat het precies

De Backer-Van Ocken

over kansarme jongeren gaat. U hebt er reeds 1 miljoen aan toegevoegd, mijnheer de Minister, maar wij hopen dat het tweede miljoen er bij de verdere overheveling zal bijkomen.

Wij steunen het voorstel van de heer Gabriëls over de **jeugdmuziekscholen**, vermits zij een totaal eigen karakter hebben in het kader van het muziekonderwijs.

Mijnheer de Minister, zo kom ik thans tot mijn slotbeschouwing want er moet mij nog iets van het hart.

Wij zijn verwonderd – ook de heer Seeuws was verwonderd, maar was, naar ik meen, eerder blij verrast; ook de heer De Beul was verwonderd, maar heeft dat reeds met een prachtige vrijzinnige uitleg verklaard. Ik was dus verwonderd omdat onder uw bewind te bemerken is, ondanks de ideologische groep tot dewelke u behoort, dat een ruk plaats heeft naar meer centralisatie en een grotere verstaatsing. Wanneer wij uw nota over de samenlevingsopbouw nagaan, wanneer wij kijken naar de voorgestelde centrale dienst waar de betalingen voor alle culturele werken zouden worden gecentraliseerd, menen wij dit te zien.

De heer W. Seenws : Ook de heer Van Mechelen heeft dat voorgesteld.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken : Deze visie werd ook toegejuicht door de heer Beysen.

Ik weet wel dat er nog altijd geen afdoende oplossing is gevonden om te voorkomen dat te late betalingen de banken rijk maken en onze verenigingen arm. Toch mag men niet blind zijn voor de nadelen die daaraan zouden kunnen verbonden zijn voor het vrij initiatief.

Het is duidelijk dat in kleine verenigingen het zeer moeilijk is om nog een geest van verstandhouding te bewerkten, wanneer de enkele tewerksstellingen niet door de instellingen zelf worden betaald, maar wel door de Staat.

Minister K. Poma : Het katholiek onderwijs kreeg vroeger subsidies waarvan de leerkrachten moesten worden

betaald. Men heeft dan de leerkrachten rechtstreeks betaald. Is dat een aanslag geweest op het katholiek onderwijs?

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken : Ik spreek over kleine verenigingen waar de spanningen groter kunnen zijn.

Mijnheer de Minister, u zal zeker proberen de gulden middenweg tussen het vrij initiatief en de rechten van de tewerksstellingen te bewandelen. Wij kunnen eigenlijk niet geloven wat hier en daar wordt gefluisterd en dat men beweert uit bepaalde posten van de begroting te kunnen aflezen, met name dat u door levensbeschouwelijke bezorgdheid gedreven, het vrij initiatief in de kou zou laten staan. (**Applaus bij de leden van de CVP**)

De Voonitter : De heer Anciaux heeft het woord.

De heer V. Anciaux (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, 'geachte collega's, daarnet heeft een vorige spreker een pleidooi gehouden voor zijn streek, namelijk voor de toeristische streek van de kust. Sta me toe – binnen het bestek van de mij toegemeten tien minuten spreektijd – het Brussels probleem-, althans op cultureel vlak, te behandelen.

In de eerste plaats zal ik spreken over de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse agglomeratie. U weet dat in de begroting van de NCC een dotatie is ingeschreven die 11 miljoen hoger is dan voorzien wordt in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, sectie cultuur. Dit tekort van 11 miljoen is misschien wel niet zo erg als men het in het algemeen bekijkt. Maar voor een instelling als de NCC heeft dit een bijna rampzalige betekenis. Ik moet hier geen pleidooi houden voor het belang van de NCC in Brussel. Dit is algemeen bekend. Ik meen trouwens dat de Voorzitter van de NCC zelf dit punt nog uitgebreider zal behandelen.

Sedert het bestaan van de NCC, is in Brussel het socio-culturele werk door de sociale-culturele verenigingen verbeterd en heel wat beter georganiseerd. De Brusselse Vlamingen die

aanwezig zijn in de culturele beweging voelen zich sterker geruggesteund. Tevens is een hele organisatie ontwikkeld waar meer dan een paar honderd personeelsleden bij betrokken zijn. Een afbraak, al was het maar gedeeltelijk, van heel deze structuur zou voor de Brusselse Vlamingen **bijzonder** erg aankomen. Ik had een amendement kunnen indienen, zoals dit trouwens in de Commissie is gebeurd, maar ik weet bij voorbaat welk lot zo een amendement beschoren is. Ik wens hier dan ook alleen, maar zeer uitdrukkelijk, als Brusselse Vlaming te beklemtonen dat ik een oplossing wens voor het probleem van de 11 miljoen.

Tijdens de bespreking hebben wij van u, mijnheer de Minister, en ook van andere collega's gehoord dat nog een bedrag van 210 miljoen zou kunnen vrijkomen bij de evaluatie van de begroting in de maand september.

De heer Moors heeft met de grootste nadruk gepleit voor een aantal prioriteiten. Ik denk dat alle Brusselse Vlamingen het met mij eens zijn wanneer ik wil pleiten voor prioriteiten voor de NCC wanneer deze kwestie ter sprake komt.

Met genoegen heb ik vastgesteld dat de verdere financiële subsidie-afbraak voor alles wat Brussel betreft, enigszins is stopgezet bij de uiteindelijke begroting. Ik heb vastgesteld dat dit uiteindelijk in zekere mate is verholpen, zoals voor de subsidie voor het Conscience-huis, voor het Contact- en Cultuurcentrum, voor de Culturele instellingen van Kraainem en Linkebeek. Niettemin zijn al deze toelagen in vergelijking met het vorige jaar toch verminderd.

Welnu, voor Brussel is dit erg. In Brussel moeten wij oproeien tegen een heel nadelige atmosfeer. Mijn mening is dat een gemeenschap in die mate groot is als dat zij de delen die in moeilijkheden verkeren, het best verzorgt. Ik durf hier zeggen, zonder waarom op enerlij wijze een inferioriteitscomplex te hebben, dat wij in Brussel als Vlaamse Gemeenschap, het nog lang niet gemakkelijk hebben. Ik heb evenwel gezegd dat daarin reeds een verbetering is gekomen.

Anciaux

Mijnheer de Minister, ik wens nog een dringende vraag te stellen in verband met de theatervoorziening. Voor de Vlaamse aanwezigheid in Brussel is de KVS steeds een mijlpaal geweest. De KVS in Brussel wordt gesubsidieerd via het normale theaterdecreet en verder via de stad Brussel. Van de provincie, in tegenstelling met andere grote theaters in andere Vlaamse provincies, krijgt de KVS geen frank. De stad Brussel geeft dit jaar hetzelfde bedrag als vorig jaar. Dit heeft tot gevolg dat, ondanks alle mogelijke besparingen, op haar begroting een deficit is van 3 miljoen.

Mijnheer de Minister, ik weet niet in welke mate u daar iets kan aan verhelpen. U kan er wel iets aan doen wanneer u heel vlug het tweede plateau van de KVS zou helpen. Reeds jaren is het dossier van het Garage-theater hangende. Uiteindelijk is met de stad Brussel een akkoord bereikt om dit Garage-theater in te richten. Door het departement van Nederlandse Cultuur werd steeds beloofd 60 procent van deze verbouwingsonkosten te betalen. Dit dossier is nu geregeld door de stad Brussel en ligt thans op uw bureau ter ondertekening. Met de grootste nadruk vraag ik deze zaak zo vlug mogelijk te regelen zodanig dat de werken kunnen worden aangevat.

De heer W. Seenws : De heer Beysen zal dat wel tekenen !

De heer V. Anciaux : Volgend punt : in de begroting is 9 miljoen uitgetrokken voor de toeristische dienst voor Brussel. Daarover is een hele pers-polemiek ontstaan. Tevens weet ik dat u plannen koesterde om een toeristische dienst voor Brussel van Nederlandse cultuur te organiseren en toch nog een toeristisch instituut van Brussel zelf te laten bestaan. Ik wens niet op de kern van de zaak in te gaan, maar u weet dat al uw plannen gedwarsboemd worden door de stad Brussel zelf, door het Schepencollege van de stad Brussel. Mijn vraag is nu wat u heeft voorzien na dit nieuwe element, nu het Stadsbestuur van Brussel al uw plannen overhoop heeft gehaald.

Wat is nu voorzien en wat betekent

deze begrotingspost ?

Ten vijfde, er is hier door de heer Dessutter een ernstig pleidooi gehouden voor een toeristisch beleid.

Ik zou met de nodige kracht willen onderstrepen dat wij als Vlaamse gemeenschap veel belang moeten hechten aan de politiek van het toerisme. Wij moeten Vlaanderen in het buitenland verkopen. Ik zou overigens wensen dat dit geïntegreerd gebeurt. Niet alleen dat wij het klassieke toerisme of alleen kunst en cultuur in het buitenland zouden verkopen en op die wijze Vlaanderen kenbaar maken, maar geïntegreerd. Daarmee bedoel ik dat kunst, cultuur, algemeen klassiek toerisme, handel en nijverheid in het buitenland zouden gepropageerd worden. Dit is naar mijn oordeel zeer belangrijk.

Toerisme is een materie die reeds sedert 1970 tot de cultuurautonomie behoort. Het heeft nochtans jaren geduurd vooraleer het Commissariaat-Generaal voor Toerisme gesplitst werd. Wat ondertussen wél is gebeurd. In het fameuze koninklijk besluit echter betreffende de overheveling van de administratie naar de Gemeenschappen, en waarover ik reeds handelde, moet ik vaststellen dat de administratie van de centrale dienst van het Commissariaat-Generaal voor Toerisme niet naar de gemeenschappen wordt overgeheveld. Ook daar is er opnieuw een stuk administratie dat tegen alle wetgeving in niet wordt overgeheveld naar de gemeenschap.

Even wil ik handelen over de Brusselse Welzijnsraad, die tot en met vorig jaar nominatum in de begroting was ingeschreven.

De Brusselse Welzijnsraad kreeg vorig jaar 1.100.000 frank subsidies.

Persoonlijk hecht ik aan de Brusselse Welzijnsraad ontzettend veel belang als gesprekstafel voor alle gezondheids- en welzijns werkers in Brussel die zowel op Vlaams gebied als op algemeen welzijnsgebied een grote rol te vervullen hebben. Deze inschrijving nominatum is geschrapt. Er is geen frank meer voorzien. De Brusselse Welzijnsraad schijnt begrepen

te zijn bij de Federatie van de Opbouwwerken.

Welnu, de Brusselse Welzijnsraad beantwoordt normaal gesproken niet aan de vereisten om in deze federatie erkend te worden als opbouwwerk. Ik vraag me dan ook af hoe u dat in de toekomst zal regelen. In ieder geval wil ik hier ten stelligste bepleiten dit 1.100.000 frank subsidie te behouden.

Ik zou tot slot willen vragen, mijnheer de Minister, dat u met uw kabinet of met bepaalde andere diensten, een aanvang zou nemen met de boedelbeschrijving van het gemeenschappelijk cultureel patrimonium. Hiermee bedoel ik het cultureel patrimonium dat behoort tot de twee cultuurgemeenschappen.

Minister K. Poma : U bedoelt dus bicommunautair.

De heer V. Anciaux : De instellingen van dit gemeenschappelijk cultuurpatrimonium kunnen wij ongeveer opnoemen. Maar ik verzeker u dat het opnoemen al een hele kunsttoer is en men zeer goed op de hoogte moet zijn, laat staan het patrimonium van deze instellingen kennen. Ik zou met de grootste nadruk willen vragen 'dat op de een of andere wijze met deze boedelbeschrijving zou begonnen worden. Ik ben met name van oordeel dat men op alles moet voorbereid zijn. **(Applaus bij de W)**

De Voorzitter : De heer Weckx heeft het woord.

De heer H. Weckx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zal op dit late uur niet verzaaken aan het woord, maar ik zal zeer kunnen inkorten omdat ik in feite volledig kan onderschrijven van de heer Anciaux daarnet in verband met het cultuurbeleid in Brussel heeft gezegd.

Nochtans zou ik namens collega De Seranno en mijzelf enkele vragen willen stellen aan de Gemeenschapsminister. Deze vragen hebben betrekking op de bescherming van de monumenten en de stads- en dorpsgezichten.

In brieven aan collega's-senatoren die sinds de jongste wetgevende verkie-

Weckx

zingen geen lid zijn van de Vlaamse Baad, heeft u onder meer gemeld dat het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van de monumenten en de stads- en dorpsgezichten op geen enkele wijze schadeloosstelling voorziet, dat er derhalve geen enkel recht op schadevergoeding meer zou bestaan.

Zulke stellingname van uw administratie steunt op een foutieve interpretatie van het decreet van maart 1976. Inderdaad, artikel 16 paragraaf 1 van het decreet bepaalt dat wat betreft de in Vlaanderen gelegen monumenten en de stads- en dorpsgezichten, de wet van 1931 wordt afgeschaft, met uitzondering echter van onder andere het artikel 7 dat dus wel degelijk van kracht blijft.

Dit artikel bepaalt, ik citeer : „De eigenaars en overige belanghebbenden hebben aanspraak op een vergoeding ten laste van de Staat voor het nadeel dat hun wordt berokkend door de beperkingen van hun recht.”

In hetzelfde artikel wordt verder de te volgen procedure omschreven die moet worden gevolgd om schadevergoeding te kunnen bekomen.

Er is omtrent het behoud op recht tot schadevergoeding niet de minste twijfel mogelijk. Wij verzoeken derhalve de Minister aan zijn administratie de passende instructies ter zake te geven.

Wat Brussel betreft – een onderwerp waarop ik ook meende het woord te nemen – zal ik vooral spreken over drie zaken die ook reeds door de heer Anciaux werden aangehaald.

Mag ik u vragen, mijnheer de Minister, morgen bij uw antwoord duidelijk te zijn ? Het is zeer belangrijk.

In de verschillende commissies is mijns inziens over de NCC veel te sporadisch gesproken. Herhaalde malen hebben wij gezegd dat wij eens een groot debat moesten houden, niet alleen over de NCC, maar over het gehele cultuurbeleid in Brussel.

Mijnheer de Minister, u zinspeelde vandaag op mogelijke bijkredieten, op kredieten die zouden kunnen over-

komen van overschotten van vorige dienstjaren. U somde een reeks prioriteiten op. Ik stel mij werkelijk de vraag of u er zal komen. Ik ben inderdaad van oordeel dat het bibliotheekdecreet voorrang verdient bij het toekennen van een gedeelte van deze bijkredieten.

Met de meeste nadruk zou ik echter willen vragen dat u aan de NCC de onontbeerlijke 11 miljoen zou toekennen bij middel van bijkredieten op de begroting 1982 en dat u dit op een ondubbelzinnige manier vanop deze tribune zou willen verklaren.

De 11 miljoen die de NCC nodig heeft, heeft gewoon te maken met het feit dat er verplichte uitgaven zijn, weddeverhogingen gebaseerd op de gemiddelde wedden van 1 juli 1981 en die reeds per 1 januari van dit jaar met 6 procent werden verhoogd. De NCC heeft uitdrukkelijk de instructies van de voogdijoverheid nageleefd. Vermits die 6 procent er sinds januari van dit jaar bijgekomen is, zal de NCC die 11 miljoen echt nodig hebben, **zoniet** zullen er tekorten zijn voor het gedeelte van de overdrachten van de toelagen naar socio-culturele raden en naar de Vlaamse instellingen die in Brussel in de laatste tien jaar tot stand zijn gekomen. Ik vraag u dus met nadruk, mijnheer de Minister, een zeer duidelijk antwoord.

Wat het toerisme in Brussel betreft, kan ik zeggen dat wij deze zaak kennen. Wij hebben de gelegenheid gehad om én in de commissie én onder elkaar daarover herhaaldelijk te spreken. Als Brusselse Vlaming zeg ik dat het onaanvaardbaar zou zijn dat wij op dit kleine hoofdstedelijk gebied tot een imbroglio zouden komen van drie **VZW's** om het toerisme in Brussel te beredderen. Ik weet dat u op een zeker ogenblik, gelet op de dreiging die boven het hoofd hing van een aantal Vlaamse personeelsleden van de TIB moreel verplicht was tot een theoretische constructie over te gaan. Op dat ogenblik werd ook aan mij niet de volledige waarheid gezegd. Wij zijn een beetje beetgenomen omdat op een zeker ogenblik de Minister-president van de Franse Executieve, zoals hij zichzelf noemt of laat noemen, bedreigd had geen toelagen meer te **ge-**

ven, tenzij het Nederlands personeel werd afgevoerd. Wij hebben dan **ge-**zien dat de heer Moureaux **een** (VZW) ASBL heeft opgericht **zoge-**zegt om geld te geven aan de TIB. Wij hebben dan moeten vaststellen dat de heer Moureaux in deze (VZW) ASBL eigen personeel heeft benoemd of laten benoemen en dat de TIB intussen niet vooruit geholpen is. Mijnheer de Minister, **ik** geloof dat wij hier een uitzonderlijke gelegenheid hebben om vanuit de Vlaamse Gemeenschap met de TIB tot een degelijke toeristische infrastructuur in Brussel te komen. Aangezien de Vlaamse Gemeenschap hier geld zou moeten ter beschikking stellen, meen ik dat wij de pariteit in het personeelsbestand, in de directie, in de raad van beheer en in de algemene vergadering van deze TIB zouden kunnen eisen. Ik denk dat wij dat moeten doen, dat dit de goede weg is. Volgens mij kan de Vlaamse Gemeenschap daar het voorbeeld geven om tot een redelijke en billijke regeling te komen.

De heer V. Anciaux : Mijnheer Weckx, u weet dat in het schepencollege van Brussel CVP-ers zitten die van deze pariteit niet willen weten.

De heer H. Weckx : Mijnheer Anciaux, dat was zo op het ogenblik dat de onderhandelingen met de Franse Gemeenschap nog aan de gang waren. Nu is een nieuwe situatie ontstaan en ik vind het bijzonder belangrijk dat de Vlaamse Gemeenschap onderhandelingen zou aanknopen met de TIB om te trachten tot deze oplossing te komen, nu de Franse Gemeenschap – en dat is haar zaak – een volledige eigen **richting** is ingegaan.

De heer V. Anciaux : Laat er geen misverstand zijn, mijnheer Weckx. Of het stadsbestuur van Brussel zulks wil, is een andere vraag.

De heer H. Weckx : Ja, mijnheer Anciaux, maar sinds enkele maanden is er een nieuwe evolutie waar te nemen, en **dit** is voor ons een uitzonderlijke gelegenheid.

Ten slotte, mijnheer de Voorzitter, wil ik nog mijn bekommernis in verband met de Brusselse welzijnsraad uiten. Ik sluit **mij** aan met wat collega Anciaux heeft gezegd. In uw antwoord,

Weckx

mijnheer de Minister, zou ik duidelijk willen vernemen of die 1,1 miljoen aan de Brusselse Welzijnsraad, vroeger in één sub-artikel vermeld en thans, zoals u zegt geglobaliseerd in een nieuw artikel worden toegekend. Mogen wij als Vlaamse Brusselaars gerust zijn dat de Brusselse Welzijnsraad, ontstaan uit het eerste congres van de Brusselse Vlamingen in 1975, zijn belangrijk werk kan voortzetten. Wij hopen dat de continuïteit van deze belangrijke instelling en het goede werk dat zij in zes jaar heeft gepresteerd, niet in het gedrang komen. **(Applaus bij de CVP en de PVV)**

De Voorzitter : De heer Diegenant heeft het woord.

De heer A. Diegenant (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, mijnheer de Minister, waarde collega's, ik vermoed dat u het mij op dit late uur niet kwalijk zult nemen geen uitgesponnen bespiegelingen over cultuur en cultuurbeleid ten beste te geven.

Ik wil nochtans in het kort – zoals door de Voorzitter werd voorgeschreven – een paar bemerkingsen maken en vragen stellen, mijnheer de Minister, in verband met sportbeleid en in verband met de BRT.

U zult het met mij eens zijn dat wij in de Commissie niet ten gronde over het te voeren sportbeleid of het sportbeleid dat u wenst te voeren, hebben gedebatteerd.

Wel werd aandacht besteed aan het fonds tegen het geweld in de sport en zijn werkingsmogelijkheden, die u veilig wenst te stellen. Meteen geeft mij dit de gelegenheid te zeggen dat de werking van het Fonds tegen het geweld in de sport in feite parallel loopt met andere acties die fair-play bij de jeugd willen bevorderen en die ook zeker onze aandacht en onze steun verdienen.

Ik ben ervan overtuigd dat wij ter gelegenheid van de bespreking van de volgende begroting de kans zullen krijgen wanneer iets meer tijd beschikbaar zal zijn, in de Commissie een uitvoerig debat over sportbeleid te voeren, en wanneer wij kunnen nagaan

wat is gebeurd of wat uw bedoelingen zijn met de middelen van het Sportfonds.

Ik wil nochtans, mijnheer de Minister, uw aandacht vragen voor het beleid „Sport voor allen”. Het handvest voor de „Sport voor allen”, opgesteld door de Raad van Europa en bekrachtigd bij decreet door de Vlaamse Raad, poneert het recht op sportbeoefening voor iedere burger. Het beleid moet dan ook de nodige aandacht blijven opbrengen voor een brede sportbeoefening door al onze burgers. Ik durf het aldus concretiseren : het moet onze doelstelling zijn progressief de mogelijkheden te bieden opdat elk lid van de bevolking eens per week één uur aan sport zou doen.

Vervolgens wil ik een woord zeggen in verband met de sportfederaties. Wij zijn de mening toegedaan dat de sportfederaties onze steun verdienen. Bij de oprichting van het Nationaal sportfonds in 1973 heeft de wetgever zelf een speciale clause ingeschreven, waardoor minstens veertig procent van de middelen van dit Fonds naar activiteiten van de federaties dienen te gaan. De wetgever heeft aldus deze nationale sportfederaties van bij de aanvang willen beschermen.

Ik durf nochtans suggereren, mijnheer de Minister, dit als een minimum te aanzien en de werkmiddelen van onze federaties – en daarmee bedoel ik in de eerste plaats de erkende landelijke georganiseerde sportverenigingen – op te voeren. Dit particulier initiatief, deze vrije verenigingen, omwille van het algemene nut dat zij vertegenwoordigen, sterker steunen wil ik u aanbevelen. Ik deel u mede dat onze federaties op dit ogenblik vooral nood hebben aan sporttechnisch onderlegd kaderpersoneel.

Deze bekwame krachten zijn in ons land beschikbaar. Wij hoeven niet langer naar het buitenland te gaan om deze vakbekwame krachten voor de verschillende sporttakken aan te trekken.

Een aanpassing van het decreet op de erkenning en de subsidiëring van de landelijk georganiseerde sportfederaties zou kunnen toelaten dat de wedde van een bekwame sporttechnisch onderlegde kracht eveneens tegen 90 of

95 procent zou kunnen worden betoelaagd.

Dit veronderstelt weliswaar een duidelijke verschuiving van de middelenbesteding. Maar ook wanneer de middelen schaars zullen worden – misschien juist dan – moet men durven evalueren, accenten verleggen, opnieuw kiezen.

De accenten verleggen naar de mogelijkheid om technisch bekwaam kaderpersoneel aan te werven zou de kwaliteit van onze sportbeoefening zeker ten goede komen. Dit moet één van onze prioriteiten zijn.

Ten derde, zou ik een idee willen verwoorden ten opzichte van het ondersteunen van de private sportinfrastructuur daar waar ze moet worden opgericht of uitgebreid.

Mijnheer de Minister, enkele tijd geleden had ik de eer, samen met enkele collega's, een voorstel van decreet in te dienen waardoor werken van sportinfrastructuur uitgevoerd door particulieren kunnen worden betoelaagd. Het zou gaan om verenigingen die zich situeren binnen de amateuristische sportbeoefening en erkend op basis van het bestaande decreet ter zake. Ik was verrast door de reacties op dit voorstel. De opportuniteit van dit initiatief werd betwist en – zo zegt men – nu de middelen schaars worden mogen de openbare initiatieven zeker niet worden afgeremd.

Wij ontvingen echter zeer veel positieve reacties, meer dan andere. Reacties van mensen die de handen uit de mouwen willen steken en, mits matige en gecontroleerde steun van de overheid, bereid zijn ook zelf inspanningen te leveren om kleinschalige nuttige sportinfrastructuur op te richten of de bestaande infrastructuur op te voeren en uit te bouwen.

Mijnheer de Minister, ik geef u deze ideeën **in verband** met het sportbeleid ter overweging. Ik heb ze beknopt geformuleerd.

Het zou mij genoegen doen uw eerste reactie er op reeds tijdens uw antwoord te mogen vernemen. Een ruimer debat zal binnen een korte tijd zeker mogelijk zijn.

Diegenant

Wat de BRT betreft heb ik nog een bemerking en een vraag. Mijnheer de Minister, u herinnert zich ongetwijfeld de resolutie die de Vlaamse Raad in 1981 ter bescherming en aanmoediging van onze eigen muziekcultuur heeft goedgekeurd. In het verslag over de BRT-werking van 1981 haalt de administrateur van de BRT deze officiële wens van onze Raad aan.

Het hoofd van de BRT-radio evenwel in zijn bespiegelingen over 1981 in hetzelfde verslag heeft gemeend de Vlaamse Raad even te moeten trappen.

Mag ik u vragen, mijnheer de Minister, mij te willen mededelen in hoeverre de BRT op de officiële wens om ten minste 25 procent van haar muziekuitzendingen te putten uit is ingegaan en dit tijdens het eerste kwartaal van 1981.

Ik weet u bij voorbaat dank voor uw antwoord, zelfs mocht het u niet mogelijk zijn nog tijdens dit debat het antwoord te verstrekken. **(Applaus bij de CVP)**

De Voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heer Minister, geachte collega's, tijdens de bespreking over de schamele middelen die ons door een bespottelijk schijnfederalisme als snoepjes worden toegegooid, wil ik even de lens richten op het jeugdbeleid en het sportbeleid voor onze Vlaamse jongeren.

Ik meen dat wij niet achteloos kunnen voorbijgaan aan enkele verschuivingen binnen de sector van het jeugdbeleid. Wanneer we nagaan welke sectoren moeten inleveren, waar besparingen worden opgelegd, treft het dat dit voornamelijk gebeurt in 2 sectoren; namelijk de sector van de „kansarmen” en de sector van de kinderen.

In bepaalde kringen wordt met de nodige tremelo's verkondigd dat de zwakmaatschappelijken en de onmondigen in deze crisistijd bij voorrang dienen beschermd.

Aan de „kansarmen” wordt vandaag

veel lippendienst bewezen. In de Algemene Toelichting bij de begroting (bladzijde 2) staan achtenswaardige intenties te lezen met betrekking tot de achteruitgestelde groepen in onze samenleving.

Deze intenties blijken echter niet vertaald in begrotingscijfers, wanneer we bijvoorbeeld vaststellen dat de toelagen in verband met Welzijnswerk voor Jongeren werden verminderd tot 60,1 miljoen, terwijl hiervoor in 1981 nog 64 miljoen beschikbaar was. Het betreft hier inderdaad de specifieke jeugdwerkvormen voor kansarmen, zoals :

- Opvangcentra voor Jongeren,
- Jongereninformatie- en adviescentra,
- Vorming Werkende Jongeren,
- Verenigingen werkend met kansarme jeugd.

Deze jeugd welzijnsverenigingen vervullen - doorgaans op supra-lokaal niveau, en dus in mijn visie een taak voor de Vlaamse Gemeenschap - onmiskenbaar een maatschappelijke functie van toenemend belang. Veel meer adolescenten en jong-volwassenen dreigen vandaag, eerder dan vroeger, terecht te komen in probleemsituaties. De onrustwekkende jeugdwerkloosheid is daar zeker niet vreemd aan.

Het lijkt mij dan ook aanvaardbaar dat juist in voorzieningen voor jongeren die deze toestanden pogen te verhelpen, de schaar wordt gezet.

De sector van de kinderen - hoewel niet steeds kansarm, dan toch onmondig - moet wellicht nog het meest inleveren :

- de toelagen voor de speelpleinen worden verminderd van 68 miljoen naar 63 miljoen ;
- de toelagen voor de jeugdgroepen voor amateuristische kunstbeoefening en kunstzinnige vrijetijdsbesteding werden verminderd van 5 naar 3,5 miljoen ;
- de toelagen voor de jeugdmuziekscholen worden van 9 miljoen op 7 miljoen gebracht.

We durven niet veronderstellen dat het de beleidsintentie van de nieuwe

Gemeenschapsminister van cultuur is geweest de jeugdwerkvormen te treffen die specifiek bestemd zijn voor de kinderleeftijdsgroep.

Toch plaatsen deze vaststellingen ons voor levensgrote vraagtekens. We menen dat deze *Raad minstens recht heeft op nadere verduidelijking omtrent de criteria die aan de grondslag van de besparingsingreep bij het jeugdbeleid gelegen hebben.

Indien het antwoord zou zijn dat besparingen onafwendbaar zijn, en dus toch ergens zullen moeten terechtkomen, dan zijn wij het daar volmondig mee eens, maar geloven niet dat dit probleem afdoende kan worden opgelost zonder fundamentele herdenking en ombuiging van de structuren van het jeugdbeleid zelf.

Voor ons, federalisten, kunnen besparingen geen spelletje zijn van eenvoudige wijziging van begrotingscijfers.

Na deze kritiek met de begroting in de hand weze het mij toegestaan meer fundamentele aanmerkingen te maken met betrekking tot het jeugdbeleid vanuit federalistisch perspectief

Wie in het begrotingsontwerp de posten die specifiek het jeugdbeleid betreffen, afweegt tegen de achtergrondinformatie die we aantreffen in het recent gepubliceerde jaarverslag van het Bestuur voor Jeugdvorming van het Departement van Nederlandse Cultuur, komt toch tot merkwaardige vaststellingen.

Het jeugdbeleid van de Vlaamse Gemeenschap komt neer op een selectief subsidiebeleid dat centralistisch is en onsamenhangend. Meer dan de helft van het budget wordt versnipperd over meer dan duizend lokale en sublokale jeugdverenigingen. Deze geldstroom vertrekt vanuit het niveau van de Vlaamse Gemeenschap rechtstreeks naar de kleinste lokaliteit in Vlaanderen, zonder enige coördinatie met de tussenliggende bestuursniveaus : de provincies en de gemeenten. Heel dit centralistisch systeem remt dus een globaal, planmatig en plaatselijk jeugdbeleid af. Dit systeem bewerkt onverantwoordelijk kheidsreflexen bij de ondergeschikte bestuursniveaus : wat de gemeenten niet willen of kunnen aanpakken wordt weggewuifd naar de Vlaamse Ge-

Caudron

meenschap.

zo is ook de Nederlandse Cultuur voortdurend in de plaats getreden van de gemeenten, zonder echter te kunnen inspelen op alle behoeften. Voor de goed-menende schepenen van jeugd wordt het aldus onmogelijk een geëigend gemeentelijk jeugdbeleid uit te bouwen, rekening houdend met de lokale behoeften en verwachtingen.

Ter plaatse is het beeld dan ook vrij chaotisch : discriminaties, overlappingsen, willekeur. Want elk bestuursniveau doet wat het wil, zonder medeweten van elk ander. We vinden op de kaart van het Vlaamse Jeugdbeleid dus zowel blinde vlekken als dubbele subsidiëringen.

Van een werkelijke inspraak door de jeugd kan ter plaatse moeilijk sprake zijn. De criteria voor de betoelaging van vele plaatselijke jeugdwerkvormen werden immers in Brussel vastgelegd, ver en onaantastbaar.

Een decreet op gemeentelijke **jeugdraden**, dat het inspraakrecht van jongeren concreet gestalte zou geven mét ruime invulmogelijkheid voor de plaatselijke verscheidenheid, is er tot vandaag niet gekomen...

Ik vraag me ernstig af of wij wel bereid zijn aan de jonge generatie voldoende kansen te geven tot maatschappelijke participatie.

Ondanks dit duidelijk gebrek aan samenhang hebben sommige grotere gemeenten gepoogd, de laatste jaren, eigen jeugdvoorzieningen te creëren, zoals jeugddiensten en **jeugdconsulenten**; maar dit gebeurt zonder enig gestructureerd overleg met de bovenliggende bestuursschakels. Zij waren voor deze nieuwe ontwikkelingen volledig op zichzelf aangewezen, terwijl precies daarop het stimuleringsbeleid van Nederlandse Cultuur had moeten afgestemd worden.

Het jeugdbeleid van de Vlaamse Gemeenschap zou volgens de VU inderdaad eerder een stimuleringsbeleid moeten zijn dan een subsidiebeleid. Wij geloven trouwens niet in de mogelijkheid om het effect van deze ver-

snipperde subsidiëring aan honderden plaatselijke jeugdverenigingen hoe dan ook na te gaan of te peilen, laat staan in de reële en doelmatige controle-mogelijkheid over de aanwending van deze toelagen.

Maar zelfs indien dit praktisch haalbaar zou zijn, dan nog zouden wij als federalisten blijven aanklagen dat een groot deel van het jeugdbeleid in een gehucht van Maasmechelen wordt bepaald in Brussel. Wij opteren dus voor een **complementair** en samenhangend beleid dat kan groeien vanuit de basis en niet vanuit de top.

De tussenkomsten van het overkoepelend niveau moeten niet te uitgebreid zijn en te gedetailleerd, maar vooral voorwaardescheppend.

De normen van de Vlaamse Gemeenschap moeten raamregelingen zijn die een zeer breed kader schetsen zodat de lokale beslissingsruimte vergroot. Deze federalisering-naar-binnen toe betekent dat ter plaatse meer jongeren het beleid mede zullen kunnen beïnvloeden, want dit maakt uiteindelijk ons motief uit voor deze fundamentele herdenking : democratisering, doelmatigheid en samenhang !

Na het jeugdbeleid wil ik nog wat kwijt over het sport- en spelbeleid in onze scholen.

De lichamelijke opleiding, de sport en het spel zijn de stiefkinderen van het **onderwijs** gebleven, alle congressen en studiedagen ten spijt.

Tijdens het congres van 6 maart 1982 over het Kind in de Sport te Gent heeft de Bond voor Lichamelijke Opvoeding en de Vlaamse Vereniging voor Specialisten Sportgeneeskunde zich duidelijk uitgesproken voor het invoeren van vijf maal per week een uur lichamelijke opvoeding, waarbij geregeld een polsfrequentie van 150/minuut moet bereikt worden.

Door de toename van comfort lijdt een groot aantal kinderen aan bewegingsarmoede terwijl anderzijds een aantal kinderen lichamenlijk en psychisch overbelast worden door te grote aandacht voor topsport, niet aangepaste competitie sport en door onpedagogische begeleiding.

De schoolstress is een moderne kwaal

waar te veel van onze jongeren onderlijden. Wanneer wij daarnaast weten dat 80 procent van de vrije tijd van onze kinderen TV-kijken gaat, dan hoeft het ons niet te verwonderen dat 65 procent van de jeugd houdingsafwijkingen vertoont en dat 16 procent van de 18-jarige dienstplichtigen wordt afgekeurd.

De tijden zijn veranderd, dames en heren. Vroeger werd het gemis aan lichamelijke opvoeding op de school opgevangen door spontane spel- en sportactiviteiten buiten de school : er was niet zoveel huiswerk, de leerlingen gingen per fiets of te voet naar school terwijl zij nu met de wagen tot voor de school, en als het kan tot voor de deur van de klas gebracht worden.

De kinderen speelden vroeger ook meer op straat. Er was minder comfort, minder auto's, geen TV en geen liften. Wij leven in een geïndustrialiseerde wereld waarin men er bijna in geslaagd is elke vorm van lichamelijke inspanning te verbannen en waarin prioriteit wordt verleend aan hospitalisatie **en** geneeskundige zorgen. Wij zijn het slachtoffer van onze eigen leefgewoonten.

Een groot gedeelte van de miljarden zou men kunnen besparen door een heropvoeding van de bevolking die hierin zou bestaan ze aan te zetten tot méér sport en krachtinspanning. Dit aanleren zou een essentiële taak van de school moeten zijn en vooral de opdracht van de leraar lichamelijke opvoeding, die hiervoor over voldoende tijd en accommodatie moet kunnen beschikken.

Alhoewel ik als oud sportleraar over uitgebreide statistieken en cijfermateriaal beschik, wil ik de vergadering niet vermoeien met lange opsommingen waaruit duidelijk blijkt dat méér lichaamsbeweging niet alleen de fysieke, maar ook de intellectuele prestaties ten goede komen.

Ik had ook nog willen spreken over BLOSO en over de Hoge Raad voor de Sport, waar de Vlaamse nationale strekking totaal ondervetegenwoordigd is, ik zou bijna zeggen niet bestaande. Aangezien mijn tijd op is zal ik daar later, onder vorm van een interpellatie, op terugkomen. (**Applaus**)

BIJSTAND AAN PERSONEN

De Voorzitter : Wij behandelen nu de materie waarvoor Minister Steyaert bevoegd is, met name bijstand aan personen.

Mevrouw Demeester-De Meyer, verslaggever, verwijst naar haar verslag.

De heer Anthuenis heeft het woord.

De heer G. Anthuenis (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw, mijne heren Ministers, geachte collega's, in de algemene toelichting wordt door de Minister van gezondheidszorg herhaaldelijk, en terecht meen ik, onderstreept dat vooral de eerste-lijnsgezondheidszorg moet beklemtoond worden. Tevens wordt grote nadruk gelegd op de verdere uitbouw van de preventieve gezondheidszorg, omdat op deze wijze de veel duurder curatieve gezondheidszorg kan teruggedrongen worden.

Anderzijds blijkt uit de begroting van de Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg dat er bijna geen uitbreiding van de kredieten voorzien is voor de particuliere en openbare diensten voor gezins- en bejaardenhulp, naar mijn mening toch een uitgesproken eerstelijnsdienst.

Er bestaat tussen het beleid van de twee gemeenschapsministers dus een opmerkelijke tegenstelling. Enerzijds een pleidooi voor de uitbouw van de eerstelijnsgezondheidszorg en anderzijds zeker geen ernstige groei van deze betreffende diensten.

Deze tegenstelling is des te meer te betreuren omdat bovenvermelde diensten voor thuisverzorging er dikwijls in slagen dat de betrokkene patiënt langer in zijn of haar woning kan blijven, daar waar een opname in de kliniek of het bejaardentehuis anders onvermijdelijk is. Dit betekent niet alleen een niet te overziene en bij benadering zelfs niet te schatten bezuiniging in de ziekenhuissector en de rusthuizensector, maar het ter plaatse blijven van de patiënt heeft ook enorme psychologische voordelen. De thuisverzorging heeft ook als gevolg dat de gemiddelde leeftijd in de rusthuizen van jaar tot jaar stijgt en dat die

rusthuizen stilaan maar zeker evolveren van rusthuis naar verzorgingsinstelling.

Hier stelt zich dan ook een nieuw probleem, met name dat onze rustoorden er qua infrastructuur, maar vooral qua personeel, niet op berekend zijn, steeds meer mensen intensief te verzorgen.

Terecht is de politiek van vele van onze OCMW's erop gericht de bejaarde zolang mogelijk in zijn vertrouwde omgeving te laten leven en wonen. Te dien einde werden te lande heel wat diensten opgericht ; ik denk hier onder meer aan gezins- en bejaardenhulp, warme maaltijden aan huis, poetsdienst aan huis enzovoort.

Het logische gevolg van deze politiek is, dat de gemiddelde leeftijd van de bejaarden in de rustoorden jaar na jaar stijgt. De bejaarde blijft zolang mogelijk in zijn vertrouwde omgeving, en pas als hij zichzelf niet meer kan behelpen komt hij naar het bejaardenhuis. Dit maakte bijvoorbeeld dat er in 1976 1 resident op 80 op zijn kamer diende verzorgd terwijl er nu gemiddeld circa 30 mensen op 80 op hun kamers eten moten krijgen en daarbij geholpen moeten worden.

Hieruit volgt dat er zich in vele instellingen een nijpend tekort aan verzorgend personeel voordoet waarvan onze bejaarden in de instellingen het slachtoffer zijn.

Het tekort aan verplegend personeel brengt menselijk-psychologisch met zich mede dat vele personeelsleden bijna bandwerk dienen te verrichten bij de verzorging van onze bejaarden in instellingen.

Hier zou het misschien aangewezen zijn tussen rustoorden en V-diensten nog een tussencategorie van instellingen, met name een verzorgingsinstelling voor bejaarden, te creëren.

Deze verzorgingsinstelling kan geïntegreerd worden in de bestaande rustoorden in een bepaalde verhouding (bijvoorbeeld 1 op 3 of 1 op 4)

De bedoeling is dat er voor het deel „verzorgingsinstelling” vanzelfsprekend andere personeels- en subsi-

diëngsnormen zullen gehanteerd worden dan in de rustoorden. Deze politiek zal alleszins aan onze bejaarden die intensievere verzorging nodig hebben ten goede komen.

Ik durf er dan ook ten stelligste op aandringen dat, wanneer besprekingen gehouden worden betreffende bezuinigingen in de ziekenhuissector, zeker hieraan de verdere uitbouw van de thuisverzorging zou verbonden worden. Het ene kan niet zonder het andere.

Terzelfdertijd zou de huidige algemene versnippering van de vele initiatieven op het vlak van de gezins- en bejaardenhulp moeten onder de loep worden genomen. Het is duidelijk dat de noodzakelijke verdere uitbouw van de thuisverzorging geen verdere versnippering mag teweeg brengen. Op het hoogste beleidsvlak moeten hier dus dringende maatregelen worden getroffen om een ontoelaatbare wildgroei tegen te gaan.

Ten slotte wil ik door mijn uiteenzetting nogmaals aantonen dat in vele steden en gemeenten allerlei taken, die specifiek behoren tot het OCMW, naar de gemeentelijke administratie worden toegetrokken. Zo bestaan er in sommige gemeenten twee afzonderlijke diensten maatschappelijk werk die niet alleen overlappend maar in sommige gevallen concurrerend werken. Dat geeft uiteraard weer versnippering van krachten die op de koop toe, ik herhaal het, concurrerend werken. Alles moet onder de noemer OCMW worden gebracht.

Ik meen dan ook derhalve dat het beleid in verband met de welzijnszorg er moet op gericht zijn de centraliserende en coördinerende rol van het OCMW te bevorderen zodat deze openbare dienst de meest gespecialiseerde dienst inzake welzijnswerking in de gemeente zou worden. De begroting dient daarvoor ook in deze zin aangepast te worden. Er moeten meer en betere middelen komen voor de ruime taken van de plaatselijke OCMW.

Dit waren, mevrouw de Minister, de punten waarop ik heel speciaal de nadruk wou leggen. Ik zou het oprecht

Anthuenis

appreciëren indien u hieraan het nodige gevolg zou willen geven. (**Applaus bij de W**)

De Voorzitter : De heer Somers heeft het woord.

De heer J. Somers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, of we nu willen of niet, we zitten vandaag in de Vlaamse Raad opgescheept met een erfenis van de unitaire Belgische Staat die we liever zo snel mogelijk zouden willen kwijtspelen.

Inderdaad, 38 jaar na de oorlogsgebeurtenissen zijn we er nog niet in geslaagd iets weg te nemen van de sociale gevolgen van de repressie en epuratie.

7 jaar geleden konden we een eerste inventaris opmaken van de anti-Vlaamse hatelijkheden die nu nog steeds tot de erfenis van deze Vlaamse Raad behoren.

Tot een gesprek over mildering van de slagen die een groot deel van het Vlaams Volk moest ondergaan is het nog niet gekomen. Noch in het centrale parlement, noch in de Vlaamse Raad.

7 jaar geleden konden we na onderzoek en inventarisering negen knelpunten vaststellen die de blijvende oorzaak waren van de sociale gevolgen van de repressie en epuratie. We hebben ze in negen wetsvoorstellen vastgelegd en de modaliteiten bepaald die ons kunnen helpen om aan de afbouw van de oorlogsgebeurtenissen te beginnen. Deze negen wetsvoorstellen werden bijna 3 jaar geleden in de Kamer van Volksvertegenwoordigers in overweging genomen. wellicht dachten sommigen toen dat er een einde gekomen was aan de oorlogsverdwazing van de vorige generatie. Niets is minder waar. De laatste stuip trekking van het vooroorlogse Belgisch staatsnationalisme bleek langdurige gevolgen te hebben. Deze blijvende gevolgen werden in stand gehouden door sommigen om eigen oorlogsfouten te doen vergeten, door anderen uit onwetendheid, maar allen die vrij konden spreken en de moed

hadden dit te doen, hebben de achtergronden van deze etsen blootgelegd omdat zij niet wilden dat men het Vlaamse volk wilde treffen in allen die ijverden in alle idealisme voor ons voortbestaan.

Nu men recent, zij het nog onvolledig en behoedzaam, de historische gegevens aan het licht tracht te brengen, blijkt geheel die repressie en epuratie één grote vuile boel, waarbij men de vergissingen van een beperkte groep wilde veralgemenen om eigen tekortkomingen te verdoezelen door de blijvende vervolgingen van de gewone man, de meeloper en, te dikwijls, de misbruikte idealist.

Ondanks de inoverwegingneming van de negen wetsvoorstellen ter wegwerking van de sociale gevolgen van de repressie en epuratie staan we vandaag nog even ver. Want nadat men de behandeling van deze voorstellen in de verscheidene commissies was begonnen, werden ze in groep verwezen naar de commissie voor financiën om er globaal behandeld te worden.

Er kwam een regeringsval, er kwam een nieuwe Kamer en opnieuw werden de voorstellen met de negen knelpunten in overweging genomen. Het aantal volksvertegenwoordigers dat een gesprek op gang wilde brengen, bleek groter. En opnieuw werden de voorstellen naar de commissie voor financiën verwezen. Daar kwam men enkele dagen geleden tot het besluit dat men het advies moest inwinnen van andere commissies aangaande de deelfacetten van de repressie en epuratie die niet specifiek thuishoren in de commissie voor financiën. Met andere woorden voor de hangende problemen werd men van het kastje naar de muur en van de muur naar het kastje gezonden. Resultaten tot vandaag : geen, terwijl men duidelijk laat verstaan dat er weinig bereidheid is iets te ondernemen in het centrale Parlement.

En in de Vlaamse Raad ? Na lang aandringen en ondanks het voornemen van de Vlaamse Executieve de afbouw van de sociale gevolgen van de oorlogsgebeurtenissen aan te pakken in zover het in haar bevoegdheid ligt, kwam de bijzondere commissie van

de Vlaamse Raad éénmaal samen. Opnieuw zou een inventaris samengesteld worden en dat bleek dan de inventaris te zijn van voor 8 jaar, terwijl men de knelpunten opnieuw ontloopt en de behandeling ervan voorziet later ! Laten we hier zeggen dat we niet gekant zijn tegen het opstellen van de inventaris ; wij zijn niet tegen degelijk werk. Maar schijn is hier misplaatst : er werd immers al genoeg gesold met de volkbewuste Vlamingen uit de vorige generaties.

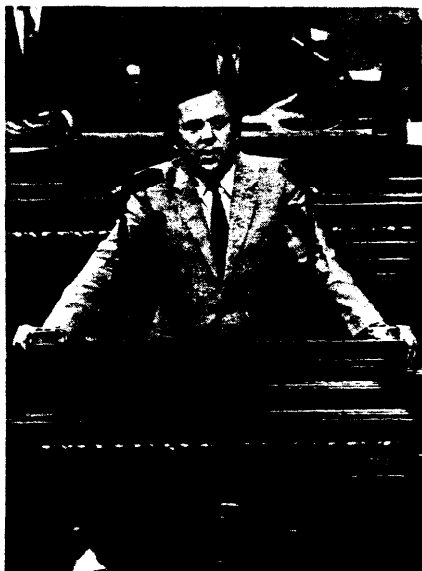
Wij moeten nu snel komen tot daden en zo vlug mogelijk het terrein van **voornemens** en wensen, suggesties en inventarisering verlaten. We moeten het terrein van de concrete aanpak kunnen betreden.

Indien de Vlaamse Raad inzake de sociale gevolgen van de repressie en epuratie enige bevoegdheid heeft, dan is dat op het terrein van bijstand aan personen. Wij kunnen immers via dit kanaal enige invloed uitoefenen op het inkomen van gezinnen waarvan het normaal inkomen door de sociale gevolgen van de repressie en epuratie lager ligt dan het bestaansminimum en/of door beschikkingen van de repressie en epuratie later ligt dan het bestaansminimum en/of door beschikkingen van de **repressiewetgeving** en de administratieve epuratie in sterke mate werd verminderd. Via bijstand aan personen kunnen wij één van de negen knelpunten verhelpen. Dat ligt in ons bereik en dat willen wij verwezenlijk ken.

Vandaag reeds en morgen nog meer, zullen de gevolgen van de repressie en epuratie doorwegen op het inkomen van gepensioneerden-vervolgden uit de jaren veertig. Kan hieraan nu geen einde komen ?

Zijn we nog zo onmondig dat we geen afscheid kunnen nemen van het unitair Belgisch Patriotisme dat verblind de kans greep om tijdens de repressie en epuratie al wat Vlaams was neer te slaan ?

Hebben wij de politieke wil een einde te maken aan een vervolging die eeuwig schijnt ? Kunnen wij nu eindelijk een scheefgegroeide situatie normaliseren ? Dit amendement op de **Vlaam-**

De heer E. Beysen (PVV), tevens verslaggever over het decreet-Philharmonie, heeft het over de begrotingssector cultuur

se Begroting 1982, genoemd normalisatietoelage, in te lassen als nieuw artikel 33.45 biedt ons de kans de sterke negatieve invloed van de repressie en de epuratie op het inkomen van heel wat Vlaamse gezinnen te normaliseren. Wij mogen niet vergeten dat de internering van verdachten, die al dan niet werden veroordeeld, werd gevolgd door een periode van non-activiteit, ambtsonderbreking en zelfs uitsluiting van bepaalde beroepsactiviteiten.

De **heer W. Seeuws** : Er zijn personen die gedurende vijf jaar uitgesloten waren omdat ze waren opgesloten in kampen.

De **heer J. Somers** : Dit heeft natuurlijk blijvende gevolgen op de beroepsloopbaan en op het inkomen van de pensioengerechtigden. Verder werden bepaalde pensioenen, renten en toelagen aan rechthebbenden ontzegd ook indien zij later niet werden veroordeeld of eerherstel bekwamen. Zij kwamen niet in aanmerking voor een statuut van nationale erkentelijk-

heid. Andere repressieslachtoffers verloren het recht op herstelpensioen, burgerlijke oorlogsslachtoffers, of de vergoeding oorlogsschade en schade veroorzaakt door de geallieerde troepen, weduwen kregen een verminderd weduwenpensioen wegens feiten door de echtgenoot tijdens de oorlog gepleegd. Wezen werden hierdoor in hun ontplooiingskansen geschaad. Is het nu nog niet genoeg geweest ? Statistische gegevens tonen bovendien aan dat vooral Vlamingen het slachtoffer werden van de sociale gevolgen van de repressie en epuratie. De Vlaamse Raad is bevoegd toelagen te voorzien als antwoord op deze sociale problematiek in het kader van de bijstand aan personen en de Vlaamse Raad kan sociale maatregelen treffen voor de gezinnen die blijvend achteruit werden gesteld, meestal op onrechtvaardige wijze. Dit amendement werd ingediend om de bijzondere commissie de kans te **geven** initiatieven te nemen die tot normalisatie van het aangevoerde sociale onrecht kunnen leiden. De voorwaarden en modaliteiten om van de normalisatiepremie te kunnen genieten, dienen te worden vastgelegd bij decreet. De principiële inschrijving van dit nieuw artikel in de begroting van de Vlaamse Raad is noodzakelijk om de uitvoering van de decretale initiatieven in de loop van dit jaar te waarborgen. Het beantwoordt aan de woorden van hen, die hier enkele jaren geleden bij hoog en bij laag beweerd hebben dat de Vlaamse Raad bevoegd was of zou worden om iets te ondernemen tegen de blijvende gevolgen van de repressie en epuratie. Dit amendement slaat inderdaad op de centenkwestie van de repressie en epuratie, iets wat nooit in het centrale parlement zal kunnen worden geregeld.

Het inschrijven van dit nieuw artikel normalisatietoelage is een principiële beslissing, de uiting van de politieke wil dat de verklanking is van de bereidheid iets te ondernemen nog in de loop van dit jaar.

Wij verwerpen dan ook vooraf alle proceduriële spitsvondigheden die men zou willen gebruiken om de inlassing van dit nieuw artikel te voorkomen. Indien deze normalisatietoelage niet voorzien is in andere Euro-

pese landen, dan bewijst dit slechts dat nog alleen ons land het probleem van de gevolgen van de oorlogsgebeurtenissen bleef bestaan. En daaraan moet dan ook een einde komen. Het uur van de waarheid is gekomen en het toeval wil dat deze Raad over deze principiële beslissing een stemming moet houden enkele dagen voor de IJzerbedevaart en de viering van elf juli.

Indien deze Raad deze stap niet kan zetten, is meteen bewezen hoe onbelangrijk de Vlaamse zelfstandigheid en bevoegdheid is en zal men – ondanks alle plechtige verklaringen – de onmacht aantonen van de Vlaamse Raad ten aanzien van een pijnlijk verleden dat velen tot vandaag, om een inzet voor de Vlaamse Gemeenschap, dragen.

De geloofwaardigheid van de uitspraken over de sociale gevolgen van de repressie en epuratie van eminente leden uit de traditionele partijen zal door de stemming over het beschikbaar stellen van een normalisatietoelage kunnen getest worden. De geloofwaardigheid van de Vlaamse Raad in deze aangelegenheid zal hierdoor groeien of totaal onbelangrijk worden.

Tenslotte moge ik er op wijzen dat deze normalisatietoelage nooit kan goedmaken wat men aan velen van ons volk heeft aangedaan, maar dat dit amendement er slechts toe strekt onrecht weg te nemen, sociale rechtvaardigheid te doen heersen en verzoening te verwezenlijken waar **dit nog** mogelijk is, hetzij om christelijke of grootmenselijke motieven.

Wij vragen dan ook aan de Vlaamse Raad dit amendement te steunen en de normalisatietoelage voor de gevolgen van de repressie en de epuratie in de begroting op te nemen. (**Applaus bij de W**)

De Voorzitter : De heer Anciaux heeft het woord.

De heer V. Anciaux (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, ik zou een onderwerp willen behandelen, waarvan ik bijzonder goed weet hoe delicaat het op dit ogenblik ligt, namelijk het immigrantenbeleid.

Anciaux

Het immigrantenbeleid ressorteert – althans in de grootste mate – onder uw bevoegdheid. Zo dadelijk zal ik uitleggen waarom ik betreur dat een volkomen coherent en gecoördineerd beleid nog steeds geen werkelijkheid is.

Vooral in Brussel, maar ook in bepaalde wijken of delen van gemeenten in het Vlaamse land, is het probleem zeer acuut. Ik heb ooit gesteld dat, afgezien van de communautaire problemen, dit wellicht een van de grootste problemen van Brussel is. Zeer vele disciplines komen hier aan bod, aangezien deze problematiek overigens onze ganse samenleving raakt. Het is een economisch, sociaal en cultureel probleem.

Zoëven heb ik gesteld dat hier in feite een coherente aanpak is vereist. Het economisch aspect valt immers onder uw bevoegdheid. Nochtans moet deze materie vooral op economisch vlak worden aangepakt. Er is, mijns inziens, al sedert vele jaren een herstructurering van de arbeidsmarkt nodig. Daarmee bedoel ik dat er drastisch zal moeten worden ingegrepen, onder meer door het zoveel mogelijk beperken in onze economische activiteit van sociaal ongewenste jobs. Al te veel is het economisch bedrijfsleven zo gestructureerd dat er sedert vele jaren een immigratie werd gewenst om deze ongewenste jobs te laten vervullen, die overigens ook onderbetaald werden en nog zijn.

Ten tweede moet worden, ingegrepen om het ondergekwificeerd werk dat niet vermeden kan worden te herwaarderen.

Een derde element op het economisch vlak is de noodzakelijkheid van het doorbreken van het sectorieel overleg om de discriminatie tussen rijke en arme sectoren op te heffen.

Dit alles behoort niet bepaald tot uw bevoegdheid. Ik heb enkel wensen aan te halen omdat dit één van de belangrijkste aangelegenheden is in het beleid ten opzichte van de gastarbeid.

Een tweede manier om het immigrantenbeleid te voeren is het sociaal beleid. Dit ressorteert wel onder uw be-

voegdheid. Dit wordt samengevat onder het woord „onthaal”. Dit sociaal beleid dient in de eerste plaats te worden gevoerd op het vlak van de huisvesting. Huisvesting ressorteert weer niet onmiddellijk onder uw bevoegdheid. Ik meen alleszins dat het noodzakelijk is begeleiding te organiseren van de gastarbeiders inzake het gebruik en het onderhoud van hun woning. U weet dat de probleemgroep juist deze mensen omvat die uit een totaal ander cultureel milieu komen. Overigens meestal uit een ruraal milieu waar de woning onbelangrijk is vermits alle sociale activiteiten zich buiten de woning afspelen. Deze mensen komen hier in een stadsmilieu waar de woning een heel andere betekenis heeft. Zij moeten begeleid worden, wat het gebruik en het onderhoud van de woning betreft.

De tweede sector is deze van de gezondheidszorg. Ook dit ressorteert niet helemaal onder uw bevoegdheid. Voor deze materie is Minister De Wulf bevoegd. Ik betreur het dat hij op dit ogenblik niet hier aanwezig is. Opdat ik dit niet zou hoeven te herhalen kan hij mijn uiteenzetting lezen in het verslag. Ook op het vlak van de gezondheidszorg dient er heel wat te worden gedaan. Ik denk bijvoorbeeld – en ik vraag mij af of **Gemeenschapsminister Steyaert** hier toch niet iets zou kunnen doen – aan de bijscholing van het personeel voor het benaderen, het verzorgen en het voorlichten van de gastarbeiders inzake gezondheid. Overigens denk ik ook aan de coördinatie van de verschillende gezondheidsdiensten. Ik denk bijvoorbeeld ook aan het vrij goed ontwikkelen van een tolkencentrum om de eerste handicap, namelijk de taal, te overwinnen.

De derde sector is het onderwijs. Ook hier is u in feite niet bevoegd. Dit is trouwens de ramp van heel het immigratiebeleid in ons land : het is zo gefragmenteerd en wordt niet gecoördineerd aangepakt.

Het onderwijs is van zeer groot belang in het onthaal van de hier verblijvende gastarbeiders. Ik zou u daarom willen aanporren de projecten die op het ogenblik bestaan inzake intercultureel onderwijs – na de experimenten in Limburg is men ook in Brussel ge-

start – te stimuleren en zo mogelijk uit te breiden.

Een vierde sector inzake onthaal is de zelforganisatie van de gastarbeiders. Hun verenigingen voor sociale en culturele activiteiten hebben niet alleen financiële steun nodig maar ook begeleiding.

Ten slotte, en dit zou u kunnen opmaken uit wat ik reeds gezegd heb, wil ik er met de grootste nadruk voor pleiten dat er een Vlaams nationale organisatie wordt opgericht voor immigratie, „Vlaams-nationaal” niet in de politieke betekenis van het woord maar wel „een organisatie van de Vlaamse Gemeenschap voor immigratie”. Organisatie die permanent zou moeten werken, die de hele problematiek zou behandelen, die snel en efficiënt zou kunnen optreden, die een globale aanpak zou realiseren in voortdurend contact met al degenen die zich met dit probleem bezighouden, kortom, een globale aanpak van het hele probleem van de immigranten.

Ik kan niet nalaten hier aan toe te voegen dat ik van oordeel ben dat het verlenen van politiek stemrecht hier niet te pas komt. Ik ben daar niet voor gewonnen – ik zeg dit Zeer eerlijk – ik ben ervan overtuigd dat politiek stemrecht geen pasmunt mag noch kan zijn voor het al te zeer ontbreken van sociale belangstelling vanwege de overheid, en vooral vanwege de lokale overheid, vermits het stemrecht wordt opgeëist inzake de gemeenteraadsverkiezingen. Ik weet trouwens dat heel wat **gastarbeidersverenigingen** dit onderscheid goed hebben gemaakt en dat ze zich terdege afvragen of het tactisch goed is al hun kruut te verschieten op het stemrecht, waar nog zoveel moet worden gedaan op het vlak van het onthaal.

Ik wens er nog de aandacht op te vestigen dat een immigratiestop zo waterdicht mogelijk moet zijn en dat illegale gastarbeid moet worden bestraft. Maar dit geldt niet alleen voor de kleine man maar ook voor hen die illegale werknemers in dienst nemen. De Vlaamse Raad kan hier een grote verantwoordelijkheid opnemen, vooral in deze crisistijd waarin racistische reflexen zo snel worden ontwikkeld. De Vlaamse Gemeenschap moet mentaal

Anciaux

worden gesensibiliseerd voor een humane houding.

Ten slotte een klein puntje, met name de jeugdbescherming, waarover ik niet zal uitweiden.

Mijnheer de Voorzitter, dat is dan het derde geval dat ik hier vandaag aanhaal in verband met het fameuze koninklijk besluit inzake de **overheveling** van de administratie. Het is een schande wat ik vaststel in verband met de administratie van de jeugdbescherming. De Vlaamse Gemeenschap zou slechts een honderdtal effectieven krijgen van deze administratie, terwijl er ongeveer een 1.400 zijn voorzien voor het hele land, goed verdeeld over de twee gemeenschappen. Het wordt stilaan een lachertje wanneer over de zo noodzakelijke administratie wordt gesproken.

Ik vraag dan ook de aandacht van de Vlaamse Regering en van u persoonlijk, mevrouw de Minister.

Verder wens ik mevrouw Steyaert te waarschuwen voor de initiatieven die de nationale Minister voor Tewerkstelling en Arbeid, de heer Hansenne, neemt.

In een aantal welzijnsorganisaties is de zorg zeer groot in verband met tewerkstellingsverlies voor een aantal welzijnswerkers.

Naar ik in de Kamercommissie voor de Tewerkstelling en Arbeid heb vernomen, zou Minister Hansenne een interdepartementeel fonds voorzien waaruit ook de gemeenschappen en de gewesten zouden kunnen putten voor initiatieven die ze nemen in verband met de tewerkstelling. Dit is een illegale methode.

Minister Hansenne, zou er moeten voor zorgen dat voldoende kredieten, via de ristomo's, zoals de Voorzitter van de Vlaamse regering het hier gisteren nog heeft verklaard, worden toebedeeld aan de Vlaamse Gemeenschap, maar mag het niet doen via een centraal organisme, door een centraal interdepartementeel fonds. Op deze wijze zou hij de verdeling van de kredieten over de gemeenschappen overigens kunnen scheeffrekken.

Mevrouw de Minister, ik waarschuw u daarvoor, omdat hij u onder meer heeft vernoemd voor het aanspraak maken op dit interdepartementeel fonds om toch de tewerkstelling in een aantal welzijnsorganisaties te kunnen veilig stellen. Andere methodes dienen te worden gebruikt en wij moeten, als Vlaamse Gemeenschap, de redenering van de Voorzitter van de Vlaamse regering volgen en ons daartegen verzetten. Het is een ingreep van de centrale regering op het beleid van de Vlaamse gemeenschap, want via deze gelden die hij ter beschikking zou stellen, kan hij eigenlijk een voogdij uitoefenen op de wijze waarop u uw welzijnswerk zou willen organiseren. **(Applaus bij de leden van de W)**

De Voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, geachte collega's, wanneer ik u zeg dat ik een groot deel van mijn activiteiten ontplooi in de welzijnssector, zal u dit waarschijnlijk wel aannemen,

Mevrouw de Minister, in het verslag van de commissie, lees ik een zin die mijn aandacht gaande houdt namelijk daar waar wordt gesteld dat de financiële ruimte verkleint, wat normaal is gezien onze sociaal-economische moeilijkheden. Vervolgens is vermeld dat het zorgenverleningssysteem van meer naar anders zal moeten evolueren.

Ik weet niet of u het boek heeft gelezen „De markt van welzijn en geluk” van Hans Achterhuis, een bekende Nederlandse sociale filosoof. Hans Achterhuis geeft als basisconclusie dat de welzijnssector meer problemen creëert dan opvangt. Ik kan niet zeggen dat al wat hij beweert honderd procent juist is. Wel ben ik van mening zoals hij, dat wij ons moeten bezinnen over de filosofie die tot uiting komt in zijn boek. Zijn thesis is de volgende : hoe meer welzijn, hoe meer problemen. Als één van de oorzaken daarvan haalt hij aan dat de **welzijnsinstellingen** net als andere organisaties een eigen dynamiek ontplooiën die erop gericht is de eigen macht en invloed te vergroten. Er worden be-

hoeften gecreëerd die er voordien niet waren. Ik denk dat dit ons tot bezinning **moet** leiden. Wanneer u spreekt van „niet meer, maar anders” geloof ik dat wij ons hierover dringend moeten bezinnen gezien de welzijnssector een geweldige dimensie begint aan te nemen. Wij moeten grondig **nagaan** wat nog nodig is en wat er moet **bijkomen**. **Dat** in dit beleid verandering moet komen, lijdt geen twijfel. De toenemende bemoeizucht en de betutteling van de welzijnsambtenaren begint bepaalde mensen soms de keel uit te hangen. Niet langer dan deze week had ik een gesprek met een collega van de CVP die mij de hele geschiedenis vertelde over een sociale assistente van een mutualiteit aanleunend bij zijn partij, die van oordeel was dat een volksvertegenwoordiger geen sociaal werker mocht zijn bij zijn publiek.

De heer A. Diegenant : De biechtvader van de CVP !

De heer J. Valkeniers : Ik zeg niet de biechtvader van de CVP, maar ik weet het uit eigen ervaring. Ter zake zal mevrouw de Minister mij geen ongelijk geven. Enkele maanden geleden heb ik een patiënte uit Zele ontmoet die mij vertelde dat zij gevolgd wordt door 7 verschillende sociale diensten. Ik zal u de opsomming van deze diensten besparen. Het is evenwel een feit dat vandaag in die sector zeer veel behoeften worden gecreëerd die door de gemeenschap moeten worden betaald. Ik dring dan ook aan op een dringende coördinatie van al deze diensten. Laten wij ze ook allen in vraag stellen en onderzoeken of al deze diensten niet tot één dienst kunnen gereduceerd.

Wat het gezins- en het kindercareer beleid betreft, is het inderdaad zo dat financiële problemen rijzen inzake de betaling van de bejaardenhelpsters, mevrouw de Minister, u zegt waarschijnlijk een beroep te zullen moeten doen **op** een interdepartementeel fonds. Dit zal ongetwijfeld noodzakelijk zijn.

Wanneer valt de beslissing in verband met het NWK ? Uw collega van de Franstalige Gemeenschap, de heer Monfils, heeft zojuist bekend gemaakt dat een Franstalige instelling zal worden opgericht.

Minister R. Steyaert : Dergelijk voorstel is in de Vlaamse Executieve ingediend.

De heer J. Valkeniers : Welnu, dit doet mij genoeg want wij vragen dit reeds acht jaar.

Minister R. Steyaert : U weet dat verleden jaar door mij, ook binnen de toenmalige Vlaamse Executieve, een ontwerp van decreet werd neergelegd. Blijkbaar was de tijd toen nog niet rijp om dit te aanvaarden. Maar ik had het initiatief genomen.

De heer J. Valkeniers : Het is onze plicht daarop aan te dringen, mevrouw de Minister.

Thans wens ik een woord te zeggen over de 240 miljoen frank van het vierde kwartaal van 1980. Wanneer zullen die worden uitbetaald ? Wat de diensten voor de onthaalmoeders betreft, heb ik onlangs een tamelijk uitgebreide schriftelijke parlementaire vraag gesteld waarin ik verschillende anomalieën heb aangeklaagd. Is het normaal dat een kinderverpleegster die huisbezoeken doet, moet instaan voor 250 gezinnen wat ongeveer 300 kinderen vertegenwoordigt en dat een sociale assistente, die voltijds werkt bij de dienst voor onthaalmoeders, maar 30 kinderen moet volgen ? Met mijn ervaring als huisarts meen ik dat een kinderverzorgster die thuisbezoeken aflegt meer werk heeft dan die sociale assistente die, eenmaal haar werk voltooid, helemaal niets meer te doen heeft. Ik meen dat een sociale assistente die slechts 30 kinderen te volgen heeft, zeer veel breiwerk kan doen. Welnu, in deze sector kunnen besparingen worden gedaan, de bewijzen zijn aanwezig.

Wat de hogere tarieven voor kribben betreft, lees ik in de tekst van het verslag dat die hogere tarieven tot nu toe geen probleem hebben opgeleverd en er ter zake geen klachten zijn binnengekomen.

Ik heb hier het VMSI-informatieblad nummer 452 waarin ik lees : „Wat de toepasbaarheid van de nieuwste hoogste barema's betreft, bijdrage van meer dan 350 frank per dag, heeft het verbond in het verleden reeds her-

haaldelijk zijn bezwaren aan de bevoegde Minister medegedeeld. Deze bezwaren werden opnieuw bevestigd zodra de definitieve beslissing over de huidige bijdrageschalen genomen was. Instellingen die hieromtrent met vragen blijven zitten, verzoeken wij overleg te plegen met de verantwoordelijk ken van hun plaatselijk coördinatiecomité en/of het Verbond te raadplegen.”

Wanneer zelfs het VMSI zegt dat die tarieven overdreven zijn, dit is uw zuil, dan denk ik toch dat hier eens moet over nagedacht worden.

Wat de jeugdbescherming betreft, meen ik dat hier middelen tekort schieten voor de plaatsing van minderjarigen.

Wat het maatschappelijk welzijn betreft, PMG en centra voor maatschappelijk werk, ook daar moet eens worden nagagaan in hoever het overlappen van al die verschillende centra moet blijven bestaan en wat het daar gepresteerde werk inhoudt. Ik zou wel eens statistieken willen zien van hetgeen dat uiteindelijk allemaal inhoudt.

De heer V. Anciaux : Jazeker, het is absoluut noodzakelijk daarover een evaluatie te hebben.

De heer J. Valkeniers : Inderdaad, ik geloof dat de heer Achterhuis zeker gelijk heeft wanneer hij zegt dat hoe meer er van die centra bestaan, hoe meer behoeften er worden gecreëerd zodat uiteindelijk de mensen zich de vraag stellen : ik voel niets, ben ik wel gezond ? De heer Achterhuis zegt ook dat wij uiteindelijk tot een maatschappij zullen komen van verzorgers en verzorgden. Als het zo voortduurt zullen er nog weinig overblijven die niet verzorgd worden.

Op het stuk van het bejaardenbeleid blijft er een tekort aan bejaardentehuizen en centra voor seniele bejaarden bestaan. Artikel 209 zal daar zeker niets oplossen. Ik ga daar straks verder op in.

Wat de mindervaliden betreft, klaagt u zelf aan dat er nog steeds bevoegdheidsconflicten zijn tussen de nationale minister en de twee gemeen-

schapsministers. U hebt dus zelf nog grote problemen om met mekaar akkoord te raken over bepaalde materies, onder meer over het bejaardenbeleid. Ook daar zou ik willen pleiten voor coördinatie.

Het toont duidelijk aan dat het hier gaat om een sector die volledig moet gecommunautariseerd worden en waar, naar mijn overtuiging, geen bevoegdheden meer aan de nationale minister moeten worden toegekend.

Rijksfonds voor sociale reclustering : het is hoog tijd dat ook dit Rijksfonds wordt gecommunautariseerd.

Voor het Fonds 1981 blijven er zeer grote tekorten bestaan. De dagprijsberekening blijft nog altijd een tragedie. Men doet nog steeds bijpassingen voor 1979. De jaren 1979 en 1980 moeten door de nationale regering worden betaald. Laat ons eerlijk de waarheid zeggen : het is hoog tijd. Ik zit zelf in die sector want ik ben Voorzitter van de raad van beheer van een MPI. Het is schande hoe deze instellingen geld moeten blijven lenen en hoge intresten moeten betalen op kredieten om dan nog gedurende jaren te moeten wachten tot zij het geld in handen hebben. Ik kan u onze rekeningen voorleggen : 6 miljoen deficit en 9 miljoen tegoed. Dat is een klasieke rekening van de meeste van deze instellingen.

U hebt gelijk, mevrouw de Minister, wanneer u zegt dat de overplaatsing van oligofrenen naar tehuizen en zieke bejaarden naar bejaardentehuizen moet gebeuren bij middel van gemeenschapskredieten. Het gaat niet op dat de nationale minister van volksgezondheid besparingen doet, als het ware ten uwen **nadele** door die mensen uit de klinieken over te plaatsen naar bejaardentehuizen waarvoor u dan de rekening moet betalen.

Ook hier dient een regeling te worden getroffen, zodanig dat de gemeenschap in staat zal zijn die onkosten te dragen.

Wat de revalidatiecentra betreft, maak ik, zoals in het verleden, een zeer groot voorbehoud. Deze bevoegdheden berusten slechts gedeeltelijk bij u, mevrouw de Minister, alsmede bij het departement van Tewerkstelling en Arbeid. Hier ook is

Valkeniers

voorzichtigheid geboden en moet een evaluatie worden gemaakt. Er worden vele behoeften gecreëerd die er in feite niet nodig zijn.

Wanneer u in uw toelichting zegt : „niet méér maar anders”, wil ik u vragen, mevrouw de Minister, dat u dat duidelijk zou bepalen en ons zou mededelen hoe u een ander beleid ziet waardoor wij ook méér verstaan dan coördinatie en inkrimping zoals dat nu gebeurt, maar waardoor wij eveneens een volledige communautarisering verstaan van deze sector die meer dan enige andere behoort tot de persoonsgebonden materies.

GEZONDHEIDSBELEID

De Voorzitter : Wij behandelen nu de materie waarvoor Minister De Wulf bevoegd is, met name gezondheidsbeleid.

Het is vijf voor twaalf, mag ik aan de negen overblijvende sprekers vragen zich tot het essentiële te beperken.

Mevrouw Boeraeve-Derycke, heeft het woord.

Mevrouw C. Boeraeve-Derycke, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, mijnheer de Minister, dames en heren, voor de bespreking in commissie verwijs ik naar het schriftelijk verslag, maar ik wil over de materie gezondheidsbeleid persoonlijk tussenbeide komen. Bij de bespreking in de commissie is gebleken dat men de begroting voor 1982 moeilijk kan vergelijken met de begroting 1981 onder andere door gewijzigde bevoegdheden van het centraal bestuur naar de gemeenschappen, door opsplitsing van kredieten, maar ook door de inschrijving van nieuwe artikelen. Ik ben het ermee eens dat de begroting 1982 een overgangsbegroting is. Ik weet dat de middelen zeer beperkt zijn, maar dat betekent niet dat wij het beleid niet grondig willen bekijken, wel integendeel. Thans wil ik enkele beschouwingen naar voren brengen in verband met het gezondheidsbeleid.

In het verleden werd al te vaak het gezondheidsbeleid op de specialistische en intramurale sector, **terwijl** te weinig aandacht besteed werd aan de preventie en eerstelijnsgezondheidszorg.

De grootste aandacht zal moeten uitgaan naar de eerstelijnsgezondheidszorg en deze beter aanpassen aan de behoefte van de bevolking en beter waarderen. Het is heel belangrijk dat de eerstelijnszorg fungeert als controle-as in de gezondheidszorg en zo de ongeremde verwijzing naar de tweedelijnszorg of specialisatie kan beperken.

Wie is immer beter geplaatst dan de huisarts om de patiënt in eerste instantie te behandelen ? Hij ziet hoe de patiënt leeft, in welk milieu hij woont, komt er heel veel mee in contact, en volgt meestal de kinderen vanaf de kinderziekten, hij weet welke ziekten en problemen er in die families veel voorkomen. De huisarts is zeker de ideale arts om het vertrouwen van de patiënt te genieten hij is ook diegene die het best kan oordelen of een patiënt naar een specialist moet worden doorgestuurd.

Is het wel verantwoord dat zoals het nu zo dikwijls gebeurt, men voor kleinnigheden naar een specialist in een ziekenhuis gaat, waar urenlange wachttijden aan verbonden zijn en veel verplaatsing, terwijl het aan de gemeenschap zoveel meer kost en daarom nog niet altijd beter is.

Ook is de taak van de huisarts onmisbaar voor verdere begeleiding van de patiënten na eventuele opname in een ziekenhuis. Hij zal voor de gezinnen adviseur en begeleider moeten zijn in de totale gezondheidsproblematiek, zowel curatief als preventief.

De bevolking moet beter inzicht krijgen in de sleutelfunctie van de huisarts. Zij moet het belang van de rol onderkennen voor de individu- en familiegerichte gezondheidsopvoeding en preventie.

De middelen zijn meer dan ooit beperkt. Indien de bevolking niet overtuigd is van de essentiële opdracht van de huisarts en in de feiten ernaar handelt, zal de verwezenlijking van vele voorstellen tot rationalisering,

ordering en echelonnering mislukken.

Het zal ook de zorgverstrekking in de ziekenhuizen doen verminderen wat uiteindelijk tot een kostenbesparing zal leiden.

Ik durf pleiten voor een informatie en sensibilisatiecampagne bij de bevolking om de functie in het geheel van de gezondheidszorg te waarderen.

Een verantwoorde uitbouw van de 'preventieve gezondheidszorg moet leiden tot een vermindering van de curatieve geneeskunde. Op dit vlak is nog heel wat te verbeteren, op de verschillende niveaus :

– bij de primaire kan heel veel van de patiënten zelf komen : beter streven naar een gezonde en aangepaste voeding, meer sport beoefenen, in de vrije tijd aan gezonde ontspanning doen.

Waarom kan niet meer gewezen worden op de nadelige gevolgen van het roken ? Ook van overtollig alcoholverbruik ?

– bij de secundaire : niet alleen een uitbouw van preventieve onderzoeksmogelijkheden is noodzakelijk, maar vaak gebeurt het dat deze gespecialiseerde diensten, die technisch goed uitgerust zijn, bij de bevolking onvoldoende bekend zijn, ofwel bij de bevolking een drempelvrees bestaat om er naartoe te gaan.

Kan het inschakelen van de eerstelijnsgezondheidszorg hier geen verbetering zijn, ook bij de preventieve kankeropsporing, wat voor onze bevolking heden ten dage zeer belangrijk is. Ik ben ervan overtuigd dat, indien de huisarts dichter erbij betrokken was, de drempelvrees voor velen zou verdwijnen.

Belangrijk in de preventie is de gezondheidsopvoeding. Zouden we het in de gezondheidszorg zó niet moeten zien, dat de eerste schakel de „zelfzorg” is ?

Iedereen is immers op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor zijn gezondheid. Waarom die verantwoordelijkheidszin niet stimuleren ? Wat beperkt er meer de vrijheid van het indi-

Boeraeve-Derycke

vidu dan bij ziekte zichzelf niet kunnen beredderen ?

Kan men niet een campagne voeren onder het motto : „Niemand kan beter voor jezelf zorgen dan jij” of „Je gezondheid ligt in je eigen handen”.

Als tweede schakel zien we de „mantelzorg”, dit zijn personen die er dichtbij wonen en leven : familie, burens en kennissen, die onmiddellijk kunnen hulp bieden, in afwachting dat gespecialiseerde diensten helpen. Meestal is het zó dat de administratieve weg heel lang is, vooraleer door gespecialiseerde diensten hulp aan de betrokkenen kan geboden worden. Kan aan deze hulp van vrijwilligers niet op de een of andere manier een stimulans gegeven worden ?

Ook op school is gezondheidsopvoeding heel belangrijk. Ik ben ervan overtuigd dat het zeker verantwoord is in het onderwijs bij voorbeeld om de 14 dagen 1 uur gezondheidsopvoeding in te schakelen. Dit zou een aangepast programma kunnen zijn per leerjaar, en kan best door een huisarts gegeven worden. Dit kan gaan bijvoorbeeld over zelfzorg, leefgewoonten, voorlichting over ziekenzorgorganisatie, kostprijs van ziekenzorg, EHBO, enzovoort.

De heer J. Valkeniers : U gaat nog meer zieken maken !

Mevrouw C. Boeraeve-Derycke : Bij goede voorlichting zou ik het betwijfelen.

De heer J. Valkeniers : Leer ze eerst dat ze niet moeten drinken en roken.

Mevrouw C. Boeraeve-Derycke : Ik heb het reeds gezegd dat ik voor de propaganda ben tegen het roken en het overmatig alcoholverbruik.

Dit zou zeker voor alle leerlingen nuttig en praktisch zijn. Een goede gezondheid is iets wat heel hun leven belangrijk is. De voorlichting zoals het nu gebeurt, is dikwijls onsamenhangend en een geheel van occasionele campagnes. Kan niet gedacht worden aan een volledige en doorlopende voorlichting vanuit de school tot en met de bejaardengroep ? Want in de

bejaardengroep, waar ze sterk met hun gezondheid bezig zijn, is veel gebrek aan voorlichting.

Zou men op die manier niet de overconsumptie van de curatieve geneeskunde onder de bejaarden kunnen afremmen door hun alle nodige informatie in eenvoudige termen te geven en hun te motiveren als patiënt niet zomaar van de ene dokter naar de andere te verlopen ? Dit zal hun zeker helpen om bewust te zoeken naar de beste oplossing voor hun gezondheid.

Bij het medisch schooltoezicht zie ik dat de verminderde TBC-inenting besparingen zullen opleveren en volgens de raming 15 miljoen bedragen. Kan dit krediet niet worden ingeschakeld om de gezondheidsopvoeding, die zo belangrijk is, te stimuleren ?

Ik had graag vernomen van de Minister hoeveel de reële kostprijs is per leerling **en** per jaar in het MST ?

De heer J. Valkeniers : Veel te veel !

Mevrouw C. Boeraeve-Derycke : Mijns inziens kan men ook hier de eerstelijnsgezondheidszorg inschakelen. Ik veronderstel dat het financieel voordeliger zou zijn. Kan men de huisarts niet inlichten omtrent de uitslag van het medisch schoolonderzoek ? Dikwijls zijn de ouders in paniek bij het lezen van het resultaat van het onderzoek van hun kinderen, omdat ze die medische termen niet begrijpen. Als de huisarts er dichter bij betrokken is zullen ze **ook** gemakkelijker met die inlichtingen naar hem toe gaan wat zeker de gezondheid van hun kind ten goede zal komen en ook de ouders zal geruststellen.

Voor het **NWK**, waarvoor u samen met de Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg verantwoordelijk is, vernemen wij in de toelichtingen dat zal gestreefd worden in overleg met de Gemeenschapsminister van gezin en welzijnszorg naar de oprichting van een Vlaamse **gemeenschapsinrichting**.

Niet alleen het creëren van structuren is voor mij belangrijk. Ze moeten ook goed en rationeel fungeren.

In het **NWK**, zoals in de gehele preventie, kunnen we dezelfde vraag stel-

len. Kan ook hier niet gestreefd worden naar een betere samenwerking met de eerstelijnsgezondheidszorg en de preventiediensten ?

Ook hier moeten wij durven nadenken en de vraag stellen omtrent de kostenanalyse. Is het nodig dat dit onderzoek alleen door specialisten gebeurt in de speciale instellingen, om nadien voor iedere kleine verkoudheid de baby naar zich toe te krijgen ?

We weten toch dat in de landelijke gebieden gespecialiseerde verpleegsters ten huize komen en dat dit zeer goede resultaten geeft.

Aan de Gemeenschapsminister zou ik in verband met het **NWK** nog willen vragen of die overdracht van 240 miljoen van de nationale regering voor de achterstand van vorig werkjaar, gebeurd is ? Dit zou begin juni in het overlegcomité worden besproken. Graag kreeg ik hierop een antwoord.

Zo heb ik enkele van de bijzonderste in de preventie en gezondheidszorg toegelicht. Ook heb ik gepleit voor een betere inschakeling van en samenwerking met de huisartsen. Tegelijkertijd wil ik benadrukken dat het huisartsenkorps zich op die nieuwe evolutie zou moeten afstemmen en zich aanpassen om aan deze verruimde problematiek op een doeltreffende wijze tegemoet te komen.

In de ziekenhuissector, die onder de bevoegdheden van dezelfde minister valt, zie ik dat de voorziene vastlegging 2.960 miljoen bedraagt.

Ondanks toename van de voorziene middelen kan met deze vastlegging nog niet aan de helft van de behoeften worden beantwoord.

Dit betekent duidelijk dat in deze sector drastisch zal moeten bezuinigd worden. Toch zal dit zeer selectief moeten gebeuren. Een lineaire afbouw zou meteen ook die regio's treffen waar de toestand nu normaal is. De programmatiecriteria werden vastgesteld in het koninklijk besluit van 21 maart 1977. Volgens deze gegevens zijn er gemiddeld 18,2 procent bedden te veel in de acute sector, voor Vlaanderen zou dit neerkomen op 5348 bedden te veel dan voorzien in de programmatie criteria. Dergelijke

Boeraeve-Derycke

situatie is zeker ongezond. Het verblijf in de ziekenhuizen wordt er nutteloos door verlengd. Meer en meer patiënten worden in de ziekenhuizen verpleegd terwijl hun toestand geen gespecialiseerde verzorging in het ziekenhuis vergt.

Toch leren de cijfers ons dat er een groot verschil is per regio. Gezien het late uur zal ik u deze cijfers niet meer aanbrenge.

De heer J. Valkeniers : Veel te veel in West-Vlaanderen.

Mevrouw C. Boeraeve-Derycke : Ik ga daarmee niet volledig akkoord, mijnheer Valkeniers. In het arrondissement Ieper, waar ik woon, geven de criteria 682 bedden en de erkende bedden bedragen 689. Wanneer dit in uitvoering -5 is en in ontwerp +30, dan is de situatie daar ongeveer zoals gepland.

De heer J. Valkeniers : En voor de rest van West-Vlaanderen ?

Mevrouw C. Boeraeve-Derycke : Rijk dan naar Antwerpen en naar Gent. Ik zal u nadien de cijfers geven.

Rekening houdend met het in gebruik nemen van de in opbouw zijnde bedden kunnen we vaststellen dat deze toestand nog niet onmiddellijk zal gesaneerd worden.

Maatregelen zullen moeten genomen worden om te beletten dat ziekenhuizen worden bijgebouwd of in gebruik genomen.

Ook zal een afbouw van bestaande overtollige bedden moeten gebeuren hetzij door sluiting of door reconversie naar meer diensten, waaraan meer behoefte bestaat, vooral verzorgingshuizen voor bejaarden.

Dit zal volgens strenge criteria moeten gebeuren. Bij de omschakeling zal zeker geen bevoordeligde behandeling van ziekenhuizen ten nadele van rusthuizen mogen gebeuren. Ik zou in dit verband de vraag willen stellen wat dit voor het personeel in deze instellingen zal worden ?

Vooreerst is het belangrijk dat de zorg

van de patiënten er niet onder lijdt. De kwaliteit van de verpleging moet blijven. Patiënten kunnen er niet het slachtoffer zijn.

Ook moeten de nodige opvangstructuren er zijn vooraleer tot de overschakeling kan worden overgegaan. Het heeft geen zin patiënten uit het ziekenhuis te ontslaan als ze niet opgevangen worden.

Het ware zeker ook een grote fout in het beleid nu te denken dat alle overtollige ziekenhuisbedden nu ten alle prijze door bejaarden dienen te worden bezet. We staan wel met een bevolking waar het procent aan bejaarden jaarlijks toeneemt, maar dat wil nog niet zeggen dat de bejaarden niet zolang mogelijk in hun eigen vertrouwde milieu mogen blijven wonen, waar ze meestal gelukkiger zijn, liever wonen en ook wensen er zo lang mogelijk te blijven. Men kan structuren creëren en ze nadien daarin „pousseren”. Dat is zeker niet wat wij nastreven.

Hiervoor is het dus heel belangrijk dat bestaande diensten van thuisverzorging, bejaardenhulp en andere, de nodige erkenning en steun krijgen om bejaarden thuis te helpen, ook wanneer zij na opname in het ziekenhuis misschien vroeger hierdoor de instelling kunnen verlaten.

In de beleidsnota spreekt u, **mijnheer** de Minister bij de rust- en verzorgingstehuizen voor bejaarden, van enkele eigen initiatieven te nemen in afwachting van de uitvoeringsbesluiten van artikel 209. Hiervoor citeer ik uit uw nota 8 miljoen voorzien op artikel 12.35. Graag had ik vernomen welke concreet de initiatieven zijn die hiermee bedoeld worden ?

Ook zou ik graag aan de heer Minister vragen wat nu de juiste inhoud is van de geruchten over het bouwen van een Europese **hartkliniek** in België. Verleden week is in de pers hierover opnieuw een bericht verschenen. Mag ik ook hierop een duidelijk antwoord verwachten ?

Ik dank u bij voorbaat, mijnheer de Minister, voor de antwoorden die u mij zal willen verlenen.

De Voonitter : De heer Anthuenis heeft het woord.

De heer G. Anthuenis (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren collega's, in de algemene toelichting bij de begroting betreffende de ziekenhuissector, punt 3 ziekenhuisbedden, wordt gezegd, dat „indien na onderzoek per ziekenhuisregio mocht blijken dat er een teveel aan ziekenhuisbedden zou zijn, er zeker niet zal worden overgegaan tot een liniaire, maar tot een selectieve ombuiging, die gebaseerd is op objectieve criteria.”

Met mijn interventie wil ik op dit punt nog eens de meeste nadruk leggen. Op het vlak van het terugschroeven van het aantal ziekenhuisbedden is inderdaad de allergrootste voorzichtigheid geboden, wil men het gehele ziekenhuisbeleid niet op de helling zetten.

Het zou inderdaad niet opgaan dat plotseling de algemene regel tot afbouw van ziekenhuisbedden met 5 procent zou genomen worden. Hierdoor zou vooral het financieel beheer van de ziekenhuizen, dat vandaag al met zware tekorten te kampen heeft, totaal ontredderd worden. Niet alleen blijven bij dergelijke afbouw de vaste kosten gelijk, we denken hier dan vooral aan het vast benoemd personeel, de afschrijvingen en leningslast, de verwarming en zo meer, maar zullen bovendien belangrijke **minderontvangsten** gerealiseerd worden. Dergelijke maatregelen, die zeker de bezuinigingswil niet in de weg staan maar die ook de minderontvangst van de ziekenhuizen niet mogen afschrijven op de gemeenten, die nu reeds zwaar moeten tussenkomen in het **deficiet** van de openbare ziekenhuizen.

We kunnen ons niet van de indruk ontdoen, dat een schromelijk tekort aan coördinatie bestaat tussen onder andere het RIZIV en de instanties die moeten beslissen over de erkenning van het aantal bedden in de ziekenhuizen.

Zo is het mijns inziens vandaag perfect mogelijk dat een bepaald ziekenhuis erkend wordt voor bijvoorbeeld 200 bedden, maar dat ditzelfde ziekenhuis daarbuiten, op enkele vrije

Anthuenis

ruimten, nog een 10-tal extra bedden installeert. Het RIZIV dient dan te betalen voor 210 patiënten. Daar kunnen dus „zwarte bedden” toch verrekend worden. Tussen het RIZIV en de erkenningscommissie is niet de minste binding, laat staan coördinatie. Hier dienen dus zeker de nodige stappen te worden gezet.

Door een tekort aan coördinatie en opvolging worden diezelfde ziekenhuizen meer dan eens voor schut gezet. Wat te denken van een bepaald openbaar ziekenhuis dat, met de toelating en subsidiëring van het Ministerie van Volksgezondheid, een nieuwe dienst „Intensieve Zorgen” opricht. Wanneer dan echter deze dienst volledig uitgebouwd is en **een** nieuwe verpleegdagprijs wordt aangevraagd, met alle verrekeringen van die „Intensieve Dienst” inbegrepen, wordt door ditzelfde ministerie, maar wellicht door een andere dienst, besloten dat er geen redenen zijn om de kosten, voortvloeiende uit deze „Intensieve Dienst”, te verrekenen in een nieuwe en aangepaste verpleegdagprijs.

Schotelt men op deze manier de plaatselijke openbare besturen geen valse beelden voor, beelden die achteraf door de gemeentekas volledig dienen bijgepast te worden omdat dan blijkt dat de vele investeringen met leninglast en de kosten voor nieuw aangeworven en dikwijls hoog gekwalificeerd personeel niet kunnen verhaald worden op patiënten en ziekenfondsen. Waarom heeft men dan eerst de toestemming verleend om deze dienst op te richten ?

Wanneer na een grondig onderzoek immers bleek, dat deze „Intensieve Dienst” in deze bepaalde regio noodzakelijk was, dan moesten later ook alle daaruit voortvloeiende gevolgen even consequent aanvaard worden.

Daarom wil ik hier nogmaals de nadruk leggen op het belang van die eerste stap met name het onderzoek naar de noodzaak van een nieuwe medische dienst in een bepaalde regio. Dat moet in eerste instantie met de grootste zorg uitgevoerd worden. Eens dat gebeurd is, moeten later alle budget-

taire gevolgen consequent gedragen worden. Dikwijls gebeurt dat evenwel niet en heeft men geen flauw idee wat de financiële gevolgen van bepaalde stappen in de nabije toekomst zullen zijn.

Ook daarom wil ik pleiten voor de specialisatie van bepaalde klinieken in het Vlaamse land.

Vermits de meeste ziekenhuizen in Vlaanderen nog geen 10 kilometer van elkaar verwijderd zijn, zouden op het vlak van de arrondissementen bepaalde afspraken moeten gebeuren aangaande de soms dure investeringen in gebouwen en medische uitrusting. Het gaat niet op dat in de omtrek van enkele vierkante kilometer 2 of 3 bijna volledig uitgebouwde klinieken voorhanden zijn. Hier kan zeker een taakverdeling worden gedaan. Dat zou niet alleen budgettair gunstig zijn, maar het zou tenslotte ook volledig de patiënt ten goede komen, een factor in de ziekenhuissector die op de laatste plaats komt. Die patiënt zou dan kunnen verzorgd worden in echte, goed uitgebouwde en gespecialiseerde afdelingen op een nog redelijke afstand van zijn woonplaats.

Ongetwijfeld ligt op het vlak van het beheer van de ziekenhuizen nog een groot werkterrein open en ongetwijfeld is het mogelijk, zonder te raken aan de sociale voordelen van de patiënt, heel wat besparingen in de ziekenhuissector te verwezenlijken. Ik hoop dat met deze tussenkomst er iets toe is bijgedragen. (*Algemeen aplaus*)

De Voonitter : De heer Vannieuwenhuyze heeft het woord.

De heer R. Vannieuwenhuyze (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, met veel aandacht hebben wij, ter gelegenheid van de bespreking van het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het jaar 1982, de toelichting gelezen in verband met het gezondheidsbeleid.

Graag zouden wij kort hieromtrent enkele bemerkings willen formuleren. Een aantal opties in de toelichting moeten zeker positief beoordeeld

worden, maar wij vrezen dat de begroting niet voldoende de middelen voorziet om deze opties te realiseren.

Vooreerst wil ik enkele woorden zeggen over het medisch schooltoezicht. In de algemene toelichting bij de begroting van de Vlaamse Gemeenschap 1982 - Stuk 7 Nr. 1 - bladzijden 55 en 56 - lezen wij dat, naast de aandacht die moet uitgaan naar de eerstelijnsgezondheidszorg, een verantwoorde uitbouw van de preventieve gezondheidszorg moet leiden tot een vermindering van de curatieve geneeskunde, en dat binnen deze preventie vooral de nadruk dient te worden gelegd op de gezondheidsvoorlichting en gezondheidsopvoeding, die een belangrijk onderdeel zullen worden van de medische schooltoezichtfunctie.

In Stuk 8 Nr. 1 - bijlage 1 van het verantwoordingsprogramma stellen wij vast dat in de begroting 1981 een bedrag voor het medisch schooltoezicht was voorzien van 460 miljoen frank, terwijl in de ons voorgelegde begroting slechts een bedrag is ingeschreven van 448,3 miljoen frank. Het voorziene bedrag voor 1982 zal wellicht nauwelijks volstaan, rekening houdend met de bepalingen door de afschaffing van de systematische tuberculineproeven en de daarbij komende overdracht van ± 90 miljoen van de vorige jaren, om de reeds toevertrouwde opdrachten te vervullen.

Wanneer nu het medisch schooltoezicht wordt belast met de gezondheidsvoorlichting en de gezondheidsopvoeding, die een zeer goede optie is, zullen de voorziene kredieten zeker niet meer volstaan, daar zij reeds in vergelijking met de begroting 1981 werden verminderd.

Trouwens nergens vinden wij een aanduiding in de begroting op welke wijze de gezondheidsvoorlichting en gezondheidsopvoeding voor en van de jeugd zal gesubsidieerd worden wanneer dit gebeurt via het medisch schooltoezicht.

Vooraf de begeleiding bij de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding van de jeugd zal hier een belangrijke rol spelen, waarvoor ook evenmin kredieten worden voorzien.

Vannieuwenhuyze

Wij vrezen, mijnheer de Mijnheer de Minister, dat het bij goede intenties zal blijven en van een eigenlijke preventie weinig in huis zal komen.

Een ander probleem die heel wat onrust heeft gebracht in de middens van het medisch schooltoezicht is de afschaffing, midden van het schooljaar, van de systematische tbc-opsporingsproeven. Het zal wellicht niemand onbekend zijn dat hieraan voor de centra voor medisch schooltoezicht niet alleen een financieel probleem is verbonden, maar vooral personeelsproblemen. Graag hadden wij vernomen welke maatregelen worden overwogen om de personeelsproblemen op te vangen die hierdoor zijn ontstaan ?

Wat meer is, het feit dat de beslissing genomen werd naar aanleiding van persberichten in februari 1982 die schreven dat de tuberculine huidtest gevaarlijk zou zijn, heeft een psychologisch klimaat geschapen dat het moeilijk zal maken om zelfs de risicogroepen te overtuigen zich te onderwerpen aan de nochtans voor hen noodzakelijke tuberculine huidtesten. Een goede voorlichting vanuit uw departement is zeker gewenst.

Eveneens hadden wij willen vragen hoever het staat met het aanpassen van de regeling in verband met de barmieke anciënteit bij partiële tewerkstelling. Thans wordt partiële tewerkstelling bijkomend bestraft door een onevenredige vermindering van de anciënteitsverwerving. Partiële tewerkstelling zou wellicht een interessant middel kunnen zijn om de afvloeiing van personeel tegen te gaan en gebeurlijk kunnen meehelpen om de personeelsproblemen ingevolge de afschaffing van de tbc-opsporingsproeven op te lossen.

Mogen wij er nog op wijzen, mijnheer de Minister, dat de inrichtende machten van heel wat centra voor medisch schooltoezicht blijven uitzien naar de erkenning van hun equipes. Heel wat equipes van centra zijn reeds sedert 1 september 1981 niet meer erkend en zijn wellicht niet alleen in de onwettelijkheid, maar vragen zich af wat hiervan de gevolgen zullen zijn. In het

verleden is het wellicht nooit gebeurd dat in uitvoering van het koninklijk besluit van 17 juli 1964 en zoals het later werd gewijzigd, de equipes niet bijtijds worden erkend.

Voor wanneer mogen deze erkenningen eigenlijk worden verwacht ? Wij kunnen moeilijk aannemen dat de centra zelf bepaalde gevolgen zouden moeten ondergaan.

Tenslotte, mijnheer de Minister, willen wij komen tot gespecialiseerde preventie-equipes, zoals in uw toelichting vermeld, ook in het medisch schooltoezicht, dan zal het nodig zijn goede en gemotiveerde artsen te vinden gespecialiseerd in het medisch schooltoezicht.

Dit veronderstelt echter een adequate honorering.

Het huidig honorarium van een voltijdse schoolarts dat 530.000 à 630.000 frank per jaar bedraagt om 4200 à 5000 leerlingen te onderzoeken is zeker geen aanmoediging. Hiermee kan men moeilijk waardevolle kandidaten aantrekken en bovendien worden zij niet vergoed voor al wat zij doen of zouden kunnen doen buiten de klinische onderzoekingen. Moet ook dit bij de te voorziene opties met worden opgenomen ?

Graag zouden wij hier nog even spreken over de diensten voor geestelijke gezondheidszorg. In uw toelichting bij de begroting 1982 vermeldt u dat de diensten voor geestelijke gezondheidszorg tot taak hebben de eerste opvang te verzekeren van alle personen die geestelijke hulp of begeleiding nodig hebben met het doel de opname in een psychiatrische ziekenhuisdienst te voorkomen of in te korten door een degelijke nazorg.

Niettemin zijn deze diensten, aldus de tekst, operationeel sedert 1975, er nog niet in geslaagd deze doelstelling integraal te realiseren en daarom moet gestreefd worden naar een betere functionering van de diensten, door een betere aanwending van de beschikbare middelen. Wij stellen opnieuw vast dat de begroting voor 1982 slechts 262,8 miljoen bedraagt ter vergelijking van de begroting 1981, die in een bedrag voorzorg van 255 miljoen.

De voorziene stijging van 3 procent in vergelijking met 1981 is Onvoldoende voor het opvangen van de indexering van de loonkosten, want in deze sector gaan meer dan 90 procent van de kredieten naar weddetoelagen. En toch wordt van deze sector verwacht dat hij de gevolgen gaat opvangen van de afbouw van het intramurale psychiatrische beddenbestand.

Ongeveer zeven tot acht jaar zijn de psychiatrische ziekenhuizen nu in de ziekenhuiswet opgenomen. Dit was het startsein voor een globaal overheidspaan van vernieuwing in de psychiatrie : het aantal ziekenhuisopnemingen moest drastisch worden verlaagd door een zo groot mogelijke opvang in de extramurale diensten voor geestelijke gezondheidszorg en in voorzieningen voor partiële ziekenhuisopneming. Via nieuwe herkenningennormen en dwingende planning werden slechts 14.000 bedden tot de vernieuwde intramurale psychiatrie toegelaten wat een afbouw van meer dan 10.000 bedden over heel België, waarvan ongeveer de helft in Vlaanderen, noodzakelijk maakt. Hoe kunt u, mijnheer de Minister, met de voorziene kredieten de gevolgen hiervan opvangen ?

Wat meer is, er zijn zelfs geen middelen voorzien om de gevolgen op te vangen van de uitbreidingen en nieuwe erkenningen gerealiseerd in de loop van 1981, met voor het eerst een volledige weerslag op de begroting 1982.

Daarenboven is de groei van het aantal zwaar zieke patiënten niet afgeremd. Onvermijdelijk rijst hier de vraag : waar en door wie moeten deze volwassen mentaal gehandicapten inmiddels worden opgevangen ?

Hetzelfde geldt voor de integratie van de 5 Nederlandstalige Brusselse diensten in de Vlaamse Gemeenschap, wat als een beleidsoptie wordt naar voor gebracht. Wij treden die optie volwaardig bij, maar hoe de gevolgen ervan opvangen (kosten : 5 diensten x 3 miljoen = 15 miljoen) ?

Tenslotte lezen wij in het verantwoordingsprogramma onder artikel 12.35.72 dat een bedrag van 4,2 miljoen frank ingeschreven wordt voor „toelagen organisatie voor geesteshy-

vaunieuwenhuyze

giëne".

Het verontrust ons dat het woord „organisatie" bij dit begrotingsartikel in tegenstelling met bijvoorbeeld artikel 2.35.43 in het enkelvoud voorkomt aangezien in de sector van de extramurale geestelijke gezondheidszorg in de Vlaamse gemeenschap minstens 2 organisaties actief zijn. Graag zouden we van u vernemen, mijnheer de Minister, welke de preciese bestemming is van het bedrag.

Totdaar, mijnheer de Minister, enkele bedenkingen en opmerkingen die wij meenden te moeten maken.

Over de ziekenhuissector en de rust- en verzorgingshuizen zullen wij vandaag hier niet uitweiden, hoewel de begrotingsmoeilijkheden en de thesaurietekorten, naast de lange geldomloop, de administratieve complexiteit en de verwickelingen ingevolge de staatsvorming deze en vooral de private sector in heel wat moeilijkheden brengt.

Mogen wij verwijzen naar het tegoe dat de ziekenhuizen hebben bij het Fonds voor de Bouw van Ziekenhuizen en medisch-sociale inrichtingen. Dit tegoe zou 600 miljoen bedragen. Voor de officiële ziekenhuizen wordt het Gemeentekrediet ingeschakeld maar voor de private ziekenhuizen is dat natuurlijk niet het geval.

De rustoorden voor bejaarden hebben af te rekenen met een bestendige kostenstijging : de gemiddelde ouderdom en hulpbehoefte verhoogt, meer en meer is er behoefte aan gekwalificeerd personeel en de omvorming tot rust- en verzorgingshuizen doet niet alleen de bouwkosten stijgen maar ook de exploitatiekosten. De vermindering van de middelen van de bevolking vereist een tussenkomst van de overheid in de meerkost van opname van hulpbehoefende bejaarden. Daarnaast hebben wij dan nog altijd de prijsblokkering door Economische Zaken die vooral de private rust- en verzorgingshuizen treft.

Van de ZIV-tussenkomst in rust- en verzorgingshuizen is nog steeds geen sprake. Artikel 5, artikel 209

dreigt alleen te worden gebruikt voor afbouw van ziekenhuisbedden en voor besparingen in de ziekenhuissector.

Hetzelfde kan worden gezegd voor de ziekenhuizen en psychiatrische instellingen. De steeds belangrijke inleveringen die van jaar tot jaar toenemen raken uiteindelijk alleen de private sector. De deficits van de openbare ziekenhuizen worden verder gedekt door de gemeenschap, zodat de aansporing tot besparingen niet zozeer relevant is voor de openbare sector.

Ook voor deze problemen durven wij, mijnheer de Minister, uw aandacht vragen. Wij verhopend dat uw beleid er zal toe bijdragen om voor deze vele problemen uiteindelijk een definitieve en gunstige oplossing te vinden ten voordele van de meest hulpbehoevende patiënten.

Graag zien wij dan ook uw antwoord tegemoet, mijnheer de Minister, op de problemen en bewerkingen die wij hier hebben mogen stellen. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Walter Peeters heeft het woord.

De heer W. Peeters (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's van de Vlaamse Raad, collega's medici, de deelbegroting van de gezondheidszorg van de Vlaamse Gemeenschapsbegroting, samen met de begroting „bijstand aan personen" zowat de belangrijkste deelbegroting, illustreert bijzonder duidelijk dat het zelfbestuur dat door de wet van augustus 1980 werd toegemeten, nauwelijks méér kan worden genoemd dan een „dode mus".

Ik kan de voorzitter dus gerust stellen, mijn uiteenzetting zal navenant kort en bondig zijn.

In zijn nochtans boeiende en zeer geapprecieerde nota stelt Minister De Wulf, in de algemene toelichting, zeer duidelijk dat het Vlaamse gezondheidsbeleid, zonder omwegen, opteert voor de promotie en de revalorisatie van de preventieve geneeskunde en de eerstelijnsgezondheidszorg. Wanneer wij echter enerzijds de bevoegdheden nagaan die de Gemeen-

schapsminister, door de wet van 1980 worden toegemeten en anderzijds, de financiële middelen analyseren die hem, voor het voeren van een eigen beleid, ter beschikking worden gesteld, komen wij echter tot de pijnlijke conclusie dat, zowel wat de bevoegdheden als wat de middelen betreft, zijn toelichtende beleidsnota nagenoeg te herleiden is tot louter vrome intenties en eerder een vorm van niet-operationeel „Wisfull thinking" is.

Wat de bevoegdheden betreft, zijn deze voor de Gemeenschapsminister van Volksgezondheid beperkt enerzijds, tot het medisch schooltoezicht, het nog altijd Nationaal Werk voor Kinderwelzijn en andere geïnstitutionaliseerde voorzieningen en anderzijds, tot het ziekenhuisbeleid – en dan nog in zeer beperkende mate – uiteraard sectoren die met de eerstelijnsgezondheidszorg geenszins nog echt te maken hebben en waar bovendien bevoegdheidsconflicten allereerst de Minister voortdurend het nemen van andere opties beletten.

Inzake de financiële middelen zijn bovendien 4,989 miljard, nagenoeg 5 miljard, van het 5,257 miljard bedragende gemeenschapsbudget van Volksgezondheid – en dat dan nog in de vorm van overdrachts- en correlatieve kredieten, als „doorgeefkast"-kredieten, reeds vóór het toekennen van enige nieuwe beleidsopties, vastgelegd.

Mijnheer de Minister, welke uw vrome en behartenswaardige intenties ook mogen zijn, tot enig zinvol Vlaams gezondheidsbeleid heeft u noch de bevoegdheden, noch de middelen.

Wij begrijpen dan ook ten volle dat u, in recente uitspraken, onomwonden pleit voor de verdere federalisering van de gezondheidszorg.

Ik wil in die zin de vergadering trouwens volgend bemoedigend citaat niet onthouden, en ik citeer :

„Minister De Wulf zegt dat dit pleidooi niet is ingegeven door een eenzijdig demografisch reflex, maar door de bezorgdheid voor de uitbouw van een doelmatig gezondheidsbeleid voor de Vlaamse Gemeenschap.

W. Peeters

De Minister maakt er zijn beklag over dat er, op het stuk van de gezondheid, veel mank loopt. De onmiddellijke oorzaak hiervan is onbetwistbaar een onduidelijke **bevoegdheidsverklaring**, maar deze werd geïnspireerd door een verkeerd uitgangspunt op het vlak van de gezondheidszorg. Op dit moment, aldus De Wulf, zijn zowel de financieringsmechanismen voor de curatieve gezondheidszorg als de basiswetgeving unitair terwijl de toepassing van deze nationaal bepaalde basisnormen grotendeels gemeenschapsmaterie geworden is. Concreet betekent dit dat de Gemeenschappen instaan voor de uitvoering van een beleid dat op nationaal vlak is uitgewerkt, en dan vaak met andere bedoelingen en voorkeuren, en dat bijgevolg strijdig is met de gerechtvaardigde wens van de Gemeenschappen om een beleid te voeren dat inspeelt op de noden van de eigen gemeenschap."

Wij betreuren dan ook, mijnheer de Minister, dat u ten tijde van de behandeling van de zogeheten staatsvorming in het Parlement samen met de leden van de toenmalige meerderheidspartijen zelfs het geringste amendement van de Volksunie in die richting hebt weggestemd.

Het is trouwens niet de eerste maal dat de Volksunie in dit huis uiteindelijk gelijk krijgt. Beter laat dan nooit!

Wij rekenen er dan uiteraard ook op dat u als Vlaams Gemeenschapsminister evenzeer als alle Vlaamse parlementsleden onze wetgevende initiatieven in die zin ook in het nationaal parlement ten volle zult steunen.

De Voorzitter : De heer De Loor heeft het woord.

De heer H. De Loor (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, beste collega's, op dit late uur zouden wij speciaal de aandacht van de Raad willen vragen voor het probleem van het druggebruik in ons land.

Gewoonlijk wordt de doorsneeburger geconfronteerd met de aspecten waaraan de meeste ruchtbaarheid wordt gegeven : het ophefmakend proces **François**, de successen van de anti-

drugbrigade, de vondsten van grote hoeveelheden drugs in ingevroren voedingswaren en de strijd tegen de internationale drughandelaars. Indien men een kwaal doelmatig wil bestrijden, is het nodig ze met wortel en al uit te roeien en daarom dient de strijd tegen de drughandelaars onverbiddelijk te worden voortgezet.

Wij willen evenwel vandaag, in het kader van dit debat, even stilstaan bij hun slachtoffers, want de strijd tegen het druggebruik houdt niet op bij het repressief optreden tegen de trafikanten. Wij mogen de waarheid niet langer uit de weg gaan en moeten durven te erkennen dat meer en meer jongeren met drugs in aanraking komen.

In het onderwijs zal men voortaan meer aandacht dienen te besteden aan de preventie en moeten ingaan tegen sommige stromingen die erin bestaan dat het gebruik van de zogenaamde „soft-drugs” geen gevaar zou opleveren voor de gezondheid. Niet alleen schakelen de soft-drugsgebruikers in vele gevallen dikwijls zeer snel over naar de zogeheten „hard drugs”... maar ook is het volledig verkeerd te beweren dat het roken van hasjiesj niet gevaarlijker zou zijn dan het roken van een sigaret. Recente onderzoeken hebben uitgewezen dat het roken van marihuana niet alleen letsels toebrengt aan de hersenen en de genitale organen, de longen en het hart, maar onherstelbare schade berokkent aan wat voor een mens het meest kostbaar is : de intelligentie, de persoonlijkheid en het karakter.

Het is nodig dat de jongeren in de scholen worden ingelicht over de gevaren die hen bedreigen en het zou in dat verband niet slecht zijn dat hiervoor een beroep zou worden gedaan, niet alleen op de deskundige medewerking van dokters en psychologen, maar ook op de ervaring van ex-toxicomanen die zich van het druggebruik hebben afgewend en die, beter dan wie ook, kunnen vertellen hoe artificieel de paradijzen zijn waarin de drugverslaafden vluchten en hoe moreel en lichamelijk gehavend ze daaruit terugkeren.

Het wordt meer dan tijd dat men zich rekenschap geeft van het feit dat jongeren, die aan verslaving toe zijn,

zichzelf vernietigen. Er blijft hun, eens in de greep van „hard drugs” geen uitweg meer over, tenzij de gevangenis, de psychiatrische kliniek... of de dood. Vorig jaar zijn in België 3 1 druggebruikers, hoofdzakelijk jongeren, aan een overdosis overleden. Dit zijn de officiële cijfers, hoewel algemeen wordt aanvaard dat het aantal minstens het dubbele is.

In gerechtelijke kringen zit men met de handen in het haar. Ze weten dat de bestraffing van betrapte **jonge** druggebruikers weinig invloed heeft. Het wordt beschouwd als „krabben op een ontstoken plaats”. De bestraffing geeft even verlichting, maar houdt het gevaar van ernstige infectie in. Het eerste wat de druggebruiker doet als hij uit de gevangenis komt, is opnieuw contact opnemen met de zogeheten „dealers” en terug zijn vertrouwde vriendenkring opzoeken. Van de gevangenisstraf gaat enkel een negatieve motivering uit. Ze verhoogt de angstgevoelens en die tracht de verslaafde precies te ontvluchten door opnieuw zijn toevlucht te nemen tot het gebruiken van drugs.

Meer en meer komt men tot de overtuiging dat het weinig zin heeft jonge verslaafden te straffen en op te sluiten. Veel logischer is dat ze opgevangen worden en, met een aangepaste begeleiding, opnieuw hun plaats in de maatschappij kunnen innemen.

Maar het is precies op dat gebied dat we in ons land vrijwel over geen doelmatige structuren beschikken. In de psychiatrische afdelingen is men niet uitgerust om dit soort van patiënten op te vangen. Het „afkicken” met Mefenon geeft geen afdoende resultaten. Men stelt vast dat heroïneverslaafden dit als een vervangingsmiddel beschouwen dat hen voorlopig bevredigt en dat ze bestendig, en in grote mate, nodig hebben. Dit wordt dus een nieuwe vorm van verslaving die geen enkele oplossing brengt.

Men stelt trouwens vast dat de toxicomanen bij verschillende dokters gaan aankloppen om aan hun dosis te geraken. Sommige geneesheren verdienen aan deze ongelukkigen een flinke stuiver en ook de producenten van Mefenon, Metadon, en andere vervangingsmiddelen, doen goede zaken.

De Loor

Maar dezen die van de kwaal afwillen, worden er niet door geholpen.

Trouwens, men dient wel een duidelijk onderscheid te maken tussen het „droogleggen” en de „ontwenning”. Het eerste betekent een medische, lichamelijke behandeling op korte termijn ; het tweede veronderstelt niet alleen fysieke behandeling van enkele weken, maar ook een lange en strenge heropvoeding tijdens **dewelke** de drugverslaafde opnieuw moet leren leven en dus zijn eigen persoonlijkheid moet leren ontdekken.

Maar waar kan men centra vinden waar deze ongelukkigen terecht kunnen ? In het Vlaamse land mag men alle gidsen van welzijnszorg afzoeken, doch voor de drugverslaafden, die uit de handen van de dokters en de psychiaters willen blijven en die op basis van een normale en gezonde therapie een normaal leven willen beginnen, is er vrijwel nergens plaats.

Het moet allemaal veel kosten, wil men voor subsidiëring in aanmerking komen.

Er zijn nochtans in het buitenland voorbeelden waarin de sociale reïntegratie van drugverslaafden werd bewerkstelligd zonder dure medische indicaties, zonder dat psychiaters steeds weer het verleden van deze ongelukkigen oprakelen, maar waar deze jongeren worden opgenomen in leefgemeenschappen waar ze, van de ene dag op de andere, aan het gebruik van drugs verzaken, met de hulp van ex-toxicomanen die het zelf allemaal hebben meegemaakt en het best geplaatst zijn om de nieuweling te begeleiden.

De **heer J. Valkeniers** : De beste plaats is aan het front. Ik weet dat mannen zes maanden in groot gevaar hebben vertoefd in een grensgebied. Zij hebben zich nadien voor 60 procent gerehabiliteerd. Als zij moeten vechten voor hun leven, genezen ze, maar niet als ze in de watten **worden** gelegd.

De **heer H. De Loor** : Er zijn centra waar de drugverslaafden een beroep kunnen leren, kunnen studeren, en vooral de weg naar de creativiteit **kun-**

nen vinden, omdat al diegenen die zich van de drugs hebben vrijgemaakt, hun handen en geest moeten kunnen bezighouden.

Er kleeft in ons land, op het probleem van het druggebruik, nog altijd een taboe. In de meeste scholen doet men alsof het gevaar niet bestaat en wil men van geen preventie weten om – zoals men zegt – geen slapende honden wakker te maken.

Onze wetgeving om de sociale reïntegratie van ex-verslaafden te bevorderen is totaal ontoereikend en nochtans moet het mogelijk zijn op dat gebied, zonder veel kosten – ik zou zeggen : zelfs mits besparingen – baanbrekend werk te verrichten.

In de verklaring van de Vlaamse **deel**-regering vind ik een passus die zegt dat de extra-murale diensten voor geestelijke gezondheidszorg verbeterd worden en uitgebreid binnen de financiële haalbaarheid. Men spreekt ook van specifieke normen. In de regeringsverklaring luidt het dat de infrastructuur, de diensten en uitrustingen moeten gebaseerd zijn op de reële behoeften, binnen de budgettaire enveloppes.

Welnu, de kostprijs aan de staat te weeggebracht ingevolge het onderbrengen van jonge druggebruikers in leefgemeenschappen, zoals er verscheidene bestaan in het buitenland en een drietal in het Waalse **landsge**-**deelte**, zal merkkelijk lager liggen dan deze voortvloeiend uit de opsluiting in gevangenissen of psychiatrische instellingen.

We geloven dat dergelijke experimenten moeten worden aangemoedigd en we dringen dan ook aan dat hiertoe de mogelijkheid zou worden geboden.

De **Voorzitter** : De heer Anciaux heeft het woord.

De **heer V. Anciaux (op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, na het betoog van de heer Walter Peeters, heb ik slechts twee vragen te stellen. Ik wil de toespraak van de heer Peeters fluorescent onderstrepen, omdat zij **inder**-**daad** zeer duidelijk is en overeenstemt met hetgeen wij reeds twee

jaar lang zeggen, met name dat de bijzondere wet van 1980 de gezondheidszorg slechts in beperkte mate heeft **gefederaliseerd**. De uitzonderingen zijn heel wat belangrijker dan de toebedeling van de bevoegdheid. Elke maatregel die enige financiële consequentie heeft is centraal gebleven.

Eerste vraag : de arbeidsgeneeskunde wordt, veronderstel ik, door u toch ook als preventieve gezondheidszorg aangezien.

Mag ik u vragen ons mede te delen of de administratie van de arbeidsgeneeskunde van het departement van tewerkstelling en arbeid al dan niet naar de gemeenschappen wordt overgeheveld.

Tweede vraag : u heeft terecht de thuisgezondheidszorg en de eerste lijnsgezondheidszorg in uw toelichting bij de begroting benadrukt. Ik ben er van overtuigd dat een organisatie van de thuisgezondheidszorg heel wat van de wildgroei van de welzijnsinstellingen op een veel efficiëntere wijze zou kunnen vervangen. De evaluatie die noodzakelijk is in verband met al wat in de welzijnsinstellingen bestaat, zou kunnen leiden tot een betere organisatie van de thuisgezondheidszorg.

Ongeveer een jaar geleden werd ik in het bezit gesteld van een ontwerp van koninklijk besluit dat de thuisgezondheidszorg organiseerde. Dat ontwerp werd vorig jaar opgemaakt door de minister van volksgezondheid van de centrale regering, namelijk de heer Dhoore. Dit gebeurde in toepassing van het fameuse artikel 5 van de wet die een wijziging in de ziekenhuiswetgeving heeft gebracht. Ik ben de mening toegedaan dat dit koninklijk besluit niet door de centrale Minister moet worden getroffen. Alhoewel ik weet hoe beperkt uw bevoegdheden zijn, meen ik dat de organisatie van de thuisgezondheidszorg tot de gefederaliseerde materies behoort. In het ander geval zijn, zoals de heer Peeters heeft gezegd, uw nochtans mooie intenties enkel maar dromen en kan u deze niet realiseren.

Ik zou van u willen vernemen of u de

Anciaux

toepassing van dat fameuse artikel 5 in een ontwerpdecreet of in een ontwerpbesluit van de Vlaamse Executieve kan neerleggen.

De Voorzitter : De heer De Groot heeft het woord.

De heer E. De Groot (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, wanneer wij het gezondheidsbeleid bekijken, dan is het eerste wat ons opvalt dat het politiek beleid betreffende deze materies beheerst wordt door niet minder dan 4 nationale ministers : de Minister van sociale zaken en de Staatssecretaris van volksgezondheid ; op het niveau van de Gemeenschappen : de Gemeenschapsminister van gezondheidsbeleid en de Gemeenschapsminister van gezin en welzijnzorg.

Door het uiteentrekken van samenhangende items wordt het voeren van een coherent beleid en de bespreking ervan sterk bemoeilijkt. Dit kwam ook tot uiting bij de bespreking in de commissie, waar de Minister in antwoord op vragen dikwijls moest verwijzen naar andere ministers die op hetzelfde gebied beslissingsbevoegdheid hebben.

De heer J. Valkeniers : De PW heeft dat mede goedgekeurd, vergeet dat niet !

De heer E. De Groot : Het lijkt ons dan ook noodzakelijk om in de toekomst te komen tot een hergroepering van de bevoegdheden.

Wat de ziekenhuissector betreft, wordt het hoog tijd dat de waanzinnige toename van het aantal ziekenhuisbedden ophoudt. Men heeft immers in dit land, dikwijls enkel wegens politieke redenen, ziekenhuizen gebouwd, niet na een behoefte-onderzoek, ook niet na het afspreken van taakverdeling met de reeds bestaande instellingen. Men heeft dikwijls nieuwbouw geconstrueerd ofwel om van bepaalde zijde de geneeskunde zoveel mogelijk te monopoliseren, ofwel om prachtige foto's te kunnen tonen in de kiesbrochures. Men kan in dit land op bepaalde plaatsen met pijn en boog van het ene **akademisch zie-**

kenhuis het andere treffen. Het resultaat is dat wij een onbetaalbare gezondheidszorg hebben.

We zijn daarom verheugd dat het de bedoeling van de Minister is om het verzorgingsbeleid van de klinieken en de poly-klinieken, dus van de specialistische geneeskunde, terug meer om te buigen naar de goedkopere eerste-lijnsgezondheidszorg.

Onze ogen knipperden wel even wanneer we hoorden dat dit bevorderen van de eerste-lijn opnieuw oprichting van een aantal instellingen met zich zou meebrengen, namelijk de wijkgezondheidscentra.

Deze centra roepen toch enkele bedenkingen op. Wanneer we beschouwen hoe de laatste jaren polyklinieken als paddestoelen uit de grond rezen en deze dikwijls een politieke kleur droegen, vragen wij ons af of het wat de nieuwe verzorgingsentiteiten betreft ook zo zal zijn, dat men niet probeert een lacune op te vullen, maar wel van in Vlaanderen politiek gekleurde instellingen te zaaien die moeten instaan voor de eerstelijns-geneeskunde. Is het de bedoeling centra op te richten met een blauwe, een rode en een gele kleur of misschien een groene of een geel-zwarte ?

Gaan deze centra, zoals het nu gebeurt met een aantal polyklinieken, de artsen die de geneeskunde in hun kabinet beoefenen, op een oneerlijke en onbillijke wijze beconcurreren door het voeren van een ongebreidelde reclame in brochures en ledenbladen ?

De heer J. Valkeniers : En langs radio, televisie en dagbladen. Wanneer er in Jette iets gebeurt, staat het de volgende dag in alle dagbladen.

De heer E. De Groot : Zou het de bedoeling zijn huisartsen en kinesisten als vrij beroep te doen verdwijnen en zullen deze beoefenaars, zoals het nu reeds het geval is in tal van ziekenhuizen en polyklinieken, eerst een politieke of filosofische knieval moeten doen alvorens te kunnen werken ?

Gaan we, nu de administratie grondig gepolitiseerd is, ook de geneeskunde kleuren ?

Vervullen de huisartsen en de kinesisten op dit ogenblik hun taak zo slecht en blijven zij in zo'n grote mate in gebreke, dat men nieuwe verzorgingsentiteiten wil oprichten ?

Vinden we trouwens nu al niet aan alle hoeken van de straten artsen en kinesisten ?

Minister R. De Wulf : Waar haalt u dat allemaal ? Uit dossiers ? Of heb ik dat ergens verklaard ?

De heer E. De Groot : Mijnheer de Minister, dat is een politieke vrees van onzentwege.

Minister R. De Wulf : U zegt dat op zo'n eigenaardige manier. U schrijft mij blijkbaar intenties toe die ik hoe genaamd niet heb.

De heer E. De Groot : Neen, mijnheer de Minister, maar wij zouden graag vernemen dat dit niet zal gebeuren.

Minister R. De Wulf : Mijn verwondering is reeds een voldoende antwoord, meen ik.

De heer E. De Groot : Mijnheer de Minister, het is van belang dat u ons zegt dat dit niet zal gebeuren. Want nu is het zo dat op bepaalde plaatsen, wat de polyklinieken betreft, een nogal ondeontologische propaganda gevoerd wordt, daar waar het de artsen om deontologische en morele redenen volledig verboden is in hun kabinet reclame te voeren.

De heer J. Valkeniers : De polyklinieken betalen huisartsen forfaitair en maken publiciteit in gans hun gemeente tegen de andere huisartsen in. Dat is een echte schande !

Minister R. De Wulf : Mijnheer Valkeniers, hetgeen u zegt is niet correct.

De heer J. Valkeniers : Wat doet de heer Willocx dan ?

De Voorzitter : Mijnheer Valkeniers, u bent als spreker ingeschreven en u krijgt straks het woord.

De heer E. De Groot : Dit zijn volgens mij vragen die moeten beantwoord worden. Ik wil er toch op wijzen dat het over gezondheid gaat en niet over het verder monopoliseren van de geneeskunde door bepaalde organisa-

De Groot

ties. Essentieel is de relatie arts-patiënt en de kennis en de kunde van de geneesheer hangen niet af van zijn partij kaart.

Een belangrijk onderdeel van het gezondheidsbeleid naast de gezondheidsopvoeding, is de preventieve geneeskunde die niet alleen het bestrijden van ziekteverwekkende factoren moet bevatten, maar tevens het preventief bestrijden en de vroegtijdige opsporing van onder andere kanker en tuberculose.

We mogen niet vergeten dat er de laatste jaren terug een verhoogd aantal nieuwe TBC-gevallen werden gencoteerd. Hier mogen de inspanningen niet verslappen.

Wat kanker betreft, mogen we niet vergeten dat vroegtijdige opsporing en ontdekking in een belangrijk aantal gevallen genezing tot gevolg kan hebben en in een ander aantal een aanzienlijke verlenging van het leven.

Het is belangrijk dat de Minister tot een beter omschreven taakverdeling wil komen, wat de kankeropsporing betreft tussen huisarts en gespecialiseerde centra.

Dat er ook een begrotingspost is voorzien voor een contraceptieve voorlichting is een pluspunt. We mogen niet vergeten dat wat dit betreft er nog veel werk te verrichten valt. We moeten immers komen tot een verantwoord ouderschap en het voorkomen van ongewenste zwangerschappen die erge gevolgen kunnen hebben.

Tot slot wil ik er nogmaals op wijzen dat ondanks het bestaan van een ingewikkelde gezondheidsorganisatie, de arts nog steeds instaat voor de geneeskundige verzorging en dat, hoewel sommigen dat misschien zullen betreuren, het nog niet voor morgen is dat hij zal kunnen vervangen worden door een computer.

Anderzijds zegt men soms dat de artsen geluk hebben, dat de zon hun successen beschijnt en dat de aarde hun fouten bedekt. **(Applaus bij de PVV en de CVP)**

De Voorzitter : De heer Valkeniers

heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, vooreerst wil ik even terugkomen op wat de heer De Groot zegde in verband met de verwarring die er heerst inzake de afbakening van bevoegdheden voor deze materie tussen de verschillende ministers en staatssecretarissen.

Het is reeds vaak voorgekomen dat ik een vraag stel aan Minister Dehaene en dat deze die vraag doorstuurt aan Staatssecretaris Aerts, die dan de vraag opnieuw overmaakt aan Minister Dehaene met de bemerking dat de vraag onder zijn bevoegdheid valt.

Het is echt zover gekomen dat verschillende Ministers zelf niet goed weten in welke domeinen zij bevoegd zijn.

Mag ik aan de Gemeenschapsminister voor Volksgezondheid vragen dat hij ter zake met zijn collega's tot een zeer duidelijke afspraak zou komen, zodat wij weten waarover het gaat en wie precies bevoegd is.

Iedereen praat tegenwoordig over de eerstelijnsgezondheidszorg. Het onderwerp is in. Op ieder colloquium wordt erover gepraat. Wil je met de mode meegaan, dan moet je aan dat onderwerp heel wat tijd besteden. Vandaag is men van oordeel dat de eerstelijnsgezondheidszorg of de zorgen verstrekt door de huisarts niet meer voldoende. Er moeten daar heel wat andere gezondheidswerkers komen bij kijken opdat het allemaal gezegd beter zou functioneren.

Mijnheer de Minister, een paar jaar geleden, is na een onderzoek gebleken dat 84 procent van de Belgische bevolking tevreden is met hun huisarts, zonder al die gezondheidswerkers die men vandaag van plan is naast hem te plaatsen. Laat ons eens logisch zijn, wat moet er gebeuren met die paramedische werkers en met die duizend à tweeduizend nieuwe afgestudeerden die wij jaarlijks aan onze universiteit hebben ? Het interesseert u misschien, mijnheer de Minister, te vernemen dat er op het ogenblik 93 dokters ingeschreven zijn bij de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Als

dergelijke politiek wordt voortgezet dan zullen wij binnenkort dit cijfer zien vertienvoudigen en zal ons land een groot aantal werkloze dokters hebben. Als dat de bedoeling is, proficiat dan aan de mensen die ter zake hun verantwoordelijkheid niet hebben genomen.

De heer W. Seeuws : Als u weet dat er 500.000 werklozen ingeschreven zijn, dan is het cijfer van 93 dokters niet overdreven.

De heer J. Valkeniers : Weet u wat hun opleiding kost aan het land ? Deze toestand is wraakroepend wanneer er in sommige landen slechts één dokter is voor 100.000 mensen.

De heer W. Seeuws : Andere licentiaten mogen wel werkloos zijn, maar dokters niet. Dat gaat toch niet op, Mijnheer Valkeniers.

De heer J. Valkeniers : Deze sector kost het land toch veel. De socialisten willen de sector nationaliseren. Dat is hun bedoeling. Hebt u echter al eens berekend hoeveel de uitbouw van een sociaal statuut voor de dokters gaat kosten ? Collega Peeters kan u die rekening straks mededelen. Hij heeft ter zake reeds studiewerk gedaan.

In verband met de uitbouw van de preventieve gezondheidszorg denkt iedereen hoe meer preventie, hoe minder curatieve zorgen. Daarstraks heb ik de heer Achterhuis vermeld. Ik geloof dat die man gelijk heeft. Kanker en TBC voorkomt men door preventie. Ook schoolgeneeskunde kan nuttig zijn. Voor de rest moet men voorzichtig zijn. Daar bestaan studies over en ik heb in het verleden reeds gewaarschuwd hoe duur en weinig efficiënt preventie soms kan zijn. Als men wil in zijn moet men er veel over de eerstelijnszorg en de preventie praten. Maar is het wel verantwoord er zoveel miljoenen aan te besteden ?

De geestelijke gezondheidszorg is ook een preventieve dienst. Ik ben blij dat u in uw nota meldt dat er zeer grote vraagtekens in verband met de efficiëntie van die diensten worden gesteld. De vooropgestelde doelstellingen zijn nog niet bereikt en er zou een betere functionering moeten komen, zei u.

Valkeniers

Bij de oprichting van die centra heb ik dat reeds aangeklaagd. Het heeft immers geen zin dergelijke centra op te richten zonder het opleggen van minimumnormen. Nergens staat bepaald hoeveel dossiers zij per jaar moeten afwerken. Als zij zich beperken tot een twintigtal, blijven zij van subsidies genieten. Maar ik ken wel de redenen. Eens te meer ging het om de macht van de zuilen. Ieder van zijn kant wenst zoveel mogelijk nieuwe centra op te richten om zoveel mogelijk nieuwe macht te verwerven. Vandaag staat u echter met de miserie. U hebt reeds veel dossiers moeten weigeren omdat u er niet van overtuigd bent dat die centra nuttig zijn. Ik ben gelukkig met uw houding en met uw wens de noodzaak van die centra te bewijzen.

Inzake geldgebrek werden reeds cijfers geciteerd. Voor de ziekenhuissector zijn er een aantal miljarden vastgelegd. Ook hier wil ik de beleidsmensen aanmanen tot voorzichtigheid. Het is voor een minister geweldig sympathiek om aan een lid van zijn partij of soms van een andere, de belofte te doen een instelling of de bouw van een bepaalde infrastructuur te subsidiëren, maar wanneer het moment daar is, is er geen geld. Iets dergelijks heb ik zelf in de kliniek meegeemaakt. Door de laattijdige betaling omdat er geen geld was, is de bouw van een vleugel van onze kliniek nu reeds een jaar achteruit.

In de welzijnszorg is het dezelfde situatie. Zo moest een dagcentrum in Schepdaal één miljoen schadevergoeding betalen aan de aannemer omdat de werken vertraging oplopen door het te laattijdig uitbetalen van de toegezegde kredieten. In Bellingen moest en andere inrichting 1,5 miljoen betalen ook omdat de aannemer niet tijdig kon worden betaald. Dan zwijg ik nog van de dure kaskredieten die veel verzorgingsinstellingen moeten opnemen.

Beloften die niet kunnen worden waargemaakt leiden tot veel zorgen voor leden van de raden van beheer, die dan zelf gratis werken. Zij moeten er zelfs hun slaap voor laten.

Wat de ziekenhuisbedden betreft, hierover is reeds heel wat gezegd. Ik heb in het verleden reeds aangeklaagd dat men op het ogenblik twee grote kinderziekenhuizen in Brussel bouwt, terwijl geen enkele kinderdienst wordt afgebouwd. Ik voorspel u – en ik heb hier reeds veel voorspellingen gedaan die later zijn uitgekomen – dat binnen de vijf jaar minstens de helft hiervan zullen leegstaan.

De heer V. Anciaux : Wie heeft de toelating gegeven voor de bouw van de kinderziekenhuizen ?

De heer J. Valkeniers : Dat was de heer Dhoore. Hij heeft de toelating gegeven voor de bouw van kinderziekenhuizen bij het Brugmannziekenhuis en AZ ziekenhuis te Jette. De toekomst zal uitwijzen wie gelijk had. .

Ik heb vandaag een parlementaire vraag gesteld aan uw collega, Minister Dehaene, maar misschien zou ik ze beter aan u stellen. Ik heb namelijk uit goede bron vernomen dat onderhandelingen aan de gang zijn tussen de KUL en het bestuur van het militaire ziekenhuis van Brussel ten einde een

deel van het militaire ziekenhuis ter beschikking te stellen van de KUL. Mag ik aandringen deze zaak te onderzoeken, want mijn inlichtingsbron is zeker geloofwaardig.

Men heeft **daarnet** aangehaald dat men van het ene ziekenhuis naar het andere met pijl en boog kon schieten. Ik geloof, moest deze zaak doorgaan, dat men van het ene ziekenhuis naar het andere zou kunnen gooien en dan zal men zelfs geen pijl en boog meer nodig hebben. Is het niet de moeite waard dit alles eens te onderzoeken ?

Ik neem aan dat de machtszuilen met lede ogen moeten aanzien dat zij een deel van hun macht verliezen, maar ik geloof niet dat de gemeenschap daarvoor moet opdraaien.

Wat artikel 209 betreft, heb ik destijds aan de heer Dhoore de vraag gesteld hoeveel klinieken in het land bereid zullen zijn een aantal bedden op te offeren voor reconversie. Kent u de cijfers, mijnheer de Minister ? (Minister **De Wulf knikt instemmend**) Men wil ongeveer 800 bedden vrijmaken voor reconversie naar verzorgingsbedden.

Het middernachtelijk uur is reeds ruim overschreden wanneer de vergadering ten einde loopt. Minister K. Poma (PVV) en Volksvertegenwoordiger J. Somers (VU) hebben er de glimlach niet bij verloren

valkeniers

Dat is uiteindelijk geen oplossing. De zieken en bejaarden komen ofwel van kuis en dan stelt zich het probleem of zij nog naar huis kunnen terugkeren, ofwel of zij moeten opgenomen worden in een bejaardentehuis of in een huis voor seniele dementen. Ofwel komen zij uit **een** rusthuis, komen ze voor observatie en kunnen zij terug naar het rusthuis ; ofwel zijn ze zodanig dement dat zij niet meer terug kunnen en moeten zij geplaatst worden in een centrum voor seniele dementen en deze bestaan niet of althans veel te weinig. Dus artikel 209 is naast de kwestie. Ik heb er alle dagen mee te maken. Alle dagen moet ik bejaarden plaatsen en artikel 209 zal ons geen stap vooruit helpen. Indien u werkelijk geld te veel hebt, richt dan nog een aantal centra op voor seniele bejaarden ; dan zal uw geld nuttig zijn besteed.

Nu zal u zien hoe de machtsstrijd tussen de ziekenhuizen omwille van dit artikel 209 zal ontstaan.

In de meeste rusthuizen zijn 80 procent van de bejaarden bedlegerig. Ik vestig er uw aandacht op dat indien u geld vrijmaakt om deze mensen te laten verzorgen zodat zij niet naar een kliniek moeten, u een nieuwe miljardenput aan het graven is. Sommigen staan reeds klaar om deze miljarden op te scheppen.

Wat de psychiatrische bedden aangaat wenst u nieuwe medische criteria voor de opname en het ontslag aan te leggen. Ik meen dat dit niet onder uw bevoegdheid valt. Trouwens, mocht dit wel zo zijn dan vraag ik mij toch af hoe u dit zou doen ? Zal men de gestoorden niet meer opnemen ? Het klinkt misschien allemaal heel mooi, ik zie het echter niet zitten.

Wij hebben evenmin iets te zeggen over de collocatieprocedure. Dit valt onder de bevoegdheid van het nationale parlement. Deze wet is voor het ogenblik in onderzoek in de Senaat met name de nieuwe wet op de bescherming van de persoon van de geesteszieke.

Ik meen dat het hoog tijd is dat die wetten worden veranderd want ze zijn

schandelijk. Dit is geen wapen meer maar een naadeel.

Ik vraag mij af of het nodig is dat de uitvoering van die wet 20 jaar aansleept zoals de wet op het huwelijks-goederenstelsel.

Is het niet mogelijk om in de Kamer, de Senaat en de Raden een beetje vlugger tewerk te gaan ?

Wat het Fonds voor de Ziekenhuisbouw betreft ga ik er volledig mede akkoord dat dit dringend moet worden gecommunautariseerd. Ook daar is het moeilijk te zien of het ei in uw nest ligt of in dat van uw collega. Het is bijna een koekoeksnest waar de ene ei legt bij de andere. Het is moeilijk uit te maken van wie uiteindelijk het ei is.

In verband met de preventie herhaal ik wat ik reeds heb gezegd met name dat men hier een vals beeld geeft wanneer men zegt hoe meer preventie er is hoe minder curatieve zorg.

Wat betreft de steun aan allen nationale verenigingen voor alle mogelijke ziekten is het nodig een evaluatie op te maken omtrent de noodzaak van deze vereniging en of ook hier niet een paraparaard in stand wordt gehouden met altijd dezelfde mensen in dezelfde commissies.

Ik zal dit met een klein voorbeeld illustreren. De AA-beweging, de anonieme alcoholisten krijgen geen steun en zij gaan daar fier op. Van alle zelfhulpgroepen is dit naar mijn mening de beweging die het meest efficiënt werkt. Zij voorkomen inderdaad zeer vele **hospitalisaties**.

Zelfhulp kan ook een vorm van alternatieve hulp zijn. Ook de hulp vanwege burens is een alternatieve vorm van zorgenverstrekking. Wij moeten naar die vormen kunnen teruggaan, om toch niet alles van de collectiviteit te verwachten, die vandaag niet meer kan betaald worden.

De Voorzitter : De heer Diegenant heeft het woord.

De heer A. Diegenant (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, ik zal, op dit uur, proberen u te vergasten op een vroege

morgenbedenking. Ik zal misschien zelfs een open deur induwen.

In een tijd van teruglopende middelen zal men willens nillens moeten nadenken over de prioriteiten in het beleid. Lineair verminderen kan slechts voor korte tijd. Initiatieven zullen moeten wegvallen en nieuwe zullen moeten genomen worden. De levensnoodzakelijke initiatieven zullen steeds moeten worden uitgebouwd. Geen van ons zal betwijfelen dat gezondheidsbeleid levensnoodzakelijk is. Het zal een prioriteit blijven.

Het lijkt mij dat op een ogenblik dat eenieder zich afslooft om misbruiken in het gezondheidsbeleid aan te klagen, er ook eens mag gezegd worden dat het gezondheidsbeleid prioritair zal blijven in onze overwegingen en dat er ook de nodige middelen moeten worden voor blijven vrijgemaakt.

Het lijkt mij belangrijker middelen voor te behouden voor gezondheidsbeleid, ook waar het om investeringen gaat, dan bijvoorbeeld om een dubbel vakantiegeld te blijven mogelijk maken.

Belangrijk vooral is zeker op dit ogenblik – ik zeg dit niet omdat het in de mode aan het komen is, het was één van mijn eerste uiteenzettingen als parlementslid – dat middelen moeten vrijgemaakt worden voor een preventief gezondheidsbeleid als element van de basisgezondheidszorg. Met een slogan gezegd, „voorkomen is beter dan genezen”, maar het is ook goedkoper. We menen dan ook met overtuiging uw idee om de preventieve gezondheidszorg te bevorderen, te moeten bijtreden.

Onze mensen moeten er toe gemotiveerd worden om zich op actieve wijze in te zetten voor het behoud en de verbetering van hun gezondheid. Ze kunnen er zelf zeer veel aan doen.

Het is evenwel spijtig dat de gemeenschap in ons land die een actief preventief gezondheidsbeleid wil voeren of voert hiervoor financieel beloofd wordt.

De middelen voor de curatieve gezondheidszorg bleven immers nationaal. Hier moet dus naar een evolutie

Diegenant

gestreefd worden. Deze gemeenschap die preventief werkt heeft wel de vol-doening haar burgers een belangrijke dienst te bewijzen, ze voorkomt ziek-worden, maar ik denk dat inzake de middelen voor curatieve zorg meer naar gemeenschapsverantwoordelij-heid dient gestreefd.

Wat het gezondheidsbeleid, de ge-zondheidsinstellingen en de welzijns-instellingen te Brussel betreft, die-nen wij ook een duidelijk beleid te voeren. Het is vooral met het oog op de situatie in het hoofdstedelijk ge-bied immers, dat de Vlaamse Ge-meenschap in 1980 gepleit heeft om bij Grondwet de persoonsgebonden materies aan de gemeenschappen te wijzen. Wat is gebeurd. Het is dan ook consequent als we ervoor pleiten dat de gezondheids- en welzijnsinstellin-gen uit de bi-communautaire ondui-delijkheid en geremdheid gehaald worden, om zich per gemeenschap op te stellen.

Goede Vlaamse gezondheidsinstel-lingen te Brussel, zijn niet alleen een garantie voor de Vlaamse gemeen-schap. Brussel en in de omgeving van de hoofdstad, hun aantrekkingskracht op het geheel van de bevolking zal niet verminderen door een duidelijke Vlaamse opstelling. De instellingen te Brussel die zich door hun organisatie en werking als Vlaamse instellingen wensen op te stellen, dienen van onze bijzondere steun en aanmoediging te genieten.

Ten derde, mijnheer de Minister, wil ik uw aandacht vragen voor de parti-culiere, de vrije instellingen in de ge-zondheidssector. Het is bekend met welke grote financiële moeilijkheden ze te kampen hebben. Er moet ge-leend worden om de werking gaande te houden. Er moet nog meer geleend worden om aan de **investeringsbe-hoeften** te voldoen.

Dit is ook het geval voor de openbare instellingen, doch bij hen speelt de ga-rantie het verlies te kunnen overdra-gen op de belastingsbetaler : voor hen bestaat daarenboven de mogelijkheid tot goedkope, billijke financiering van de leningsbehoeften. Er zijn inder-daad nog overtolligheden, er is nog

overconsumptie maar, zelfs wanneer deze zullen afgevlakt zijn, zullen er nog belangrijke behoeften dienen ver-vuld ook als men rekening houdt met een geactiveerd preventief gezondheidsbeleid.

Ik weet dat de Executieve hier niet al-leen verantwoordelijkheid draagt, maar haar stem klinkt ook nationaal door.

Tenslotte, mijnheer de Minister, wou ik kort handelen over het recent goed-gekeurde decreet op de medische be-geleiding van jonge wielrenners. Vooreerst wou ik u vragen voor wan-neer de afkondiging en de publicatie in het Staatsblad van dit decreet wor-den voorzien. Vervolgens wou ik u vragen of reeds initiatieven werden genomen om het in dit decreet voor-ziene besluit van de Executieve tot stand te brengen.

Het is u bekend dat de Executieve de inhoud dient te bepalen van het bij-zonder medisch onderzoek dat nood-zakelijk is om uit te maken of een jon-ge wielrenner driemaal in plaats van tweemaal per week mag koersen. Mis-schien is het passend hier de Hoge Baad voor de lichamelijke opvoeding en de sport en haar medische commis-sie te raadplegen.

Ten slotte wou ik er op wijzen dat de thans erkende toezichthoudende ge-neesheren voor jonge wielrenners, dit zijn voor een bepaalde tijd. Deze er-kenningen moeten dus worden verlengd om geldig te blijven. Bij deze eventueel te hernieuwen erkenningen kan het nuttig zijn na te gaan of deze arsen wekelijks actief zijn in het sport-en wielermidden en of zij inspannin-gen leveren om in een evoluerende tak als de sportgeneeskunde, bij te blijven.

Hier kan de Minister eigen criteria aanleggen. Het decreet waarover wij het hier hebben bepaalt enkel dat, vanaf zijn in voege treding, artsen die eerder nog geen erkenning genoten enkel kunnen erkend worden als toe-zichthoudende geneesheer als zij bij-komende bekwaamheid in de sportge-neeskunde verwierven. Al wie reeds van een erkenning genoot kan zonder deze bij komende bekwaamheid, op-nieuw worden erkend, op beslissing

van de Minister weliswaar. We vragen dat de Minister vooraleer te beslissen de bekwaamheid en de ervaring in **de-ze tak** van de geneeskunde van hen die om een nieuwe erkenning vragen, ernstig zou nagaan.

Mijnheer de Minister, bij voorbaat dank voor de aandacht die u aan deze problemen wilt besteden.

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (Neen)

Aangezien niemand meer het **Woord** vraagt, verklaar ik de algemene be-spreking gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAM-HEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werk-zaamheden.

Wij komen straks om 10 uur opnieuw bijeen. Aan de orde zullen zijn :

– de antwoorden van de Ministers in het begrotingsdebat, op Minister Lenssens na, die reeds heeft geant-woord ;

– de acht ontwerpen van decreet die aan de agenda zijn toegevoegd ;

– de overige punten die reeds op de agenda zijn vermeld, behalve het voorstel van decreet van de heer De Beul, dat overigens pro memorie was aangekondigd ;

– en tot besluit de aangehouden en hoofdelijke stemmingen over de afge-handelde onderwerpen.

Is de Raad het daarmee eens ? (**In-stemming**)

Dan is aldus besloten.

De vergadering is gesloten.

– **De vergadering wordt op woensdag 30 juni 1982 gesloten om 1.20 uur.**
